

N. 209

P. Cat. 470

Patres latini

Petrus Chrysologus

Sec. V. flor. 433.

pag. 1139.

In usum Fris Chestachij
1658

D.

PETRI

CHRYSOLOGII

OPERA

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or date, which is mostly illegible due to fading and ink bleed-through.

28

DE
CHRIST
OLOG
OPERA

D. PETRI
CHRYSOLOGII

OPERA,
IN LOCOS COMMUNES
seu farta, subtilium conceptuum,
solidarumque rationum varietate
ordine alphabetico digesta :

*In gratiam omnium Concionatorum
& vera eloquentiae studiosorum.*

Quibus hoc opus Epistola praeuia
dicauit F. CAROLVS MOREAV,
Ordinis Erem. S. August.
communit. Bitur.

Biblioth. Augustana
ff. Bodm.

PARISIIS,
Apud CAROLVM ROUILLARD,
viâ Iacobæa sub signo
Floris lilij.

M. DC. XLII.

*Cum Privilegio Regis, & Approbat.
Doctorum.*

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

OMNIBVS
VERBI DIVINI,
concionatoribus, S.

CCIPITE verbi
divini *Tubicines*, Du-
ctilem tubam, non ar-
genteam modo de lege
veteri, sed & auream
de officina *Chrysologi* produ-
ctam, qua in *Neomenijs* &
Sabbathis *Domus Israël*, popu-
lum ad cœleste epulum conuoca-
re; qua *Ierico* mundi turres euer-
tere, qua *subritos* *Ierusalem* mu-
ros, *Orpheo* non impares, ædifi-
care; qua *feros* *hominum* mores
cicurare possitis. Quod si magis
arridet vobis è re *Medica*, *Mn-*

sica, Gemmaria, vel etiam Gly-
cera fertifice sumpta comparatio:
hortum Eloquentia Christiana,
præclusum plurimis insulsa garru-
litate diuacibus: hac clauis aurea
peruium ingressi, ex diuersis
areolis florentissimi Patris ex-
cerptos flosculos, iamque in ser-
ta digestos, non ingrata manu
carpite. Hinc inde fusos, vena
prædiuite, carbunculos, saphy-
ros, adamantas, in vasa auri
solida, omni lapide pretioso or-
nata, compactos, gratis acceptos,
gratis date; nec iam ad vacuam
Eloquentia pompam, sed ad
plenam Dei gloriam, populis de-
suggestu proferte. Panes faciales de
imputribili Euangelij mensa de-
promite, non ad propriam famam,
sed ad pauperum & paruulo-
rum famem. Enimvero, ut ip-
sius Chrysologi verbis utar;
Qui maturitatis fructum quæ-

*vit, despicit amœna camporum:
violæ, rosæ, lilia, grati flores,
sed gratior panis: quod est odor
naribus, hoc est auribus sermo-
nis ornatus: quod dat panis
vitæ, hoc Scientia dat salutem: se-
ponenda est ergo eloquentiæ vo-
luptas, quando Scientiæ depos-
citur fortitudo. Salutis pocula, &
contra omnes animi morbos Ale-
xipharmaca de tanti Medici Apo-
theca, aegris auditorum menti-
bus propinate. Nulla tandem
vobis occurrat aspis tam sur-
da, quæ venefici incantantis
sapienter, vocem non exaudiat.
Si hoc opus, quantulum sit ex
mole, Lector, appendis, falle-
ris; si ex rerum ordine, ex sen-
tentiarum pondere, magnum in
pusillo inuenis; Quantumque
(ut refert de Oratione Domini-
ca Tertullianus) substringitur
verbis, tantum diffunditur sen-*

sibus: breuitas ista, magnæ ac
beatæ interpretationis substantia
fulta est. Plus, *inquit, D. P. Au-*
gustinus, admirationis habent;
quæ molis minimum, plus enim
formicularum & apicularum
opera demiramur, quam ingen-
tia corpora balenarum. *Vnum*
est, Lector beneuole, quod pro
impenso labore, in grati ani-
mi vicem rependas Authori, Ta-
citus apud te pensites, velim;
quam difficile mihi fuerit in hor-
tulum Chrysologi, mira florum
varietate distinctum admissis, ar-
ridentibus ex æquo singulis, amœ-
niores seligere; quanti laboris,
non pretiosum à vili, sed à pre-
tiosiore separare; quante præ cæ-
teris attentionis; ex paucis in
idem argumentum conuenienti-
bus sententijs, singulas circum-
quaque selectas, sub eadem alpha-
beti litera, adeo facili ordine

disponere; ut in pluribus subiectis,
possit Ecclesiastes quilibet, inte-
gram ex uno Chrysologo de eadem
materia, concionem, ex diuersis
omnino eius sermonibus texere.
Iam excurrit à perfecto opere
biennium, quo cum inuidiosis
utilitati publicæ amicis, ne di-
cam consultoribus pessimis, de
manuscripto priuatis vsibus asser-
uando, & typis subducendo, de-
certo. Sed emulationis nescia
charitas, libellum eripuit mani-
bus, & de Cella tenebris in lucem
eduxit. Videte quod non mihi
foli laboravi, in concinnando
hoc Eloquentiæ operoso opusculo,
cui, ut sine fictione, non pœniten-
do sudore incubui; sic illud sine
inuidia communico, & honesta-
tem illius non abscondo. Si hoc
animi mei in Concionatores speci-
men acceptum (ut spero) conspe-
xero, susceptum ingens, hoc ipso

ordine, in Tertulliani libros
omnes, opus prosequar. Et an-
nuente Divino Numine, quam
citò potero, perficiam. Bene vale-
te, & orate pro vestro etiam
in Evangelio Collega licet in-
digno,

F. CAROLO MOREAU,

Augustiniano Com.
Bituric. alumno.

SANCTI PETRI CHRYSOLOGI

VITA,

*Ex certis Auctoribus conquisita
& collecta.*

ETRVS Chrysologus in foro Cornelij, quod Imolam vocant, honestis parentibus natus, à D. Cornelio illius ciuitatis Episcopo, non modo sanctissimis moribus, ac disciplinis optimè institutus, sed etiam sacris altaribus oblatus est, ac consecratus: Nec ita multò post, Beatissimo Sixto 3. Pont. Max. à Deo præmonstratus

à vj

22.
Eus Ecclesiæ Rauennatis 22. Archiepiscopus adlegitur. Hic vir omni genere laudis excellens, duobus Concilijs, quorum alterum Rauennæ, Romæ alterum, Cælij Symmachi Pontif. Max. Itemque Theodorici Ostrogothorum Regis iussu indictum est, interfuit subscripsitque. Ad Chalcedonensem præterea Synodum aduersus Eutychem hæreticum literas dedit, quæ adhuc extant. At vero quantum aurea quadam ingenij, atque Eloquentiæ vbertate præstiterit, vnde & Chrysologi cognomen consecutus est, ex eius orationibus facillimè existimare licet, quæ & verbis & rebus illustribus refertæ, amplius 176. quas quidem adhuc inuenerim & legerim feruntur. Is quum Pontificio munere, annos circiter 60. præstantissimè perfunctus esset, apud Forocor-

nelienses 4. Noni. Decembris excessit è vita, anno ferè quingentesimo post natum humanæ gentis Salvatorem Iesum Christum, sepultus est iuxta corpus gloriosi Martyris Cassiani: atque vno omnium consensu, inter Diuos relatus: Cui etiam anniuersarij honores in testimonium vitæ, piè sanctèque transactæ, decreti sunt.

*Elogium Chrysologi relictum à
Tritemio Abbate.*

PETRVS Archiepiscopus Rauenennas vir eruditus atque sanctissimus, in vita multis coruscant miraculis, in declamandis Homilijs ad populum, excellentis ingenij fuit, multosque tam verbo, quam exemplo, ad veritatis tramitem conuertit. Multa scripsit pro ædificatio-

ne fidelium : de quibus feruntur,

Sermones & Homiliae plures.

*Lib. 1. ad Eutichen qui incipit,
tristis legi tristes literas.*

Scipsit etiam Epistolas alias.

Claruit sub Martiano Augusto,
anno ab orbe redempto 450.

APPROBATIONES.

NOS F. Andreas Boulanger,
Ordinis Eremitarum Sancti
Augustini Prouinciæ Sancti Guil-
helmi, alias Communitatis Bituri-
censis Prouincialis indignus, fa-
cultatem facimus R. P. Carolo
Moreau, eiusdem Ordinis &
Prouinciæ Theologo conciona-
tori, typis mandandi Librum, qui
inscribitur, *D. P. Chrysologæ
opera, ordine alphabetico in-
serta amœnissima digesta*, in
cuius facultatis fidem subscri-
psimus hac die duodecima mensis
Nouembris, anno Domini 1641.

A. BOULANGER
Prouincial.

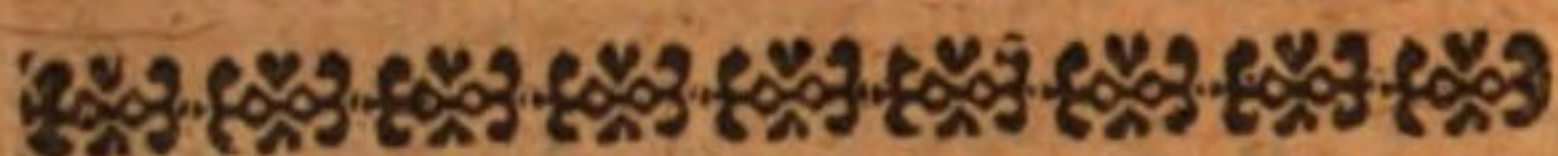
NOs infra scripti in sacra
Theologiæ Facultate Pari-
sienſi Doctores legimus *Opera*
D. Petri Chryſologi, in ordinem
alphabeticum digeſta, per R. P.
F. Carolum Moreau, Ordinis
S. Auguſtini: nihilque in ijs
offendimus ab orthodoxa fide,
aut morum regula diſſenta-
neum, & quod non ſit approba-
tione, ac multa commendatione
digniſſimum; in ijs enim elucet
antiqui ac venerandi patris pie-
tas, eloquentia, acumen ingenij,
ac ſoliditas cum ſtyli breuitate ac
perſpicuitate, non mediocrem vo-
luptatem vtilitatemque lectori-
bus procuraturâ. Datum Pariſijs
in noſtra domo Choletæâ die pri-
ma Aprilis ann. Domini 1642.

L. BAIL.

I. MALEVDE.

E G o F. Thomas Baron, Or-
dinis Minorum Regularis
Observantiæ, sacræ Facultatis
Parisiensis Doctor, *Opera San-
cti Petri Chrysologi in locos com-
munes à Reverendo admodum
Patre C. Moreau ordine Alpha-
betico digesta*, dignissima esse iu-
dicaui quæ in lucem prodeant,
non solum ob miram eruditionem
& singularem tanti viri elo-
quentiam, verum etiam propter
utilitatem non mediocrem quam
omnibus Verbi diuini Conciona-
toribus hac facillima methodo or-
dinata, sunt allatura. Datum in
Monasterio Sanctæ Claræ prope
Lutetiam Parisiorum, anno ab
orbe redempto 1642. die vero
mensis Martij vigesima prima.

F. T. BARON.

Extraict du Priuilege du Roy.

PA R grace & Priuilege du Roy, il est permis à Charles Rouillard, Marchand Libraire à Paris, d'imprimer, ou faire imprimer vn Liure intitulé *Opera Sancti Petri Chrysologi in ordinem alphabeticum digesta, per F. Carolum Moreau, Ord. Erem. S. August. communit. Bitur.* Et deffences sont faites à tous Libraires, Imprimeurs, & autres de quelque qualité & condition qu'ils soient, d'imprimer ou faire imprimer, vendre, ny debiter ledit Liure, si ce n'est du consentement dudit Rouillard, & ce durant le temps & espace de six ans, à compter du iour que ledit Liure aura esté acheué d'imprimer: & ce aux peines portées par ledit

Privilege. Donné à Paris le 8.
iour d'Auril 1642. Par le Roy
en son Conseil,

V A R O I S.

*Acheué d'imprimer pour la pre-
miere fois le douzième iour
d'Auril 1642.*

P R Æ M O N I T I O

necessaria Lectori.

Quo facilius possit, Lector, singulas apud ipsum Authorem sententias inuenire, si forte de germana titulorum applicatione dubitet, vel securius fideliusque citare voluerit, in singulis, non tantum sermonis numerum, sed principium, medium, & finem adnotauimus, sequentibus notis, in p. in principio: à p. post principium: in m. in medio: à m. post medium: in f. in fine. Vnum est, quod hic desiderari possit, nempe, vt diuerso characterè, loci scripturæ à Chrysologo expositi, legerentur impressi: sed quoniam iuris sacri peritis & scientibus legem loquor, sup-

plebunt ipsi quod typis defuit,
quodque secunda forte imple-
bit editio. Si quæ legenti bre-
ues parentheses occurrant; non
Chrysologi esse sentiat, sed ad
conceptum aliquem insinuan-
dum à nobis interjectas. Aduer-
tat etiam, Lector, quoties abun-
dantior materia, plures titu-
los exigit minusculis literis exa-
ratos, ad capitularem titulum re-
currendum esse: Verbi gratia,
litera A, p. 4. cæcus est, vel,
oculatus est, recurrendum est ad
præcipuum titulum qui est *Amor*.
Porro ad Typographi nostri com-
mendationem breuiter dixero, vix
vllum emendatiorem hac ætate re-
periri. In qua libri plerumque in-
numeris mendis aspersi lectorum
oculos lædunt, & auctorum ani-
mos exasperant. Paucula in hac
editione errata sic corriges.

Pag. 119. circa f. nolite sollici-

rum. l. solliciti. pag. 155. S. *Fœli-*
eitas. pone titulum secundum lo-
co primi. p. 158. in m. tit. *Gentilis*
omissus. pag. 178. in m. insulas. l.
insulas. pag. 187. in f. sanctititas. l.
sanctitatis. pag. 328. circa f. do-
loren. l. dolorem. pag. 361. in p.
S. l. R. pag. 411. in p. ser. 57. p. l. à
p. pag. 411. à m. atque inutatione.
l. aquæ. pag. 412. in p. ser. 61. l. 62.
pag. 417. in m. esse, Angelum. l.
esse Angelum, in indice. pag. 4.
de fidei. l. de fidei.

pag. 384. prouisionem. l. promif-
sionem. pag. 396. Angelus. l. An-
gelum. ibid. misratio. l. misera-
tionem, &c. pag. 402. vt grauia.
l. vt ad grauia. ibid. serm. 11. l. 2.
pag. 427. septies: dele: pag. 430.
fratris delinquenti. l. fratri, delin-
quentis.

D. PETRI
CHRYSOLOGII
OPERA IN ORDINEM
ALPHABETICVM
digesta.

A

ADAM.

Secundus primo nobilior.

ACTVS est primus
homo in animam vi-
uentem : nouissimus
Adam in spiritum vi-
uificantem. Ille primus
ab isto nouissimo factus
est, &c. Ille vilissimo plasmatur ex
limo, ex vtero pretioso virginis hic

A

procedit: in illo terra mutatur in carnem, in isto caro promouetur in Deum, &c. Sanguis siluit, caro stupuit, soporata sunt membra, & aula virginis tota est in cœlesti commoratione suspensa, donec auctor carnis, carnis sumeret indumentum: & fieret homo cœlestis, qui non solum terram redderet homini, sed homini donaret cœlum. Ex sermone 117. in p.

ADULTER.

Adultera filia Patri similis.

Vbi de Saltante filia. De Adulterio, inquit, non nisi turpis debuit procreari: quæ fractis gressibus, corpore dissoluto, disiuncta compage membrorum, fluentibus ex arte visceribus, tota patris fieret deformitate formosior. Et reuera suam credidit tunc Herodes cùm talem vidit: nam putasset alienam, si pudicam, vel aliquantulum peruidisset. Ex serm. 174. a p.

ÆTERNITAS GLORIÆ quærenda.

Qui confidit mansura succedere, habere quid quærit transitura? Seculum deficit non creatori, sed crimini: neque iustis, sed peccatoribus finiuntur elementa. Ex serm. 47. a m.

Regni eius non erit finis. Quid est, quod permansura non ambiunt, qui ambiunt transitura? Quid est, quod caducos honores auro comparant, & nolunt gratis accipere sempiternos? Ex serm. 144. in f.

Æterna pœna.

Quis ostendit vobis fugere à ventura ira? Quæ est, inquit, ista ventura ira? Illa quæ non habet finem, quæ hominem non absoluit morte, sed colligat: nec iam veniæ spem habere permittit, quam semel tartari deputarit ad pœnam. Ex ser. 137. a m.

AMOR.

Omnia vincit.

Amor impenetrabilis est lorica, ref-

puer iacula, gladios excutit, periculis insultat, mortem ridet, si amor est, vincit omnia. Ex ser. 40. à p.

Cæcus est.

Quid erit, quid debeat, quid possit, non respicit ius amoris? Amor ignorat iudicium, ratione caret, consilium nescit. Amor non accipit de impossibilitate solatium, de difficultate remedium, &c. Quid plura? Amor quod amat, non potest non videre, &c. Ideo Deum dicit se visibilem præbuisse. Ex ser. 147. à m.

Ocularus est.

Discipulus quem diligebat Iesus, &c. Dominus est. Primus, inquit, qui diligitur, videt, quia semper amoris oculus acutius intuetur, & semper viuacius qui diligitur, sentit. Ex ser. 78. à m.

Amor Dei in homines noscitur ex subditis creaturis & Angelis.

Putasne, inquit, mortale pectus Dominicæ charitatis erga nos magnitudinem capiat? Putasne, &c. Quicquid cæli micat, radiat, & splendet ornatus,

A

quicquid terra fragrat in floribus, sapit in fructibus, in animantibus gaudet, nostro amore factum, nostræ addictum est servituti, &c. Nobis principatus cœlorum, nobis æthereæ potestates, nobis supernæ dominationes, nobis Angelorum officia excubijs militant indefessis. Sed ista parva sunt tantumque infima, quantum creatore suo minor est creatura. Deus vultu incontemplabilis, &c. Quoties, qualiter, quàm variè, se humanis aptavit obtutibus? Subijcit de Noe, Moyse, &c. Cùm siccato gurgite cedit vnda pijs: & liquore durato murum præstat, munimen exhibet liberandis: ac tota naturæ suæ virtute de hoste sæuissimo triumphatura decurrit, &c. Ex ser. 69. in p.

*Amor Dei omnia debita solvit,
& peccata vincit.*

Duo debitores, &c. Audistis, inquit, quemadmodum cœlestis creditor totum debitum charitate compensat, & ad incrementum totius fœnoris, amoris solius exigit, & requirit vsuram. Plectendus debitor, qui dilectione sola suam negligit redimere cautionem.

Vis scire homo, quid Deo debeas? Quod factus es, Dei creditum est: quod es rationis capax, Dei fœnus est, &c. (Beneficia percurrit & peccata repensata pro bonis) factus es, inquit, gloriosi fœnoris debitor luctuosus: cui deficientibus virtutum lucris criminum multiplicatur vsura. Sed licet in hac re cecideris, licet fueris in ista deuolutus, vide ne desperes: homo, remansit tibi unde pijsimo satisfacias creditori. Absolui vis? Ama, charitas cooperiet multitudinem peccatorum, Ioan. 4. Negationis crimine quid peius? & tamen Petrus amore solo valuit hoc delere, probante Domino cum dicit: Ioan. 21. Petre amas me? Inter omnia Dei præcepta amor obtinet principatum. Diliges Dominum, &c. Ama ergo homo Deum, & ama totus; ut possis omnia sine labore vincere peccata. Teneræ militiæ, delicati conflictus est, amore solo de cunctis criminibus reportare victoriam. Ex ser. 94. in m.

Amor non peccat.

Cui minus dimittitur, &c. Ergo, inquit, ad peccandum satis est, ut maior

A

charitas comparetur? Absit. Charitas de præteritis subuenit, non liberat de futuris: Charitas nescit peccare cum diligit: Charitas non est charitas, si delinquit: Charitas Dei, custos est sanctitatis. Ex ser. 94. in f.

*Deus plus amandus quam
timendus.*

Totum quod est in nobis respondeat gratiæ, non timori: quia qui iudicem mutauit in patrem, amari voluit: non timeri. Ex ser. 67. à p.

*Amandus Christus nobis
similis.*

Hinc est quod ad cor tuum venit, & ad mentem tuam, quia animo, corde, corpore à te ab initio diligi perquisiuit. Ex sermone 62. à m.

Si de cœlo sumpisset Angelum, nihilominus inuisibilis haberetur, si de terra minus homine, & diuinitatis esset iniuria, & deiecisset hominem, non leuasset. Nemo ergo charissimi, Dei credat iniuriam si Deus ad homines per hominem venit, & assumpsit ex nobis.

vt videretur à nobis. Ex sermone 147.
in f.

ANDRÆAS.

Christo & Petro similis.

Sequitur hic, inquit, moriendo Dominum æstuans & anhelans, ac toto virtutis gradu dominicis incumbit hæ-
rere vestigijs, ne cum cursus faciat
disparem fratri, quem natura similem,
vocatio socium, parem gratia ipsa per-
fecerat, &c. Solum est quod tempore
Dominicæ passionis fugit, sed neque
hoc impar, quia fugit: Negare autem
si aliqua putatur culpa, non est gravius
fugere, quàm negare: Sed tacenda sunt
alia: æquavit fratres venia, quos sic
discreuerat culpa, &c. Crucem quam
refugerant, postea coniunctis viribus
ardenter inuadunt, vt vnderectum sum-
pserant, inde conscenderent cælum,
inde præmium sumerent & coro-
nam, &c. Sic Andræas noster & si cedit
ordini, præmio tamen non cedit, & la-
bore. Ex serm. 133. à p.

ANGELVS.

Humilius credit quàm homo.

Vbi positus erat Dominus. Virtus, inquit, Angelica esse Dominum, qui crucifixus est, confitetur: & infirmitas humana discutit, vtrum sit Dominus qui refugit? Ex ser. 80. à p.

Servit homini.

Exibunt Angeli. Nec quisquam dubitet sanctis Angelos esse parituros, quibus obsequium promittit & Christus? Christi vox est, Præcingam me, & ministrabo vobis. Ex sermone 47. in f.

Nobis principatus cœlorum, nobis æthereæ potestates, nobis supernæ dominationes, nobis Angelorum officia excubijs militant indefessis. Ex ser. 69. in p.

Non lassatur.

Angelo, quæ causa sedendi erat, cui nulla inerat lassitudo? Sed sedebat vt fidei Doctor, vt resurrectionis Magister. Ex serm. 74. à m.

Est à dextris.

Stās à dextris. Quid magnopere, inquit, à dextris altaris? vt esse in Angelis sanctis auditor intelligas nil sinistrum, dicente scriptura, vias quæ à dextris sunt, nouit Dominus (Prov. 4. iuxta 70.) Ex serm. 87. in m.

*ANIMA.**Vna Deo chara sicut omnes.*

Quare, ait, non quinquaginta, quare non ducentas, sed centum? Quare non quatuor, quare non quinque, sed vnā? Vt ostenderet non ex damno fuisse, sed ex numero plus dolorum. Namque amissio vnus totum dissipauerat centenarium numerum & totum de dextera redegerat ad sinistram, vt dispendio vnus & sinistra clauderet omnes, & dextera nil haberet. Nongessimus & nonus numerus, in sinistra latet clausus, constrictus hæret, tenetur oppressus: qui tamen vbi vnus perceperit & senserit augmentum, mox dextera transit ad palmam, mox centenarij numeri peruenit ad coronam, Ex serm. 168. in m.

A

Cogitet dignitatem suam.

Homo iam tibi parce, quia vt tibi parcas, tuos Deus lauit, tuos tenuit, tuos amplexatus est pedes, &c. Abijcere debet habitum seruitutis, qui se Regem credit consecratum. Ex serm. 23. à m.

Angeli eam honorant vt Dei imaginem.

Quod in terra à Deo sibi simile factum, in cœlo poterat honorificum non haberi, &c. Perfecta deuotio hoc debet imagini, quod debet & Regi. Ex serm. 147. in f.

Ignorans est sui.

Cùm sua semper mente volutatur vt ebrius, non se computat, & computat cœlum: qui se scire existimat totum, se nescit. Ex serm. 44. à p.

Faciem cœli & terræ nostis probare. Oculus, inquit, effusus perdit lumen, quia tota hominis intra pupillam visio continetur, ne ergo studeas videre multa, vt videas temetipsum, &c. Videt nihil, qui videre existimat totum. Ex serm. 164. in f.

Multos habet hostes.

Ad vnam ouem genera tota, tota feritas bestiarum, &c. Ad vnam columbam tot milui, tot aquilæ, vultures tot voraces, vnde Psalm 39. Circundederunt me mala, quorum, &c. Ab intus exeunt de corde. Nouus, inquit, est hic ordo bellandi, de homine contra hominem gentes exeunt bellaturæ. Ex serm. 171. à m.

Sine Deo mortua est & putrida.

Sinite mortuos. Sine anima, inquit, corpus non viuit, non viuit anima sine Christo, &c. Discedente Deo, confestim venit in animam peccatorum fœtor, corruptio criminum, vitiorum putredo, conscientia vermis, vanitatum cinis, infidelitatis horror, & fit in corporis sepulchro viuo funus animæ iam sepultum. Ex serm. 19. in f.

*A P O S T O L I.**Duodecim sunt horæ.*

Post diuturna tempora, inquit, terræ noctis, auroræ suæ desiderato splen-

A

dore æternus dies Christus noster reluxit in lucem, qui duodecim suas horas in Apostolis suis duodecim signanter aptaret. Hunc diem B. Psalmista prophetaliter vidit spiritu, cum canebat: hæc est dies quam, &c. Duodenarius numerus iste per quaternarium tripartitam nobis monstrat & format quadrigam: per quam Trinitas tota toto orbe Apostolicis vehitur & fertur excursibus. Duodecim Patriarchas subdit, fontes duodecim Exod. 15. duodecim lapides ex Iordane. Iosue 4. in figuram Apostolorum. Ex ser. 1. o. à p.

Missi sunt ad labores.

Sic & ego, inquit, mitto vos, non auctoritate adhuc iubentis, sed toto diligentis affectu: mitto vos ad tolerantiam famis, ad onera vinculorum, ad squallorem carceris, ad perferenda omnia genera poenarum, &c. Ex ser. 84. in m.

Mulieribus p̃ys prelati.

Non postponuntur Apostoli fœminis, sed ad maiora servantur, &c. Illæ portant aromata, isti flagella, illæ intrant sepulchrum, isti carcerem; illæ

A

ad obsequium festinant, isti peruolant
ad catenas, infundunt illæ oleum, isti
sanguinem fundunt, mortem stupent il-
læ, suscipiunt hi mortes. Ex serm. 79.
in m.

Confirmati.

Stetit Iesus in littore. Vt Ecclesiam,
inquit, in qua discipuli amaris tunc
fluctibus iactabantur, ad fidam fidei
suæ reduceret stationem.

Quia eos fidei virtute repererat de-
stitutos, & à virili robore inuenerat
perdeiectos, arguit tales, pueros nun-
cupando, &c. Non vt fortissimos mili-
tes, sed pueros compellat vt timidos;
& quos idoneos necdum deprehendit
ad prælium, vt teneros inuitat ad men-
sam. Ex serm. 78. in m.

**AVARITIA, AVARVS
ET AVRVM.**

Avaritia cecitas & damna fusc.

Dic fratri meo, vt diuidat mecum
hæreditatem. Præceps cupiditas, inquit,
& incauta, mundanæ litis arbitrum
credidit ipsum sæculi cognitorem, &c.

A

eum fieri voluit diuisionis authorem, qui ad restituendam venerat humani generis vnitatem. Magister dic, &c. Hic non Magister questus est, sed amoris, &c. Dic fratri meo, &c. Non potest dicere fratri, diuide, qui per Prophetam docuit: Ecce quàm bonum, &c. Psalm. 132. Hereditatem. Quæ maior hæreditas quàm diuinæ vinculum charitatis? Quia hæreditas aliquando perit, charitas numquam; 1. Cor. 13. quia charitas si est, permanet; si non permanet, non est, &c. Hæreditas mundana antè posteris infert iurgia, quàm confert censum, antequam diuidat facultates, scindit hæredes, &c. Ille ditat filios, qui relinquit filiis plenissimam charitatem. At tu quisquis ille es, qui Dominum tali petitione compellas, Dominum prouocas, Dominum producis ad litem, Rom. 8. Cum quo tibi Apostolus hæreditatem docet, & ostendit esse communem. Hæredes Dei sumus, &c. Quid ab eo partem petis, qui tibi quæsiuit & contulit totum? &c. Cauete ab auaritia, ait ei Dominus, hoc est dicere, abijciatur auaritia, & non erit in hæreditate contentio. Auaritia, fratres, parentes negat,

A

germanos diuidit, separat socios, &c. Hanc qui intra se habuerit, erit nullius, suus non erit. Auaritia, fratres, sicut dicit Apostolus 1. Tim. 6 radix est omnium malorum, quæ cum radicari cœperit in corde, sic morum dissipat ornamenta: sicut arbor noxia feralibus radicibus nexa soluit, & dissipat moneta maiorum. Ex ser. 162.

Hac nocte, &c. Conuenienter hac nocte, inquit, quia fugiens miseriæ lucem, auaritiæ tenebris se manciparat. Dicendo, Manduca, &c. Quod autem bibentes filij noctis sint, non dici, Apostolus sic declarat 1. Thessal. 5. Et qui inebriantur, nocte ebrij sunt. Ex serm. 104. à m.

Eius Tyrannis & damna.

Quantum debes, &c. Centum cadod, &c. Scribe quinquaginta: Agebat, inquit, vt totam fidem perderet dum mediat cautionem. Vbi de mammona iniquitatis. Imperat, inquit, gentibus, iubet regnis, bella mandat, comparat bellatores, sanguinem vendit, agit mortes, prodit patrias, vrbes destruit, subdit populos, arces vrget, vexat ci-

A

ues, foro præsidet, ius delet, &c. Fidem tentat, violat veritatem, famam carpit, honestatem dissipat, soluit affectus, innocentiam tollit, pietatem sepelit, necessitudinem scindit, amicitiam subruit. Et quid plura? Hoc est in mammona, Dominus iniquitatis, qui iniquè humanis & corporibus dominatur & mentibus. Ex serm. 126. à p.

Publicanorum malum.

Deitas aduocabat, vt daret fraudulentum fidem, venali gratiam, cupiditatis Magistro officium largitatis, &c. Magnum malum quod & malis poterat displicere. Ex serm. 18. à m.

Anaro nulla quies.

Quid faciam? quia non habeo quo congregem fructus meos, &c. Miserrum, inquit, quem vbertas sterilem, abundantia anxium, inhumanum copia, diuitiæ fecere mendicum; humanus ager inhumanum Dominam sustinebat: & quod terra fundebat largiter, concludebat & congregabat angustè: vt esset alienorum custos, qui esse suo-

A

num noluit prorogator, ingratus Deo,
sibi nequam: hostis pauperum, diui-
tum nota, carcer naturæ. Ex ser. 104.
in p.

Avaro semper egestas.

Quid faciam, quod non habeo, &c.
Audistis, inquit, quomodo non habet
diues? Ecce clamat: non habeo. Ve-
rum est, quia non habet semper, qui
quærit semper. Ex serm. 104. à p.

Diaboli possessio est.

Quid faciam? Interrogantis vox est:
& quem putas interrogabat iste? Erat
in illo alter, quia ad eius penetralia
iam Diabolus possessor infederat, & qui
intrauerat in cor Iudæ mentis eius tene-
bat arcanum. Ex serm. 104. à p.

Auari cum mortuo similitudo.

Quod est dare vitam mortuo, hoc
largitatem tribuere est avaro. (quia
Idolum auaritiæ colens, fit similis ei,
& mortuo, non videns, non audiens,
non compatiens, non adiuuans paupe-
rem.) Ex serm. 28. in f.

Ananus rapitur ad pœnam.

Repetunt animam, &c. Quare, inquit, non dixit, qui dederat, repetit : sed repetunt ? Quia sanctorum Deus repetit animas, & reducit : Tartarei ministri repetunt, & pertrahunt animas impiorum. Ex serm. 104. à m.

In eum pœnam innocat clamor pauperum.

Catenæ horreorum tuorum strinxerunt fauces pauperum, &c. Vnde pauperum te præcedunt gemitus, & sequuntur : te turba impetit plangens petentium : vt addictus à superno iudice satisfactionem pœnarum capias, qui horreorum tuorum seras negando cæteris tibimet conclusisti. Ex serm. 104. in m.

Anani impœnitentis pœna.

Vidit Lazarum, &c. Gratis ; inquit, respicit modo Lazarum sursum, qui antè deorsum Lazarum videre despexit, &c. Cùm esset in tormentis. Punxit, inquit, pœna, quem pœnitudo non compunxit, & vexant tormenta, quem

A

Lazari vulnera non mouerunt. Ex
serm. 66. in p.

Aurum mergit in profundum.

¶ Heu quàm lamentandæ vices, quando
desperati penes homines possidebunt
spem diuinam, & humanis bonis præ-
diti, bonis cœlestibus fraudabuntur.
Et hoc facit Thesaurus qui cor homi-
nis aut per eleemosynam leuat in cœ-
lum; aut per auaritiam demergit in ter-
ram, &c. Aurum de profundo terræ,
anima de excelsis cœli: melius proinde
est ad sedem animæ deferri aurum;
quàm in sepulchro auri anima demer-
gatur. Ex serm. 22. in m.

Auri pondus in Matthæo.

Matthæum, inquit, publicanum Di-
uitiæ, sic cupiditatis publicabant Ma-
gistrum, fornace auaritiæ sic coque-
bant, sic alligabant vinculis cautio-
num, sacculorum ponderibus sic pre-
mebant: vt leuari ad innocentiam, ad
iustitiam surgere, ad virtutem progre-
di non valeret. Vnde & sedere eius erat
iam subsidere, non sedere. Ex ser. 28.
à m.

A

Vidit sedentem, &c. Sedebat utique, inquit, qui stare non poterat pondere cupiditatis oppressus, & ipsâ totus conscientia fraudis incuruus. Aurum natura graue, grauius fit auaritia nimis. Hinc est quod plus habentem deprimit, quàm ferentem: & vehementius aggrauat corda, quàm corpora, &c. Auri furor ardentius humano feruet in pectore, quàm caminus totus ignescit incendijs, &c. Sequere me. De supernis ad superna tendentem, & non aurum de inferis ad inferna mergentem, &c. probat grauitatem exemplo fratrum Ioseph vendentium, Gen. 31. & populi adorantis vitulum aureum. Sic, inquit, conuertit homines in iumenta, vt vituli caput, caput suum crederent, & omnium rerum capiti caput pecudis anteferrent. Ex serm. 29. in p.

B

BACCHANALIA.

*Personati, & Deorum larvas por-
tantes, Gentiles imitantur.*

GLorientur, inquit, Christiani se à talibus liberatos esse per Christum, si modo non eorum spectaculis polluantur, &c. Si huiusmodi fugiant de assensione discrimen: quia factis semper est æqualis assensus Apostolo probante cum dicit: non solum qui faciunt ea, sed etiam qui consentiunt facientibus. Et si tanta est de assensione damnatio, quis satis lugeat eos, qui simulachra faciunt semetipsos? Nonne isti amiserunt imaginem Dei? &c. qui se simulachrorum formis sacrilegis formauerunt? Sed dicit aliquis, non sunt hæc sacrilegiorum studia, vota sunt hæc iocorum: & hoc esse nouitatis lætitiā, non vetustatis errorem, &c. Erras homo, non sunt hæc ludicra, sed crimina. Quis de impietate ludit, de sacrilego quis iocatur, piac-

B

lum quis dicit risum? &c. Tyrannus est, tyranni habitum qui præsumit. Qui se Deum facit, Deo vero contradictor existit: imaginem Dei portare noluit, qui Idoli voluerit portare personam: qui iocari voluerit cum Diabolo, non poterit gaudere cum Christo. Nemo cum serpente securus ludit, nemo cum Diabolo iocatur impunè. Si qua sunt ergo viscera pietatis in nobis, &c. Abstrahamus eos qui sic ad perditionem currunt, &c. Beatus qui suæ vitæ custos est, & prouisor est salutis alienæ. Ex serm. 155. à m.

BAPTISMVS.

*Sola aqua Spiritus sancti
mundat.*

Ex Psalm. 50. Amplius laua me. Agens de illotis manibus discipulorum. Id est, inquit, quousque me legaliter lauas, & me non lauas? Laua me per gratiam semel, quem lauacra legis innumera non lauerunt, &c. & postea agens contra baptismata Iudæorum qui in foro polluti innocentum sanguinem, &c. Quomodo, inquit, te exte-

rior, lauare & mundare sufficiat aqua? Corda & corpora nostra mundare hæc poterit, cum fuerit & ipsa Spiritus sancti purificata commercio, ut visibili ministerio inuisibile purificationis nostræ perficiat Sacramentum. Ex serm. 171. à p.

Numero quadragenario diluuij signatus.

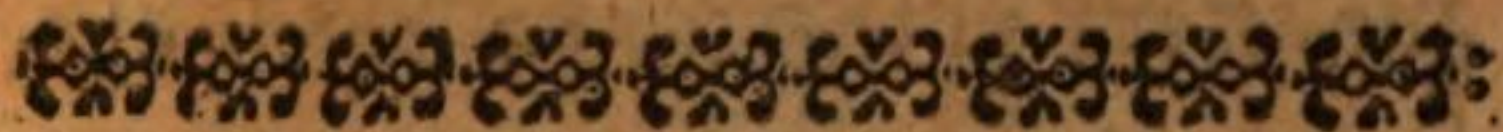
Quadraginta diebus ac noctibus expiaturus terram cœlestis imber effunditur: ut quia perire sibi mundus, quod factus fuerat, iam debebat, gauderet tali baptismo se renatum, &c. Attendite, Fratres, quantus sit quadragenarius numerus iste, qui & tunc cœlum terris aperuit abluendis: & nunc fonte baptismatis orbem totum pandit gentibus innouandis. Ex serm. 166. à p.

Cœlestes generat per Spiritum, ut Christum de fonte virgineo.

Qualis cœlestis, tales & cœlestes, &c. Hinc est, inquit, Fratres quod virginum fontis uterum cœlestis Spiritus arcana luminis sui admixtione fecundat;

B

dat: vt quos origo limosæ stirpis profunderat sub misera conditione terrenos, cœlestes pariat, & ad similitudinem sui perducatur auctoris. Ex ser. 117. in m.

C

CANTVS,

Leuamen est laboris.

NAutæ cantu superant marina discrimina, hinc immensa pondera adducunt leuamine canticorum, hinc viantes colles arduos facit transcurrere vox sonora, hinc præliatores ipsos præcedens cantus subire concitat amara bellorum, &c. Ex serm. 10. in p.

CASTITAS,

Cingulo signata.

Et lucernæ ardentes. Cincti, inquit, castitatis baltheo, quod est insigne Christianæ militiæ, fluxam carnis de-

C

truncemus ignauiam : & regis nostri expectatione peruigiles insomnem somnum sæculi nesciamus. Non dormiunt, inquit, Prou. 4. nisi cum malè fecerint, &c. Non portanti tantum lucerna lucet, sed multis, & opus bonum dum factum in vno lucet, multos illustrat exemplo. Ex serm. 22. à m.

Castitas nuptialis lucida est.

Et vos similes, &c. Semper, inquit, nuptijs amicæ sunt faces : Luminum testimonio celebratur castitas nuptiarum. Sicut enim fugit lucem, illicita qui præsumit, sic multiplici coruscat in lumine, licita qui requirit, &c. Ex quo ad desponsandum suam Ecclesiam Christus aduenit, thalamus ornatur sponsæ, & ornatur auro fidei, argento sapientiæ, virtutum gemmis, sanctitatis velis, verecundiæ rosis, lilijs castitatis, pudoris violis : & ad alta cœli pudicitiae templum, fastigium virginitatis attollitur, &c. Ex serm. 22. à m.

CENTVRIO.

Dux & doctor fidelium.

Cohortis Romanæ Centurio Dux factus est militiæ Christianæ, & meritò, quia antè cœpit docere quàm credere, &c. Videtis Centurionem, antequam discipulatus subiret officium, locum Magisterij fuisse sortitum. Præbet enim petendi formam, dat normam credendi, fidei pandit causas, virtutum commendat exempla, qui nondum Christianæ scholæ ingressus est disciplinam. Ex serm. 15. in p.

Eius dignitas.

Verè Centurio, qui stipendia terrena centenarium cœli mutavit in fructum, & servitutem militiæ sæcularis in diuinam sustulit dignitatem. Ex ser. 15. à p.

Christo stupori fuit.

Quo audito Iesus miratus est. Creator, inquit, mirabilium miratur: aurium conditor quasi qui non audita nesciat, sic stupet audita. Ex serm. 102. in f.

CHARITAS.

Est supra obedientiam.

Aucte. Dixerat, inquit, discipulis suis ipse: Neminem salutaueritis in via, Luc. 10. Et quid est, quod hic in vitam festinus salutat? Occurrit, non expectat cognosci, sed in salutationem totus vadit, & suum soluit ipse sua salutatione mandatum? Fecit, fecit, quia totum vincit, & exuperat vis amoris: simul quia Christus in Ecclesia se salutatur, quam suam fecit esse, &c. ad Coloss. 1. ipse est caput corporis Ecclesiæ. Ex serm. 76. à p.

CHRISTIANVS.

Eius Etates.

Spes verò non confundit. Ecce, inquit, quibus ætatibus iustus perfectum roboratur in virum: in tribulatione, patientia, probatione, spe. Tribulatio, Fratres, velut primam iusti viri cōcutit, & conturbat infantiam: sed cū inuenit ista patientem, ad maiora adoles-

C

centem iam bonæ indolis tunc erudit. Patientia est, Fratres, quæ Christi iuvenem aptum probat esse virtutibus. Spes est, quæ virum perficit, & ad mensuram Christi plenitudinis indefessa producit. Perfectæ virtutis est, quod in re non teneas spei robore possidere. Ex serm. 110. à m.

Paruus malitia.

Innocentia infantes, malitia paruuli, quæ mundi sunt nescientes, totam regni Dei præsentiam possidentes: attestante Domino, cum dicit: Sinite paruulos venire ad me, &c. Matthæi 19. Ex serm. 130. in m.

Ex seruo filius.

Ex Abacuc 3. iuxta 70. Domine audiui auditum. Non quia, inquit, tunc Propheta tantus audierit Dominum, sed quia tunc seruus Dominum suum sibi conuersum reperit, & audiuit in patrem: non quia mundi huius fabricam, &c. Adoptatum se tunc stupuit in filium, quando perdiderat ipsius fiduciam seruitutis, &c. Fumauit Mons

C

Sina Exod. 19. cum daturus legem
Deus descendit in montem: Quid caro
faceret, cum Deus descendit in carnem
carni gratiam collaturus? Venit pater
quia homo Deum, seruus Dominum
non ferebat. Ex serm. 68. à p.

Pater noster, &c. Quod suæ dignatio-
nis est, inquit, tuæ esse voluit potestatis.
Iuxta illud Ioan. 1. Dedit eis potesta-
tem, &c. Ex serm. 69. à m.

Nihil tam stupet coelum, pauet ter-
ra, expauescit vniuersa creatura, quam
quod vos estis hodie nobis dicentibus
audituri. Seruus Dominum patrem
vocare audet, iudicem suum reus nun-
cupat genitoiorem. Qui terrena perdidit,
æstimat se diuinitatis hæredem. Sed au-
demus, quia præsumptio dicentis non
est, vbi authoritas est iubentis: ipse
enim nos dicere sic voluit, qui nos do-
cuit sic orare. Et quid mirum si homi-
nes Dei consecrauit in filios, quando
se hominis dedit, & aptauit in filium.
Ex serm. 70. in p.

Inferis addicti iurisdictione susci-
piuntur in supernis, Apostolo pro-
bante cum dicit 1. Cor. 6. an nescitis
quia Angelos iudicabimus? &c. Suc-
cumberet conscientia seruilis, terrena

C

conditio solueretur, nisi nos ad hunc clamorem ipsius Patris authoritas, ipsius Filij spiritus excitaret. Misit, ait, Deus spiritum filij sui in corda nostra clamantem Abba, Pater. Ex serm. 71. à p.

Post longam suspensionem. Stupens cœli, &c. Cœlum non capit, sol non videt, terra non sustinet, &c. ex Isa. 53. Quis credidit auditui nostro? Jerem. 4. Partus, inquit, supernorum sensuum non sustinebat clamans: Ventrem meum doleo, &c. Abacuc 3. Expauit venter meus, &c. Pater noster, &c. Hoc est quod pauebam dicere, &c. cœli & terræ, carnis & Dei repente tantum posse prouenire commercium, ut Deus in hominem, homo in Deum, Dominus in seruum, seruus verteretur in filium: fieretque diuinitatis & humanitatis, ineffabili modo vna & sempiterna cognatio, &c. te non fieri solum liberum vult ille, sed nasci: ipsam propter te manumittit naturam, ne quem nœuum, ne quam maculam imponat ortus pristinae seruitutis, &c. Stupor insurgit, Christus de Dei patris pectore matrem vocat, & fatetur in terra: & homo de matris utero patrem

vocat, & confitetur in cœlis. Quò te homo repente prouexit gratia? quò te rapuit cœlestis natura? vt in carne & in terra positus adhuc, & carnem iam nescias, & terram; dicendo: Pater noster qui es in cœlis. Ex serm. 72. in p. & in m.

Patrem Deum habens, nihil in terra querat.

Beatus qui cùm patrem meruerit habere Deum, præter cœlestem patriam nihil requirit. Ex ser. 49. in f.

Terrena spernat.

Pater, &c. Quia tibi fuit quondam Pater, qui te resoluit in limum, qui te ad claustra duxit & pertraxit inferni: terram nesciat, amorem carnis ignoret, &c. qui Deum Patrem cœlestem repetit ad naturam, &c. Ex serm. 68. in m.

Qui es in cœlis. Homo, inquit, quid commune cum terris tibi, qui confiteris tibi genus esse de cœlis? Ergo cœlestem vitam monstra in habitatione terrena: quia si quid in te gesserit terrena cogi-

C

tatio, cœlo maculam, cœlesti generi iniuriam intulisti. (operari sequitur esse, spiritu ambulemus, vt filij lucis) Ex serm 71. à p.

Deiectæ, inquit, mentis est, qui familiaris rei meminit, cùm vocatur ad regnum: iacens animus plebeius nummulum thesauris regalibus antepo- nit, &c. Plus consilio patris agit (vende, &c. facite sacculos, &c.) quàm iure dominantis: inter insidias latronum & tinearum morsus, quare tua recon- das, objurgat. &c. Auri custos, serua- tor argenti, securitatem non habet: & cui deest securitas, quies perit: pœna diues est ille, non censu, &c. Ex serm. 22. à p.

A Patre cœlesti non degeneret.

Qui es in cœlis. Hoc cùm dicis, inquit, non sic habeas, quasi non sit in terris: non sic accipias, quasi sit loco clausus, qui claudit omnia: sed intelli- ge esse tibi genus è cœlo, cuius pater habetur in cœlo: & age vt viuendo sanctè sancto respondeas patri. Dei fi- lium ille se probat, qui vitijs non ob- scuratur humanis, qui diuinis virtuti-

B v

bus elucescit." Ex serm. 67. à p.

Qui es in cœlis. Si te, ait, Dei filium esse fateris, vive quasi Dei filius, vi actu, vita, virtute, tanto possis respondere genitori. Ex serm. 70. à p.

Filij Dei, &c. Putasne, inquit, celestes taliter appellat iste virtutes? aut homines Dei aptat in filios? & terrenam carnem coelestem subleuat ad naturam? &c. Psalm. 81. Ego dixi, Dij estis. Audiuimus, Fratres, quò nos tulit diuina dignatio, quò paternitas extulit nos superna, credamus nos Dei filios, respondeamus generi, viuamus cœlo, patrem similitudine referamus, ne perdamus vitijs, quod sumus per gratiam consecuti, &c.

Afferte Domino, &c. Videtis, inquit, quia coelestis pater sentit amorem donis, datis affectum, probat muneribus charitatem. Ex serm. 10. à p.

Christum imitetur.

Magister dic, &c. Deum, inquit, Magistrum vocas, & Dei deseris disciplinam: ignoras quoniam Magistro magnam facit iniuriam, qui se discipulum fatetur eius, cuius non sequitur.

C

institutum ? Nam sicut discipuli (probitas laus est Magistri, ita Magistri vituperatio discipulus nesciens disciplinam. Ex serm. 94. in m.

CHRISTVS.

Eius generatio duplex.

Christi generatio sic erat. Non dixit, inquit, sic facta est, sed sic erat, quia Christi generatio erat apud Patrem, quando generabatur ex matre. Quod erat, semper erat: quod factum est, hoc reddebatur; erat Deus, reddebatur homo. Ex serm. 146. in p.

Idem petit, & dat.

Quæcunque petieris à Deo. Deus, inquit, ex se dat, non à se petit. Mulier, Iudex ipse est, quem tu desideras aduocatum, in hoc dantis potestas est, non necessitas est rogantis. Malis hoc credere, non est credere; hoc scire nescire est, i. Cor. i. qui se putat aliquid scire, tunc nescit: Aut forte Deus, qui tunc potest suscitare omnes, vnum modo mortuum non potest suscitare? &c.

Martha ante te est resurrectio, quam tam longè mittis, &c. vt qui resuscitat iubendo vnum, resurgendo ex se resuscitet omnes, &c. Ex serm. 63. à m.

Diues & Pauper.

Homo quidam erat diues. Et quis erat, ait, homo iste, nisi Christus? Quis Diues nisi ipse qui in paupertate nostra totas creaturæ diuitias possidebat, &c? vt intelligerent quod ineffet locuples deitas, cui erat humana paupertas, &c. Et quomodo diues non erat, cui ministrabant Angeli, virtutes parebant, elementa seruiebant? & quæ non erant, fiebant iussa, vocata veniebant. Ex serm. 125. in p.

Vernus Deus probatur.

Spiritus sanctus superueniet. Quia, inquit, quod de carne natum est, caro est, & quod de Spiritu, Spiritus est, Ioan. 3. qui ergo de Spiritu nascitur, sine controuersia Deus est, quia Spiritus est Deus, Ioan. 4. Ex serm. 141. à m.

Manus Patris ad formandum & reformandum hominem.

Veni, impone manum tuam super eam. Vt, ait, qui sponte posuit ad creandum, ad reparandum iterum exoratus imponat, &c. Psal. 138. Tu formasti me, & posuisti super me manum tuam. Quia qui posuit cum formaret ex nihilo, imposuit iterum vt reformaret ex perduto, &c. Dextera Domini. Psalm. 117. &c. Dextera Domini Christus est (instrumentum Deo coniunctissimum). Et verè exaltauit nos, quos de profundo extulit, & eleuauit in cœlum. Ex serm. 33. in m.

Omnia fecit & refecit.

Dic tantum verbo, &c. Nam & ego homo sum, &c. Hoc est, inquit, si ego qui sum sub potestate constitutus, imperio verbi solo facio mihi parere subiectos: quomodo tu qui nulli subiaces, & cuius omnia subiacent potestati, verbo non potes iubente curare? &c. aut verbo reficere non potes, quod verbo fecisti? Dixit & facta sunt, &c. Ps. 148.

D. Petri

A

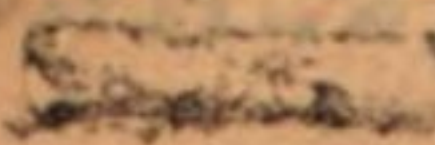
Aut aliquid ex aliquo reparare non
sufficis, cuncta ex nihilo qui para-
sti? &c. Misit verbum suum Psal. 103.
Ex serm. 102. à m.

Ut Deus peccata dimittit.

Quis potest peccata remittere? &c.
Peccatis dare veniam, inquit, penes
hominem non est, & est deitatis insigne
singulare, &c. Pharisee, qui sciendo
nescis, confitendo negas, cum testaris,
impugnas: Si Deus est qui remittit
peccata, cur tibi Christus Deus non est,
qui vnius indulgentiæ suæ munere to-
tus mundi probatur abstulisse peccata?
Ecce Agnus Dei, &c. Ex serm. 50.
à m.

Natus non minorat Deitatem.

Qui natus est, &c. Tali natiuitate,
inquit, consecrata est in Deo humani-
tas, non tali dignatione minorata est
in homine Deitas. Ex serm. 58. à m.

Missus non minor Patre.

Sicut misit me, &c. Missi sermo, ait, non minorat filium, sed declarat: quia non mittentis potestatem hic, sed missi voluit intelligi charitatem. Cum dicit, sicut misit me Pater. Non Dominus, sed Pater. Ex serm. 84. in m.

Corpus sumpsit de limo intacto.

Qui ex intacto limo fecit hominem, nascendo ipse hominem de corpore fecit intacto. Ex serm. 148. in p.

Cur de sponsata natus.

Prouidetur, inquit, maritalis species, ut celet miraculum, ut tegat signum, ut velet virginis partum, ut criminum non det locum, ut furentis insidias sic eludat. Ex serm. 146. in f.

In Christo humane affectiones.

Circumspiciens eos cum ira, contristatus, &c. Irascitur, inquit, ut Dominus, contristatur ut parens, dolet ut homo, intuetur ut Deus. Ex serm. 32. a. m.

Infirma nostra suscepit.

Erat in puppi dormiens, &c. Ad dormientem, inquit, confugiunt vigilantes; & credunt obistere saevientibus elementis eum, cui somnum dominari sua compassione conspiciunt, &c. Et ubi est illud: Ecce non dormitabit? &c. per se nō dormit, neq; sibi dormitat maieestas expers lassitudinis, quietis ignara: sed totum per me mihi agit, qui quoties speciem sui actus, sui vultus immutat, toties nostrarum varietates arguit, & culpas animarum. Ex serm. 21. in m.

Quidquid filius minoratur, accipit, nescit, mei est corporis non substantiæ suæ. Ex ser. 62. à m.

Ascendit in naviculam, &c. Miratur mare siccantem Israeli & solidum Petro præbentem sub mercede nautica transfretare. Sustinuit, inquit, has necessitates, ut homo verus humanis necessitatibus probaretur, &c. Christus si in suis mansisset virtutibus, commune cum hominibus nil haberet: & nisi impleisset carnis ordinem, carnis in illo esset otiosa susceptio. Ex serm. 50. à p.

C

Ex Marci 7. Ingressus domum neminem scire voluit, & non potuit latere, &c. Velle, inquit, & non posse, non est diuinæ Maiestatis, infirmitatis est humanæ, &c. Nunquid extollenda ita est mulieris fides, vt inclinetur Domini possibilitas & voluntas, &c. Subdit simile esse, cum dixit hæmorrhoiis quæ quis me tetigit? Ex serm. 100. in p.

Natus vt liberet à morte.

Vbi de Christi natalis fine. Vt nascendo, inquit, ipsam naturam à seruitute mortis, cui taliter addicta fuerat primitus, liberaret: & fonte purgato supernam riuulis redderet puritatem. Ex serm. 87. in f.

Natus potestate, non necessitate.

Cesset, inquit, inanis Philosophiæ labor, nasci Christum non fuit necessitas, sed potestas: Sacramentum pietatis fuit, deitatis non fuit detrimentum, &c. Ex serm. 148. in p.

Fugit ad gentes.

Adest bellua, ait, adest imago horrida & crudelis inferni, &c. vt ipsa quæ fuerat tota causa discriminis, ipsa fieret necessaria nauigationis inaudita uetura, vectorem suum seruans & post triduum referens ad superna, & hoc daret gentibus quod abstulerat à ludæis. Ex serm. 37. à m.

De fuga eius.

Si rerum, ait, refugium fugit, auxilium lateſcit omnium, si formidat fortitudo cunctorum, si se vniuersorum defensio non defensat; quare humana notatur fuga, arguitur trepidatio, formido culpatur? Quare vocatur in crimen Petrus qui negat, Ioannes qui expauescit & fugit: discipuli omnes, quia deserunt per pauorem? &c. Christus fugit nobis non sibi, &c. quia in persecutione melius est fugere quam negare. Denique Petrus quia fugere noluit, abnegauit: Ioannes ne abnegaret, aufugit. Ex serm. 150. à p.

Quid sibi vult, inquit, Euangelista, quod hæc scribit ad memoriam sempi-

C

ternam? Deuoti militis est regis sui tacere fugam, referre constantiam; virtutes loqui, timores silere: aperire fortia, infirma reticere; aduersa delere, prædicare victorias, quo & hostium frangere ausus possit, & sociorum excitare virtutem, &c. Bellicosus quod in bello fugit, artis est, non timoris: Deus quando fugit hominem, Sacramenti est, non pauoris, &c. Occultum se non patitur inire conflictum, qui mandare suum sæculis vult triumphum. Secreta victoria, virtutis que lateas exemplum posteris non relinquunt, &c. Ex eodem. à p.

Fugit vt reuocet fugaces.

Sicut, inquit, natum diximus vt repararet naturam: dicamus vt fugaces reuocaret, aufugit. Et reuera si vt reuocet errantem ouem in montibus ipse errat, quomodo ipse non fugit, fugientes populos vt reducat. Ex serm. 150. in p.

Christus, inquit, fugit vt cedat temporì, non Herodi, neque humanas insidias expauescit, qui totas venerat diabolicae fraudis aperire versutias, &c.

C

Infans i mortem distulit, non fugit. Denique fugam eius non de periculi metu, sed de Prophetiæ venisse mysterio Euangelista asserit sic dicendo: vt impleretur, Osee 11. Ex Ægypto, &c. Si mactatus in illo grege lactentium tunc fuisset, mors ei casus fuisset, non voluntas: non virtus fuerat, sed infirmitas; necessitas fuerat, non potestas; & innocentia fuisset præmium, Maiestatis gloriæ non fuisset. Ex eodem. in m.

Et vbi est illud, inquit, Domine refugium factus es nobis. Et, Deus noster refugium & virtus? Si refugium fugit, si timet virtus: quæ securitas, quod munimen? &c. Non fugit propter authoris mortem, sed propter sæculi vitam. Nam qui mori venerat, quare fugeret mortem? Christus totam causam nostræ salutis occiderat, si se paruulum permisisset occidi. Christus venerat, vt quos præceptis docuerat, firmaret exemplis, & ipse faceret, quæ facienda mandauerat, &c. Venerat mortem perdere moriendo, penetrando inferna dissoluere, resurgendo sepulchra reserare, ascendendo ad cælos cœlestibus donare terrenos. Hæc omnia perijc-

sent nobis, si Christus cum esset in cunabulis non fugisset, &c. Neque sine humanis iniurijs iniuriæ humanæ poterant amputari: Causam suam facit, qui alterius vult capere, &c. Ex serm. 131. in m.

Fugit, ut parcat.

Iesus abscondit se. Non timens, inquit, sed ignoscens. Deus peccatorem cum fugit, parcat: Deus rebellem non vult perdere, cum declinat. Ex serm. 131. in f.

*Fugit ut det exemplum.
fugiendi.*

Martyr comprehensus debet tenere constantiam, non comprehensus debet fugere persequentem: ut & persecutori indulgeat resipiscendi tempus, & sibi tempus non auferat supplicandi (pro persequente orare, &c.) Persecutorem, qui prouocat, facit: corrigit qui declinat. Orandum est, fugiendum est, ut & ille qui per ignorantiam furit, sanetur, & ille qui patitur, de patientia palmam habeat, non subeat de temeritate discrimen. Fratres si Saulum Martyres

non fugissent, Paulum non fecissent.

Fugit Christus, &c. Ut qui ad vitam perfectum hominem fecerat, perfectum repararet ad vitam: & qualem terris dederat, talem redderet cælo.

Subdit, fugam in Ægyptum signare conuersionem ad Gentes, ut, inquit, Ecclesiam Synagogæ, Iudæis Gentes anteponendas in fide, suam panderet per figuram. Ex ferm. 151. à m.

Ablui voluit mundator.

Zacharia, inquit, tuus filius suum Dominum pœnitentiæ demergit in baptisma, in remissionem diluit peccatorum, quia voluit fons dilui, cognitor suscipere veniam. Iudex ipse suam subire sententiam, ne dampnaret reos, ne vindictam proferret in noxios, &c. puniri voluit, ne puniret, quia amari magis voluit quàm timeri. Ex ser. 90. in m.

Interrogat omnia sciens.

Interrogavit eum, &c. Interrogat, inquit, ut homo, operatur ut Deus, &c. Interrogat, ut praesentes scirent, futuri cognoscerent. Ex serm. 176. in m.

Nuditate sua nos operuit.

Christus sicut ovis, & volens, & tacens tondetur: ut tegat illam, quam Adam primus intulit nuditatem. Ex serm. 23. à p.

Indicatus est, ut nos absoluat.

Iudicatur hic solus, inquit, qui solus iudicare noluit, ne puniret: improba severitate discutitur, qui ut largiretur veniam, nil quaesivit, &c. suscipere maluit quam rogare sententiam. Ex sermone 49. in m.

Ascendit ut homo.

Ascendit, inquit, in caelos per me, qui per se nunquam defuit caelo. Ex serm. 62. in f.

Ascensio eius supra Incarnationem.

Quid est, inquit, magis tremendum, quod se dedit terris Deus, aut quod vos dat cœlo? &c. Est utique terribilius, quod terra transfertur in cœlum: homo deitate mutatur: seruitutis fors dominationis iura sortitur. Ex serm. 67. à p.

CHRISTI NOMEN.

Quàm gloriosum.

Et in Christum Iesum, &c. Illud, inquit, Sacramenti nomen est, hoc triumphi, &c. Ex ser. 60. in m.

Vis illius nominis.

Hoc nomen, inquit, dedit cœcis visum, auditum surdis, claudis cursum, sermonem mutis, vitam mortuis, totamque Diaboli potestatem de obsessis corporibus virtus huius nominis effugavit: & si nomen tantum est, quanta potestas eius, qui vocatur hoc nomine? Ex serm. 144. à p.

CHRISTI

CHRISTI ELOGIA, & officia.

Nauta est Ecclesia.

Ascendit in nauiculam, &c. Non Christus, inquit, indiget naui, sed nauis indiget Christo: quia sine cœlesti gubernatore nauis Ecclesiæ per mundanum pelagus tali & tanto discrimine ad cœlestem portum non valet peruenire. Ex serm. 50. à p.

Medicus pius.

Non est opus Medico sanis. Et quis, ait, non erat ægrotus, ipsa generis humani sic ægrotante natura? Ad omnes ergo venit, qui omnes, malè habentes, vt curaret inuenit, sed planè mori meruit, qui medicum contempsit, ne se accusaret, vel confiteretur ægrotum. Ex serm. 29. in f.

Quando, inquit, medicus languentium aut quærit, aut respicit voluntates, cùm semper contraria desideret, & requirat infirmus? &c. Et si homo iniurias despicit, maledicta contemnit, vt fauciatis morbo sponte vitam conferat

& salutem : quanto magis Christus medicus bonitate diuina morbis faucios peccatorum, & phrenesi criminum laborantes, ad salutem etiam inuitos attrahit & nolentes? Ex ser. 50. in m.

Pharisæus, inquit, perfidiæ morbo faucius, superbiae flamma febriens, per phrenesim se nesciebat insanum. Hinc est quod Christus illuc primùm curam vertit, vbi ignota sæuebat infirmitas: vt cœlestis Medicus vno medicamine duos curaret agrotos. Ex serm. 94. à p.

In suis patitur.

Hic resurrexit à mortuis. Verum, inquit, dicit : nam sicut in Christo sui resurgunt, ita in suis ipse patitur Christus : & sicut honor capitis ad membra pertendit, ita membrorum poena ad dolorem capitis, ad capitis redundat iniuriam. Ex ser. 173. in m.

Quærit peccatores.

Quo, inquit, medicus nisi ad agrum? Non est opus sanis, &c. vbi anhelus Pastor, nisi ad ouem perditam? quando se Rex hostibus immiscet, nisi cum vult liberare captiuum? Et qui pretiosam

C

perdit margaritam, loca squalida non dedignatur intrare, & eam inter ster-
cora ipsa perquirere non abhorret. In
quod præceptis post filium non se dat
mater? Et arguitur Deus qui creavit
hominem ad, &c. Murmuras homo,
quare hominem Deus, &c. Quid facies
cùm videris eum propter hominem
ipsas tenebras tartari penetrare? Ex
serm. 54. à m.

In via natus ut sit via.

Necessario, inquit, via generatur in
via. Ego sum, inquit, via; ut omnis
aditus excluderetur erroris, & viator
tandem cœlum peteret, qui terreni iti-
neris incassum diu sudores pertulerat,
& labores. Ex serm. 175. in p.

Veritas est & vita.

Surrexit sicut dixit. Gemina, inquit,
virtus est, & redire à mortuis, & fu-
tura præscire.

Qui crucifixus est quæritis, &c.
Quid, inquit, quæritis viventem cum
mortuis? Vitam quid quæritis in se-
pulchro? Ex serm. 80. à p.

C ij

Omnia nobis factus est.

Tibi, ait, Rex, tibi Sacerdos, tibi Sacrificium, tibi Pastor, tibi ouis, tibi agnus, tibi totum factus est, qui fecerat totum, &c. Et quid plura? Dat se tibi Deus homo, ut ferre potes, quia ut est, tu non potes sustinere. Ex serm. 23. à p.

Iudæis lapis & scorpium, & non panis.

Nunquid lapidem dabit? Iudæis applicat, quibus panis de cœlo factus est lapis scandali. Quare, inquit, petram? Quia mordere petram, non panem à patre quærere gestiebant. Ps. 21. Circundederunt me canes multi. Denique posteaquam illi in canes ex hominibus probantur esse conuersi, cœlestis illis in petram conuersus est panis, non dantis vitio, sed accipientis nequitia: qui illos non reficeret, sed necaret: nec in fundamento positus promoueret ad culmen. Sed eos qui sui patris tendebant ad necem, in profundam daret, & volueret in ruinam. Ex serm. 55. à m.

C

Nunquid pro pisce serpentem? &c. Christum intelligit de Iordanis alueo leuatum, & passionem carbonibus assumptum. qui Iudæis serpens exaltatus est. Similiter & de scorpione: Cùm enim Christus orum verbi, vt gallina protulit, ipsis scorpio factus, Rom. 7. Mandatum quod erat illis in vitam, hoc illis esset ad mortem. Serm. 55. à m.

CHRISTI DIGNITATES.

Vnctus est spiritu.

In Christum, &c. Christum, inquit, vnctum accipe non communi oleo, sed sancto, quo natus est, spiritu. Ex serm. 58. in m.

Hodie Spiritus sanctus supernatat aquis in specie columbæ, vt sicut illa columba Noë nunciauerat diluuium discessisse mundi: ita ista indice nosceretur perpetuum mundi cessasse naufragium: neque sicut illa veteris oliuæ furculam portaret, sed totam in caput parentis noui chrisomatis pinguedinem fundit, vt impleat illud, quod Propheeta prædixit: Proterea vnxit te Deus, &c. Ex serm. 160. in m.

Rex est & Sacerdos.

Et in Iesum Christum filium. Ab unctione, inquit, Christus; Iesus vocatus est à salute, &c. In hunc Regem Regum, Sacerdotem Sacerdotum, tota se plenitudine Spiritus diuinitatis effudit: vt regnum & sacerdotium, quod per alios præmiserat temporaliter, in authorem ipsum refunderet, & redderet sempiternum. Ex serm. 59. in m.

Debebat, inquit, Iudæus oleum, quod Chirographo legis ad ungendos Reges, Prophetas, & Sacerdotes; Christiani chrismatis acceperat in figuram; donec ad ipsum Regum, & Sacerdotum Principem perueniret, cui tota reddenda & infundenda erat centenaria chrismatis plenitudo, &c. Ex serm. 116. à m.

Rex parvus in grano.

Si, inquit, cœlestis regni Maiestas omnis ad grani sinapis similitudinem venit, quid queritur, quod Deus ad hominem, Dominus serui descendit in formam? &c. Christus velut granum sinapis in hortum virginis corporis

C

missus, orbe toto crucis in arborem creuit, ac tantum dedit fructus sui saporem, cum teritur passione, ut quicquid est vitale, suo saporaret & condiret attactu, &c. Christus Rex, quia tota ipse est origo regnandi: Christus regnum, quia in ipso est regni sui tota Maiestas: Christus homo, quia totus homo reparatur in Christo: Christus granum sinapis, unde magnitudo tota Dei, tota hominis exiguitate minoratur, &c. Regnum Dei accepit homo Christus, quod habuit semper Deus Christus. Ex serm. 98. in m.

Paruus factus, ut ametur.

Cum pueros omnium amorem conciliare dixisset. Sic, inquit, nasci voluit, amari voluit, non timeri. Ex serm. 158. à p.

Parum esse credidit, si affectum suum erga nos præstando prospera tantum, & non etiam aduersa sustinendo monstraret. Post omnia, mundum suum pauper ingreditur: iacet in cunabulis ut homo, vagitu suo implorat, exigit quam tibi præstitit ipse pietatem. Parens omnium usus est te parente;

C iiij

subiectus tibi extitit, cui omnis subiacet altitudo: timuit, quem timenda metuunt: fugit, ad quem cuncta confugiunt: Cœlorum arbiter est hospes in domibus peccatorum: pane pascitur, qui pascit omnes: & quid plura? sistitur terræ fundator, iudicatur humanæ largitor veniæ; discutitur cordis scrutator, punitur vitæ dator & redditor, cunctorum resurrectio sepelitur, ut tarda mens hominis, & intelligentia satis pigra, vel morte in se Dei probaret affectum, quæ prædictis & innumeris Dei beneficijs, Dei erga se non intellexerat, non senserat charitatem. Ex serm. 69. in m.

CHRISTI MIRACULA.

Eius presentia morbos & mortem fugat.

Videtis, inquit, quomodo dimittit febris, quem tenuerit Christus: ibi non stat infirmitas, ubi auctor salutis assistit: accessus illuc mortis nullus est, ubi viuificatoris ingressus est. Ex serm. 18. à p.

Non ubique est ut homo.

Quoniam non eram ibi. Et erat, inquit, locus ubi non erat Christus? & quomodo non erat ibi, unde mortuum Lazarum discipulis nunciabat? Fratres, erat ibi Christus Deus, sed ibi non erat homo Christus: Erat ibi Christus Deus cum moreretur Lazarus, sed tunc ad mortuum venturus erat Christus, quando erat mortem Christus Dominus subiturus. Ex serm. 63. in m.

Non est hic. Secundum id, inquit, quod in loco extitit: hic est autem, per hoc quod ubique est, & loci capacitate non clauditur. Ex serm. 77. in f.

Ecce vobiscum sum, &c. Est semper nobiscum, ait, qui cum Patre est semper, & veniet nobis per hoc quod assumpsit ex nobis. Ex serm. 80. in f.

Mare calcat.

Mare pedibus Christi tumētia terga submisit, stravit in plano vortices suos, motus frænauit, astrinxit fluctus, & per liquentem viam saxea soliditate seruiuit. Ex serm. 20. in p.

*Tactus eius primæ mulieris
tactum sanat.*

Tenuit manum eius, &c. Quæ, ait, necessitas tangendi, erat, vbi ineratius iubendi? Sed Christus tenuit manum mulieris ad vitam, quia Adam de manu mulieris acceperat mortem, &c. Tenuit manum eius vt acciperet indulgentiam manus, quæ carpserat de morte sententiam, &c. Ex ser. 18. à p.

Subdit Socrum Petri signare Synagogam. Tenuit, inquit, manum eius vt antè prophetarum sanguine manus eius mundaretur, quàm ministræ Eccllesiasticæ sumeret Sacramentum. Ex eodem. à m.

Quæ & qualis est mulier quæ tangit eum. Mulieris, inquit, malæ tactus vrit malè consciū: parem polluit, suspectum notat, hominem malæ voluntatis infamat: Cæterum peccatrix fit bona, fit sancta, fit innocens, cum tetigerit veniæ largitorem. Stercora contingunt, sed non inquinant solem: Medicum cum tangit vulnera, putredo non polluit: Iudicem quamuis tangat reus, non potest maculare, cum

supplicat : Sic peccator cū Dominum tangit, non Dominum sordidat: sed ipse & peccato omni caret, & rapit subito sanctitatem, &c. Subdit exemplum hæmorrhoiſſæ. Ex ser. 94. à p.

*Ex conuerſione aquæ Deum
ſe probat.*

Per Epiphaniā, inquit, Chriſtus in nuptijs aquas ſaporauit in vinum, vt Chriſtum nuptijs interfuiſſe virtutis fuerit, non voluptatis, &c. & elementorum creator, mutatione reuelatus eſt creaturæ. Ex ſerm 157. à m.

Perfecte ſanat.

Chriſtus, inquit, ſic, curat morbos, vt vires priſtinas mox reducat: vbi curat ars, ibi infirmitatis reſidet laſſitudo: vbi ſanat virtus, ibi languor veſtigium non relinquit. Ex ſer. 18. in m.

Tota vita mirabilis.

Iſta, inquit, cogitare, capere, exiſtimare, niſi qui ab ipſo Deo acceperit, non valebit, quòd creator rerum fœmineo creatur partu, quòd mundi Do-

minis in seruitute videtur humana, quod Pastor omnium, pastu indiget, &c. quod mortuorum moritur suscitator, &c. quod supernorum Dominus apud inferos inueniatur. Ex serm. 79. à m.

CHRISTI VIRTUTES.

Lumen eius non ferendum.

Si nascentis, inquit, iubar solis oculorum nostrorum vix suffert sanitas tota, vel puritas; quanta interni visus est præparanda synceritas, ut splendorem sui ferre possit orientis, & radiantis authoris? Ex serm. 140. in p.

Diem eius quis vidit?

Abraham exultauit, &c. Id est, inquit, Diem quo mundo natus est Christus: Dierum conditor non teneat die: temporis author tempora nescit, sed Christus propter hominem homo natus, & diem suscepit & tempus, &c. Ex serm. 131. à m.

Venit lux nostris tenebris.

Vespere facto, &c. Serò, inquit, lucis redditor venit, vt nobis gentibus, qui in nocte venimus sæculorum, diem redderet sempiternam. Ex serm. 18. à m.

Scientia eius omnia videt.

Tali, ait, sensu Mulier meritò de summitate fimbriæ peruenit totam ad deitatis summam. Accessit retro. Sed vbi? Retrò nil erat ibi faciem, quam declinabat, inuenit. Erat in Christo corpus multiplex (ob multa membra) sed erat Deitas simplex, erat totus oculus, qui post se supplicem sic videbat. Ex serm. 34. à p.

Quomodo hic litteras scit, &c. Hic est ipse, ait, qui non didicit litteras, sed donauit: Hic est, qui sensum condidit per quem litteræ finguntur: Peritus legis, auctor omnium cur litteras non didicerit, admiratur: Deus vtiq; est origo cunctorum: qui facit esse quod non fuit; cùm non didicerit, docet. Ex ser. 85. in f.

Diffamatus est apud illam, &c. Quasi, inquit, non præuiderit, cui os-

culta nota sunt, cuius oculis etiam illa
nuda sunt, quæ teguntur. Ex serm. 125.
à p.

Humilitas eius nos erigit.

Discumbebant cum eo, &c. Venit,
inquit, ad conuiuium vita, vt faceret
secum conuiuere mortuos: Iacuit Re-
surrectio, vt de sepulchris surgerent,
qui iacebant: decubuit indulgentia, vt
peccatores leuaret ad veniam; venit ad
humanitatem Diuinitas, vt ad diuini-
tatem veniret humanitas, &c. Ex serm.
30. in m.

*Humilitas eius superbiam
nostram confundit.*

Sicut Christus surrexit à mortuis per
gloriam Patris, ita & nos in nouitate
vitæ ambulemus: Christus, inquit,
quicquid suarum virtutem est, refert ad
gloriam Patris; & homo, cuius suum
nihil est, sibi vendicare, quod per
Christum resurrexit, elaborat. Ex
serm. 113. à m.

C

*Christus sequendus non
precedendus.*

Festinans descende. Si sapias, inquit, festinans descende : descende ante Dominum de Adamitica arbore, vt post crucem Dominicæ passionis ascendas, &c. vt expeditus intres paupertatis scholam patientiæ disciplinam, tolerantiam passionum, Philosophiam mortis, &c. Ex ser. 54. à p.

Vide Christi Incarnatio.

C O N F E S S I O.

Porta salutis.

Introite portas. Sola, inquit, est confessio quæ nos fidei facit intrare per ianuam. Ex serm. 6. à m.

Deum præuenit.

Præoccupemus faciem, &c. Et quis, inquit, præuenit peccatorum cognitozem? Scrutatorem cordium? cogita-

tionum conscium? futurorum præ-
scium? præsentem semper & ubi-
que? Sed præueniendus est, non
velocitate pedum, sed prouido confes-
sionis obsequio, &c. cùm pœnitentiæ
locus est, confiteamur patri, ne iudicem
sentiamus; prodamus quæ fecimus pie-
tati, ne seueritati cogamur exoluere,
quæ tacemus. Ex serm. 46. à p.

Excusat peccatum.

Beatus, inquit, qui Deo debita, &
cùm non intelligit se contraxisse, per-
soluit, altius propheta instituyente cùm
dicit, quæ non rapui tunc exoluebam.
Beatus qui se apud Deum semper, vt
excuset, accusat, scriptura taliter ad-
monente. Iustus in primordio sermonis
sui, &c. Et si iustus, quare se iustus
accusat? quia: Non iustificabitur in
conspectu tuo omnis viuens. Ex serm.
123. à p.

Morbus confitendus.

Vt, inquit, intelligant ægritudinem,
medicum, vt curentur, admittant; con-
fiteantur se peccatores: vt modò Chri-
stus, parens & conuiua largiatur ve-
riam: ne post Iudex ferat in contumacia.

ces debitam sine fine sententiam. Ex
serm. 29. in f.

Pudor vincendus.

Est nobis, inquit, dura & deflenda
conditio: peccare nos cogit fragilitas
innata, & confiteri prohibet confusio
cognata peccati: Malum enim facere
pudor non est, & pudor est confiteri?
timemus dicere, quod committere non
timemus. Prima est foelicitas in pecca-
torum turpitudinem non venisse: sed
foelicitas est secunda peccatorum ve-
niam peccatis latentibus intuenisse. Hoc
Propheta senserat, cum dicebat; Beati
quorum remissae sunt. Ex serm. 34.
in p.

Confessionis secretum.

Mulier, inquit, cum quæreret me-
dicinam tacita vulneri verecundo, in-
uenit silentium (id est secretum con-
fessionis) per quod possit peccator ad
veniam peruenire, &c. Quærebat quo-
modo faceret occultum de publico, de
turba secretum: agebat ut sibi & redi-
ret sanitas, & verecundia non peri-
ret, &c. Mulier prima dedit formam

C

quomodo peccator tacita confessione
deleat sine confusione peccatum; quo-
modo delinquens soli Deo cognitus de
reatu nudare apud homines verecunda
conscientiæ non cogatur: quomodo
homo possit venia iudicium præuenire.
Ex serm. 34. à p.

Culpa accusanda, non natura.

Non, inquit, criminentur naturam,
non contumelientur authori, non ac-
cusent carnem, de anima non queran-
tur, astris non imputent, infamare
desinant innocentiam creaturæ; malum
sentiant accidens, non creatum, &
creatorem boni Deum, Diabolum in-
uentorem mali, &c. Habituri in bonis
adiutorem Deum, qui dat posse, quod
iubet & quæ præcepit, facit ipse, &c.
Nemo ergo quasi concreatis sibi vitijs
obsequatur, & quod est criminis, esse
putet naturæ. Ex serm. II. à p.

Peccata operit.

Myfterio, inquit, non causa ascendit
in arborem Sycomorum: vt vnde
Adam texerat nuditatem corporis, Za-
chæus inde velaret fæditatem auari-

tia, &c. & de specula confessionis
indulgentia cerneret largitorem. Ex
serm. 54. à p.

CONIUGIUM.

Pensa viro & mulieri diuidit.

Mulier abscondit in farinae mensuris
tribus. Res, inquit, de usu geritur: vir
in agro sinapis arborem serit, domi mu-
lier fermentum procurat, & panes præ-
parat alimoniae: quia virum foris ex-
pectat labor, intus mulierem domestica
cura constringit. Ex serm. 99. à m.

Deuotè coniugij fœlix unitas.

Erant Ambo iusti ante Deum. Est,
inquit, coniugium singulare, quando
manet in duobus mens vna, vna san-
ctitas in duobus, constabat mente, quod
distabat in sexu, &c. Ex serm. 89.
à m.

Mulier in eo obediat viro.

Tenuerunt pedes eius. Vt scirent, ait,
in capite Christi virum esse; se esse in
pedibus Christi: & datum sibi virum

sequi, non præire per Christum. Ex
serm. 80. à m.

CONVERSI O.

*Conuertitur Deus ad peccatorem
conuersum.*

Conuertere Domine, &c. Homo, inquit, Deo, reus Iudici, addictus sic loquitur cognitori? Conuertere Domine. Homo peccat, Deus conuertitur? Ita, fratres, quia iuxta Prophetam Isai. 53. ex Septuaginta. Ipse peccata nostra portat, & pro nobis dolet, & B. Ioannes. Ecce Agnus Dei, &c. Suscepit peccatum, ut peccatum tolleretur, non haberet. Conuertere Domine Unde? ubi? De Deo in hominem: de Domino in seruum: de Iudice in patrem, ut primum conuersio te demonstret, quem potestas terribilem comminatur? Ex serm. 45. à m.

Conuersio hominis.

Venite exultemus. Venite, inquit, quo ? vel vnde ? ex te homo in te, vbi non locorum mutatio, sed conuersio sensuum aduersa depellit, mœrores fugat, desperationes abiicit, excludit angustias, & intra domicilium sinceri pectoris lætitiæ diuinæ æternam præparat mansionem. Ex serm. 46. in p.

Gentilis in fidelem.

Commutantur in Ecclesias delubra, in altaria vertuntur aræ, pecorum victimæ mortuorum in viuam cordis hostiam transferuntur, auguria, diuinationes, somnia, in solo Dei nutu, in Dei tantum constituuntur arbitrium, Serm. 51. in m.

Luporum in agnos.

Grex pusillus & mitis diu contentus occidi, diu deuorari passus est: donec gentilis sæuitia sanguine satiata, vel carnibus, Evangelici pabuli suauitatem, & diuini fontis fluentia degustans, totum contagium sæculi cuitaret & pa-

stum, atque in hominem rediret ex bestia, qui ex homine fuerat dilapsus in bestiam. Ex serm. 23. in p.

Expectandum, ut zizania convertantur in triticum.

Ne forte colligentes zizania, &c. Quod, inquit, hodie erat, zizania cras in triticum vertebatur, &c. Hinc est quod auctor utrâque referebat ad messem, id est, usque ad iudicium diuinæ patientiæ suæ; & nostræ poenitentiae tempus, ut qui se de malo commutarit in bonum, dominicum deputeretur in triticum cœlestibus horreis aggregandus. Qui se de fideli fecerit infidelem, gehennæ deputeretur incendio. Et quid plura? Si zizanijs non Dei patientia subueniret: Nec Matthæum de publicano Evangelistam, nec Paulum de persecutore Apostolum Ecclesia possideret. Denique Ananias eradicare triticum tunc quærebat, quando ad Saulum missus, &c. Sed cum Ananias videret Saulum, Paulum Dominus tunc videbat, Ex serm. 97. à m.

*Ad conversionem misericordia
Dei nos inuitat.*

Per misericordiam Dei. Nouum, inquit, genus obsecrationis inducit: quare non per virtutem? quare non per Maiestatem? &c. Sed per misericordiam? Quia per ipsam solam, & Paulus crimen persecutoris euasit, & Apostolatus tanti adeptus est dignitatem, &c. I. Tim. I. sed misericordiam Dei consecutus sum, &c. Rogat Paulus, imò per Paulum rogat Deus, quia plus amari vult, quàm timeri. Rogat Deus, quia non tam Dominus esse vult, quàm Pater. Rogat Deus per misericordiam, ne vindicet per rigorem, &c. Audi rogantem Dominum, Esa. 56. Tota die expandi manus meas, &c. Nonne qui expandit manus, ipso habitu rogat, &c. Videte, videte in me corpus vestrum, membra vestra, &c. Et si quod Dei est, timetis, quare vel quod vestrum est, non amatis? Si Dominum fugitis, quare non recurritis ad parentē? Sed forte vos passionis meæ, quam fecistis, magnitudo confundit: Nolite.

Cruce hæc non meus, sed mortis est aculeus. Clavi isti non mihi infigunt dolorem, sed vestram mihi infigunt altius charitatem, &c. Extensio corporis mei vos dilatat in gremium, non meam crescit in poenam, &c. Ex serm. 108. à p.

Conuersio nostra Dei gaudium est.

Peccatores recipit. Quam, inquit, amiserat qui recipit? Donat culpas, iram vertit in gaudium, dolorem mutat in gratiam, quicumque inuenit, quod amisit. Recipit peccatores Deus, sed Deus, peccatores esse non finit, quos recipit: Peccator Deum non violat appropinquans, Deus peccatores sanctificat, cum propinquat. Pharisee, Christus peccata non recipit, cum recipit peccatorem: quia Deus non criminis, sed hominis est receptor, &c. Iucundius est nobis inuenisse perditam, quam non perdidisse seruata. Ex serm. 168. à p.

Cibus

Cibus Christi est.

De accubitu Christi cum Matthæo. Discumbebat, inquit, Iesus plus in Matthæi mente, quàm sigmate, & epulabatur non cibis, sed reditu peccatoris, &c. Oblatras cur peccatorum vinum bibat, qui pro peccatoribus suum sanguinem fudit. Ne perderet peccatores in se sententiam suam iudex retor- sit, ut amasse se peccatores proderet magis soluendo debitum quàm donando. Ex serm. 29. à m.

Petit, inquit, escas saturitas tota rerum, panis ipse manducat, quia non ille cibum sed suorum semper esurit charitatem. Ex serm. 78. à m.

*CONVIVIUM NATALE
modestum sit.*

Natalium, inquit, vestrorum solem- nitas teneat in exultatione mensuram, Epulis nostris intersit Christus, in fa- cie prandeatur authoris: Lætitia men- sæ vestræ pertingat ad pauperes, &c. Fugetur effusio, saltatricum pestis: Le- nocinia cantorum, voluptatum fomen-

ta, ventris onera, naufragia mentium
cum Herodis conuiujs abscindan-
tur, &c. Ioannes de morte sua natus est,
& de natali suo mortuus est Herodes.
Ex serm. 127. in f.

C O R P V S.

Seruus est anima.

Corpus seruit, inquit, & homini ni-
hil corpore pretiosius hic seruus infir-
mabatur ad mortem: Ergo Centurio
rogabat, vt Christus solus mortali cor-
pori largiendo vitam perpetuam, subue-
niret. Ex serm. 102. à p.

*Lectus anima, qui versatur
& versat.*

Super lectum doloris eius. Quis,
inquit, est lectus doloris nostri nisi cor-
pus nostrum? in quo anima iacet, & ia-
cet dolens, & dolet quæ cælum repetere
cupiens, premitur corporis terra. Stra-
tum eius, &c. Caro est quæ versatur &
versat. Ipsa est, quæ in aduersis volui-
tur, in prosperis versat. Dominus ergo
versat stratum nostrum, quando no-

C

bis aduersa vertit in prospera. Ex
serm. 14. à m.

Portet Deum.

Vnam, inquit, ouem sequitur, vnam
quærit, vt inueniret in vna om-
nes, &c. In vna oue, hoc est, in
Adam posuerat totum gregem generis
humani.

Fratres, ille nos quæsiuit in terra; nos
illum quæramus in cœlis: ille nos
portauit suæ diuinitatis ad gloriam, nos
illum sanctitate tota nostro portemus
in corpore, i. Cor 6. Ille Deum in
corpore suo portat, qui nullum portat
in suæ carnis operatione peccatum.
Ex serm. 168 à m.

C R V X.

Tria peccati damna sustulit.

Flammea romphæa Paradisi voluc-
batur in ianua, &c. æreis ianuis &
ferreis vectibus portæ inferi claudeban-
tur, &c. Chirographum paterni debiti
quod morti singulos adijciebat, stylo
culpæ, & reatus ipsius atramento tene-
batur adscriptum: & ad sobolis noxam

D ij

multa temporum currebat vsura : nec erat idoneus , qui Paradisum introiret, flammam exstingueret diuinitus institutam ; aut aperiret ianuas inferni coelitus obseratas , aut solueret Chirographum, quod in Arca legali, Dei præcepto tenebatur inclusum. Hinc est, &c. quòd ipse Dominus ad terras & inferos tota potestate descendit, &c. Hinc est quòd arietem suæ crucis portat, aggressurus infernum, vt conterat, &c. De latere fundit aquam, vt paradisi viam temperet, &c. Totum Chirographum debiti diluat, & soluat antiquum. Ex serm. 123. in m.

Damna ligni reparat.

Antè, inquit, sinapis granum memorat accepisse virum, mulierem nunc asserit accepisse fermentum, &c. Verè, sicut dixit Apostolus Paulus 2. Cor. 11. neque vir sine muliere, neque mulier sine viro in Domino. Ad vnum regnum diuersum sexum varia similitudo perducit, &c. pretiosum latet in hac vilitate mysterium, dicente Apostolo, Ephes. 5. Mysterium hoc magnum est, &c. per virum & mulierem mundi causa sæculis tractata finitur, &c.

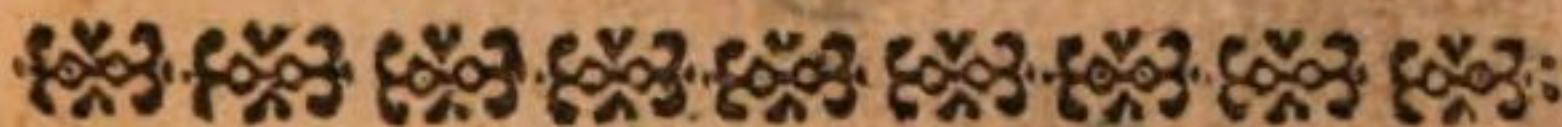
ad Evangelici sinapis arborem deducuntur, ut oculos, quos illecebroſa arbor aperiendo clauſerat, ſinapis arbor grani ſui collyrio, & acritudine ipſa, dum claudit, aperiret, ut ora quæ venenofæ arboris guſtus infecerat, ſalutaris flammeo guſtus ſui ſapore ſanaret, & iſta arbor igneo paſtu ſuo conſcientiam toto conuerſationis ſuæ ardore ſuccenderet, quam frigidam illa toto iam rigore perfecerat. Neque hic iam vel agit, vel confunditur nuditas, ubi hominem totum tegit venia: fidei facit calere veſtitus. Ex ſerm. 99. à p.

Tegit nuditatem.

Venit, inquit, ad ficum Chriſtus, ut inueniret Adam, ut nudum tegeter pio ſui corporis indumento, cuius ficus non velabat, ſed ſtimulabat pudorem (hinc enim de ligno vetito carnis pruritus & pudenda libido) cuius ficus iſta, id eſt, Synagoga, circumciſionibus ſuis nudabat partem verecundi corporis, non tegebat. Ex ſerm. 106. à m.

*Plura dedit quàm arbor vetita
abstulerit.*

Crucifixus, &c. Audis, inquit,
crucifixum, vt ex mortis ignominia,
magnitudinem sentias charitatis : mor-
temque quæ per lignum venit mortifi-
catam scias esse per lignum : & credas
maiora tibi esse reddita per crucis ar-
borem, quàm te perdidisse per para-
disi arborem suspirabas. Ex serm. 60.
à m.

D

D E V S.

Dei natura non discutienda.

CRedo in Deum. Qui, inquit, credit in Deum, Deum discutere non præsumat: Deus quod sit, sufficit scire; qui requirit, unde sit, quantus sit Deus; Deus quid sit, hic nescit: solum importunum tenebrat aspectum, ad Deum inconcessus cœcatur accessus. Ex serm. 61. in m.

Deus ubique præsens.

Loquens de Christo transfretante. Qui loca, inquit, fecerat, quid noui videret in locis? aut illi quid aberat, qui ubique erat? Ex serm. 16. in p.

Dominus tecum. Ergo, inquit, erat cum virgine, qui ad virginem miserat, &c. teneri locis non potest, qui omnibus habetur in locis; & totus ubique est: sine quo nihil est totum. Ex serm. 143. in m.

D iiij

Omnia videt.

Ex Psal. 138. Quò ibo, &c. Videt, inquit, iste per totum mundum nuda Dei oculis delicta consistere; non cœlum, non terram, non maria, non abyssum, non ipsam noctem Deo velare posse peccata. Ex ser. 2. in m.

Falli, nec fallere potest.

Diuinum, inquit, creditum humana non indiget cautione. Deus facere fraudem nescit, pati non potest, quia non excluditur tempore, non ætate vincitur, occultatione non fallitur; videt abscondita, furata tenet, negata possidet. Deo salua est ratio sua semper, quia ille quod credidit, vbi pereat non est. Ex serm. 62. à p.

Nihil sinistrum habet.

Sedet ad dexteram, &c. Deus, inquit, loca nescit, diuinitas nihil recipit sinistrum. Ex serm. 57. à m.

*Passiones quomodo dicantur
de Deo.*

Et Deus, inquit, tumescit ira? Calefcit furore? absit; Fratres, Deus non subiacet passioni, nec ira accenditur, nec furore turbatur: sed ira Dei est delinquentium poena; furor Dei est supplicium peccatorum. Ex serm. 45. in p.

Dux est suorum militum.

Miro, inquit, contubernio Israeli-
ticis Deus conuersatur in castris, nu-
merosas gentes nunc ferit fulmine,
nunc tangit grandine, nunc solo tuba-
rum clangore prostermit, vt sine confli-
ctu, sine vulnere Deus ducat victrices
acies, quas præcedit. Ex serm. 69.
in m.

Cum homine contrahit.

Ad tuam, inquit, sortem venit, ad
tuum non dedignatur venire contra-
ctum, Ex serm. 62. à p.

Vnus colendus est.

Deum suum, ait, qui vult scire, nesciat gentium Deos, qui Deos dicit, contradicit Deo. Servire vni libertas est, captivitas multis. Ex serm. 61. in m.

Credo in Deum. Credimus in Deum si negamus Deos, si renunciamus idolis, si Diabolum & eius Angelos abnegamus. Ex serm. 59. à p.

Dei nomen sanctificandum.

Sanctificetur, &c. Cuius, inquit, genus sumus, eius censemur & nomine: rogamus ergo ut nomen eius quod in se, & per se sanctum est, sanctificetur in nobis. Ex serm. 67. à p.

Sanctificetur, &c. Si, inquit, nomen Christi cæcis visum, cursum claudis, &c. quemadmodum tu ipsius nominis oras, & expostulas sanctitatem? quia à Christo vocatus es Christianus, &c. Ex serm. 68. in m.

Sanctificetur. Nobis, inquit, benè agentibus benedicitur nomen Dei; nobis malè agentibus blasphematur, &c. Petimus ergo, petimus ut quantum nomen Dei sanctum est, tantum nos eius

mereamur in nostris mentibus sancti-
tatem. Ex serm. 71. à p.

*Dei charitas in nos contra Diaboli
invidiam.*

Sed quid valet, inquit, Diabolus ad
Deum? Invidia quid valet ad Domi-
nicam charitatem? Invidit Diabolus
terram, sed donavit cœlum Deus: cla-
ues scientiæ Legis peritus sustulit, sed
claves cœlestis regni per Petrum largi-
tus est Christus: ac sic invidia suis com-
modis est nudata, & homo ditatus est
ipsa necessitate damnorum. Ex serm.
172. in m.

DIABOLVS.

Sub Serpente fuit.

Ex Gen. 3. vbi de serpente, &c. No-
bis, inquit, humana abstulit, dum di-
uina promittit. Serm. 27. à p.

Ab eo scandalum.

Venenum, inquit, quàm dulce ser-
pentis antè facit militem regis sui ne-
gare victoriam, seruus ipse Dominum
quàm negaret: vnde Dominus seruum

post se mittit, scandalum remittit auctori: dicendo ad Petrum, vade post me; & Diabolo, Satana, scandalum mihi es. Et verè post Dominum vadit Petrus, quia vt eum sequeretur ad cœlum crucem resupinus ascendit. Ex serm. 27. à p.

Ab eo omnia mala.

Seminavit bonum semen, &c. Audistis, inquit, quemadmodum sator mundi rerum principia bona seuit, nec vllum malum ab originis processit auctore? &c. Vidit Deus cuncta, &c.

Quem Deus faciens vocavit mandum: Inficiens reddidit inimicus immundum: & hominem quem Deus in Paradiso deliciarum collocavit ad vitam, inimicus in hac laboris vita detraxit ad mortem, &c. Ex serm. 96. à p.

Superseminavit zizania. Superseminavit, inquit, non seminavit; præcedunt creatoris bona, mala Diaboli post sequuntur, vt malum quod est ex Diabolo, sit accidens non natura. Ex eodem. à m.

Sed libera nos, &c. A quo malo? inquit, à Diabolo quippe, ex quo est

D

omne malum. Rogamus liberari nos à malo, quia malo qui non caruerit, frui non potest bono. Ex ser. 67. in f.

Exaltat suos ut deprimat.

Mitte te deorsum, &c. Sic suis suadet, sic suis prouidet semper: sic suos eleuat, ut de alto præcipitet validius in ruinam. Ex serm. 13. à m.

Caput petit.

De capite petito S. Ioan. Serpentis, inquit, germen caput hominis petit, cui suum caput sententia principali sciebat addictum, dicente Deo: ipse seruabit caput tuum. Ex ser. 173. in f.

Initijs insidiatur.

Diabolus, inquit, semper primordia boni pulsant, tentat rudimenta virtutum, sancta in ipso ortu festinat extinguere, sciens quod ea subuertere fundata non possit. Ex serm. 11. in m.

Nihil habet in Christo.

Quid nobis & tibi fili Dei. Hoc est dicere, inquit, vitæ auctor quid tibi cum mortuis? Habitator cœli quid tibi cum sepulchris? Odor Paradisi quid tibi cum foetore? Quid? quod Iudici, & reo; quod vindici, & pœnali; quod Regi, & desertori, &c. Quid? ut reddatis homines, mundum restituatis auctori: & veniente creatore sciatis vobis in creaturis amplius nihil licere. Quid nobis & tibi? Et vobis cum hominibus quid? &c. iudicem confitentur, clamant iudicium se debere, & de tempore præscribunt; Auctori temporum tempus opponunt, &c. Ex serm. 16. in m.

*Lapides Christo porrexit
illusus.*

Diabole, inquit, fallit te prouisio tua. Potest famem vertere in saturitatem, qui potest in panem lapides immutare; quid illi consilium tuum, cui sua sufficit virtus? &c. Tentare cupis sed nescis. Esurienti tenera offerre non dura de-

D

buiſti, &c. iſtis non modo Dei filium, ſed filium hominis laqueare non poſſes, &c. Poſteſt de lapidibus panes facere, qui aquas conuertit in vinum; ſed ſigna fidei ſunt præſtanda non idolis; credenti danda ſunt: non ſunt danda tentanti, & facienda ſunt ad petentis ſalutem, non ad facientis iniuriam. Diabole tibi vt quid ſigna? Cui nihil ſubuenit ad ſalutem, cui totum reſtat ad pœnam, cui & ſigna proueniunt ad ruinam? Ex ſerm. ii. à m.

Si filius Dei es, mitte te, &c. O ſignum, mitte te deorſum: conuenientius dixerit, ſi filius Dei es, aſcende ad cœlum: cùm ſit hominis vtique ad ima cadere, Dei ſit ad ſuperna conſcendere. Ex ſerm. 13. à m.

Non, inquit, de pinna Templi tantùm ſe dedit ad terram, ſed è cœlis ſe ad inferos vſque iactauit, vt non cadentium forma, ſed reſurrectio eſſet mortuorum. Ex eodem. à m.

Offert, inquit, quæ Dei ſunt Deo, authori, quæ authoris ſunt repromittit, ſuadet, vt adoret ab omnibus adorandus. Ex eodem. à m.

Fætor eius intolerabilis.

Habitacula fœtida & inmundanda perquirunt: sordibus delectantur & cœno qui utique semper fœtore criminum & squallore pascitur vitiorum. Sed sic est odor eius tartareus & crudelis, ut cum nec porcorum natura sufficeret sustinere; denique demergi in mari, & fluctibus maluit deperire, quàm eius immunditiam pati, & putredinem tolerare. Ex serm. 17. in f.

Fætoribus pascitur.

Mitte nos in gregem porcorum. De monumentis, inquit, mitti se precatur in porcos nequitia: quia fœtores amittere nescit, sed mutare. Cœnum petunt ruentes cœlo: post æthereas habitationes ambiunt volutabra porcorum. Ex serm. 16. à m.

Nostri malis pascitur.

Ex 1. Petri 5. Leo rugiens, &c. Ieiunantibus nobis, inquit, Diabolus esurit, qui semper nostris saturatur ex culpis. Ille cibum nostrum deducit in

D

crapulam : potum nostrum in ebrietatem diffundit : ut mentem faciat amentem , carnem luteam reddat , corpus animi domicilium , virtutum schoolam , Dei templum , in scenam criminum , in vitiorum pompam , voluptatum redigat in theatrum. Capit ille satiетatem, &c. quando nos luxus soluit, &c. lucra capiunt , usuræ vinciunt , chirographa ligant , premunt sacculi , elidit aurum. Ex serm. 12. à p.

Catenis, inquit, & compedibus vinctus tenebatur homo : vinctus alieno crimine , & habitatoris scelere habitaculum innocens torquebatur. Diaboli culpa hominis redundat ad pœnam, & prædæ miserijs prædo saginabatur inclusus. Ex serm. 17. à p.

Auidus est nostra mortis.

Duo Dæmonia de monumentis, &c. In monumentis, inquit, sedem fecerant mortis authores. Attendite quæ sæuitia, quæ rabies Dæmonum erga genus humanum : quamuis breue tempus hominum , ferre non possunt : contenti non sunt mori homines , sed viuos homines gestiunt sepelire : se sepulchris

mandant, vt homines redigant ad sepulchra: pascuntur cadaueribus, putredine saginantur: deliciantur foetore, quibus tota voluptas est homines inrerire. Ex ser. 16. à p.

Venisti ante tempus torquere nos. De tempore, inquit, sic queruntur quasi ipsum cum tempore fecerint vt viuos condiderint in sepulchris? Tempus abscondit, præuenit mortem, sepelit viuos crudelitas immatura: & de tempore, queritur quasi antè tempus habere debuerit: & non vt exorta est mox puniri: de tempore causatur nequitia sæculi indurata. Malis patientia brevis est, bonis tarda ultio: quod læsis longum est, angustum est ad lædentes. Ex ser. 16. à m.

Auctor mortis, mortis incubator mansiones: & humanæ necis avidus, quos crudelitate sua occidere non potest: viuos gestit feraliter funerare: sæuit, furit interitus nostri auarus exactor: cui pœna est quod homo nascitur, quod tardius moritur, cruciatur, &c. & ad vtrumque peruersus ingerit sepulchris viuos, mortuis apponit cibos, mera fundit, (alludit ad veteres erga mortuos ceremonias, & epulas)

D

vt & viuos enecet & mortuos inquit-
tet. Ex serm. 17. in p.

*Non potest à via nos
remouere.*

Ita vt nemo posset transire per illam
viam, &c. Hinc est, inquit, quod
Christus factus est via; vt ad viam
per viam, ad Deum per Deum ve-
nientibus obistere vis Dæmonum non
valeret: ad Deum nisi per Deum non
potest perueniri. Ex ser. 16. in m.

Captiuatur à captiuis.

Ad præsentiam, inquit, Christi ho-
mines exeunt de monumentis, & ver-
sa vice captiuos ferunt, à quibus fue-
rant captiuati, sistunt pœnis, quorum
cruciatibus torquebantur: aptant ad
sententiam, à quibus addicti fuerant
iam sepulchris. Ex ser. 16. à p.

Nihil potest contra iustos.

Cùm dormirent, &c. Maximæ, in-
quit, infirmitatis est dormientibus
irruisse, &c. Malus nunquam non ful-

tus. Quid hic egit inimicus? Esto quod dormierint serui. Nunquid & Dominus dormiebat? &c. Lucis refuga, vigilasti, laborasti, sed non laruisti, &c. Desertor cœli præuenisti, fecisti, sed non profecisti. Deo perire non potest quod ipse custodit: Ille, ille te videt, qui totius & fraudis testis est, & laboris. Manent ergo laboris sui fructus beneficentem: manent & nequitiae suæ poenæ fraudulentem. Ex serm. 97. à p.

Nihil potest, nisi dolo.

Erat, inquit, in aperto poena, sed in ipsa poena carnifex latebat inclusus, &c. Diabolus nihil esset; si essent homines sollicitiores & cautiores. Aut quid in homine vnquam præualuit ille virtute, nisi arte, mendacio, insidijs, fraude, dolo, &c. Ille voluntates hominum semper explorat: & bonas quidem voluntates refugit, malis autem voluntatibus obsecundat, ut sit magister scelerum, criminum leno, parasitus ipse vitiorum. Et quia potestate non potest; dominatur turpissimis mentibus, turpissima seruitute. Sic mendacio decepit Euam, sic cupiditate

D

laqueavit Iudam, sic Iudæos cæcavit invidia, sic Gentes idolorum caligavit errore. Ex serm. 105. in p.

Sed libera nos, &c. Hoc est à Diabolo qui totius mali auctor est & origo, &c. ætate maior sæculo, nocendi usu tritus, lædendi arte peritissimus. Vnde non iam malus, sed malum dicitur, à quo est omne, quod malum est. Ex serm. 70. à m.

Diabolus, inquit, vario nequitiarum genere multimoda arte fallendi, rerum faciem turbat, sensus hominum moresque confundit, fallit augurijs, diuinatione mentitur, signis decipit, illudit astris, spectaculis occupat, obsidet vitijs, peccatis vulnerat, criminibus sauciat, desperatione prostermit Christi regnum prolongat, & absentat à nobis. Ex serm. 71. in m.

Nihil potest nisi permissus.

Grex, inquit, in gregem mittitur, ut prodatur Dæmonum multitudo: ut appareat hoc duos portasse homines, quod numerositas non valuit sufferre porcorum, &c. ut tali facto innotescat, quomodo in homines sæuiunt, quo-

modo quærunt mortes hominum, qui sic porcos vt perderent, quæfierunt, &c. Dæmones nisi victi non cedunt, lædere non valent nisi iussi. Traditur ergo vile pecus, vt luceat Dæmonibus in homines nil licere, quibus in porcos iussum est vt liceret. Ex ler. 16. à m.

Non timenda legio Dæmonum.

Respondit Legio, &c. Ad vnum inquit, Legio. Euidens est desidia militis, si deserat aciem si gressum retrahat, si configere pertimescat, vbi vnum numerofo hoste fortiozem peruidet esse captiuum. Ad præsentiam regis isti quid sunt, qui vt vnum, & necdum tyronem caperent, toto cohortis suæ agmine conuenerunt? Vbi essent, si vexillum iam crucis ibi, si Christi signa vidissent? Age Christiane, incede securus. Quid possunt præsumere Dæmones, qui nec porcos quidem contingere prævalent nisi eos potestas diuina permiserit? Miser est qui relicto iudice frustra carnificis requirit fauorem: qui nec vexare, nec parcere, nec minuere potest tormenta, nec addere: sed facit totum addictus ipse verberare ad ius, & arbitrium iudicantis. Ex serm. 17. à m.

D I V E S.

A Deo non repellitur.

Matthæus, inquit, publicanus generat nobis non parvam suis quæstibus quæstionem, & magnum nobis negotium sua negotiatione proponit. Sed dicit aliquis, quam quæstionem quod negotium? Deus suscipit pauperes, sed divites non repellit? &c. Dat exemplum Abraham, Iob, & David &c. Abraham sic possedit divitias ut eas sæpe & oblatas contemneret, & calcaret indultas; & sic diligeret possidere divitias, non à divitijs possideri: habere eas ad largitatis materiam, non ad cupiditatis incendium. Ex ser. 28. à p.

*Dives villicus est bonorum,
non Dominus.*

Mendicare erubesco, &c. Et quis, inquit, non erubescit in cœlestibus mendicare? Miser, quem temporalitas habuit divitem, mendicum sempiternitas possidebit, &c. in terra nos debemus villicos sentire, Dominos non putare: prorogationis temporariæ mi-

nisterium suscepisse, non inuenisse ius perpetuum possidendi, &c. Ex serm. 125. à. m.

Diues durus in Lazarum.

At isto, inquit, alter Diues, imo diuitiarum captiuus, seruus opum & ipsis censibus compeditus, tantum pompæ immobile sepulchrum, in quo pietatis totus utique & visus defecerat, & auditus: non iam personam, non pauperem, sed ipsam misericordiam despicit ad ianuam suam Lazaro sic iacente, &c. à. m.

Epulis blandis ferrea viscera, crudelis anima nutriebat, quem Deus humanæ salutis auidus inquisitor emollire cupiens, non tam Lazarum, quam ipsum pietatis conflatorium eius proiecit ad ianuam, &c. & ut diues dare possit magis magisque census cumulatur: sed diues adamante durior, quicquid Deus, &c. aut effundebat turpiter, aut crudeliter reponebat: &c. Itemque Deus quia obturatis auribus vnius oris nil erat vox clamantis, ad aperiendum cor diuitis totum corpus pauperis vulneribus aperit, ut in admonendo diuite tot essent pauperis ora, quot vulnera. &c.

Tota

Tota pauperis caro componitur in scenam pietatis, &c. humanitatis ordo mutatur. fit humana mendicitas, vt cupiditas prodatur inhumana. Diues pauperem nec cadentibus de mensa micis pascit: & Lazarus pauper, quia aliud non habebat, etiam de carnibus suis canibus humanus extitit, &c. tu sæuior canibus tuis, nam te sæuiente illi parcunt, qui non ad morsum dentes, sed linguas ad obsequium sic producunt; vt in modum spongiæ non vexent vulnera, sed detergant, &c. Canes curant pauperem magisterio naturæ, & homo hominem negligit, ipsa grauius accusante natura. Ex ser. 121. à m.

*Diuitis & Lazari historia,
theatrum.*

Quoties, inquit, nobis à Deo diues ingeritur purpuratus, quoties vulneratus pauper, toties nobis misericordiæ *ἐν ὁρµῇ* (id est cauea ludorum) panditur, toties nobis stadium pietatis aperitur: vt de spectaculo cœlesti possimus attendere, quàm breui quantumuis pauper ad palmam, diues peruenit ad ruinam. Ex serm. 121. in p.

Non humano casu, iudicio sit diuino, vt diuitis & pauperis conflictus esset in terra, spectaculum maneret in cœlo. Diues totus indutus diuitiarum stabat armis, & contrà pauper ipsa vestitus in carne: nisi forte lorica erat illi vnam totius corporis vulnus. Iaciebat impietatis tela diues, clypeum miserationis Lazarus opponebat. Ex serm. 124. à p.

Diuitis historia vera.

Si est, inquit, sub terra tartari carcer, si est *agôn* (id est combustio) ardens, si est infernus sine fine crucians, si est apparitor qui nos ad ista rapiat. Quid stupemus? vbi sumus? quis est iste qui nos eludit somnus? &c. Si est Abrahamæ sinus bonis omnibus ad requiem præparatus. Si est Lazarus in sinu patris tanti, imò quia dubium non est, vbi & loca, & personæ, & nomina describuntur: quare non cœlo mutamus terram? quare non caducis emimus æterna? quare non perituris manentia comparamus? vt & supplicia deuitemus inferni, & hæc quæ audire desideramus augustè, latè videre, habere, & tenere

D

possimus. Ex serm. 124. in f.

Quàm dispar Abrahæ.

Vidit Abraham, &c. Longè, inquit, illi erat Abraham cui non fuerat proximus pauper. Vidit Abraham diuitiarum consortem, sed inhumanitatis exortem, &c. Ille diues, plus humanitate quàm censu. Tu diues, inhumanitate tua maior tuis diuitijs extitisti. Ille peregrinus, &c. Ille panes, &c. Ex serm. 66. à p.

Nunquid, inquit, per se tantum diuitiæ criminosa sunt? & per se penes Deum damnanda sunt vestes? &c. aut ita per se probata est, & sanctificata mendicitas, &c. Quemadmodum Abraham innocentem habuere diuitiæ; hunc fecere diuitiæ criminofum? &c. Abraham, fratres, non sibi, sed pauperi diues fuit, &c. Hospitem hospes semper ipse suscepit, &c. sciens se non incubatorem, sed dispensatorem diuinæ positum largitatis, &c. Ex serm. 121. à p.

Pater Abraham, &c. Patrem, inquit, se esse nescit, quem in Lazaro patrem sic spreuisti: modo tibi iustus occurrit, qui tunc, vt tibi pius esset, diu Laza-

rum passus est cruciari. Infœlix quæ
sic ipsa origo arguit, &c. Ex serm. 122.
à p.

A paupere accusatur in iudicio.

Mitte Lazarum, &c. Benè diceret,
inquit, si Lazarus in sinu residens, ip-
sum pectus Iudicis non teneret, &c.
Gratis rogat iudicem, quem sic inno-
cens confessor accusat. Ex ser. 122. à p.

Diuitis vices diuersæ à paupere.

Inhumani, ait, diuitis, & Lazari
pauperis stupendas vices, pauendas
successiones, conditiones admodum
lamentandas in medium producere, &
afferre gestimus. Ex serm. 66. in p.

Pauper diues vulnere, censu nudus,
exutus corpore, vestitus poenis, ani-
mam, quam solam non tenebant vul-
nera, Deo in hostiam iugiter offerebat.
Hinc est quod recipit pro doloribus re-
quiem, pro opprobrio gloriam, &c.
pro vulneribus præmia, pro siti refri-
gerij fontem, pro fame cœlestis men-
sæ delicias sempiternas, & quem diui-
tis angulus non recepit, sinus diuinæ
consolationis includit. Tu diues ful-

gens quondam purpura, nunc tegere
fimo, pro coccino vestire flammis: pro
molli discubitu sustine tormentorum
dura, pro lautis ferculis epulare pœnas,
ebrietates siti digere, pro odoribus
aspergere fœtore: Et cui astiterunt vo-
luptatis obsequia, astent tibi ministeria
nunc pœnarum; quia ista tibi, despi-
ciendo pauperem taliter tu mutasti. Ex
eodem. à p.

Vt mittas Lazarum in domum, &c.
Ante quam, inquit, benè iacuit Laza-
rus: ad illam ianuam, in qua fame sua
inhumanitatis tuæ titulos fixit, vbi po-
stes tuos suis vlceribus laureauit, vbi
sanie sua pinxit micas tuas. Patere er-
go stare vices, &c. scitur quia plus te
fœlicitas Lazari, quàm gehennæ tor-
quet incendium. Ex eodem, à m.

Quàm rerum, ait, lamentanda mu-
ratio! pauperem portant Angeli, diui-
tem deglutit infernus. En fratres, mors
pauperis totam vitam diuitis vicit, &
elatio sola pauperis totam diuitis pom-
pam transcendit & gloriam. Quare sic
sepultura decipit oculos? quare sic exe-
quiarum pompa mentitur? &c. Ex ser.
121. in p.

D

Immutatio, ait, quanta rerum : quo descendit diues ? quo pauper ascendit ? Respicit ibi sursum, quem despexerat hic deorsum : & videt eum de inferno in sinu Abrahæ, quem iacentem, se coram, superbo de sigmate non videbat. Ex serm. 124. in m.

Diues sepultus in inferno.

Miser, inquit, accepit antè animæ quàm corporis sepulturam : nec antè quieti corporis, quàm pœnali traditus est sepulchro : vt vivat pœnæ semper, cùm sit semel mortuus vitæ. Ex serm. 124. in m.

*Lingua eius sine misericordia
punitur.*

Et refrigeret linguam, &c. Lingua, inquit, in capite, caput mali, ipsa derogat egeno, insultat pauperi, pietatem latrat, misericordiam carpit : & meritò prima est in gehenna, in cruciatu præuia, dux pœnarum, quia ipsa interdixit misericordiam, cui datum fuerat vt iuberet. Ex serm. 124. à m.

Cur eius lingua plectitur.

Refrigeret linguam, &c. Quasi, inquit, reliquum corporis ab incendio haberet immune: sed lingua plus ardet quæ misericordia ut fieret, iubere neglexit, in lingua maius sentit incendium, quæ maledixit pauperi, misericordiam contradixit: lingua in tormentis prima est, quæ derogando pauperi, pauperis blasphemauit authorem. Ex serm. 66. à p.

Finis pulcher sermonis de diuitiis

Si est Abrahamæ sinus, &c. Si est Lazarus in sinu patris tanti, imò quia dubium non est, &c. quare non cælo mutamus terram, quare non caducis emimus æterna? quare non perituris manentia comparamus? ut & supplicia deuitemus inferni, & hæc quæ audire desideramus, augustè, latè videre, habere, & tenere possimus. Ex serm. 114. in f.

*Dives pauperi ingratus sic
tractabitur.*

Clamans dixit, &c. Sic, inquit, clamat ibi, qui hinc clamantes contempsit, audire, &c. In hora sententiæ, tempus indulgentiæ quis requirit? &c. Ut intingat, &c. Qui claudit, inquit, manum pauperi, extremi stipem digiti sic deposcit, & sitit aquæ guttam, qui vini lacus, ne guttam daret, inclusit. Ex ser. 66. à p.

Pater Abraham, &c. Stultè, inquit, petit misericordiam à patre, quam negauerat fratri, &c. aut quæ illi supplicatio apud patrem poterit subuenire, cui in sinu patris residet accusator? Petus patris Lazarus tenet, & totam sancti cordis pulsat æquitatem, quatenus se filij patrem boni, mali iudicem seruet. Ex serm. 124. à m.

Diuitum miseria & peccata.

Quid faciam, quia non habeo, quò congregem fructus, &c. Miserrum, inquit, quem vbertas sterilem, abundantia anxium, inhumanum copia, diuitiæ fecere mendicum. Humanus ager inhumanum dominum sustinebat: & quod terra fundebat largiter, concludebat, & congregabat angustè: vt esset alienorum custos, qui esse suorum noluit prorogator, ingratus Deo, sibi nequam: hostis pauperum, diuitum nota, carcer naturæ. Ex ser. 104. in p.

Diues & pauper inuicem medicî.

Ob hoc, inquit, egerat Deus, vt diues pauperis, pauper diuitis in oculis semper essent, quatenus vicissim sibi ambo curam de vario languore præstarent. Ægrotabat pauper corpore, mente diues. Hinc est quod differebatur cura pauperis, vt diues sumeret de vulnere medicinam, de gemitu compassionem, de lachrymis pœnitentiam, de patientia exemplum, de fame misericordiam, de siti sensum. Ad summam,

cœleste de terrena compassione confortium. Ex ser. 124. à p.

DIVITIÆ.

Causa vitiorum, & quomodo.

Diuitem, inquit, extulit purpura ad superbiam, byssus ad luxum, ad inhumanitatem copia, abundantia ad impietatem, vnguenta ad marcorem, ad cæcitatem splendor, sublimitas ad ruinam. Néque prospera, inquit, ignauos erigunt, neque fortes aduersa prosterunt, quia neque diuitiæ, neque paupertates, sed animus aut ducit gratos ad præmium, aut ad pœnam deducit ingratos. Ex ser. 124. à p.

Diuisionis sunt semina.

Facultates, inquit, vnitatem scindunt, fraternitatem separant, cognationem spargunt, parentum perdunt & violant charitatem. Ex serm. 1. à p.

D

Pennæ sunt misericordiæ.

Diues, inquit, qui sursum respicit, non curuatur diuitijs, sed leuatur, &c. Ex serm. 54. à p.

Magnum fecerunt Zachæum.

Statura pusillus, &c. Satis, inquit, hic animo magnus erat, qui pusillus videbatur in corpore: nam mente tangebatur cœlos, qui corpore homines non æquabat. Ex serm. 54. à p.

Cœlo præmittenda sunt.

Sicut, ait, se iste ibi credit viuere, qui illuc transmittit sua: ita ille se ibi non credit esse victurum, qui sibi illic quod habere debeat, nil pararit. Nam si paupertatem vix ferre possumus temporalem, in æternum mendicus fieri quis durabit? Quis militans non ad patriam mittit, quicquid bellico sudore conquirat, ut adolescentiæ labores senectus deliciosa compenset? Et Christianus, cui militare est id quod viuit in sæculo, quomodo non cogitat, ut

D

pericula terrena otijs cœlestibus confo-
letur ? Ex serm. 54. à m.

DOMINICA

Pro Sabbatho substituta.

Vespere Sabbathi, &c. Quia, in-
quit, illuminatur per Christum Sabba-
thum, non deletur. Non enim venit
legem solvere, sed adimplere. Illumi-
natur, vt in die Dominico luceat, cla-
rescat in Ecclesia quod in Synagoga
Iudæis obscurantibus fuscabatur. Ex
serm. 75. à p.

Eius cultus.

Et tu, inquit, Christiane, diem Do-
mino dominicum serua, si vis illum vi-
dere Domini Diem; si vis quicquid est
Dominicum per Dominum possidere.
Ex serm. 105. in f.

E

*EBRIETAS.**Noctis est opus.*

Cœnam fecit. Benè, inquit, cœnam, quia non luci, sed tenebris addictus est hic natalis, in quo noctis filius natus est non dici. Ex serm. 174. in p.

Naufragium est mentis.

Vbi de condemnato Ioanne. Sic inquit, iudicat mens oppressa crapulis, soluta vino, & toto quodammodo ebrietatis demersa naufragio. Ex serm. 173. in f.

Eius damna.

Odor, inquit, vini odorem fugerat incensi, & ebrietatis ignis flammam provocarat altaris: unde quia alienati vino alienum portauerant ignem, mox diuino igne referuntur extincti. Ebrietas in alio crimen est, in Sacerdote

sacrilegium; quia alter animam suam
necat vino, Sacerdos spiritum sancti-
tatis extinguit, dicente Apostolo 2.
Thess. 5. Spiritum nolite extingue-
re, &c. Hanc qui habet, se non
habet: hanc qui habet, homo
non est: hanc qui habet, pecca-
tum non facit, sed est ipse pecca-
tum, &c. hanc nullus nouerit Christia-
nus, ne auditu quidem Sacerdos attin-
gat; ne qui est forma virtutum, vitio-
rum inde fiat, & inueniatur exemplum.
Ex ser. 26. in m.

Fax est Luxuria.

Ecce, ait, quid pariunt totis nocti-
bus protracta conuiuia, ecce quid ge-
nerat quod cum mensura emitur, & si-
ne mensura bibitur vinum: ecce quo
præcipitatur caro, cum ad luxuriæ fa-
cinus voluptatis inflammatur incen-
dijs. Rogo quid tantis cuneis arctatur?
Sufficit infelix caro sibi suis casibus ad
ruinam; attestante Propheta cum dicit:
Psalm. 61. Ut quid irruitis in hominem,
interficitis, &c. Ex serm. 174. à p.

In Sacerdote grauior est.

Ebrietas, inquit, in alio crimen est, in Sacerdote sacrilegium, &c. Vide supra eius damna. 26.

Pœna eius in inferno.

Refrigeret linguam, &c. Hæc de roto corpore prima sentit ardorem, quæ cum prima hic varios deliciarum cibos & odorata degustaret pocula, mandare pietatem noluit, fieri misericordiam non præcepit, &c. Quid est diues? ubi sunt torrentes torcularium tuorum? ubi sunt horrea ad famem pauperis: non minus cupiditatibus dilatata, quam copijs, &c. ista omnia tibi periere, non crimini, qui fitis extremi digiti guttam, quam si vel solam dedisses pauperi, non sitires, &c. Velim scire diues, si vel ipse tibi in pœna positus ignoscis: quia ad hæc mala non venisses, si de tantis horreis micam, guttam de tantis torcularibus tunc dedisses. Ex ser. 122. à m.

Intingat extremum digiti, &c. Sitit itaque, ait, guttam, qui vini lacus, cum pauper sitiret, effudit; & stilla digiti.

E

extremi credit gehennæ flammæ extin-
guere, qui mensuris per totam diem
ebrietas non extinxit incendia. Ex
serm. 124. à m.

ECCLESIA.

In Iudæis & Gentibus.

¶ Maria Magdal. & altera Maria, &c.
Maria, inquit, & Maria, sic altera ut
ipsa: ipsa ut altera, altera ipsa Maria,
Maria mater Christi: vnum nomen
duas geminatur in scēminas, quia hic
Ecclesia ex duobus populis veniens,
vna figuratur ex duobus populis, id est,
ex Gentibus & Iudæis, quia primi no-
uissimī, &c. Venerunt non ut Domi-
num cernerent, sed sepulchrum: nec
quærebant cum mortuis iam viventem,
quæ Dominum iam resurrexisse crede-
bant. Ex serm. 75. à p.

*Prius in gentibus sub onere super-
stitionis, & in Iudæis sub
onere legis.*

Dicit signari Ecclesiam muliere incli-
nata. Dum, inquit, fugit gentium sa-

E

erilegia, & declinat sarcinas idolorum, grauiora incurrit, & portauit pondera Synagogæ, probante Domino. Luc. 11. Qui alligatis onera graua, &c. Act. 15. Petrus, quid tentatis Deum imponere iugum, &c. Hinc est quod Christus ab his oneribus cupiens homines alleuiare clamat, Math. 11. Venite ad me, &c. Subdit ideo 18. annis, quia, inquit, nisi decalogus legis ogdoadis venisset ad gratiam, nunquam sancta Ecclesia, nunquam mulier hæc ad plenitudinem temporis, ad diem salutis, ad tempus acceptum ad sui saluatoris præsentiam peruenisset. Ex ser. 105. à m.

*Viuat in Gentibus, moritur in
Indeis.*

Dum, inquit, circa hanc Christus suis virtutibus occupatur, in Archisynagogi filia deficit, & moritur Synagoga: vt & ipsa ad vitam per fidem redeat, quæ per legem mortua fuerat, & perierat per naturam. Ex serm. 36. à m.

Ecclesia prelatata Synagoga.

Ecce mulier, &c. Quæ mulier inquit, Ecclesia sine dubio. In ciuitate, &c. perfidiæ septa muris, superbiam turribus communita, distincta iniquitatum plateis, obserata contradictionum portis, depicta doli fucis, indurata silicibus vsurarum, negotiorum doloribus aggrauata, infamata lupanaribus, id est, idolorum templis, &c. Ex serm. 95. à p.

Aquam pedibus non dedisti, &c. Et hæc, inquit, quando dicet? quando venerit in maiestate, &c. Matth. 25. hæc autem (Ecclesia) dum meorum pedes lauat, pedes vngit, pedes osculatur, fecit seruis quod vos Domino non fecistis; fecit pedibus, quod capiti vos negastis: impendit minimis, quod vos vestro denegastis auctori. Ex serm. 95. à m.

Vt navis exposita fluctibus.

Vbi, ait, Christus Ecclesiam suam mare sæculi transfretaturus ascendit, gentium flabra, Iudæorum turbines, persecutorum procellæ, vulgi nubes,

E

Dæmonum nebulæ, sic ruerunt, ut totius mundi fieret vna tempestas, &c. Et verè fratres, dormiente in morte Christo in Ecclesia magna est exorta tempestas & nauicula Christi nunc tollitur ad cœlum, nunc in trepidationum ima descendit, nunc Christi regitur viribus, nunc formidine iactatur, nunc operitur fluctibus passionum, nunc confessionum remigijs enatat. Ex serm. 20. à p.

Hortus est Dei.

Misit in hortum suum: hortus est, inquit, Euangelij vomere toto orbe diffusa cultura, clausus stimulis disciplinæ, ab omni pessimo gramine Apostolico labore purgatus, fidelium plantarijs, lilijs Virginum, rosis Martyrum, Confessorum viriditate amœnus, fragrans floribus sempiternis. à m.

Vbi de regno & grano. Radicatum est, inquit, in Patriarchis, natum est in Prophetis, creuit in Apostolis, in Ecclesia fecit arborem magnam: multiplices dedit in donationibus ramos quos enumerat Apostolus 1. Cor. 12. &c. Eleuare à terra, &c. sume alas colum-

hæ, Psal. 67. vt in tantis ac talibus ramis iam nullis laqueis attentanda requiescas semper, & de volatu tali valida, & de tanta mansione secura. Ex ser. 98. à m.

Corpus Christi est.

Auete, &c. Christus, inquit, in Ecclesia se salutatur, quam suam fecit esse, & sic viscera sua suum sic recipit in corpus: dicente Apostolo: & ipse est caput corporis Ecclesiæ, ad Coloss. 1. Ex ser. 76. in m.

Unitas Ecclesiæ redempta.

Super hoc, ait, lætetur & cælum, quia in vno peccatore pœnitentiam agente totius Christiani populi claruit pœnitudo, tota deitatis forma Christi nostram refulsit in drachmam. Ex ser. 169. in f.

Virgineus thalamus ornatus.

Ex quo, inquit, ad desponsandum suam Ecclesiam Christus aduenit, thalamus ornatur sponsæ: & ornatur

E

auro fidei, sapientiæ argento, virtutum gemmis, sanctitatis velis, verecundiæ rosis, lilijs castitatis, pudoris violis: & ad alta cœli pudicitiae templum, fastigium virginitatis attollitur: Nec desunt Psalmorum citharæ, prophetica organa, Apostolorum voces, totæque symphoniæ cœlestium nuptiarum. Satis servus somni est, qui tali ac tanto clamore non ad cœlestis Regis nuptias suscitatur. Ex ser. 22. à m.

Virgo est.

Matth. 19. Sinite parvulos, &c. Tales, inquit, generat perpetuæ virginitatis copula, tales generat cœlestis vitæ coniunctio, sexus nescia, conceptus conscia, gnara partus, corruptionis ignara, pudore integra, integritate clausa, casta pignoribus, fœcunditate diffusa. Ex ser. 130. in m.

In eius fide manendum.

Assumunt eum, ita vt erat in naui. Quid hoc? inquit, aliter est Christus in cœlo, aliter habetur Christus in naui, aliter in Maiestate Patris, aliter in ho-

E

minis humilitate sentitur, &c. Laus fidei est, ita Christum recipere, ut est, & habetur in naui, hoc est in Ecclesia. Ex ser. 21. à p.

ELECTI.

In dextera positi.

Mittite in dexteram, &c. Reuocat, inquit, ad dexteram quos turbo passionis egerat ad sinistram. Ex ser. 78. à m.

ELEE MOSYNA.

Tyrannidem auaritiæ vincit.

Quid faciam? Ingemuit cor, inquit, doluit mens, credulitas dedit consilium salutare, ut villicus ad verum Dominum iam rediret: & erogando mammonam sæuum, Dominum suæ victor subderet seruituti, ut fieret salutis occasio, quod perditionis extiterat instrumentum. Ex ser. 126. in m.

Imperat diuitijs.

Diuitiarum, inquit, seruus non Dominus est auarus; at, misericors tot ser-

E

uos se probat habere quot nummos.
Ex serm. 54. à p.

Extendit manum aridam.

Nec fit, inquit, in Ecclesia cuius manum arefaciat cupiditas, contrahat auaritia, rapina debilitet, tenacitas agrotam constringat: sed si acciderit idipsum audiat Dominum (dicentem extende manum) & cito eam in opere pietatis extendat, relaxet, & in misericordia, in eleemosynis porrigat: sanari nescit: qui nescit pauperi foenerari.
Ex serm. 32. à m.

Obligat Deum reddere.

Non habeo quod ponam ante illum, &c. Luc. 11. Feci, inquit, quod iussisti, redde quod promisisti: tibi credidi dicenti: Nolite sollicitum esse in crastinum. Vnde hesterno hospiti quod apponerem non reliqui: si tibi ego sic habenti molestus sum: quanto mihi ille extitit molestior non habenti? &c. Plus hic iubentis, quam non habentis verecundia nunc laborat. Ex serm. 39. in m.

Bona eripit tineis & seruat cælo.

Quàm securus, ait, dormit, qui Deum suorum meruit habere custodem, &c. Quomodo paterna seruat affectio, timor non potest sic seruare seruilis: pater cum dat sua filiis, non minuit commendata filiorum. Quid sit pater, nescit: se filium, qui non credit patri. Tineam non excludunt claustra, sed claudunt, & generant, non repellunt, rubiginem nutriunt seruata, non vitant; quia quod de te nascitur, non vitatur. Vbi est necessitas, fures deesse non possunt. Qui ergo inter tineas, rubiginem, fures, sua ponit, exponit quæ sua sunt, non reponit. &c. tum de pauperibus vectoribus. Nemo, inquit, de fraude dubitet, baiulorum tuta est ista transuectio, per quam nostra ad Deum Deo fideiussore portantur. Ex serm. 7. à m.

Ieiunantes, inquit, prandium nostrum reponamus in manu pauperis, vt seruet nobis, quod venter nobis fuerat perditurus. Manus pauperis Abrahamæ sinus est, vbi quicquid pauper acceperit, mox reponit. Thesaurus
cæli

E

cœli est manus pauperis, quod suscipit, ne in terra pereat, reponit in cœlum, &c. Manus pauperis est gazophylacium Christi, quia quicquid pauper accipit, Christus acceptat. Da ergo homo pauperi terram ut accipias cœlum, da nummum ut accipias regnum, da micam ut accipias totum, &c. Ex ser 8. à m.

O homo si hîc permanens es, quæ tua sunt hîc repone: si illuc iturus es, hic quæ tua sunt cur derelinquis? Qui relinquenda seruat, alienorum custos est, non suorum. Si in hac vita, qua peregrini sumus, vivimus, & modicum temporalem esse pauperem dolet, tristem, in honorum esse; quale est in perpetua patria inter æternos ciues, de contemptu dolorem, de ignobilitate pœnam, de nuditate opprobrium sustinere. Ex serm. 22. à p.

Lucretia est.

Facite vobis fuculos, &c. Novo modo, ait, imò cœlesti modo, qui hunc audit, vendendo comparat, recondit erogando, dum amittit, acquirit, &c. Ecce docet avaritiam, qui cœperat sus-

E

dere contemptum, &c. Ex serm. 25.
in m.

Suscepit eum gaudens, &c. Gaudet, inquit, quia suscepit susceptorem suum, quia Pastorem suum pascit, quia reus iudicem suffragio humanitatis inclinatur, quia cibi & potus fœnore debitorem suum sibi facit, & acquirit; & sic fit ut quæstum non perdat publicanus iste, sed muret. Ex ser. 54.
à m.

Ex Psal. 75. Dormierunt, &c. Vigila ergo, ait, diues in opere bono, in malo dormi: ut non sit manus tua pauperi vacua, ut tibi plena sit semper. Quia diues quantum largiter profundit tantum largiter redūdat in reb⁹. Esto ergo diues in misericordia, si semper esse vis diues: & tunc erunt horrea tua maiora, tunc plena, si non fuerint largitate vacua, cupiditate inclusa. Ex serm. 104. in f.

Vsura eius & cautio.

Christe, ait, quò te protrahit amor tuorum? &c. Si & in cœlo sacculis opus est, cura non amittitur sed mutatur, &c. vt auarus dum consueta percurrit ad lucra, aut virtutem capiat, aut à virtute capiatur, &c. vt qui te non sequitur ad cœlum, sequatur saltem sacculos suos, &c. Vsura mundi centum ad vnum, Deus vnum accipit ad centum; & tamen homines cum Deo nolunt habere contractum. Sunt forsitan de cautione solliciti. Quare? Nonne homo homini exiguæ chartulæ obligatione constringitur? Deus tot & tantis voluminibus cauet, & debitor non tenetur? Sed dicis, esto quod debeat, quo exigente restituet? seipso, quia non potest ille mentiri: idem ipse est, & executor, & debitor. Ex ser. 25. à m.

Dat liberos.

De Abraham suscipiente Dominum. Hinc est, inquit, quod emortua mox senis membra reuiuiscunt, sterilis vetulæ iam viscera suscitantur extincta, &

natura in viuo cadauere persepulta in suum resurgit authorem. Ex ser. 69. à p.

Peccata redimit.

Discite, quid est, misericordiam volo, &c. Misericordiam, inquit, voluit, vt Matthæus, quod tulerat per misericordiam, in misericordiam prorogaret: & inde redimeret pœnam, vnde compa-
rauerat culpam. Ex ser. 28. in f.

Redimat, inquit, eleemosynis, quod non potest supplere ieiunijs: quia illius gemitus Dominus non requirit, qui pro se gemitus pauperum sic redemit. Ex ser. 166. in f.

Dat salutem.

In die mala, &c. Non, inquit, videbit diem malum, qui dies bonos habere pauperem fecit. Videbit diem malum, qui diem iudicij sine aduocatione paupertatis intraverit. Sine causa accusant peccata, quem pauper excusat: excusari non potest, quem fames pauperis accusauerit, &c.

Dominus conseruet eum, &c. non, inquit, vt denunciantis sit vox ista, sed rogantis. Qui audiuit rogantem egenum, ecce audit toto orbe pro se Ecclesiam sic rogantem. Dominus con-

E

seruet eum, &c. conseruet ne rapiatur ad pœnam, viuificet, vt resurgat à mortuis & recipiat vitam. Ex ser. 14.
à m.

Patrona est in iudicio.

Clamat Deus, ait, misericordiam volo: qui quod vult Deus, Deo negat, sibi quod desiderat vult negari. Misericordiam volo. Homo, petit Deus sed tibi, non sibi, &c. Est in cœlis misericordia, ad quam per terrenas misericordias peruenitur, &c. Dicturus causam in Iudicio Dei, patronam tibi misericordiam, per quam liberari possis, assume. Qui de patrocinio misericordiæ certus est, de venia fit securus. Misericordia non solum causam præuenit, anticipat cognitorem: sed etiam sententiam reuocat, absoluit addictos. Quod Niniuitæ probant, quos iam sententiæ subiectos, pœnæ traditos, ad victimam stantes, morti deditos, misericordia sic rapuit, sic tenuit, sic præuenit, vt maluerit Deus deduci sententiam, ne misericordiæ quid negaret, &c. gratis misericordiam sperat ibi, qui hîc non fecerit misericordiam. Ex serm. 8.
à m.

Sola in Iudicio memoratur.

Quod Abel, inquit, passus sit, quod servavit mundum Noë, quod Abraham fidem suscepit, quod Moyses legem tulit, quod Petrus crucem resupinus ascendit, Deus tacet, & hoc clamat solum quod comedit pauper. In cœlo prima est esurientis annona, prima stipendia pauperis tractantur in cœlo, erogatio pauperis prima divinis scribitur in diurnis. Beatus cuius nomen toties Deo legitur, quoties ratio pauperis recitatur in cœlo. Ex ser. 14. in m.

Eripit inferno.

Ex Gen. 19. Loth, inquit, quia hospitio suscepit Angelos, iudicium prævenit. Hinc gehennam vicit in carne: misericordem nescit diuinus ignis exurere, &c. Denique veniens Christus antè de misericordia disputat, quàm iudicet de reatu. Esuriui, &c. Non dixit, occidistis, furtum fecistis, sed esuriui ego, &c. Manducat Deus in cœlo panem, quem perceperit pauper in ter-

E

ra, &c. Da ergo panem, da potum, da vestimentum, da tectum si Deum debitorem, non iudicem vis habere. Ex ferm. 42. à m.

Eleemosyna defectus damnat.

Si qui, inquit, de duabus tunicis non dederit vnam, reus est: qualis est vnam de plurimis qui negarit? qui ad hoc vestes suas carcerat, & panem claudit, vt pauper fame pereat. frigore consumatur. Ille vestes sepelit, non reponit, &c. qui quod negat pauperi, dat tuncis. Ex ferm. 137. à m.

Dat mensam cœlestem.

Vbi de Abraham, ex Gen. 18. quia, inquit, duos cum Deo terrenam suscepit ad mensam, Orientis & Occidentis populum mensam suscepit ad cœlestem: Venient, inquit, ab Oriente & Occidente, & recumbent cum Abraham. Ex ferm. 42. à m.

Hodie in domo tua, &c. Cuius, ait, domum non intrauerit Christus, ille ad diuinam non perueniet mansionem: & cuius hic ad mensam non sederit

Christus, ille cœlestem non accumbet
ad mensam. Ex serm. 54. in m.

*Qui regnum habet certum, secu-
rus det pauperi.*

Est, inquit, consuetudinis ; est animi
fœlicis, vt adscitus ad regnum quod fuit
proprium, quod priuatum mox paren-
tibus, mox propinquis, ciuibus indigen-
tibus liberaliter prorogare : ne sit men-
dicus animo, qui censu functus est &
honore, &c. Inde subdit. Ideo Christum
post regnum promissum dixisse. Ven-
dite quæ possidetis, &c. Ex serm. 23.
à m.

Qui dederit, inquit, esurienti panem,
dabit sibi regnum: negabit sibi fontem
vitæ, sitiente aquæ calicem qui negarit.
Amore pauperis Deus regnum suum
vendit: & vt emere omnis homo pos-
sit, fragmentum panis ponit in pretium,
quia vult habere omnes, &c. Quis ex-
cusare poterit non e mentem, quem
tanta vilitas venditionis accusat? fra-
tres ; prandium nostrum pauperis sit
cœna : vt mensa Christi nostrum pare-
tur in prandium ; promittente ipso cùm
dicit Luc. 22. manducabitis in mensa

E

mea in regno meo. Ex serm. 41. à m.

*Etiam pauper eleemosynam dare
potest.*

Et capillis, &c. Vacat, inquit, ab excusatione paupertas, inhumanitas veniam non habebit, quia in totum sibi natura sufficit ad obsequium creatoris. Ex serm. 93. à m.

Homo, inquit, si non habes nummum, da pauperi manum (refert ex Iob 29. iuxta 70. Ego fui oculus cæcorum, pes. a. claudorum, ego eram pater invalidorum) quia maiorem misericordiam facit, qui ad mensam suam manu pauperem debilem ducit. Ipsum se pauperi dedit, qui se aptavit in obsequium pauperis, aptavit in pauperis servitutum. Ex ser. 122. in f.

Ne dicat, ait, homo, non habet manus mea quod det pauperi; det ipsam manum pauperi; & plus erit pauperi manum dedisse quàm nummum: iter præbuisse pauperi, quàm pauperi panis dedisse fragmentum. Ex serm. 176. à p.

De superfluis danda est.

De stipendijs, inquit, quicquid exuberat, commilito pauper assumat, pestilens effusio nil perdat; in conflictu habebis auxilium, esuriientem socium quem cibabis. Ex serm. 12. à p.

De rapina facta criminosa est.

Qui, inquit, aliena prorogat, plus dando diripit quàm furando: nec compescit inde dolentum gemitus, sed producit. Audeo dicere, qui de fraude Deo offert, cumulat crimina, non emundat, quia Deus in tali munere exuias suorum pauperum, non misericordias intuetur. Ex serm. 54. à m.

*Facienda est pauperi & altari
exemplo Magi & Iudæi.*

Indeuotus, ait, satis est vacuus adorator: hoc probat Magus qui onustus auro, succensus thure, sacratus myrrha, Christi cunabulis inclinatur. Quale est; si quod fecit Magus, non faciat Christianus? quale est: si ad gaudium nascentis Christi fleat pauper, captius gemat, hospes lamentetur, eiulet peregrinus? Festa cœlestia Iudæus decimis semper honorauit, Christianus quid de se sentit, si vel centesimis non honorat? &c. Doleo certe, doleo, quando lego Christi cunabula Magos rigasse auro: & video altare Christi Christianos vacuum reliquisse, &c. Non habeo nemo dicat, quando Deus ex eo quod habes, non ex eo quod non habes, quærit: quando duo æra viduæ in acceptum dignanter ascribit. Deuotissimus creatori, ut nobis deuota sit creatura, &c. Repleamus altare Dei, ut nostra horrea repleat fructuum plenitudo: certè si non damus: quia non accipimus, non quæramur. Ex serm 103. à m.

*ELIZABETH.**Fœlix sterilitas.*

Elizabeth sterilis. Sterilitas, inquit, ista non erat maledicta sed mystica, in qua partus non ablatus est, sed dilatus, &c. ut in filio singulari tota fecunditas pensaretur, quando in vno nascebatur numerositas congesta virtutum. Ex serm. 89. à m.

*EPIPHANIA.**Revelavit occultum Christum.*

Qui, inquit, nascendo antè humano corpore se velavit, postea operando ipse se cœlesti revelavit arcano: pòst Deus ipse apparuit trino modo (stella, aquæ mutatione, voce: patris & Spiritus illapsu) qui homo in partu paruit singularis. Ex serm. 157. in p.

*In eius die trinum de Christo
testimonium.*

Sicque, inquit, Christus diuerso tempore, vno, eodemque die magorum munere, aquæ mutatione, atque patris voce Deus trino testimonio nosceretur, fieretque de trina ostensione Christi Epiphaniæ vna & sacra-
ta solemnitas. Ex ser. 157. in f.

EVANGELIVM.

Quadrige est Elie.

Nec mirum, ait, si Eliam currus æthereus euexit ad cœlum, cùm quotidie ista Euangeliorum quadrigis, hominum genus cœli perferat & transmittat ad regnum. Ex ser. 92. in p.

EVCHARISTIA.

*In ea Christus potest mutare
panem.*

Qui, inquit, totum fecit ex eo quod non erat, ex eo quod est, quic-

quid vult facere, non laborat. Ex ser.
90. à m.

Signata per aquæ mutationem.

Aqua, inquit, in sanguinis erat convertenda mysterium, vt mera pocula de vase corporis sui Christus bibentibus propinaret, &c. Et calix meus inebrians, &c. Ex ser. 160. in f.

Christus verus panis.

Non in solo pane, &c. Quam, inquit, verè viuit in verbo Dei, Dei verbum; quàm verè panis non indiget pane. Ex serm, 13. in m.

Panis quotidianus.

Panem nostrum, &c. Qui, inquit, patrem se nobis dedit, &c. qui nos nomine sublimauit, &c. In regno Dei, inter munera diuina quid quærit paupertas humana, &c. Et vbi est illud: Nolite solliciti esse, &c. Hoc petere iubet, quod prohibet cogitare: Cœlestis pater, cœlestem panem, cœlestes filij vt postulemus, hortatur, ipse

E

dixit: Ioan. 6. Ego sum panis, &c. Ipse est panis, qui fatus in virgine, fermentatus in carne, in passione confectus, in fornace coctus sepulchri, in Ecclesijs conditus, illatus altaribus, cœlestem cibum quotidie fidelibus subministrat. Ex ser. 67. in m.

Panem nostrum, &c. Post cœleste regnum, inquit, panem quis postulet temporalem? Sed quotidianum, & in diem vult nos in sacramento sui corporis panis viaticum postulare, vt per hoc ad perpetuum diem, & ipsam Christi perueniamus ad mensam, vt vnde hîc gustum sumpsimus, inde ibi plenitudinem, totasque satietates capiamus. Ex serm. 68. à m.

Panem nostrum, &c. Ipse, ait, est panis qui de cœlo descendit, qui legis & gratiæ mola aptatus est in farinam, qui crucis confectus est passione, qui magnæ pietatis fermentatus est sacramento, qui conspersionis leuis leuamentum sustulit de sepulchro, qui vt diuinitatis suæ calore coqueretur, ipse clibanum decoxit inferni, qui ad cœlestem cibum quotidianus Ecclesiæ defertur ad mensam, qui in remissionem frangitur peccatorum, qui

edentes se perpetuam pascit, & enutrit
ad vitam. Ex ser. 71. à m.

Pabulum iumentorum.

Ex Isaia 1. Agnouit, inquit, bos
Iudæus iugo legis excusso, agnouit &
asinus paganus stultitiæ feritate depo-
sita: ille deferens superfluum obser-
uationis laborem, hic relinquens va-
gum superstitionis errorem. Vterque
agnouit, quia vterque ad vnum præ-
sepe Domini epulaturus accessit,
epulaturus non fœnum mortis, sed
cibum salutis. Edite, edite pia ani-
malia æternæ vitæ cibaria & per
petuæ retributionis escam auidis
quantum potestis faucibus occupate,
non diuidentes in frustra, sed inte-
grum, solidumque sumentes. Non
potest enim edi Christus, & diuidi:
integer à credentibus sumitur, &c.
Verbum enim caro factum est, &c.
Ex ser. 159. in m.

A peccato liberat.

Et vos, ait Paulus, mortificati estis
legi per corpus Christi. Quia, inquit,
lex reum astringit, arctat obnoxium,

punit & interficit criminofum; qui ergo per corpus Christi ab omni crimine exemptus est & eruditus, foeliciter moritur legi (cuius poenis eximitur) vt innocentia viuat & gratia. Ex serm. 115. à m.

Semen resurrectionis est.

Et sepultus. Vt, inquit, ex illius semine corporis omnis humanorum corporum ratio vitalemurgeret, & leuaretur in messem. Ex serm. 59. in m.

Vt manducaret cum illo. Rogas, inquit, Pharisee vt manduces cum illo, crede, esto Christianus, & manducas ex illo. Ego sum, inquit, panis qui, &c. Rogat Christum, id est, resurrectionis authorem, vt manducet cum illo: quia qui conuiuuit Christo, mori nescit, vtique viuit semper, &c. Phariseus Catholicus dicitur Iudaeorum: nam & resurrectionem credit, & à Saduceo resurrectionem negante dissentit. Hinc est quod rogat Christum, id est, resurrectionis authorem, &c. Christiane, qui se tibi hic manducandum dedit: quid suum tibi

denegare poterit in futurum ? Et qui tantum tibi viaticum parauit ad vitam: quid in illa tibi mansione perpetua non parauit ? &c. Synagogam ingressus accubuit, quando occubuit Christus: sed corpus suum Ecclesiae transmisit ad mensam, vt esset coelestis caro manducaturis gentibus ad salutem. Ex ser. 95. à p.

*Eius fimbria ad diuinitatem
peruenimus.*

Accessit, &c. Quia, inquit, in Christo nil postremum credidit, nil iudicauit extremum: quia nec minoratur Deus in homine; nec virtus attenuatur in fimbria: nec coelestis natura membrorum variatur officijs. Hinc est, quod mulier per dorsum peruenit ad faciem: (vt Moyse per posteriora) per vestimentum penetrauit interna; & per fimbriam capitis tetigit summitatem. Psal. 132. sicut vnguentum quod descendit, &c. Ex sermone 35. in m.

Eucharistia mutat in Deum.

Moyſes, inquit, ipſe dierum quadraginta ieiunio ita humano defæcatus eſt, & exinanitus à corpore, vt totus diuinitatis mutaretur in gloriam: & adhuc in noſtri corporis obſcuro toto fulgeret lumine deitatis: neque intueri eum mortalium viſus poſſet, qui ſubſtantia Dei diu paſtus tota mortalis cibi oblitus fuerat adiumenta, &c. Et reuera fratres, neſcit laſſari: mori non poteſt, cui panis, cui vita Deus eſt. Merito hic talis legem ſancire meruit, qui totum quidquid in homine lex urgere poterat, peramiſit. Ev ſerm. 166. in m.

Ex Marci 6 Circuibat Ieſus caſtella. Audiftis, inquit, quemadmodum circuit, quemadmodum te & propter te vbique pietas indefeſſa perquiri. Et ille qui capit omnia, nec in vlla capitur ipſe creatura, intrat, & tuo anguſtatur in corpore, tuis in habitaculis ſe coarctat, &c. Quò ſe mouet immobilis plenitudo? quo accedit vel recedit, quo ſunt plena omnia? &c. Habitus ſuſcipit, formas variat, com-

mutat officia ; & nunc igneus tibi resplendet in rubo , vt perfidia te frigidum, fidei calore succendat : nunc elucescit cœlesti flammeus in columna, vt remotis ignorantiaē tuæ tenebris , per solitudines mundi huius , viam possis scientiæ percurrere salutaris : nunc idem tibi nubis vertitur in columnam vt ardentes tuorum temperet æstus animorum. Subdit de Aquila, gallina, pastore, &c. Sic, inquit, habitus suscipit , formas variat, & vt te mutet in melius , ipse sua toties mutat & commutat officia : & quia diu circuierat, vt te diriperet & deuoraret inimicus, nunc necessario circuit , vt te vindicet & eripiat Christus. Ex ser. 170. in p.

Beatitudo est hominis.

Panem nostrum , &c. Perfectio, ait, beatitudinis est hodie, hoc est, in præsentis illius panis iam cibo viuere, cuius perpetuitate, quod est quotidie, saginabimur in futurum. Ex serm. 72. à m.

Dispositio ad Eucharistiam.

Plebeium cultum, inquit, regia non admittit potestas, &c. Deinde subdit ex Matth. 21. de eieeto ob defectum vestis nuptialis. Deformitas, inquit, inuitati ad inuitantis redundat iniuriam, &c. Vide supra v. Anima. tit. cogitet dignitatem suam. Ex serm. 23. à m.

Prius peccata sunt confitenda.

Quis, inquit, est peccator, nisi qui se peccatorem negat. Magis ipse peccator est, &, vt verius dicam: ipse iam peccatum est, qui se iam non intelligit peccatorem. Et quis iniustus, nisi qui se iudicat iustum? &c. Pharisæe confitere peccatum, vt Christi venire possis ad mensam: vt sit tibi panis Christus, & panis iste frangatur in tuorum veniam peccatorum, &c. Intra domum misericordiæ cum Christi venia, ne cum tua iustitia extra domum misericordiæ puniaris exclusus, &c. Si vis curam, agnosce languorem. Ex ser. 30. à m.

Ab humilibus sumitur.

Vbi de Cananæa. Merito, inquit, quæ se canem confessa est, in hominem commutatur: & iustè conuertuntur in canes, qui se filios esse noluerunt; merito adoptatur in filiam, honoratur, & leuatur in mensam, quæ se sub mensa laudabili & prouida humilitate deiecit. Ex ser. 100. in f.

Defectu fidei ab ea non sanamur.

Curauit, inquit, fides intra iectum temporis quod 12. annis ars humana curare non potuit, &c. Miseri, qui quotidie corpus Domini tractamus, & sumimus, & à nostris vulneribus non curamur. Non Christus infirmantibus, sed fides deest: nam multo magis modo in nobis manens poterit vulneratos curare, qui latentem mulierem præteriens sic curauit. Ex serm. 33. in fine.

Indigna eius sumptio nocet.

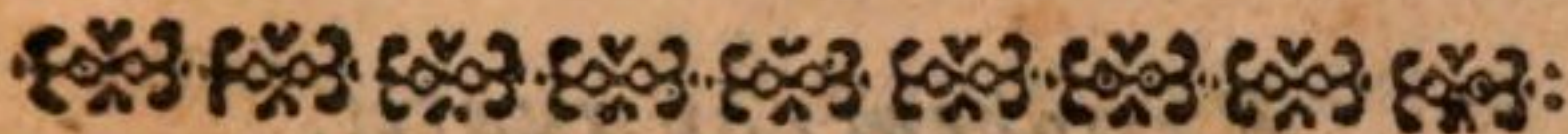
O quàm, inquit, docuit mulier quantum sit corpus Christi, quæ in Christi fimbria tantum esse monstravit. Audiant Christiani, qui quotidie corpus Christi attingunt, quantam de ipso corpore sumere possunt medicinam, quando mulier totam rapuit de sola Christi fimbria sanitatem. Sed quod nobis flendum est, mulier de vulnere medicinam tulit, nobis medicina retorquetur in vulnus. Hinc est quod Apostolus ait, 1. Cor. 11. Iudicium sibi, &c. & dormiunt multi, &c. Dormientes mortuos dicit, quos laget in viuo corpore iam sepultos. Ex ser. 34. à p.

Sol, inquit, lippientibus oculis non lucem tribuit sed tenebras: Vinum vires febrientium non reparat, sed eneruat: sine medico vitæ poculum fit lethale, sic perfidis perniciosum est sine fide fidei sacramentum. Ex serm. 60. in f.

Christo nihil nocet.

Tetigit fimbriam, &c. Sciens quod Deum nec tactus polluit, nec offendit visus, nec auditus sauciat, nec inquinat humana cogitatio: Nam si sol tangit stercorea, non tamen stercoreibus inquinatur: quanto magis creator solis tangit omnia, &c. Et si medicus cum saniem vulnerum tractat, cum curat verecunda membrorum non iniuriam computat sed honorem; quanto magis, &c. Dei conspectum offendunt peccatorum vulnera, non dolorum, &c. quia homo habetur voluntarius in delictis, in languoribus tenetur inuitus: hinc est quod peccator poenam recipit, agrotus recipit curam. Ex ser. 35. à p.

FIDES.

F

FIDES.

Non cadit sub sensus.

EX Rom. 4. non propter Abraham tantum, sed & propter nos scriptum est, &c. Videtis, inquit, fratres, quia dum priores futura, dum præterita credunt posteri; sic vno itinere fidei vtrique perueniunt ad salutem: dum illi venturum Christum, nos iam venisse profitemur, &c. Ideo salus hæc tam antecedentium, quam sequentium oculis est negata, vt tota esset in fide. Ex ser. 110. à p.

Non est curiosa.

Moy ses, inquit, vt posteriora tantum Dei videat admonetur: quatenus homo quærat Deum sequi, non præcedere: neque ante Deum quæ sint quærere præsumat, sed quod per Deum sint omnia adorator agnoscat. Ex ser. 131. in p.

G

Rationem non quærit.

Qui, ait, fidem quærit, rationem non quærit: qui diuinam postulat, sponit humanam. Ex ser. 58. in p.

Credo in Deum Patrem, &c. quod, inquit, scire licet, discutere non licet; credere conuenit, non conuenit perscrutari, nam ob hoc omnipotentem Deum diximus, vt Deo impossibile nil putemus. Ex ser. 59. à p.

Credo, inquit, si dicis, quomodo non credis, si discutis. Si putas impossibile, omnipotentiam quam confessus es, sustulisti. Ex ser. 60. in m.

Non est tamen sine ratione.

Deus, inquit, ex carne nunc assumere non potuit, quod in principio assumpsit ex limo? imò quia totum Deo est possibile, & tibi ne ad minima quidem operum Dei possibile est peruenire, conceptum Virginis noli discutere sed crede, &c. Fide percipe, quia ne minima quidem operum Dei assequi poteris sine fide, dicente scriptura: Omnia opera eius in fide: Psal. 32. Sed, tu hic totum vis de ratione constare, vbi to-

rum consistit ex fide : quod tamen non
sine ratione subsistit, sed ratione Dei,
non tua homo. Quid tam rationabile,
nisi ut Deus quicquid voluerit possit?
Qui quod vult non potest, Deus non
est. Ex ser. 141. in m.

*Pudeat hereticos discutere, quæ
fidei sunt.*

Humanæ, inquit, leges intra trigin-
ta annos, litigiosas omnes interimunt
quæstiones, & Christus circa quin-
gentos annos natiuitatis suæ causas
præstat : ortus sui lites patitur : status
sui sustinet quæstiones ; hæretice, desi-
ne iudicare iudicem tuum, & adora
in cœlis Deum, quem Deum magus
adorauit in terris. Ex ser. 145. in f.

Fides indivisibilis est.

Edite, inquit, edite pia animalia
æternæ vitæ cibaria, auidis quantum
potestis faucibus, non diidentes in
frusta, sed integrum solidumque su-
mentes. Non potest edi Christus & di-
uidi: integer à credentibus sumitur, &c.

Vide supra V. Eucharistia tit. pabulum
iumentorum. Ex ser. 159. in m.

Fides semen est.

Accipite, inquit, fidem, expectate
rem: quia cui fides non præcedit in se-
mine, res ei non sequitur in fructu. Ex
ser. 60. à p.

Ex paruo crescit.

Sicut, ait, fons angusto ore manans,
magnis fluuiorum laticibus ampliatur,
sic fides Symboli breuiato sermone cie-
dulitatis latissimos dat meatus, &c. Ex
serm. 61. à p.

Vita est anima.

Ex Rom. 1. Qui, inquit, generatur ex
fonte, ex fide viuit: quod est anima
corpori, hoc est baptismati fides: hinc
est quod qui, &c. Iustus, inquit, ex
fide viuet. Moritur ergo omnis quicun-
que fuerit sine fide. Ex ser. 83. à m.

Medicus est.

Super ægros manus, &c. Homo, inquit, est tibi per fidem medicus, ne cogaris extraneis medicis tuo dispendio subiacere, & carè quod gratis possides, comparare. Ex ser. 83. in f.

Tangit Christum.

Vbi de Magdala. Noli, inquit, me tangere, id est, obsequi tactui carnis, quem fidei tactu deberes attingere, &c. In terra non tangit Christum, qui fide in cœlo non conscendit ad Christum. Ex serm. 76. in m.

Fidei furtum.

Vbi de hæmorrhoiſſa. Non tantùm inquit, duo maria confunduntur flubilibus suis, quantum mulieris huius animus ancipiti cogitationum cumulo iactabatur, &c. Contingere metuens, ne iudaicum furorem, ne legis posset subire sententiam, &c. ne fieret populorum fabula, quæ tot annis stadium, & *ἐπάμματα* (id est, cauea ludorum) fuerat passionum, &c. Inter hæc bella cogi-

F

tationum solam salutis viam mulier, curam, ut furaretur, inuenit, ut raperet tacita, quod peteret non valebat, & pro sua verecundia, & pro reuerentia præstaturi, &c. Fide Deum, manu tangeret vestimentum, sciens hanc fraudem non solum veniam, sed & remedium præstaturam: quam non voluntas, sed necessitas verecunda generauit: præsertim cum & lucrum furantis quæreret: & ei cui auferebatur, nullum gigneret detrimentum. Pium latrocinium quod ministra fide, fide attrahente committitur. (diceret lanam consilio manuum fidei trahere de veste Christi.) Ecce ubi virtus est quæsitæ contrarijs, ubi fraus. Ex serm. 33. in m.

Furto, inquit, fidei summam rapuit de simbriæ summitate virtutem. Fœlix fraus, quæ & lucrum salutis contulit, & damna sustulit mox pudoris. Ex serm. 35. in p.

Inter Dominum, ait, & mulierem salutis agitur tam grande commercium, &c. Fœlix mulier, quæ in tanta multitudine est sola cum Christo, &c. Ex serm. 36. à p.

Fides formata branium accipit.

Quid prodest, inquit, Iudæis currere per observationem legis, qui Christum Dominum legis ignorant? Currunt & Philosophi per inanem sapientiam sæculi, &c. Sed veram Christi sapientiam nesciunt, &c. Currunt & hæretici, &c. Currere ergo debemus fideli cursu in fide Christi, in mandatis Dei, in operibus iustitiæ ut ad coronam æternæ vitæ pervenire possimus, &c. Et si certantes vincimus, tot coronas accipimus, quot vitiorum victores fuerimus, &c. Spectamur certantes à Domino; spectamur ab Angelis eius. Ex ser. 119. à p.

Fides hæmorrhoidæ fluctuans.

Vide supra, tit. Fidei furtum.

Dubia fides.

Valde mane. Lucem, inquit, dubiam non minus cordis videntur sustinere quàm corporis. Ex ser. 82. à p.

Parui in fide pulmento pasti.

Merito, inquit, in fide paruulos sic pueros appellat dicendo: pueri nunquid habetis pulmentarium? Ex serm. 76. in m.

Defectus eius in Thoma Christum iterum crucifixit.

De S. Thoma loquens, cui hæmorrhoidiam præfert. Thomas, inquit, Apostolus, vt Christum Deum crederet; immisit manus, iniecit digitos, patefecit vulnera: & vt Christum crederet, iterum pati compulit Christum. Ex serm. 35. à m.

*FILIVS.**Duo filij Iudæus & Gentilis.*

Duos filios habuit. Duos, inquit, populos Iudaicum, Gentilemque: sed Iudaicum seniore[m] prudentia legis fecit: Gentilem paganitatis stultitia reddidit iunior[em]. Ex ser. 5. à p.

Filij dulcis conditio sub Patre.

Est, inquit, penes patrem dulcis conditio, libera seruitus, absoluta custodia, timor lætus, blanda ultio; paupertas diues, secunda possessio. Namque ad Patrem labor respicit, fructus redundat in Filios. Ex ser. i. in m.

Filij melior hereditas est honor patris.

Beati filij, inquit, quorum tota est in Patris charitate substantia; Beati, quibus manet tota in obsequio patris, in patris cultura possessio. Ex ser. i. à p.

Filius inter parentum lumina peccare non potest.

Propinquorum, inquit, quot oculi, tot lucernæ. Dies est aspectus matris. Sol patris rutilat in vultu. Vnde viuenti inter tot virtutum duces, criminum tenebræ propinquare non possunt. Ex ser. i. in f.

Filius hereditatis impatiens.

Quantum, inquit, pius Pater, tantum hæres impatiens, qui patris fatigatur ad vitam, &c. prærogatiuam filij meruit non habere, qui ea quæ patris erant, noluit possidere cum patre. Ex serm. 1. in p.

Filius à se recedit, recedens à Patre.

In se, ait, reuersus est; in se antè redit, vt rediret ad patrem: qui à se antè recesserat, cùm recessit à patre. A se migrat, & ab homine totus transit in bestiam, paternæ pietatis immemor, & gratiæ genitoris oblitus. Ex serm. 2. in p.

Filij mali sors mala.

Ecce, inquit, quid facit cupiditas ad censum præceps. Ecce quemadmodum sine patre census nudauit filium, non ditauit, &c. Ciuem in peregrinum, filium in mercenarium, in egenum locupletem, liberum mutauit in seruum, auxit porcis à patre pijssimo quem se-

iunxit, vt seruiret cœnoso pecori, qui pietati sanctæ parere contempsit, &c. Sic mercator ad talem contractum pervenit, qui parentum debitum nescit soluere, qui vicem nescit redhibere generanti. Ex ser. 1. à p.

Filius degener.

Fili recepisti, &c. Adhuc, inquit, voco filium, vt amarius doleas perdidisse, quod natus es, &c. quia non habuisse, doloris non est tanti, quanti habitæ mœroris est perdidisse, &c. qui genitoris opera non facit, negat genus, Domino sic dicente. Si Abrahæ filij essetis, &c. Ex ser. 123. à p.

SANCTA FOELICITAS.

Quàm generosa.

Meruit, inquit, filios tot habere, quot dies mundus accepit. Verè mater luminum, fons dierum: quæ septenario corusco germinis sui toto orbe splendet. Beata, quæ non solum pro lege paritur, sed ipsius legis heptalimum genuit mater sancta generare, &c. qui

non vnius & temporalis tabernaculi illustraret arcanum, sed Ecclesiam sempiternam sacro illuminaret incenso, &c. Vide tit. sequentem. Ex serm. 134. in p.

*Eius filij , septem dies &
candelabra.*

Fœlix, inquit, quæ meruit portare tot virtutum pignora, quot illa arca præceptorum volumina sacrata gesta-uit: & vt illa verbo, ita hæc doceret exemplo, &c. Huc, huc S. Paulus veniat, qui (ad Gal. 4.) adhuc parturit donec Christus formetur in homine. Ecce mulier iterum, atque iterum par-urit, donec in virtutem mutetur infir-mitas, caro transcendat in spiritum, terra transferatur in cœlum, &c. Ecce mulier, ecce mater, quam vita filio-rum fecit anxiam, mors securam, &c. vt eos vno die sacros martyres pareret, quos vix paruulos per annorum cur-ricula generabat, &c. Discurrebat læ-tior inter confossa cadauera, quàm in-ter cunabula chara filiorum: quia in-ternis oculis tot cernebat braua, quot vulnera: quot tormenta, tot præmia;

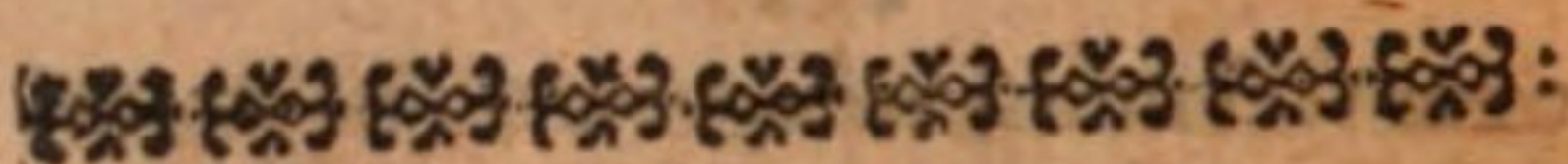
F

quot victimas, tot coronas: Beata, cui
in futura gloria tot astant candelabra
quot germina. Et quid plura fratres?
Non est, non est vera mater quæ nescit
filios sic amare. Ex serm. 134. in m.

F V R T V M.

*'Aliena non rapienda,' & citò
restituenda.*

Recepisti bona, &c. Si, ait, tantum
diuitis huius istud est crimen, quia
recepit bona, quantum reus, qui
inuadit indebita? &c. Certe si cui ali-
quid tulimus, tota celeritate reddamus;
ne hic relinquentes omnia, illuc cen-
su pauperes, crimine diuites, ad istum
diuitem perducamur. Ex serm. 123.
à p.

G

GAVDIVM MVNDI.

Maledictum.

I Bi erit fletus & stridor, &c. Quàm male, inquit, stridet ibi, qui hîc malè ridet: & qui nunc malis pauperum gaudet, de bonis pauperum tunc lugebit. Ex serm. 47. in f.

Gentilis surdus & mutus.

Erat, inquit, surdus & mutus (scilicet Gentilis) qui nec audire legem poterat, nec Deum poterat confiteri, sed in igne gehennæ, & per aquas amari semper gurgitis iactabatur. Ex ser. 52. in f.

Cæcus.

Credo in Deum, &c. Vbi de anima iam fidei. Diu, inquit, cùm videret lapides, qui crederet non videbat; sed est verè Deus, qui te præstitit non videndo videre, quem videndo dii gen-

tium fecerant non videre. Audi dicentem Dominum, in iudicium veni in hunc mundum, vt qui non vident videant : & videntes cæci fiant. Ex serm. 62. in m.

Peccator Deos peccatores colens.

Defleamus, ait, fratres, & eos qui talia sunt secuti, & nos euasisse talia cœlitus gaudeamus, quorum formant adulteria in simulachris, quorum fornicationes imaginibus mandant, quorum titulant incesta picturis, quorum crudelitates commendant libris, quorum parricidia tradunt sæculis, quorum impietates personant tragœdijs, quorum obscœna ludunt, hos quâ dementia Deos crederent, nisi quia criminum desiderio, amore scelerum possidentur, criminum Deos exoptant habere criminosos, &c. Hinc est, quod veneri adulter seruit, hinc est quod se Marti crudelis addicit. Ex serm. 155. à p.

*A Deorum numero & vitijs
confusus.*

Credo in Deum. Deos, inquit, deas-
que sexu dispares, numero confusos,
turba populares, viles genere, fama
turpes, impietate maximos, primos
scelere, crimine singulares, ipsis etiam
sepulchrorum suorum vultibus accu-
satos, lætamini vos fugisse: quia mi-
seriæ, doloris, & infœlicitatis est,
tantos & tales habuisse feruulos;
quantos vos, & quales Dominos ha-
tenuis pertulistis. Ex serm. 57. à p.

Gentilis & Indai vocatio.

Cœpit mittere binos & binos. Nec
mirum, inquit, si trinitas quæ ex duo-
denario numero tripartitam conscen-
dit quadrigam, nunc ascendit & bi-
gam; vt duobus nuncijs duorum vo-
catio monstretur & clareat populo-
rum, &c. & impleatur. Isa. 21. vaticini-
um: Qui se ascensorem bigæ vidisse
testatur: vnde mox cecidisse Babylo-
nem clamat, & omnia sculptilia. Ex
serm. 120. à m.

*Gentilis vocatio, reprobatio
Indei.*

Dico huic vade, &c. Iudæorum, inquit, repulsam, vocationem gentium, Christiani populi obedientiam sic demonstrat. Ex ser. 102. à m.

Ex Gen. 27. Iacob, inquit, suo nimis timidus, matris consilio satis ausus, patris ut præriperet benedictionem plus mysticus quàm dolosus incescit: nam primogenitum se mentitus non est; quia ille primus est, quem cœlestis gratia generat, non natura mortalis: (subdit pelles hædorum signare mortificationem & bonum odorem) donec cœcitati Israeliticæ salubriter illudentes, paternam benedictionem toto fidei præripiamus arcano: dicente Apostolo. Rom. 11. Cæcitas in parte in Israel facta est, donec plenitudo gentium introiret. Ex serm. 73. in fine.

Vt canis panem filiorum meruit.

Non sum missus, &c. sed oues, inquit, luporum contagione iam rabi-

G

da, & ipsis bestiis propria feritate sa-
uiores, laniare, & violare suum sem-
per voluere pastorem: atque ideo velle
suum Christus implere non poterat,
non impossibilitate sua, sed nequitia
perditorum, & quod alijs detulerat,
alijs conferre cogebatur, dicente ipso:
Regnum coelorum vim, patitur, &c.
vim fecit fides gentium vt hæredita-
tem totam diriperet filiorum. Ex ser.
100. in m.

*Confundit Iudæum interrogans de
Christo.*

Vbi est, &c. Non, inquit, interro-
gant, sed insultant, &c. increpant de-
fides, &c. Nam quid ab hominibus
quærunt, qui per Deum nouerant,
quod quærebant? &c. quo illis lucer-
na templi, quibus coeli fidus mirabile
perlucebat? Vbi est? hoc est dicere:
Cur rex Iudæorum in præsepi iacet, &
non decumbit in templo? &c. Acce-
perunt iumenta in præsepe, quem.
in domo sua recipere vos spreuistis.
Agnouit bos, &c. Ex ser. 156. à m.

Credidit in Christum mortuum.

Vbi de hæmorrhoida. Accessit, inquit, retro, hoc est fidei: sequitur auditum, &c. Post tergum, hoc est, novissimo tempore Christum sequitur, & sancitur occulto fidei sacramento, & verè tetigit vestimentum, quod in sepulchro reperit, per quod resurgentis Domini credidit & prædicavit insignia. Ex ser. 36. à m.

*GLORIA COELI.**In ea fides & lingua cessabunt.*

Cùm, inquit, res venerint, advenierint & promissa, spes definit, fides cessat. Dulcis est Epistola, sed usque dum veniat ipse qui misit: Necessarium chirographum, sed usque ad debiti solutionem: grati flores sed usque dum veniatur ad poma, sed præsentia epistolam delet, rumpit solutio cautionem; flores consumuntur à pomis. Ex ser. 62. in m.

G R A T I A.

Restaurat destructa per legem.

Ingreditur, inquit, Hiericho, ut quod lex terribili vociferatione deiecerat, Iesus clamore piæ prædicationis attollat. Ex serm. 54 in p.

Gratia vocationis.

Quis, ait, intrat ad Iudicem non vocatus? quis non iussus ingreditur ad Regem? quanto magis ad Deum non venit quis non vocatus? quos vocavit, &c. Rom. 8. Ex ser. 102. à m.

*Gratia præueniens quàm suavis
& paterna.*

Vidit illum pater, &c. Pater, inquit, vidit illum, ut & ille patrem posset attendere; patris visus illustravit filij venientis aspectum, ut tota fugaretur obscuritas quæ circumfusa fuerat de reatu, &c. Cecidit super collum, &c. ut erigeret sic iacentem; ut amoris

onere, onus tolleretur peccatorum. Venite ad me omnes, &c. Videtis quia filius iuuatur istius patris onere, non grauatur, &c. Osculatus est eum. Sic pater iudicat, sic emendat, sic peccanti filio dat oscula, non flagella. Delicta non videt vis amoris, & ideo pater peccata filij redemit osculo, claudit amplexu: ne nudaret Pater filij crimina, Pater filium ne foedaret. Sic curat filij vulnera, ne filio cicatricem, nauium filio ne relinquat. Beati, inquit, quorum remissæ sunt, &c. Psal. 31. Rogo, quis hic desperationis locus? quæ hîc simulatio timoris? Nisi forte timetur occursum: terret osculum: turbat amplexus; & capere ad vindictam, non recipere ad veniam pater creditur: cum filium tradit manibus, claudit gremio, ligat lacertis, &c. A seruis, inquit, ante vestiri voluit, quàm videri: vt soli patri nota esset nuditas: quia pater solus videre filij non poterat nuditatem, &c. Date calceamenta, &c. Ne, inquit, vel in pede remaneret deformitas nuditatis: certè vt calceatus anterioris vitæ rediret ad cursum, &c. Date annulum, &c. Paterna pietas contenta non est innocentiam

G

reparare solam, nisi pristinum restituat & honorem, &c. Et adducite vitulum saginatum. Communis, inquit, vitulus non sufficit, nisi fuerit pinguis: vitulus pinguis testatur paternæ pinguedinem charitatis, &c. Mortuus filius vituli suscitatur ex morte, & vnus vitulus totius familiæ funditur in saginam. Ex serm. 3. à p.

Pater, inquit, occurrit, & occurrit longè; cùm adhuc impij essemus, &c. Occurrit pater, occurrit in filio, cùm per ipsum de cælo descendit, & peruenit ad terras Ioan. 8. Pater, inquit, qui ne misit mecum est. Ex serm. in m.

Nudum operit.

Vide supra, tit. Gratia præueniens quàm suavis.

Subito pronehit peccatorem.

Ex Act. 8. post exemplum Pauli. Nec minus, inquit, animat me illius spadonis exemplum, quem fides antè rapuit ad gratiam, quàm currus ad Indiam domumque reuocaret. Accedit

illud etiam latronis memorabile documentum, qui tunc rapuit paradysam, quando latrocinij sui pœnas est appensus vt solueret. Ex serm. 61. in p.

Subitò operatur.

Sic inquit, Cornelius Centurio antequam intraret baptisma, peruenit ad spiritum, sic latro in ipso momento mortis paradysum inuasit, &c. Ex serm. 60. in p.

Gratia animam cœlo maiorem facit.

Post descriptas à Paulo virtutes. Ita, inquit, viuens, vt Apostolus docuit, non prosternit mundum? non proterit carnem? non Diabolum vincit? non æquatur Angelis? non maior est cœlo? Planè maior, quia cœlum non mouetur sponte, non voluntate agit; non iudicio facit quicquam, sed sola necessitate seruit semper, quia semel iussum est seruire? Vnde cum non sit obnoxium pœnæ, sic nec consistit ad præmium: at homo ex terrena vilitate concretus, dum terrenam labem

G

vincit, &c. transcendit cœlum, ad ipsam Deitatis peruolat sedem: & sic fit maior cœlo meritis, &c.

Probat hoc Apostolus Paulus, qui dum terram satis vincit, & intrauit cœlum, & transiit aliud, & vsque ad tertium meruit peruenire, &c. Erit, erit maior cœlo qui vixerit, sicut docuit Paulus, erit clarior sole, qui sic virtutum radijs toto orbe splendet, vt fuscarī se nulla vitiorum nocte permittat. Erit, erit iste lucidior luna, qui tenebras has non tenuato lumine temperat, sed totam sæculi noctem plenam meritorum fulgore depellit: nec sicut Luna quotidiana lucis detrimenta persentit, &c. nec sicut illa menstruo interpolatur obscuro, sed in claritate Dei continua permanebit. Et si magna est illa quod mitigat noctem; quanto hic maior cuius vita nil recipit de nocte? De stellis taceo, quia quot cœlum stellis, tot Sancti virtutibus elucescunt; dicente Domino: Vos estis lux mūdi, &c. Ad summum. Cœlum, sol, luna, stellæ, Deo dicente, Matth. 24. transibunt; Iustus autem in claritate Dei continua permanebit. Ex serm. 120 à m.

GVLA.

G V L A.

Anima & corpori nocet.

Sicut, inquit, tetrae nubes caligant
cœlum, sic obscurant animas intempe-
rata conuiuia: sicut ventorum turbines
elementa confundunt, sic fercula con-
gesta conturbât stomachum; vt nauem
fluctus, corpus ebrietas sic demer-
git, &c. Ex ser. 41. à p.

Fragilitas, ait, dum parat cibum,
perducit ad crapulam, &c. dat carni
totum, vt animæ nil relinquat, facit
corpus passionum pompam; facit vt sit
homo sua mors, vitæ vitiorum. Ex
serm. 41. à p.

H

*HÆRETICVS.**Zizania est Diaboli.*

Sic, ait, Euangelicam segetem satam
cœlesti femine Hæretica zizania
superfeminando confudit inimicus, vt
manipulos fidei, gehennæ fasciculos
faceret, ne triticum fieret cœlestium
horreorum. Ex serm. 96, à m.

Cathedra pestilentiae.

Et in Cathedra pestilentiae, &c. In-
telligit Philosophiam plures Deos do-
centem, Pharisaum traditiones hu-
manas legi Dei præferentem, & hære-
ticum. In cathedra, inquit, pestilentiae
hæreticus sedet, qui sub specie fidei;
fidei scindit, rumpit, distrahit vnita-
tem. Ex serm. 44. in f

*Abutitur Scriptura sicut &
impij.*

Beatus, ait, Apostolus quando interrogat, quando manifesta perquirat, eos videlicet obiurgat & increpat, qui eloquia diuina sua interpretatione corrumpunt, & inde concipiunt suffragia criminum, vnde assumere debuerant documenta virtutum, &c. Ex ser. 113. in p.

*HERODES.**Noctis filius.*

Cœnam fecit. Benè, inquit, cœnam, quia non luci, sed tenebris addictus est hic natalis, in quo noctis filius natus est, non diei. Ex ser. 174. in p.

Vulpes.

Vulpes foveas habent. Applicat Herodi, quia, inquit, ab exteris gentibus, non valebat referre prædam, familiarem plebem, vernaculos populos, velut aues domesticas deuorabat, &c. Verè vulpis, qui regnum dolis rapuit,

quod nec nascendo meruit, nec viuendo. Hic ergo Herodes in cordibus scribarum vsque ad necem Christi foueas sibi suorum scelerum collocauit: nec reliquit locum vbi Christus caput suum, quod Deus est, reclinaret. Ex serm. 19. in m.

Clàm vocatis. Occultè, inquit, vocat magos; quia fur amat noctem, latro in occulto tendit infidias, &c. quid turbaris Herodes? quid es tantum de successore sollicitus? Cui sydera militant, terreno imperio non tenetur. Ex ser. 158. in m.

Crudelis in pueros.

Vbi de Herode. Ad sinus, inquit, matrum militum cogit castra, inter vbera arcem pietatis oppugnat, in teneris vberibus ferrum durat, lac fundit, antequam sanguinem, dat antè mortem sentire quàm vitam, tenebras ingerit intrantibus lucem. Sic agit magister mali, minister doli, iræ artifex, &c. Hostis naturæ, malus omnibus, suis peior, pessimus sibi: quem Christus, non vt euaderet, sed ne videret, aufugit, &c. Innocentis causam facit inno-

centium crimen, munus nati, nato-
rum vertit in pœnam, authoris ortum,
orientum mandat occasum; negotium
saluantis, saluandorum iubet esse dis-
crimen. Iudex audientes vocat, in-
terrogat loquentes, negantes arguit,
urget reos, &c. sententiæ dat dete-
ctos. Infantes quid? quorum lingua
tacuit, oculi nil viderunt, nil audie-
runt aures, manus nil fecerunt, & qui-
bus actus nullus est, vnde culpa? &c.
Quibus apud Herodem solum quod
nati sunt, hoc fuit crimen; & reuera,
quomodo non redderent naturæ credi-
tum, à quibus causa exigebatur au-
thoris? &c. Quis excusabit, quem
pulsat innocentia, infantia impetit, lac
vt sanguis accusat? Ex ser. 152. à p.

Sanguinis avidus.

Herodes, inquit, sicarius in ciues, in
nobiles latro, in domesticos prædo, in-
teremptor plebis, occisor filiorum, &c.
inebrians cruore terram, in siti sangui-
nis permanebat. Hinc est quod Ioan-
nis sanguinem pium ingenti poculo
crudelitatis absorbuit. Ex serm. 127.
à p.

*In Herodem Baptista sicarium
innectina.*

Alligauit eum. Qui, inquit, vincula soluerat peccatorum, peccatoris vinculis alligatur, vt vincta venia locum veniæ non relinquat, &c. Herodes, tu adulterium facis, & in carcerem vadit Ioannes? Sic iudicas sedens in loco iudicis reus? &c. Rogo vbi rerum facies? vbi pudor? &c. Certè vbi Deus? vbi homo? vbi fas? vbi lex? vbi ipsius iura naturæ? &c. Causam custodiæ qui requirit; inuenit in te quod puniat, & in Ioanne quod doleat. Ex serm. 117. à p.

Indignus venia, quam ligat.

Vide titulum proximè præcedentem.

Herodes & Herodias similes.

Herodias, inquit, quæ vxor esset duorum fratrum sceleris amore contendit, vt affectione violaret affectum, & sociaretur Herodi Herodias ne essent vel nomine dissimiles, qui erant scelere, moribus, vitæque consimiles, &

H

iungerentur vocabulo, quos criminum iunxerat turpitudine. Ex serm. 173. à m.

H O M O.

Hominis excellentia ex fine & imagine.

Homo, ait, quare tam tibi vilis es, qui tam pretiosus es Deo? Quare sic honoratus à Deo, teipsum taliter inhonoras? Quare quæris unde factus sis, & ad quid factus sis non requiris? Nonne tota ista quam vides tibi facta est mundi domus? tibi infusa lux, &c. fecit ut esset tibi cum Deo ratio communis, corpus commune cum iumentis, dedit tibi animam de cœlo, dedit tibi corpus de terra, ut in te nexa cœli, terræque concordia servaretur (ex Phil. de opif. cœpta creatio à Cœlo, finita in homine, ut extrema circuli iungerentur, & ex Plat. homo orizon mundi.) Adhuc tamen quid adijciat ad honorem tuum tuus creator excogitat: In te imaginem suam ponit, ut terris inuisibilem conditorem visibilis imago præsentem poneret: & in terre-

nis dedit tibi vices suas, vt non fraudaretur Domini vicario mundi tam larga possessio. Et si ista ita sunt: quare modo putatur iniuria, quando Deus quod per se fecit in te, in se clementer excepit, & in homine se verè videri voluit; in quo antè imaginario voluit se videri, deditque vt proprietates esset ipse, qui antè vt similitudo esset, acceperat, &c. Ex ser. 148. à p.

Hominis infirmitas.

Quoniam infirmus sum, &c. Quid, ait, infirmius homine, quem sensus fallit, ignorantia decipit, circunuenit iudicium, pompa lædit, tempus deserit, mutat ætas, hebetat infantia, iuentus præcipitat, senectus frangit. Ex ser. 45. à p.

Homo transit vt arbor, non manet in mundo.

Videō homines vt arbores ambulantes. Quare, inquit, sicut arbores non vt columnæ, &c. quia inquit, post curam Christi viderat quod homines velut arbores transirent in hoc sæculo,

H

non manerent: temporalem plantationem germinis humani esse in hac vita mox videt, quem curauerit Christus, &c. Educit eum foras, vt in Ecclesia lucem fidei videat qui sub legis velamine nil videbat. Imponit ei primum manum vt videat transire vmbra legis, vt Sacerdotes, Scribas, Phariseos, & figuram totam Iudaicam obseruantiam videat velut arbores præterire: quæ vt nascuntur, virescunt, florescunt, fructificant in tempore, sic cum tempore senescunt, pereunt, euanescent. Ex serm. 176. à m.

*HV MILITAS.**Omnia Deo refert.*

Domine nonne bonum semen, &c. Seminaſti, inquit, non ſeminauimus: nos quod per te facimus, tibi ſemper noſtro aſſignamus authori, &c. Nos præter tuam gratiam nihil habemus, per quam ſtamus, mouemur, &c. ſine qua iacemus, deficimus, & perimus. Ex ſerm. 97. in m.

Exaltat Zachæum.

Vide supra v. Diuitiæ. tit. Magnum fecerunt Zachæum.

Quæstiosa est.

Acquisiuit, inquit, humilitas, superbia quod amisit. Ex ser. 23. in p.

Regnam habet.

Puillus, ait, grex est, qui non de magno minuitur, sed crescit de pusillo: pusillus grex nascentis Ecclesiæ designat infantiam, quam venire ad regni sui insulas incrementis cœlestibus mox promittit. Ex serm 22. à p.

*HYPOCRISIS.**Fermentum inflans.*

In fermento, inquit, non est moles magnitudinis sed tumoris, & conspersio tali specie inflata est, non ditata, &c. Quid est hypocrisis, nisi species arte composita, quæ aliud in re agit, aliud promittit in vultu? Hoc

H

penes Phariseos per scientiam tumescebat, Apostolo sic dicente: Scientia inflat. Illos namque scientia inflabat ad superbiam, non instruebat ad vitam. Ex serm. 172. à m.

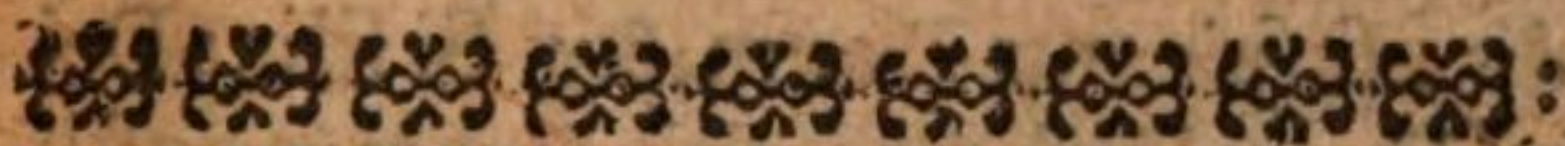
Damna eius.

Hypocrisis, inquit, subtile malum, secretum virus, venenum latens, virtutum fucus, tinea sanctitatis, &c. Subdit cætera vitia palàm sæuire, &c. Hypocrisis, ait, secura simulat, &c. & crudeli arte virtutē truncat mucrone virtutum: Ieiunium ieiunio perimit, oratione orationem euacuat, misericordiam miseratione prostermit, &c. Hypocrisis dum cupit captiuare oculos, oculis fit ipsa captiua, &c. Hypocritā abstinentiæ fluctus intraſti, continentiae conscendiſti vndas, enataſti ieiunij pelagus, & in ipſo portu ieiunij naufragasti: quia non comparaſti lucrum, sed mercatus es vanitatem, qui de Dei credito humanum negotium perfecisti. Hinc est quod Deo redditurus es rationem, quia ab hominibus percepisti miseræ fraudis usuram, &c. Pestilentia cauenda, quæ de

H

remedijs creat morbos, conficit de
medicina languorem, sanctitatem ver-
tit in crimen, placationem facit rea-
tum, generat de propitiatione discri-
men, &c. Thesaurum qui non abscon-
dit, perdit; virtutes proditæ non ma-
nebunt. Virtutes sicut proditores suos
deserunt, sic suos instant custodire cu-
stodes, &c. Vnge caput, &c. Sic non
voluptuosos indulget aspectus, sed
vultus qui simulantur, excludit; facies
mœrore deiecta inuitat famam, non
ieiunium voluntarium profitetur. Si
vult, quare tristis? si non vult, ieiu-
nus quare? Meritò tali pœna viuit, qui
sibi facit de virtute vitium, menda-
cium de veritate, de mercede sti-
pendium, de remissione peccatum.
Ex serm. 7. in p.

I

I E I V N I V M.

Ieiunij cum gula antitheses.

Ieiunium, inquit, quadagesimæ statuens in procinctu, ipse victor singularis aduenit, **vt** quaterna decade ieiunij quadraturam mundi totam muro inexpugnabili communiret, &c. hoc Adam seruauit in paradiso, quem inde detraxit gula: hoc in arca custodiuit Noë, mundum ebrietas cum demersit: per hoc Loth Sodomiticum restinxit incendium, qui per ebrietatem, incesti est adustus incendio. Hoc Moysen diuini feruoris fecit lumine perlucere, quando comessatio & ebrietas Israeliticum populum simulachrorum tenebrauit erroribus. Hoc Eliam protexit ad cælum, quando Achab impium ebrietas ad inferna deiecit, &c. Diabolus qui manducantem contempserat Christum, bibentem velut hominem computarat; vbi ieiunantem vi-

dit, suspicatur Deum, &c. Si filius Dei es. Erras Diabole; nec tentare nosti; cadere non potest Deus. Ex serm. 12. à m.

*Ieiunij quadragesime institutio
& perfectio.*

Videtis, inquit, fratres, quia quod quadragesimam ieiunamus, non est humana inuentio, authoritas est diuina, &c. Quadragesima, quatuor decades quadratam fidei continet disciplinam, quia semper est quadrata perfectio. Ex serm. 11. in m.

Absoluit à peccatis.

Ezechiel, inquit, eximius Prophetarum quadraginta diebus iacens latere vno, scientibus legem loquor, captiuitatem futuram dum præfigurat, absoluit: quia sacriatus numerus iste suscipit iniquitates, vt deleat iniquitates, vt absoluat, ingreditur vincula; patitur, vt relaxet. Ex serm. 166. à m.

Anima & corpori prodest.

Medici, ait, studiosi parant abstinē-
tiæ remedio subuenire, vt sanet ab-
stinētia, quod voracitas sauciarat.
Et si pro temporali cura, ægri medicis
obediunt, seruant arduam parcitatem:
quare pro sempiterna salute sit durum
Christo moderatis obedire ieiunijs? &c.
Ex ser. 41. à p.

Manna est.

Quadraginta annis, inquit, populum
Indæorum panificus in eremo pavit
imber: nec solito ministratu incremen-
ta germinis produxit è terra, sed ipse
terrīs potius fluxit frumenta, totūm-
que seruitutis humanæ ademit labo-
rem, qui blando rore esurientibus
cœlestem præbuit & euexit anno-
nam, &c.

Subdit & quadraginta diebus explo-
ratam terram. Vt, inquit, expugnatis
& expulsis vitiorum gentibus, regio-
nem nostri cordis possideat turba vir-
tutum. Ex serm. 166. à p.

Disponit ad communionem.

De vino nouo in vtres nouos, &c.
Sicut, inquit, vtres pellium ab omni squallore purgantur, & pigmentis liniuntur odoratis, vt saporem vini possint inuiolabilem custodire: ita ieiunijs corpora humana ab omni carnalium delictorum squallore purgantur, & fiunt vtres diuinis torcularibus apti: vt de prælo crucis accipiant vinum nouum, & incorruptam nouitatem conseruent. Exserm. 31. in f.

Ieiunij laus.

Ieiunium, inquit, est singulare sanitatis aratrum, colit corda, eradicat crimina, euellit delicta, vitia subruit, charitatem serit, copiam nutrit, parat innocentiae messem. Ex serm. 31. in m.
Vide infra tit. Nullum est sine eleemosyna.

*Vt Eliam glorificat, sic defectus
eius alios damnat.*

Ieiunium, inquit, Eliam leuauit ad
cœlum, & purificato corpori, ignei
currus addixit obsequium: vt ostende-
ret gehenna, quæ exurit reos: innocuis
quam deferuit. Ex ser. 166. à m.

Ieiunium dat alas ad Deum.

Vacuandus, ait, est venter modera-
tione ieiunij, vt exoneratus animus
possit ad alta pertendere, conscendere
ad virtutes, possit ad ipsum pietatis
authorem totus aliger peruolare. Hoc
Elias probat qui dominici continua-
tione ieiunij defœcatus à carnali pon-
dere mortis victor euolauit ad cœ-
lum, &c. Et de fame prodigi. Si, in-
quit, tantum præstitit vel inuita fames,
probate, quid voluntarium possit con-
ferre ieiunium. Ex serm. 2. à p.

Dei filium ostendit.

Audistis, inquit, quod de ieiunijs ipse
sentiat & iudicet inimicus. Si filius Dei

es. Videtis quia iam non hominem, sed filium Dei credit, quem liberum à ventris conspexerat seruitute. Sensit, sensit Diabolus ieiunium cunctis virtutibus anteferri, &c. Quare non dixit: si filius Dei es, dic vt homines aut Angeli, fiant, sed dic, &c. Signum panis petit, qui signum ieiunij pertimescit. Signum panis petit, vt ieiunij tremendum sibi refugiat signum. Ex serm. 13. à p.

Deum facit.

Vide supra v. Eucharistia, tit. Eucharistia mutat in Deum.

*Ieiunium nullum est sine
elemosyna.*

Sciat, inquit, ille sustinere se laborem incassum, se nil habiturum: qui premens ieiunij aratrum, & abscindens gulæ gramina, atque eradicans luxuriæ sentes, misericordiæ semina nulla iactauerit. Ex serm. 7. à m.

Esurit, inquit, ieiunium, ieiunium sitit, quod non pietatis cibo pascitur, quod potu misericordiæ non rigatur. Alget ieiunium, ieiunium deficit, quod

I

non eleemosynæ vellus tegit quod non
miserationis [operit] vestimentum.
Deinde confert ieiunium veris zephi-
rum, flores pandenti eleemosynæ, ad
messum meriti. Quod oleum, inquit,
lucernæ est, hoc ieiunio pietas, &c.
Pietas, inquit, facit splendere ieiu-
nium, & ad totam radiare continen-
tiæ claritatem. Quod diei sol est,
hoc eleemosyna noscitur esse ieiu-
nio, &c. quod est anima corpori, ie-
iunio largitas hoc habetur, &c.
Est ieiunium, vitiorum mors, vita
virtutum, &c. est ieiunium castitatis
murus, pudicitiae propugnaculum, ciui-
tas sanctitatis, &c. Est ieiunium inui-
ctus Christianæ militiæ principatus.
Sed in his virtutibus ieiunium tunc vi-
get, tunc vincit, tunc triumphat, cum
duce misericordia pugnat. Misericor-
dia & pietas ieiunij sunt alæ, per quas
tollitur, & portatur ad cælum: sine
quibus iacet & volutatur in terra. Ie-
iunium sine misericordia simulachrum
famis est, imago nulla sanctitatis, &c.
Ieiunium sine misericordia non est ve-
ritas, sed figura; vbi autem misericor-
dia, ibi & veritas; probante Propheta,
cum dicit. Misericordia & veritas ob-

I

uiauerunt sibi, &c. Qui ieiunans prandium suum non erogat, sed deponit, cupiditati probatur ieiunare non Christo, &c. seruet nobis manus pauperis, quod venter nobis fuerat perditurus. Ex serm. 8. à p.

Abstinencia, inquit, est hominis prima medicina, sed ad plenam curam misericordiae requirit expensas. Abstinencia extinguit febrem, sed arefacta membra longae febris incendio nisi largo infundantur vnguento, &c. ad integram sanitatem redire non possunt: Sic ieiunium quamuis excludat vitiorum morbos, carnis amputet passiones, criminum causas propellat, tamen sine misericordiae vnguento, sine pietatis riuo, sine eleemosynae sumptu, perfectam salutem mentibus non reponit.

Ieiunium, ait, est sanctitatis hostia, sacrificium castitatis, sed sine misericordiae incenso, ad diuinum non potest conspectum in odorem suauitatis ascendere.

Quod anima, inquit, est corpori, hoc misericordiam constat esse ieiunio; quando ieiunium ex misericordia vivit, tunc viuificat ieiunantem.

I

Ieiunium virtutum navis portat quæ-
stum vitæ : lucrum salutis aduectat, sed
qui intrat pelagus carnis, scindit vi-
tiorum fluctus, inter scopulos crimi-
num transit, præterit litora passionum:
nisi citò portum pietatis intrauerit,
exercere virtutes non potest, lucrum
non potest habere virtutum. Ex serm.
41. in m.

Ieiunium, inquit, sine pietate ieiun-
nat, & c. Fames est avaritiæ, ieiunium
sine misericordia, & c. vltio, non de-
uotio est, non Deo ieiunare sed saccu-
lo; atterere se abstinencia, & hydropi
cupiditatis inflati; exonerare ventrem
cibis, & mentem pecuniæ pondere
prægrauare. Ipsum se redigit in saccu-
lum, qui peccuniam nescit prorogare,
sed claudere: iste alienorum custos,
non Dominus est suorum. Ex ser. 42.
in p.

Est ager cultus sine semine, sine
miseratione ieiunans, & c. dat laborem,
& ad bonam frugem non valet per-
uenire.

Quomodo, inquit, petet misericor-
diam, qui negarit? Iudicium, inquit,
sine misericordia fiet illi, & c. Miseri-
cordiam qui non dat alteri, tollit si-

bi, &c. Misericordiam qui seminat inopi, sibi metet, &c. Non sic imber infundit terram, quomodo ieiunium lachrymæ rigant pauperum: qui seminant in lachrymis, &c. Cœli pluvia infundit terram, lachrymæ pauperis cœlum rigant: ergo fitit, & expectat de ploratu pauperum vicem roris, &c. quia misericordia arat cœli cāpos, &c. ibi segetem colligit qui semen suum pauperi commiserit, hic serendum, &c. qui parcè seminat, &c. Ex ser. 42. à p.

I M P I I.

Etiam inuiti Deo seruiunt.

Caiphas, inquit, profano prophetat ore, & cū Sacerdos esset, falsitatis suæ sensum vicit officio veritatis sententiā non suo sed addicti probat imperio. Balaam maledico benedicit ore, & conductus ad nequitiam, tota loquitur mysteria veritatis: & sicut in spinis rosa, hoc est, in frutice horrenti miri odoris flosculi germinantur: ita sensus aliquoties pessimorum, ad bona diuinitatis impulsu aguntur inuiti: vt non

sit meriti. sed mysterij quod loquuntur.
Ex serm. 49. à m.

INCARNATIO CHRISTI.

De ea dicturus labia purget.

Ex Isaia querente immunda se habere labia, & dicente, Regem Dominum Sabaoth vidi, &c. Quantum, inquit, caro angusta est animo suo, arcta sunt labia tantum; lingua tantum brevis est suæ mentis interpretres. Dolet se non posse nuntiare quod vidit. Subdit purgata labia. Post, inquit, emanationem labiorum ineffabilem partum virginis est locutus. Ex serm. 57. in p.

Ineffabilis est.

Virgo, inquit, peperit, quis loquetur? Verbum caro factum est, quis narrabit? Si verbum Dei infantia dat vagitum, homo imperfectus quomodo clamabit in verbo. Ex serm. 144. in p.

Secretum est.

Quantum, inquit, secretum cubi-
culi sit regalis, quali reuerentia, quo
tremore locus habeatur, vbi ipsa Prin-
cipis requiescit potestas, quam nulli
extraneo, immundo nemini, nulli in-
fidei pateat, &c. Quis ad ipsas palatij
fores vilis? &c. Intra thalamum verò
ipsum virginem Deus capit solam, &c.
Vnde homo his admonitus exemplis,
æstima quis sis, qualis sis, & tunc de-
mum cogita vtrum possis dominicæ
natiuitatis penetrare secretum, &c.
Ex ser. 141. in p.

In ea Deus latuit.

Christus, inquit, sic in oculis nostris
fuit homo: vt Deus semper in maie-
statis suæ maneret arcano. Ex serm. 5.
à p.

Olim figurata.

Crebro, inquit, Deus hominibus
formam hominis demonstrat, & ma-
gnitudinem suam tantam, breuem no-
stri operis colligit in figuram; vt præ-
sentiam

I

sentiam diuinam possit infirmus noster oculus intueri, angustus noster recipere possit aspectus, &c. Si toties Deus ab hominibus in figura hominis videtur: Quid est quod Iudæus modo hominem videns Christum sic exasperatur? nisi forte figura, honor, veritas putatur iniuria. Ex serm. 131. à p.

Figurata stola, annulo, calceamento, vitulo.

Cecidit super collum. Cecidit, inquit, cum per Christum diuinitas tota, nostra decumbit, & incumbit in carne, Et osculatus est eum. Quando Psal. 84. Misericordia & veritas, &c. Dedit stolam primam. Illam quam Adam perdidit, immortalitatis gloriam sempiternam. Posuit annulum, &c. Annulum honoris, titulum libertatis, insigne pignus spiritus, signaculum fidei, arham coelestium nuptiarum. Audi Apostolum 2. Cor. 11. Desponsauimus vos, &c. Et calceamenta, &c. Vt essent calceati pedes, &c. Ephes. 6. vt essent beati pedes euangelizantium pacem Rom. 10. Et occidit vitulum, &c. De quo David Psal. 68. Et placebit Deo

super vitulum, &c. Occiditur Patre vitulus sic iubente; quia Christus Deus Dei filius occidi sine patris voluntate non poterat. Rom. 8. qui proprio filio, &c. Hic est vitulus qui in epulum nostrum quotidie & iugiter immolatur. Ex ser. 5. à m.

Signata per Ionam fugientem à facie Dei.

Fugit Ionas à facie Dei; nonne Dominus, ut hominis faciem præferret, & formam; faciem, formamque propriæ Diuinitatis aufugit? Philip. 2. qui cum in forma Dei, &c. Et benè typus Christi ipsius Ionæ seruatur in verbis, non dixit: Fugio Deum; sed à facie Dei ego fugio: Deus qui vbique est, quo seipsum fugiat non est; sed Christus non ut loco, sed sicut specie faciem deitatis aufugeret, totum nostræ seruitutis confugit ad vultum. Ex serm. 37. à p.

In ea vir de virgine factus.

Ex Maria Virgine. Soporatus est, inquit, Adam, ut de viro virgo sumere-

tur : nunc stupuit virgo vt vir reparatur ex virgine. Ex ser. 57. in m.

Mirabilis conceptio.

Vide supra v. Adam, tit. Secundus nobilior primo.

*Tectum nostrum indignum
verbo.*

Sub tectum meum, &c. Hoc tectum inquir, corpus est quod tegit animam, quod operit sensum spiritus, quod cordis domicilium velat, quod libertatem mentis à cœlesti visione secludit. Sub hoc ergo tecto centurio indignum ducit intrare Christum, hoc est, in corpus humanum diuinam succedere maiestatem. Ex ser. 102. à m.

Verbum glorificauit carnem.

Verbum caro factum est. Vt hominis caro promoueretur in gloriam Dei; non vt Deus in carnis verteretur iniuriam. Ex ser. 145. in f.

Incarnatio conueniens fuit.

Si, inquit, Deus fecit hominem, quis arguit quod refecit? Et quod ex limo formasse dignè creditur, quare ex carne reformasse iudicatur indignum? quid pretiosius, Caro, an limus? ergo reparationis nostræ quanto pretiosior materia, tanto maior est gloria. Ex ser. 143. à m.

Eam adorant & bestia.

Tu homo, ait, si non mox cum Angelis, agnosce vel tardissimè cum iumentis: ne dum moraris, ipsis iumentis, quibus antè comparatus fueras, postponaris. Ecce iumenta adulantur. Caudis blandiuntur, auribus, linguis lambunt, & motu quo possunt authorem suum fatentur contra naturam in tuam venisse naturam; cognouit bos, &c. Isa. 1. Et tu cum Iudæis discutis, carpis, qui excluderunt à diuersorijs suis Dominum suum, quem iumenta suis in præsepibus susceperunt. Ex ser. 141. à m.

In ea Christus patriam habuit.

Egressus Iesus, abiit in patriam suam.

Vnde, inquit, quò ingreditur, qui nullo continetur, nullo concluditur loco? Ad quam patriam vadit, orbem qui fecit & possidet vniuersum? Psal. 88. Tui sunt cœli, &c. verum non sibi per se, sed per te tibi egreditur & ingreditur Christus, donec te intromittat expulsum, &c. In patriam suam. Non ut suam sibi, sed ut tuam tibi quam Adam perdiderat patriam redonaret, &c. Quicquid per hominem susceptum legimus egisse & pertulisse Christum, non ad diuinitatis audiamus iniuriam, sed profecisse hominis ad gloriam. Ex ser. 49. in p.

In ea Christus nobis esurit.

Homo, inquit, Deus in te ieiunat, in te esurit, imò ieiunat tibi, tibi esurit, qui sibi sicut nescit manducare, sic nescit esurire, ergo cum propter te ieiunat Christus, te esurit. Ex ser. 11. à m.

In ea interrogauit non quasi ignorans, sed ut index.

Interrogabat eum Iesus quod tibi nomen, &c. Interrogat, inquit, non

ignorat, sed implet iudicem, seruat ordinem cognitoris, nomen interrogat vt de conditione discutiat, iudicet de reatu, addicat de crimine, Deum se esse data sententia prædemonstret. Ex ser. 17. à m.

In ea iudicatus Index.

Quis me constituit iudicem aut diuisorem super vos? Et ibi est, inquit, illud Ioan. 3. quod tu dixisti Domine, Pater neminem iudicat, &c. Et quis diuidet iustos ab iniustis, sicut pastor oues ab hœdis, &c. Est quidem penes Christum, & fuit, atque erit omne iudicium, sed tunc non iudicaturus venerat, sed iudicandus, nec addicturus reos, sed à reis innocens addicendus, &c. vt esset vernula temporis, qui erat & factor, & cognitor sæculorum. Ex ser. 162. à m.

In ea breuiatus vt nos dilater.

Venit Iesus in patriam suam. Nemo, inquit, miretur, si conditor rerum, cœlorum Dominus, Deus omnium, patriam, locumque sortitur: quando se

I

claudit vtero, metitur cunis, vberibus occupat, arctat gremio, dat in vlnas: & vt angustias tollat humanas, humanis se dedit atque aptauit angustijs. Ex ser. 48. à p.

In ea nostra tulit onera.

Quare, inquit, ad hominem venerit in homine Deus; vtique vt leuaret iacentes, elisos erigeret, solueret compeditos, & eos quos afferre, nec offerre nemo poterat, ipse operis sui vector clementissimus baiularet. Ex serm. 15. in m.

In ea filius fabri mundi.

Nonne hic est fabri filius? Dicebant, inquit, hic est fabri filius, sed cuius fabri filius non dicebant, &c. Christus erat fabri filius, sed illius qui mundi fabricam fecit, non malleo, sed præcepto: qui elementorum membra non ingenio sed iussione compegit, qui massam sæculi auctoritate, non carbone confluxit; qui solem, lunam, &c. qui cuncta fecit ex nihilo, & fecit ô homo,

vt opificem operis æstimatione pensa-
res. Ex serm. 48. in m.

Fabri filius. Benè, inquit, personam
tacuit, vt proderet ex arte genitorem,
dicendo non Ioseph sed fabri filius. Et
quis talis faber qualis est iste, qui ta-
lem & tantum ex nihilo fabricatus est
mundum, &c. Dic ergo, Iudæe. Fabri
filium vt Dei filiū fatearis inuitus, &c.
Ex ser. 49. à m..

*In ea sub tecto sine passione
vitiosa.*

Non sum dignus, &c. de Petro di-
cente. Exi à me Domine, &c. Agis, in-
quit, vterque ne indignitas hospitij in
hospitis manet iniuriam, &c. benè, in-
quit, Centurio tectum suum indignum
iudicat Christo: quia sub singulari te-
cto manebat nostri corporis Christus
iuxta illud Prophetæ Psal. 101. Sicut
passer solitarius in tecto. Ex serm. 15.
à m.

I

*Post eam solus homo inter creaturas Deum habet blandum
& facilem.*

Intrate in conspectu eius, &c. Quis, inquit, exultans ante terrorem Maiestatis supernæ? Archangeli tremunt, pauent Angeli, metuunt potestates, in faciem cœli proruunt seniores, elementa fugiunt, soluuntur saxa, montes defluunt, terra tremit, & homo terræ quàm intrepidus intrabit, & adhuc consistit exultans, &c. Subijcit rationem. Scitote quoniam Dominus, &c. quia totum pauorem diuinitatis, totum metum iudicis in habitum nostrum dedit, prouidenti locauit aspectu, vt ingressus non pœnas iudicis metuat, sed parentis præsumat amplexum. Et quomodo non exultet, qui genitorem reperit, quem timuerat cognitorem. Ex ferm. 6. à m.

*In ea omnem sibi inuexit
creaturam.*

Ad Virginem desponsatam, &c. Christus, inquit, suam sponsam recipit.

non præripit alienam : nec separationem facit , quando suam sibi totam iungit in vno corpore creaturam. Ex serm. 140. à p.

In ea magnum commercium.

Vide infra, v. Maria , tit. Magnam pensionem pro vteri domo accepit.

Homo , inquit , quod credere iustus est, discutere non præsumat; quis attingit arcanum Dei, partum virginis? rerum causas; sæculorum negotium commercium diuinitatis & carnis? hominem Deumque vnum Deum. Ex serm. 143. in p.

Quid est, inquit, magis tremendum, quod se dedit terris Deus , aut quod vos dat cœlo ? quòd societatem carnis intrat ipse, aut quòd vos facit consortium diuinitatis intrare ? quòd mortem sumit ipse , aut quòd vos resumit ex morte ? quòd ipse in vestram nascitur seruitutem; aut quòd vos gignit in liberos ? quòd suscipit paupertatem vestram , aut quòd vos sibi facit hæredes, sui filij cohæredes ? &c. Ex ser. 67. in p.

Quid mirum, inquit, si homines Dei consecrauit in filios , quando se homi-

I

nis dedit & aptavit in filium? Carnis tunc naturam transtulit in diuinam, deitatem quando humanam detulit ad naturam, &c. Aut homini negare quid amoris potuit, quid muneris, qui totum quod erat hominis, etiam peccatum suscepit & mortem? Aut quomodo hominem in suis prosperis socium non habebit, qui in aduersis hominis se fecit esse consortem? Homo redi ad Deum sic amatus à Deo, & ad illius gloriam da totum te, qui se totum propter te ad suam deduxit iniuriam. Ex serm. 70. in p.

In ea Deus conuersus in patrem.

Humanitati, inquit, permixta deitas, deitati, consociata pietas, hominem miscuit & Deum: quæ Dominum vniuit in patrem. Ex ser. 5. à p.

I N F E R N U S.

Credendus, etsi nemo inde redeat.

Habent Moysem, &c. Hoc est, inquit, si Moysem qui regna Ægypti elementis secum militantibus trivit,

qui siccauit mare, &c. non solum non audierunt sed & occidere sunt moliti, isti Lazarum dignabuntur audire, quem tot vulnera sapiunt, quot Moysem cinxere virtutes? &c. Sed si quis ierit à mortuis, &c. hoc diues de corde omnium dicit mundanorum. O si quis veniret à mortuis, &c. Sicut diues petit, Deus pro Lazaro Lazarum misit. Sed quid missus, quid desideratus, quid resurgens profecerit patienter audite. Cogitauerunt, inquit, Ioan. 12. Principes Sacerdotum vt & Lazarum interficerent, &c. post mortem quid sit nolumus ab inferis venire qui dicat: Cùm de cœlo Christus veniens, & ab inferis ipse rediens, & quid bonos in cœlo maneat, & quid malos expectet in inferno, & verbo docuerit, & firmauerit exemplo. Ex ser. 66. à m.

INIMICVS.

Inimico si dimittas debitum, dimittetur tibi.

Et dimitte nobis, &c. Hoc, inquit, intellige, quia remittendo alijs, tu tibi veniam dedisti. Ex ser. 67. à m.

I

Et dimitte nobis, &c. Qui, inquit, sic petit, & debita non relaxat, iste se etiam per quod orat, accusat. Ex ser. 68. à m.

Et dimitte nobis, &c. Sic dicendo, ait, homo indulgentiæ modum mensuramque veniæ tu tibi dedisti; qui à Domino tantum tibi petis dimitti, quantum dimiseris ipse conferuo. Ex serm. 70. à m.

Et dimitte, &c. homo, inquit, penes te est potestas veniæ, in te Indulgentiæ ius; tu tibi remissionis author es constitutus, &c. homo tu tibi misericordiæ factus es ipsa mensura, quantum quæris misericordiæ, fac tantum, &c. gratis petis veniam, qui tibi in alio indulgere contemnis. Ex ser. 71. à m.

De supplicantis, inquit, pectore veniæ fons emanat & ad veniam refluat, quicquid pietatis exuberat & effundit in alterum, &c. satis potest homo misericors, qui cum Deo de pietate confligit, cum tantum sibi dari, quantum dederit; quantum donauerit, tantum desiderat & donari. Ex serm. 72. in f.

INNOCENTES.

Eorum crudele Martyrium.

Lac, inquit, miscent sanguini, coæ-
uos eius parricidali furore collidunt,
laniant innocentiaë socios, quia culpæ
participes inuenire non poterant quos
punirent. Ex serm. 146. in f.

Innocentes prouexit Christus.

Natus Rex, ait, & Rex cœlestis qua-
re neglexit milites innocentiaë suæ,
coætaneum sibi quare neglexit exerci-
tum? &c. Fratres, Christus non despe-
xit suos milites, sed prouexit, quibus
dedit antè triumphare quàm viuere:
quos fecit capere sine concertatione
victoriam, quos donauit coronis antè,
quàm membris, &c. præmisit ergo
Christus suos milites non amisit, &c.
Viuunt, viuunt, qui verè viuunt, qui
pro Christo merentur occidi. Ex serm.
15 2. à m.

Antè vincunt quàm uiuant.

Christo, inquit, dicati milites cœperunt antè militare quàm uiuere; antè pugnare quàm ludere: fundere antè sanguinem, quàm lactis vbera perpotare, &c. anticipant virtutibus blandimenta, vulneribus oscula, vnguenta ferro vt cœlum possint antè habitare quàm terram, &c. Verè, verè fratres, isti sunt gratiæ Martyres, confitentur tacentes, nescientes pugnant, vincunt inscij, &c. Coronas rapiunt ignorantes, &c. Si stetisset Christus, haberet eos Synagoga filios, hos Ecclesia Martyres non haberet. Ex serm. 153. in m.

Innocentium Matres Marty r

Beati ventres, ait, qui portauerunt tales; beata vbera quæ se talibus infuderunt: beatæ lachrymæ, quæ pro talibus fusæ flentibus gratiam baptismatis contulerunt. Nam diuerso modo, dono vno, in lachrymis suis matres, & sui filij suo sanguine baptisantur: in martyrio filiorum passæ sunt matres, nam gladius filiorum pertransiens membra,

I

ad matrum corda peruenit, & necesse est vt sint præmii consortes, quæ fuerunt sociæ passionis. Arridebat paruulus occisori, gladio adiocabatur infan-
 rulus, nutricis loco attendebat lactens percussoris horrorem, &c. Matres tule-
 runt, quicquid & angoris extitit & do-
 loris. Ex serm. 152. à m.

INTENTIO PVRA.

*Iustitiam non facit coram
 hominibus.*

Quomodo, inquit, quod fit ab ho-
 minibus, coram hominibus non fit? &c.
 publici operis quod secretum? Qui po-
 test celare radios solis, iustitiæ poterit
 occultare fulgorem, &c. & vbi est il-
 lud Matth. 5. Sic luceat? &c. Quomo-
 do iustitiam vult celare, cuius opera
 vult sic elucere? Fratres, hîc præceptio
 cœlestis vult iactantiam tollere, au-
 ferre pompam, vanitatem demere,
 summouere inanem gloriam, &c.
 Tum de vera iustitia loquens. A Deo,
 inquit, genita cœlum spectat, in oculis
 agit diuinis, supernis virtutibus mixta

semper, à Deo solo vt glorificetur, expectat, &c. Iustitia quæ se humanis oculis locat, diuini Patris non potest expectare mercedem: voluit videri & visa est; voluit hominibus placere, & placuit, habet mercedem quam voluit, præmium quod habere noluit, non habebit. Ex serm. 9. in p.

Intentio pura nescire vult sinistram, quod sinistra facit.

Nesciat sinistra, &c. Putas, inquit, quàm vult nescire alterum, qui teipsum qui facis, aliqua tui parte vult nescire, &c. Sicut sunt nobis in dextera parte virtutes, ita nobis pars vitiorum in sinistra. Ergo vt opus est dexteræ, quod facit tacitus dator: quod facit dator garrulus hypocritas est sinistra. Ex serm. 9. à m.

Secreta est in corde.

In plateis, inquit, in triuijs suum pietas habet secretum: è contra platea, triuium est, cum in secreto facit hypocrita nihil secretum. Fratres, Deus

I

monendo sic, vota culpat non loca:
sensum, non opera: studium, non da-
torem: largientem ad suam famam, non
ad pauperis famem, &c. Ex eodem
in m.

Quàm pura esse debeat.

Vide supra, tit. Iustitiam non facit
coram hominibus.

INVIDIA.

Cor indurat.

Erat filius senior in agro. Erat, in-
quit, in agro terram percolens, se de-
fertans, duritiam soluit cespitis, per-
durat affectum, sentes eradicat, & gra-
mina, stimulos invidiæ non euellit. Sic
in segete cupiditatis fructum zeli col-
ligit, & liuoris. Ex ser. 4. in p.

Inuido nocet.

Ex Luc II. Væ vobis quia tulistis
clauem scientiæ, &c. Audistis, inquit,
quemadmodum dum seclusit alios,
seipsum ianitor inuidiosus exclusit. Ac-
ceperat clauis Phariseus non vt clau-
deret, sed vt intrare desiderantibus

I

aperiret: sed ne intraret alter, ipse permanere foris maluit, per liuorem. Omnia quidem vitia ad suorum semper intendunt, & profiliunt læsionem, sed suos semper amplius inuidia consumit, inuidia suorum carnifex semper extitit, &c. hanc qui receperit, sua sustinet sine fine supplicia, quia in se domesticum semper diligit habere tortorem. Quis ibi malorum finis, vbi cruciatus est aliena fœlicitas? Malum multiplex: quot sunt prosperitates hominum, tot tormenta sunt inuidorum. Ex serm. 172. in p.

Cæcat mentem.

Vnde huic omnia ista? Non sic, inquit, nubes cœlum, nox diem, solem caligo, quomodo mentem cæcat, & tenebrat inuidia. Ex serm. 48. in p.

Liuoris, ait, nubilum, malitiæ fumus visum spectantium caligabant, ne lumen Christi, ne tempus Euangelij periderent. Ex eodem. à p.

O qualiter, inquit, oculos claudit liuor, quantum iudicium, cordis nequitia præiudicata confundit: ô quàm durè amputat obstinatio rationem: sen-

sus humanus peruersus audire non potest, quod semel statuit odisse, &c. Quod vult, non quod est, audit semper, qui decreuit errare, &c. vt & æterna dare posse mortalibus, non credatur, qui sic humanis videtur subiacere. Ex ser. 131. à p.

*Damnum trahit de alterius
lacro.*

Hic peccatores recipit, &c. Non minus, inquit, inuidi, quàm superbi malitiam de Dominica bonitate capiebant: de pietate Dei impij reddebantur, fiebant de Christi miseratione crudeles, sumebant de cœlesti curatione languorem, & pœnitentium veniam vergebant iudicis in reatum. Ex serm. 168. à p.

Damna eius.

Inuidia, inquit, malum vetustum, prima labes, antiquum virus, sæculorum venenum, causa funeris & subdit per eam Angelum cœlo, hominem paradiso pulsum, Christum morti traditum, &c. Inuidia, inquit, intestinus hostis non carnis quatit muros, non

I

elidit septa membrorum; sed in ipsam cordis arietat arcem; & antequam viscera sentiant, ipsam Dominam corporis animam prædo capit, & adducit inclusam, &c. Sicut, inquit, nos Deo iungit charitas, à Deo invidia sic seiungit, &c. O zeli tumor, duos non capit domus ampla germanos. Et quid mirum fratres? fecit invidia, fecit ut mundi tota duobus esset angusta fratribus latitudo, namque ipsa Cain iunioris erexit in mortem, ut esse, solum zeli liuor faceret, quem primum fecerat lex naturæ, &c. In filio est substantia patris tota, & ideo pater nihil perdidit, filium cum recepit. Frater credidit damnum, qui rediisse conspicit cohæredem. Et quando inuidus non auarus, quando quicquid habet alter se computat perdidisse? Ex ser. 4. à p.

Ipsa, inquit, contaminauit terras germano sanguine: ipsa germanos compulit venundare germanum: ipsa Moysen fugauit; Aaron in fratris excitauit iniuriam: Mariam maculauit liuore germani: ac ne multis, quod pauet mens, quod visus tremit, quod auditus non capit, ipsum Christi attendit & peruenit ad sanguinem, &c.

Invidia delictorum venenum, criminum virus, peccatorum mater, origo vitiorum, hanc qui non videt, bona videt; hanc qui nescierit, mala nescit; hanc qui fugerit, viuit, &c. Ex serm. 48. à m.

Diabolum fecit.

Maluit, inquit, in Diabolum commutari, ne hominem plenum gloria sic videret. Ex serm. 148. à m.

Diaboli zizania.

Nonne, inquit, ex vno homine Deus omnem repleuit terram, & semine ex vno pius sator totum genus hominum tantam multiplicauit ad messem? Sed inimicus mox homines in vnum redegit omnes, & superseminando mala, quod benè satum fuerat, deleuit diluuius, non rigauit. Ex ser. 96. in m.

Ille, inquit, malis nostris gaudet, rurget ruinis nostris, nostris vulneribus conualefcit, nostrum sanguinem sitit, nostra saturatur ex carne, nostris viuit ex mortibus. Diabolus hominem non vult habere, sed perdere; quare? quia ad cœlum, vnde ille cecidit, non

vult, non fert, non patitur peruenire.
Ex eodem. in f.

Vt quid? inquit, vt periret Domini-
ca messis, & hoc ad lucrum quid perti-
nebat inimici? nisi quod inuidiæ spiri-
tus hominum damnum, suum compu-
tat lucrum. Ex serm. 97. à p.

Prior est gehenna.

Vbi de diuite Epulone. Plus te, inquit,
fœlicitas Lazari, quàm gehennæ tor-
quet incendium. Ex ser. 66. à m.

Mitte Lazarum. Adhuc, tu, inquit, in
Lazarum sic crudelis? Mitte Lazarum.
Quo? ad infernum de gremio, de folio
sublimi ad profundissimum chaos; ad
tormetorum stridorem de sancta quie-
te, de tanto silentio beatorum. Vt vi-
deo quod agit diues, non est nouelli
doloris, sed liuoris antiqui: & cœlo
magis incenditur quàm gehenna. Est
graue illis malum, est illis incendium
non ferendum, quos aliquando habue-
re contemptui, videre fœlices. Ex ser.
122. à p.

Mitte ad fratres meos, & c. Dolet, in-
quit, agit infœlix, ne videat fœlicem,
quem aliquando putauerat infœlicem.
Ex serm. 123. à m.

Inuidia non est inter membra.

Omnia membra non eundem actum agunt, &c. Nec, inquit, pes oculi ministerium, neque oculus pedis officium peruerso tumore confundat; sed ut sanitatis membra, donis contenta sint largitoris, & credant suum esse membra omnia, quod vnum faceret membrum. Ex serm. 120. in m.

Inuidia ubique regnat.

Inuidia, inquit, cœlum tentat, ibi enim diabolus fecit ex Angelo: vris terras, quæ utique paradisi nobis amœna flāmeo custode seclusit, reges urget, quia hæc Herodem in coæuos Christi sic compulit desæuire, ut antè lac quàm sanguis teneris funderetur ex membris, &c. hæc enim reddidit fratricidam, &c. Iudæos hæc si dici fas est, si capit sermo, fecit esse deicidas: Deicidas diximus, non quo peruenit sed quo facinus hoc tetendit, Ex ser. 172. à p.

Est inter Iudæum & Gentilem.

Per Symphoniam concentum Psalmorum de Christo cui Iudæus inuidet stans foris exprobrans longam seruitutem. Cui pater : tu semper mecum in Abel, Enoch, &c. Omnia mea tua sunt, Quemadmodum, inquit ? quia tibi lex, tibi prophetia, tibi templum, tibi sacerdotium, tibi sacrificia, tibi regnum, tibi munera, tibi super omnia natus est Christus. Ex ser. 5. in f.

Inuidia in Christum.

Nonne mater eius dicitur Maria? Iterum, ait, Iudæe matris nomen clamas, occultas patris, patrem dicis, nomen non dicis; fabrum dicis, opus non dicis, &c. Et fratres eius & sorores, &c. Si mater, si fratres, si sorores apud vos sunt; pater ubi est? vobiscum non est, quia Deus odit fictos, inuidos deserit, declinat ingratos, &c. Callidè fratres ingeris, ostentas sorores ut numeroso partu sanctæ matris virginitas lateat, obscuretur integritas, & sentiatur de filio totum quod huma-

num est, nihil diuinum, &c. B. Maria si alios filios habuisset, à Christo Mater in articulo ipso mortis, non discipulo traderetur, non commendaretur extraneo. Ex serm. 48. à m.

Inuidia Discipulorum Ioannis.

Quare nos & Pharisei ieiunamus frequenter, discipuli autem tui, &c. Et, inquit, cum discipulis Ioannis quæ societas Phariseis, nisi quia iunxerat inuidia, quos disiunxerat disciplina? Hic iam sua perdit iura zelus, iunxit disiungere consuetus. Ex serm. 31. à p.

Inter proximos eminentes.

Nemo Propheta, &c. Docet, ait, quia inter suos posse morsus est, adiutior est: inter ciues eminere proximos proximorum vrit gloriam, propinqui propinquo si honorem debeant, computant seruitutem. Ex ser. 48. in fine.

IOANNES BAPTISTA.

*Ex sterili natus, via & lucerna
ad Christi natalem.*

Vtitur comparatione oculi debilis qui nisi paulatim assuescat lumini, non potest ferre solis radios. Hinc est, inquit, quod Dominus tetro infidelitatis nubilo cordibus iam cœcatis, ut irradiaret partus virginis sacramentum, desperatæ & annosæ sterilitatis, antè præmisit conceptum, &c. In Ioanne Dominus accendit sui luminis, & præmisit lucernam; ut degustato lumine, in se iam diuini solis iubar ipsum præferrent, ipsam deitatis caperent claritatem, &c. Ut ille densas noctis placido lumine aperiret tenebras, ipse noctis nescium diem iam desiderantibus ad lucem perpetuam redonaret: hinc est quod & magis adhuc noctis incolas, & totis obtupescences oculis, tenuiter micans stella assuefacit ad lucem; & gradatim pertrahit ad ipsum fontem luminis & dierum, &c. Subdit de ortu Ioannis; ut compendio, inquit, credulitatis isto, ad illud ubi partus est

sine partu, vbi creatur author ipse
 creantis, vbi nascitur ipsa origo gene-
 rantis, inter hyemales nubibus & ne-
 bulis dubias luces lucerna præuia stel-
 la duce peruenire possimus, &c. Steri-
 litas senectute exaggeratur extrema, &
 ab spe generandi totum subducitur
 quicquid est corporis & naturæ, &c.
 Ex serm. 87. in p.

Dignitas eius à parentibus.

Stupet, ait, ordo, deficit consuetu-
 do, miratur ipsa natura, & ex ap-
 paratu mansionis, hospitis meri-
 tum, dignitasque innotescit. Ex serm.
 92. in m.

Exultat in utero.

In utero, ait, suum Ioannes sentit
 authorem, & extat nuncius matri, qui
 erat suæ nescius vitæ; hinc est quod
 Iacob, ante legitur bellare, quàm nas-
 ci, antè triumphare quàm viuere. Ex
 serm. 70 à p.

Ex utero magnus.

Beatus, inquit, Ioannes, qui antè Dei spiritu meruit intonare, quàm hominis vagiret in fletu: beatus, qui antè diuina possidere meruit, quàm fortiretur humana: beatus qui antequam videret præsentia, futura meruit nunciare, &c. Ex serm. 88. à m.

Multis natus.

Multi in Natiuitate, &c. Non est, ait, vnigenitus, qui est cunctorum creatus ad gaudium? Ex eodem. in m.

Magnus coram Domino.

Erit magnus coram, &c. Qui, inquit, coram Deo magnus est, quantus sit penes homines quis probauit. Ex eodem. in m.

In Spiritu Eliæ venit.

In spiritu Eliæ. Nemo, inquit, cùm hoc audit μετεμψύχης imputet: hic spiritum dicit illum, quem per diuinam gratiam meruit, non quem carnis consecutus est ad vitam. Ex serm. 88. in f.

Sanctitas eius.

Sacramenti, ais, filius inter sacraria delatus, inter sacramenta concessus, Antistes de venerando generatus antistite, Angelus ore Angeli sancta delatus in viscera, &c. Ex ser. 88. in f.

Super Apostolos est.

Vbi de Christi baptismo. (Baptistam præferre videtur Apostolis in transfiguratione timentibus) Inter hæc talia, inquit, & tanta intrepidus ~~stet~~ ^{stet} Ioannes, quia timere non potest, qui totus ad amorem Dei natus angelico testimonio comprobatur. Ex ser. 160. à m.

Verbum supra eum.

Factum est Verbum Domini super Ioannem, &c. Quare, inquit, non ad Ioannem, sed super Ioannem? quia quod de sursum est, super omnes est, &c. quia Ioannes vox est, Deus Verbum, Deus super Ioannem, super seruum, Dominus, super vocem verbum. Sed dicis mihi: quid, quod vox

præcedit verbum? Præcedit, sed non præcellit: antecedit ad sequentis obsequium, non ad propriæ potestatis iudicium, &c. Iubentem potestas respicit, non clamantem. Ex ser. 137. à p.

Doctor exemplo & verbo.

Doctor, inquit, dicto, factoque. Magister verus: quod verbo asserit, demonstrat exemplo. Magisterium stat de scientia, sed Magisterij autoritas constat ex vita: docenda faciens obedientem perficit auditorem. Ex serm. 167. in p.

Victor Diaboli.

Tota, ait, germina serpentis antiqui iste Ioannes noster interemit, & effusione sui sanguinis extinxit occisus. Ex ser. 173. in f.

Ipsamet pœnitentia est.

Quam quæso, inquit, meretur veniam qui in morte Ioannis ipsam pœnitentiam tam crudeliter interemit. Ex serm. 174. in m.

Clamat post mortem.

Vocem, inquit, intercipi posse stultissime credidistis; Ioan. i. Ego vox, &c. Vox occidi non potest, sed magis clamat angustiis corporis absoluta, sic vox clamat, &c. Ex ser. 174. in m.

Mors eius ut natiuitas singularis.

Ioannes, inquit, non potuit mori communi sorte, qui natus est priuilegio singulari. Ex ser. 89. à p.

Descriptio Tragædiæ mortis eius.

In arenam, inquit, vertitur domus, mensa migrat in caucam, fiunt de pransoribus spectatores, &c. fit cibus cædes, vinum transit in sanguinem, finis apponitur natali, in ortu exhibetur occasus, conuiuium in homicidium commutatur, &c. Intrat bestia, non puella, discurret fera non fœmina; quærit amputare non salutare, &c. Ex ser. 127. à m.

*Caput eius in disco, ut tribunali
iudicans sedet.*

Ioannes, inquit, venit in sublimi positus, ut lucerna super candelabrum tenebras ut fugaret Ioan. 5. Venit Ioannes ut iudex in tribunali resplendens, ut qui arguit adulterium, exponeret, & damnaret homicidam. Ex serm. 174. à m.

Mors eius gloriosa.

Iustus, ait, tunc inchoat vivere, cum pro Christo meretur occidi, transfertur ista morte vita martyris, non auferatur, &c. Tu fucatam murice purpuram perdidisti; Ioannes cruore suo fulgenti purpura semper gloriatur indutus, &c. Vide ibi antitheses de mensa Herodis & Angelorum: Ille, inquit, audit cœlestem iugiter Symphoniam, tu audis inferni semper gemitum & stridorem. Deinde comparat cum Ioseph vestem relinquentem, Ioannem corpus relinquentem, carcerem subeuntem, de pane Ioseph torquem meruit; Ioannes pane cœlesti ostenso, &c. Ex ser. 174. à m.

Laudes eius.

Ioannes, inquit, virtutum schola, magisterium vitæ, sanctitatis forma, norma iustitiæ, virginitatis speculum, &c. Ioannes maior homine, par Angelis, legis summa, Apostolorum vox, silentium prophetarum, &c. Mediator Domini, Dei testis, totius medius Trinitatis datur incestui, traditur adulteræ, addicitur saltatrici. Ex ser. 127. in p.

*IOANNES EVANGEL.**Custos B. Virginis.*

Virgini, inquit, Virginem tradit, ut inter tales cura sola sacramenti, sola societas religionis haberetur: nec mundanæ sollicitudini discipulus tantus iste seruiret; sed prædicaturus virginitatis partum domi haberet, unde hoc dubitantibus approbaret. Ex ser. 49. in f.

S. IOSEPH.

Exemplo eius fugienda iudicia.

Voluit occultè dimittere. Æstuabat, inquit, animus sanctus negotij nouitate percussus, stabat sponsa pragnans, sed virgo: stabat plena pignore, sed non vacua pudore; stabat de conceptu sollicita, sed de integritate secura: stabat vestita materno munere, sed non honore virginitatis exclusa. Sponsus quid faceret ad ista? Accusaret de crimine? sed erat ipse innocentiae testis: Culpam diceret? sed erat ipse custos pudoris: Virgeret adulterium? sed erat ipse virginitatis assertor, &c. Cogitat dimittere, & dicit Deo totum, quia homini dicere non habebat. Et nos fratres, quoties res turbat, fallit species, facit color negotij interna nescire, declinemus iudicium; subtrahamus vindictam, sententiam fugiamus, dicamus Deo totum; ne dum facile innocentum forte gestimus in pœnam; ipsi nobis noxiam sententiam proferamus, dicente Domino Matth. 7. In quo iudicio iudicaueritis, &c. Ex ser. 145. à p.

Ioseph, &c. Noli timere, &c. Quam vides, inquit, virtus est ista, non crimen: hic non humanus lapsus est, sed diuinus illapsus: hic præmium est, non reatus; hic incrementum cœli est, non corporis detrimentum: hic non est proditio personæ, sed iudicis est secretum, &c. hic hominis furtum non est, thesaurus est Dei: hic non est mortis causa, sed vitæ. Et ideo noli timere, quia quæ vitam parturit, non meretur occidi. Ex serm. 145. à m.

Vide infra eodem v. tit. Perplexus.

Iustus & pius.

Iustus, inquit, quia pius: & pius quia iustus: denique cùm pietatem cogitat, crudelitate caruit: dum causam temperat, iudicium custodiuit. Ex eodem. à p.

Perplexus.

Quis, ait, excusat sponsam, quam conceptus accusat? &c. Quid est quod inter innocentes taliter laborat pudor, verecundia succumbit, fatigatur castitas? &c. Quid est, quod sic zelo sponsi sponsæ periculum comparatur?

I

Quid est quod virtus tanta putatur crimen, salus certa discrimen? &c. Ex ser. 146. in m.

Ioseph, inquit, ille maritus solo nomine, conscientia sponsus prægnantem sponfam fluctuans & anxius intuetur; quia neque accusare iunocentem, neque prænantem poterat excusare: tacere tantum non erat, erat loqui periculosum; admittit, non prodit crimina accusator insontis. Ex ser. 175. à m.

I R A.

Humanitatem tollit.

Describens iratum. Feritas, inquit, accedit, recedit humanitas; & ne multis, moriente homine, furor vivit. Ser. 38. à m.

I V D Æ V S.

Circuncisus omnibus bonis.

Peccauimus quia non sumus sub lege, sed sub gratia? Absit, sic agit contra Iudæos. Cum legem, inquit, tempus

excluserit; quid cultor legis à lege faciet abdicatus? Iudæe, quid habes quod non perdidisti? Si autem perdidisti, quid gloriaris quasi non perdidideris? Vbi est templum, vbi est Sacerdos, vbi est sacrificium? &c. Sed ut sis Iudæus meritò circumcideris, quia bonis omnibus abscissus es supradictis. Ex ser. 114. à p.

Iudæi sordes.

Venit in omnem regionem Iordanis, &c. Quia, inquit, Iudaicas sordes non poterat hydria iam lavare sed flumen, sicut scriptum est; erant hydriæ lapideæ secundum purificationem Iudæorum. Ex ser. 137. à p.

Criminum venditor.

Iudæi, ait, crimina aut malè emunt sua, aut distrahunt peius aliena; dum peccata taxant pretio, dum pecunia pensant & compensant delicata; dum in sceleribus fundant quod toto scelere congregauerunt. Sic Iudam comparant traditorem Domini sui, & pretio redemptoris mundi sanguinem pen-

fant : sic aperti sepulchri fidem claudunt sacculo, vt negandæ resurrectionis crimen nummis criminum mercarentur. Ex serm. 76. à m.

Impiè Christum vendidit.

Pecuniam dederunt militibus, &c. Qui dant, inquit, pecuniam non perdenda comparant, sed seruanda: Iudæi vendente Iuda emerunt, vt perderent Christum; nunc pecuniam copiosam, vt se, legem, templum, patriam perderent, effuderunt, &c. Non contenti occidisse magistrum, quomodo discipulos possent perdere moluntur: discipulorum crimen esse faciunt virtutem magistri. Ex ser. 80. à m.

Debitor olei chrismatìs.

Centum cados olei. Exponit mysticè de gentili, qui dissipatis bonis temporalibus Iudæo debitori Dei suadet, &c. Quare, inquit, non argenti, vel auri pondus? quare non centum decem aut nonaginta, sed centum? vt & de debito, & de numero cœlesti luceat sacramentum, &c. Vide su-

pra v. Christi dignitates, tit. Rex & Sacerdos.

Debet, inquit, Iudæus oleum, qui iuxta Apostolum Rom. 11. Feracis in se oliuæ pinguedinem incredulitatis sterilitate siccauerat. Ex serm. 126. à m.

Creditorem occidit.

Quia, inquit, contra cautionis fidem debitor, ne redderet debitum, occidit impius creditorem : legalis ipsa cautio peruenit ad gentes, hoc est, lex, vt Iudæus conuictus per gentilem, quia debitum conuertit in crimen, poenitentia soluat vsuram. Ex serm. 126. à m.

IUDICIUM DEI.

Bonos à malis discernet.

Pisces, inquit, congregat captura confusos, sed in vasa discretio dat electos : sic vocatio Christiana iustos & iniustos, malos, bonosque congregat; sed bonos, malosque electio diuina discernit. Ex serm. 47. à p.

Eius timor.

Terræ motus factus est magnus
Si, inquit, sic terra tremuit, cum suo-
rum Dominus resurgit ad veniam,
quemadmodum contremiscet, cum
noxiorum consurget ad pœnam? dicente
Propheta: Psal. 75. terra tremuit, &c.
Et quæ conserui, hoc est, Angeli,
præsentiam sustinere non valuit,
quemadmodum Deum iudicem susti-
nebit? Ex serm. 77. in m.

Illud non credit malè viuens.

Inde venturus est iudicare, &c. Si,
ait, credimus venturum iudicem, inno-
centes iudici nos præparemus: iudi-
cem negat esse, aduenire non credit:
iudicandum se satis iste diffidit, qui
malè viuit. Ex serm. 59. à m.

*I V D I C I V M**temerarium fugiendum.*

Vide supra v. S. Ioseph, tit. Eius
exemplo iudicia fugienda.

Alienat à Deo.

Vbi de filij prodigi fratric. Dum, inquit, gentilem fratrem pristinis iudicat, & horret ex moribus, ipse paternis bonis se eximit, ipse se paternis excludit gaudijs. Ex ser. 5. à m.

Oculus simplex aliena peccata non videt.

Vidit hominem, &c. Vidit, ait, plus diuinis oculis quàm humanis, vidit; &c. vt peccata hominis non videret. Ex ser. 30. à p.

**IURAMENTVM
MALVM.**

Abiurat honestatem.

Vbi de Herode. Iurat, inquit, miser, dum quicquid honestatis est, & virtutis abiurat. Ex ser. 174. à p.

IUSTVS.

Non aestuet purgari.

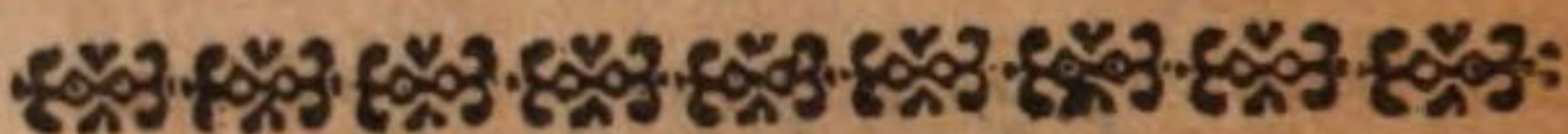
Domine nonne? &c. Auditum, inquit, sui Domini prævenerunt, ne securi de innocentia, reatum de silentio sustinerent: cùm vocatur innocens ad reatum, dum purgari æstuat, urget, & stimulat cognitorem. Ex serm. 97. à p.

Multum distat ante Deum &

homines in se ipso.
homines in se ipso.

Erant iusti ambo ante Deum. Place-re, inquit, iudicijs humanis, coram hominibus esse iustum, est virtutis humanæ, maximi est laboris: ante Deum qui scrutatur corda esse iustum, humani laboris non est, muneris est diuini. Ex serm. 89. à m.

L

LACHRYMÆ

sunt instar maris.

M Isit se in mare. Vt, ait, mare dilueret, quod negatio taliter sordidauerat. Ex ser. 78. à m.

Sunt Baptisma.

Lachrymis, &c. En, inquit, mutatur ordo rerum: pluuiam terræ cælum dat semper, ecce nunc rigat terra cælum, imò super cælos & vsque ad ipsum Dominum imber humanarum profilit lachrymarum (aqua saliens in vitam æternam) vt iuxta Psalmistam, & de aquis fletuum cantetur illud: Et aquæ omnes quæ super cælos sunt, &c. O quanta vis in lachrymis peccatorum! cælum rigant, terram diluunt, extinguunt gehennam, delent in omne facinus diuina promulgatione sententiam, &c. In peccatricis caput purgandis criminibus refluebat vnda, vt

L

suo fonte mulier in nouum baptisma
suorum dilueret illuuiem peccatorum.
Ex serm. 93. à m.

Vbi de S. Petro. Pallent, inquit, ora
ieiunijs, macies corpus attenuat, elee-
mosyna pro delictis supplicat, lachry-
mæ peccata baptisant, &c. Iucundæ
sunt lachrymæ quæ gaudium immorta-
litis emerunt, &c. Ex serm. 107.
à p.

Vide supra v. Innocentes, tit. Inno-
centum matres martyres.

Cælum rigant.

Vide supra, tit. Sunt Baptisma.

Sunt potus Christi.

Pharisæi, ait, domum Christus in-
trauit, non accepturus Iudaicos cibos,
sed diuinam misericordiam largitu-
rus; neque accubuit pocula saporata
melle, floribus odorata sumpturus, sed
pœnitentis lachrymas ex ipsis oculo-
rum fontibus potaturus; Deus delin-
quentium gemitus esurit, sitit lachry-
mas peccatorum. Ex ser. 93. in p.

*Vertuntur in vinum oblivionis
peccati.*

Venit in Iordanem. Ut, inquit, pœnitentes potaret aqua, non vino, &c. Subdit de Christo, cuius baptisma præcellit. Aquas, inquit, pœnitentiæ, gratiæ conuertit in vinum, &c. quatenus conscientiæ dolores, pœnitentiæ gemitus, peccatorum lamenta sobria dominici calicis aboleret ebrietas Psal. 22. Ex ser. 133. à p.

*LEX VETVS ET
NATURÆ.*

*Diuisa est Gentili & Indeo
substantia.*

Da mihi portionem. Et quæ est, inquit, ista portio? Quæ est? Habitus, sermo, scientia, ratio, iudicium, &c. hæc est, iuxta Apostolum lex naturæ. Et ideo illis diuisit substantiam dando iuniori quinque ista quæ diximus beneficia naturæ: seniori quinque legis libros, &c. per regionem longinquam intelligit patriam Idolorum, per sub-

L

stantiam dissipatam dona prædicta, &c. Cùm, inquit, consumpsisset coniecturis quicquid erat sermonis, scientiæ, rationis, iudicij, egestatem summam, famem magnam cognoscendæ veritatis sustinebat, &c. vt inquit, pasceret dæmones thure, victimis, sanguine, falsarum responsionum mercedem pro tali labore relaturus. Occidebatur pecus : vt quod viuum nihil sciebat, diuinaret occisum : & loqueretur ex fibris mortuum quod nunquam fuerat ore prolocutum. Ex ser s. à p.

LEX PETVS.

Velum & umbra fuit.

Vide supra v. homo, tit. Transit vt arbor, non manet in mundo : sub finem.

Vespera.

Factum est vt incensum poneret, &c. In hora, inquit, incensi fratres, iam sol Iudaico occumbebat in populo, vt in Ecclesia matutinus exurgeret : & iudaicæ doctrinæ instabat vesper, quia Evangelij imminebat aurora : legis obscura-

batur dies, vt totus reluceret in gratia.
Ex ferm. 86. à m.

*In decalogo, vt drachma perdita
Christus latens.*

Christus, ait, est plenum Deitatis numisma, Christus est drachma nostræ redemptionis & pretij; Christus est, qui & erat in legis decalogo & latebat, Christus est quem habebat & Synagoga, & tenebris impugnantibus non videbat. Ex ferm. 169. in m.

*Lex vetus foris ad ianuam
gratiæ.*

Et omnis multitudo orabat foris. Vt ergo, inquit, populus qui stabat foris, intromitteretur, exorat: quia quos lex adducit ad ianuam, gratia intromittit in templum. Ex ferm. 86. à m.

Peccatum ostendit, non curat.

Lex subintrauit vt abundaret delictum, &c. Non, inquit, per se fratres, sed per eum qui legem per imbecillitatem ferre non poterat. Non magnitudo

L

tudo lucis hebetat oculos, quæ solis à Deo creata est oculis, sed oculorum infirmitas lucis totam sustinere non potest, & ferre claritatem: ita & lex, &c. Morbus latebat occultus, &c. Venit lex quæ & vulnus proderet, & tandem vetusto languori supernum advenire medicum nunciaret: venit lex quæ mandatorum fomentis in cutem produceret, quod in altum lethaler saeviebat. Venit lex ut gladio præceptorum velut apostema longi temporis aperiret, &c. nec tamen per se aut vulnus claudere, aut ægrotanti perfectam addere valebat ipsa sanitatem. Quod ubi vidit ægrotus, & tandem statum suum miserandus agnovit, cepit tendere festinus ad medicum, ut quod per legem proditum, & per ipsam diu fuerat ampliatus, tanti medici peritia curaretur & gratia. Ex ser. 112. in m.

Vetus pannus.

Nemo immittit commissuram panni rudis in vestem, &c. Antiquæ, ait, legis supellectilem dicit Iudaicis studiis attritam; corruptis sensibus, sectis scissam: impuris actibus obsoletam. Pan-

L

nū rudem, Euangelij nuncupat indumentum, &c. Tunc primū regalis indumenti tela de Christi vellere texebatur, de vellere quod dabat Agnus; Agnus Dei, qui tollit, &c. Texebatur autem regium vestimentum, quod in purpureum fulgorem cruor tingeret passionis: meritō ergo Christus hunc pannum rudem Iudaicæ vetustati prohibebat immitti, ne peior scissura fieret si Iudaicam vetustatem nouitas scinderet Christiana. Ex ser. 31. a. m.

Abrogata.

Peccauimus, quia non sumus sub lege, &c. Peccauimus, ait, quia in cura non permansimus iam sanati? Peccauimus, quia ignem, ferrum, medicamenta reliquimus iam curati? Infœlix æger, qui post curam non vult curare tormentum, &c. Cultorem suum lex non absoluit à peccati vinculo, sed crimine præuaricationis obligat, &c. Ex ser. 114. à p.

Lex dominatur homini quanto, &c. Nam quæ sub viro est mulier viuentis viro alligata est legi, &c. Videtis, inquit, fratres, quemadmodum legis tempora, legalibus testimonijs asseris

præterijſſe, totamque eius prærogati-
uam miro coniugij exinaniuit exem-
plo. Ex ſer. 115. à p.

Dicit legem non mori, ſed potius
Synagogam mori legi. Moritur, inquit,
legi, legalibus addicta ſententijs, ut
viuat gratiæ, & reſurgat per veniam,
quæ fuerat mortificata per legem, &c.
Non lex homini, ſed homo moritur le-
gi: nec mandatum præterit, ſed man-
dato deficit ille, qui labitur à manda-
to; nec deſerit legem quæ ad legis re-
currit authorem. Serm. 115. in m.

Permittit habere Sacerdoti.

Lex, inquit, naturam rexit, ſupra
naturam hominem non erexit. Lex
fidei ianua, gratiæ nuncia, Euangelij
præuia, pædagogus religionis infantia,
remiſit in ſacerdotio legalis coniugij
caſtitem, ut in Pontificatu gratiæ
venturam perpetuæ virtutis gloriam
nunciaret. Ser. 92. à p.

Lex eſt timoris.

Quid eſt, inquit, quod Iordanis Io-
ſue 3. qui fugit ad præſentiam legalis
arçæ, ad totius Trinitatis præſentiam

L

non refugit? &c. hîc Trinitas exercet gratiam totam, totam secum loquitur charitatem: ibi elementa corripit, vt seruulos instituat ad timorem. Ser. 160. à m.

LEX GRATIÆ.

Supra veterem.

Moyfes, inquit, laturus legem, cœlum vocat & terram; Sacerdos quid innuocabit gratiam prolaturus? Ser. 60. in p.

Implet decalogum.

Vide supra v. Ecclesia; tit. Prius in gentibus sub onere, &c.

Signata per numerum octuagesimum.

Scribe octoginta, &c. Quia, inquit, quinquagesimus misericordiam confert; ita octogesimus totam fidem præfigurat, & gratiam; hic est numerus in quo decalogum legis esse, & ogdoadem gratiæ satis gnarus legis, satis studiosus Euangelij lector intelligit. Ser. 126. à m.

Libertas est.

Qui, ait, sub lege sunt peccati, deprimuntur, & incurvantur imperio; nec poterunt miseri de peccati turpissima seruitute, nisi gratia manumittente liberari, &c. Subdit de lege gratiæ: Vbi, inquit, nouo libertatis genere non est omissa seruitus, sed mutata: quia melior est deuota famulatio quàm vaga & præsumpta libertas. Hæc seruitus fratres, non obligat sed absoluit; non onerat sed honorat; abstergit seruitutis maculam, non inurit. Quid hîc rogo non diuinum est, vbi seruitus pellitur seruitute, vbi mors morte moritur? &c. Ser. 114. in m.

Soluit debitum.

Villicus, inquit, cùm dicit scribe octoginta, id agit, vt per gratiam soluat, quod reddere non poterat per naturam. Benè ergo iste villicus meruit laudem Domini, qui in chirographis non fraudem molitus est, sed salutem. Ser. 126. in f.

L I M V S.

*De Limo oculus hominīs
reparatus.*

Christus, inquit, imponit lutum, & collyrio materiali fingit, facit, procurat oculos, non recurat; vt creante, non medicante manu, inde homini suppleret lumina; vnde hominem fecerat totum. Ser. 176. in p.

L I N G V A.

Mentem sequi non potest.

Vide supra v. Incarnatio Christi, tit. De ea dicturas labia purget.

Ex ea, & corde salus.

Ex Rom. 10. Corde creditur, &c. Magnum, inquit, filioli per hoc fidei nostræ videmus esse compendium, quando inter cor, & linguam totum salutis humanæ versatur & geritur sacramentum. Habes homo vnde credere debeas, corde creditur, &c. habes vnde debeas confiteri, ore confessio, &c. Ser. 56. in f.

Lingua Eliae clavis cœli.

Vbi de muliere. Hoc malum, inquit, fugit Elias, & cuius lingua clavis facta est cœli, tanquam reus fugit à facie mulieris, &c. Ser. 127. à m.

*LVXURIA.**Mortem castitatis petit.*

Quid, inquit, peteret luxuria, nisi castitatis interitum, pudicitiae necem, mortem sibi semper contrariae sanctitatis? Ser. 174. à p.

Pascit Daemonem & unum cum ipso facit.

Voluptatibus, inquit, corporis malè dulcibus inhiant, & manducant siliquas; & pascunt dæmones, qui semper corporum vitijs saginantur, & sordibus; quia sicut 1. Cor. 6. Domino qui se iungit, vnus spiritus est: Ita qui se iungit Diabolo, est Dæmon vnus. Serm. 5. in m.

Pœna eius fames est.

Facta est fames, &c. Luxuriæ, ait, ut tri, gulæ, fames tortor apponitur: ut ubi ultrix pœna sæuiat, ubi pœnalis reatus exarserat, &c. Quàm crudele ministerium, quia neque conuiuit porcis, qui viuit porcis. Miser qui porcorum deficit, & esurit in saginam. Ex serm. i. à m.

Domanda est mortificatione.

Vbi de Paulo corpus castigante. Nec, inquit, laxabat fræna corpori, ne per indulgentiam caro, laxata alterius interreret seruitutem. Ser. 161. à m.

M

MAGDALENA.

Ena contraria.

V Enit Maria videre sepulchrum.
 Hoc nomen, inquit, matris est
 Christi, venit ut fieret viventium ma-
 ter, quæ facta fuerat morientium ma-
 ter, &c. Quæ de paradiso perfidiam
 sumpserat, festinat fidem sumere de se-
 pulchro: contendit rapere de morte vi-
 tam, quæ de vita rapuerat mortem, &c.
 & fieret resurrectionis nuncia, quæ in-
 ternuncia & lapsus extiterat & rui-
 næ, &c. ut quam deceperat arboris
 visus, visus repararet sepulchri, &c.
 Ser. 74. à p.

Cum Angelo loquitur.

Et sedebat super eum. Mulieri, in-
 quit, cui fuerat cum Diabolo lethale
 consilium; cum Angelo colloquium
 fit vitale. Ex eodem. à m.

*Pœnitentia sua Christo parat
conuiuium.*

Venit, inquit, pietatis illa, non voluptatis exhibitura conuiuium: denique & pœnitentiæ ponit mensam, fercula compunctionis apponit, panem doloris infert, potum lachrymis temperat in mensura, & ad delicias deitatis totas, totam pulsatur cordis sui & corporis symphoniam, organi planctus dat clamorem, citharam per suspiria longa modulatur, gemitus aptat in fistulam: & dum pectus ipsam conscientiam arguens sæpè percutit, facit placitura Deo cymbala personare: dumque taliter aptat diuinis oculis cibos, totas misericordiæ copias sic reportat. Ser. 93. à p.

Sanctissima est, & imitanda.

Imitemur, inquit, hanc mulierem, quam conspiciamus non solum caruisse peccatis, sed ad totum Sanctitatis verticem peruenisse. Ser. 94. in f.

*MAGI CHRISTI
adoratores.*

De genere Noë.

Non, ait, Chaldæa arte, sed de prisca sanctorum traditione maiorum, erant isti de genere Noë, de filijs Abrahæ, qui Christum nasci per Deum didicerant, non per artem, eumque hominem, Deum, regem, moriturum alto cognouerant sacramento. Hinc est quod apta Patrum fidei munera porterunt; ut aurum Regi, incensum Deo, morituro myrrham scienter offerrent; talique munere & pietati satisfacerent & honori. Ser. 157. in m.

Prelati Iudæis.

Ex Magorum, ait, fide, est gentium credulitas dedicata, & Iudæorum est notata crudelitas, &c. Æthiopia præueniet manus eius, &c. Ser. 160. à p.

*Magi agnoscunt in pannis
Christum.*

Qui nobis, inquit, nasci voluit, à nobis noluit ignorari, &c. Hodie Ma-

gus clarum miratur in pannis, quem
diu in astris patiebatur obscurum. Ex
ser. 160. à p.

Munera eorum mystica.

Vide supra eodem v. tit. De genere
Noë.

Fidei duces sequendi.

Sicut, inquit, illi magi, qui nostræ
fidei sunt duces, credulitatisque prin-
cipes commoniti in somnis, id est, in
hac vita, quæ somno est similis, illuso
Herode, id est, Diabolo huius mundi
principe; per aliam viam, id est, per
alteram vitam, ad illam nostram pa-
triam reuertamur, de qua per Adam
eiectioni infortunatè sumus; per Christum
verò misericorditer, nunc reducti. Ex
ser. 159. in f.

Vide; Sidera.

M A R I A.

Sine peccato saluata.

Vocabis nomen eius Iesum. Merito,
ait, Virgini salua sunt omnia, quæ
omnium genuit saluatorem. Ex serm.
144. à p.

Nominis eius excellentia.

Maria, inquit, mater vocatur, & quando non Maria mater? Congregationes, inquit, aquarū appellavit Maria. Nonne hæc exeuntem populum de Ægypto concepit vno utero, vt emergeret cœlestis in novam creaturam renata progenies? iuxta illud Apostoli 1. Cor. 11. Baptisati sunt in nube, &c. Et vt semper Maria humanæ præuia sit salutis, populum quem vnda generatrix emisit in lucem, ipsa iure præcessit in Cantico, Exod. 15. &c. Nomen hoc prophetiæ germanum est, hoc renascentibus salutare, hoc virginitatis insigne, hoc pudicitiae decus, hoc Dei sacrificium, hoc hospitalitatis virtus (de Maria Magdalena) hoc collegium sanctitatis, meritò ergo matris Christi nomen est hoc maternum. Ex ser. 146. à m.

Vmbra nominis eius vitalis.

Sine Maria, inquit, nec curari mor^s poterat, nec vita poterat reparari: veniat Maria, veniat materni nominis baiula, &c. quatenus prodeant ab inferis mortui, mortui exeant de sepulchris. Ex ser. 64. à p.

Maria gratia plenitudo.

Aue gratia plena. Hæc est, inquit, gratia quæ dedit cœlis gloriam, terris Deum, &c. Plena, quia singulis gratia se est largita per partes, Mariæ verò simul se totā dedit gratiæ plenitudo, &c. Ioan. 1. omnes de plenitudine, &c. unde & David Ps. 71. Descendit sicut pluvia, &c. Ex ser. 143. à p.

Eux contraria.

Venit Maria, & alia Maria. Quo & vnam in duabus nominis vnitas figuraret, & mutatam fœminam diuersitas panderet personarum, &c. Venit, quæ intulit mortem, redit quæ genuit vitam: venit, Adam quæ deduxit ad inferos, redit quæ ab inferis Christum recepit, &c. Quare? Videre sepulchrum; reatus sui titulum, facinoris sui triste documentum, suæ cum Diabolo præsumptionis, sui quæstus færale commercium, vt inde recuperaret fidem, vnde perpetuum suæ præuaricationis sustinebat opprobrium. Ser. 77. à p.

Vide sup. v. Magdalena, tit. Eux contraria,

Figura est Ecclesia.

Verè, inquit, sponsa, quæ virginali partu, nouam Christi regignit infantiam, &c. Et ibidem ponit virginem figuram Ecclesiæ, & Ioseph filium Iacob Christi figuram. Ser. 146. in m.

Domina est.

Ne timeas Maria. Maria, inquit, Hebræo sermone Domina nuncupatur: vocat ergo Angelus Dominam, ut dominatoris genitricem trepidatio deferat seruitutis, quam nasci & vocari dominam ipsa sui germinis fecit & impetrauit auctoritas. Ser. 142. à p.

Mortis est reparatrix.

Martha, &c. occurrit illi, &c. Mulier, ait, currit pro morte, quæ cucurrit ad mortem, festinat ad veniam quæ festinauit ad culpam, &c. Et ipsa quæ mortem viro attulit, ut vitam viro referat hæc anhelat, &c. ut quæ fuit perditionis obsequium, salutis eadem sit ministra, & sit tandem per Deum viventium mater, quæ per Diabolum diu mater extitit mortuorū, &c. Ac ne multis, perijsset mulier si antè ad

M

virum Christus Dominus peruenisset. Hinc est fratres, quod per mulierem nascitur Christus. Hinc est quod virum mulier semper ventris sui suscitavit de sepulchro, ut doloribus reuocet quem depulit blandimentis, ut flendo repararet, quem perdidit manducando, &c. Vide supra, tit. Umbra nominis eius vitalis.

Per tria sata, tria tempora intelligit ab Adam ad Noë, inde ad Moysen & ad Christum. Mulier, inquit, accepit à Deo fermentum fidei, quæ acceperat à Diabolo perfidiæ fermentum, &c. ut mulier, quæ corruerat fermento mortis in Adam totam massam generis humani, fermento resurrectionis totam carnis nostræ massam redintegraret in Christo: ut mulier quæ confecerat panem gemitus & sudoris; panem vitæ coqueret & salutis, & esset omnium viventium mater vera per Christum, quæ erat in Adam omnium mater mortuorum: ob hos namque Christus nasci voluit ut sicut per Euam venit ad omnes mors, ita per Mariam rediret omnibus vita, &c. de supernis suscipit fermentum verbi, &c. Ser. 99. à m.

Cur cum ea Angelus loquitur.

Agit, inquit, agit cum Maria Angelus de salute, quia cum Eva Angelus egerat de ruina. Ser. 142. in p.

Vide supra v. Magdalena, tit. Cum Angelo loquitur.

Vmbra Spiritus proteeta est.

Et virtus Altissimi, &c. Obumbrat, ait, Dei virtus, ne portatura Deum fragilitas humana succumbat, &c. æstus nostri corporis nescit quam diuinæ protegit vmbra virtutis, nec secretum mundanæ habitationis inquirat, quæ se septam superni splendoris circumspicit velamento. Ser. 142. à m.

Eius cum Spiritu sancto ineffabile coniugium.

Qui conceptus est, &c. Spiritus, inquit, & Virgo copula terrena non est cœleste sed est secretum: hinc quod nascitur est diuinum. Ergo quod natus est, confitendum est; quomodo natus est, tacendum est: quia quod secretum est, sciri non potest: quod clausum est

M

nescit aperiri : quod singulare est , non refertur exemplo. Ser. 61. à m.

Quæ, inquit , ibi verecundiæ læsio, vbi inest Deitas cum amica sibi semper integritate consortium, vbi est interpres Angelus, fides pronuba, desponsatio castitas, donatio virtus, Iudex conscientia, causa Deus, conceptus integritas, virginitas partus, virgo mater. Nemo ergo iudicet humano modo, quod diuino geritur sacramento. Nemo mysterium cœlestis discutiat ratione terrena; nemo ex usu tractet nouitatis arcanum : nemo quod singulare est, metiatur exemplo; nemo contumeliam de pietate componat; nemo periculum subeat de salute. Ser. 148. in m.

Fide concepit.

Quæ, inquit , credit verbo , meritò concipit verbum. Ser. 142. in f.

Mirabiliter concipit.

Virgo, inquit , concipit, Virgo parit, Virgo permanet; ergo virtutis est caro conscia, non doloris, quæ magis pariendo integritatis augmenta suscipit, &c. & sacramentis cœlestibus

M

interfuisse se noua Mater miratur, testis sui partus existit, quæ nullas partus pertulit passiones. Ser. 117. in m.

Vellus Gedeonis est.

Ex Psal. 71. Descendit sicut pluuia, &c. Cœlestis, inquit, imber virgineum in vellus placido se fudit illapsus; & tota diuinitatis vnda bibulo se nostræ carnis eclauit in vellere, donec per patibulum crucis expressum terris omnibus in pluuiam salutis effunderet. Ser. 143. in m.

Virgo & Mater est.

Cum desponsata esset Mater: Quid, ait, sibi vult sponsa mater? si mater non sponsa: si sponsa non adhuc mater: virginitate sponsa, foecunditate mater: mater viri nescia, partus conscia: aut quomodo non ante conceptum mater: quæ post partum virgo mater? aut genitrix quando non, quæ sæculorum generauit authorem? Ser. 146. à p.

De ea vir natus.

Quia virum non cognosco, &c. Mulier, inquit, quem virum quæris? quem tu in paradiso perdidisti? &c. Redde ex te, quem perdidisti ex te: prætermitte naturæ ordinem, recognosce ordinem creatoris. Ille ex te assumet, & faciet virum: qui in principio te fecit & assumpsit ex viro. Ne quæras virum; cesset opus hominis: quia ad reparationem hominis sufficit ars divina. Ex serm. 142. à m.

Virga onerata fructu.

Ne timeas, &c. Ne, ait, tanto pondere cœlestis fabricæ in Maria subtilis nostri corporis arena succumberet, & in virgine totius generis humani portatura fructum virga tenuis frangeretur, fugatura metum vox Angeli mox præcessit dicens, Ne timeas. &c. Serm. 142. à p.

Beata Mater.

Ecce concipies, &c. Quis, inquit, antè ad fructum pervenit quàm terræ laborem sentiat & sudorem? &c. Quis

M

præter viam ad vllam peruenit mansionem? &c. Beata ergo, & verè beata Maria, quæ præter generandi curas, præter materni doloris fastidia, tantam germinis peruenit ad gloriam, &c. Tua ex te oritur origo, in tuo germine est genitor tuus, in tua carne est Deus tuus, & ipse lucem mundi per te cœpit, qui lucem mundo dedit. Ser. 142. à p.

Benedicta tu. Verè, inquit, benedicta, quæ & diuini germinis suscepit gloriam, & Regina totius extitit castitatis. Verè benedicta quæ fuit maior cœlo, fortior terra, orbe latior: nam Deum quem mundus non capit, sola cæpit, portauit eum qui portat orbem, genuit genitorem suum, nutriuit omnium viuientium nutritorem. Ex serm. 143. in m.

De Spiritu sancto est, &c. Veniant, ait, audiant, qui Græco turbine, Latine nubilare nisi sunt puritatem, *ἄνθρωποι, Χριστοὶ*: vt *Θιγέου* tollerent blasphemantes, &c. Et quod de Spiritu sancto natum est, spiritus est, quia Deus spiritus est, &c. Ex ser. 145. à m.

Tremuit suscipiens Iudicem.

Turbata est. Quid plura? inquit, mox in se supernum sensit suscipi iudicem; vbi antè iam cœlestem vidit, & contemplata est metatorem. Serm. 140. in m.

T̃mor eius.

Ne timeas. Quare? inquit, quia inuenisti gratiam, timet non qui inuenit sed qui perdit. Quid timet quæ securitatem rerum concipit, parit gaudia sæculorum? &c. Quid timet, quæ suscepit eum, quem timent omnia, quæ timentur? &c. Quid timet, cui Iudex causæ est assertor; integritas, testis innocentia? Ex ser. 144. à p.

Magnam pensionem pro uterî domo accepit.

Cogitabat, &c. Cogitat, ait, virgo, quia citò respondere facilitatis est humanæ, cogitare verò ponderis est maximi, & iudiciij præmaturi. Quantus sit Deus satis ignorat ille, qui huius virginis mentem nō stupet, animū non miratur: pauet cœlum, tremunt Angeli, creatu-

M

ra non sustinet, natura non sufficit: & vna puella sic Deum in sui pectoris capit, recipit, oblectat hospitio, vt pacem terris, cœlis gloriam, salutem perditis, vitam mortuis, terrenis cum cœlestibus parentelam, ipsius Dei cum carne commercium pro ipsa domus exigat pensione, pro ipsius vteri mercede conquirat. Ex serm. 140. à m.

Quantus sit Deus sua magnitudine prodit.

Stupet, inquit, Angelus totum Deum venire intra virginalis vteri angustias; cui tota simul angusta est creatura. Ser. 142. à p.

Vide supra, tit. proximè præcedentem.

Gratia eius in nos redundat.

Inuenisti gratiam, &c. Et verè, inquit, plenam quæ largo imbri totam funderet, & infunderet creaturam. Ser. 142. à p.

Quo respectu ad eam veniendum.

Vide supra v. Incarnatio, tit. Secretum est.

MARTYR.

Ex Dei gratia fit.

Hoc loco, inquit, attendat auditor, &c. Martyrium non constare per meritum sed venire per gratiam. In parvulis quæ voluntas? quod arbitrium, ubi captiua fuit ipsa natura? De Martyrio ergo debemus totum Deo, nihil nobis, vincere Diabolum, corpus tradere, &c. lassare tortorem, capere de iniurijs gloriam, de morte vitam, non est virtutis humanæ, muneris est diuini: ad Martyrium qui sua virtute currit, per Christum non peruenit ad coronam. Ex ser. 152. in f.

Martyrium, virtutis est.

Ex 1. Cor. 15. Quotidie morior. Semel, ait, mori parum est eum, qui potest regi suo gloriosam sæpè de hostibus referre victoriam, non tam mors, quàm fides & deuotio martyrem facit: & sicut virtutis est, in acie, in conflictu pro re amata succumbere, ita perfectæ virtutis

M

tutis diu agere & consummare certamina. Ser. 128. à p.

Martyres minus tormenti, quàm Tyranni tulerunt.

Vbi de Tyranno. Plus, inquit, ardebat, quàm vrebat: vrebat in carne, ardebat in corde. Supplicium eius tanto erat grauius, quantò interius. Et de sancto patiente. Nullum, inquit, est supplicium damnati, vbi non est pœna peccati. Ser. 135. in m.

Carere dementia, inquit, furor nescit; in se namque sæuit, quoties in alterum tendit: se punit, dum percellit insontem: sibi lethalis est rotas, cum erga iustum crudelis existit. Ex ser 173. in m.

Martyr letabitur de pœna Tyranni.

Carnis resurrectionem. Resurget, inquit, caro, resurget, vt ipsi sumus, vt agnitio maneat personarum, vt & Martyr de persecutoris pœna lætiamumat, & persecutorumat de martyris honore supplicium. Ser. 60. à m.

Martyres imitandi.

Imitandum, inquit, tibi proponitur,
quod in memoria 'martyris celebras.
Ex serm. 129. à p.

*MILES.**Boni militis officium.*

Neminem concutiatis. Verus, inquit,
miles est, qui non concutit, sed defen-
dit; qui calumniam non ingerit, sed re-
pellit, qui currit ad regis stipendia, non
cuius currit ad prædam. Ser. 137. in f.

Miles civi prælatus.

Simplicitas, inquit, civem bonum fa-
cit, non facit militem fortem: hinc est
quod ille censum solvit, hic stipendia
percipit, & honores. Ex ser. 166. in p.

*MISERICORDIA**Dei in peccatores.*

Quid audio de te? Cognita, inquit,
velut audita imputat, quia in reum
non vult accelerare sententiam, &

M

convictum penes se velut accusatum conuenit, qui iudicium gestit venia sic præire, &c. Redde rationem, &c. Rationem, ait, petit, non vt exigat sed relaxet: petit vt petatur; petit hîc, ne petat ibi: petit in sæculo, ne petat in iudicio: petit citò, ne pœnarum tempus, tempus satisfactionis excludat, &c. festina ergo ne satisfactionis tēpus perdas, qui tempus operis perdidisti, &c. Debita suscepi ego, cūm te suscepi: solui ego, cūm te absolui, &c. Iudicium intraui iudex, rei mei reus factus sum: à pœnalibus suscepi pœnas: à damnatis sententiam nōn refugi, &c. vt te per ista non modo subducerem tuæ pœnæ, sed & meæ consortem facerem dignitatis Ex ser. 125. à p.

Dat tempus pœnitentiæ.

Insipientibus, inquit, inducias dat credendi, errantes vt reuertantur expectat, patientiam præbet, & veniam, qui non vult proferre sententiam: sustinet contumaces qui non vult perdere, sed saluare quod fecit. Ex ser 19. in p.

Hæc est, inquit, Christi magna, larga, sola misericordia, quæ iudicium

omne in diem seruauit vnum : & homini totum tempus ad pœnitentiæ deputauit inducias, vt quod de vitijs infantia suscipit, rapit adolescentia, inuadit iuuentus, corrigat vel senectus : & de peccato vel tunc pœniteat. quando sentit iam se non posse peccare, &c. faciat de necessitate virtutem, moriatur innocens, qui totus vixit in crimine. Ex ser. 42. à m.

Ea abutitur recidens.

Augeantur, inquit, humana facinora, vt bonitas cœlestis exuperet? Absit, &c. Medicus non vulneri, sed curæ proficit & saluti, &c. nec peccato, sed homini largitus est gratiam : nec ad multiplicanda, sed ad delenda delicta imbrem suæ pietatis effudit. Ingratus medico, inimicus est curæ, qui semper curari æstuat, nec vnquam desiderat hic sanari, &c. Miser qui tali voto reus esse contendit per veniam. Fugienda, fratres, dementia ista est ; fugienda, quæ etiam post curam captiua tenetur amore morborum : recidiva enim lethalis est sæpius ægritudo. Ex serm. 113. à p.

*Misericordia Dei non sine
Iustitia.*

In æternum misericordia eius, Deus, inquit, salua veritate miseretur, qui sic dat peccatis veniam, vt iustitiam in ipsa miseratione, rationemque custodiat. Ex ser. 6. in f.

*MORS CHRISTI.**Similis Iona.*

Per descensum Ionæ in Ioppem, signat descensum Verbi in terram per ascensum in nauem, Christi in Ecclesiam; per fluctus Diaboli tentationes; per sortem, eandem in Christi vestem Psal. 21. Quod autem, inquit, Ionas author suæ demersionis extitit, cum dicit: Tollite me & mittite in mare, voluntariam Domini indicat passionem, &c. Expectatur, inquit, morientis authoritas, vt mori non sit necessitas sed potestas Ioan. 10. Potestatem habeo, &c. Quomodo? quia Christus etsi emisit spiritum, non amisit; quia qui omnium in sua manu recipit & tenet

animas, ipse animam suam quemadmodum possit perdere non videtur. Audi Prophetam dicentem, anima mea in manibus, &c. Ex serm. 37. à p.

Mortis Christi triduum.

Tertia die resurrexit, &c. Tres dies, inquit, sepulturæ suæ tribus impendit Christus habitationibus profuturos, inferis, terræ, cœlo; instauraturus quæ in cœlo sunt; & quæ sunt reparaturus in terra: & quæ apud inferos redempturus. Ser. 57. à m.

Tertia die, &c. Vt, ait, per triduum tempus humana trium temporum generatio solueretur, id est, ante legem, in lege, & in gratia. Ex ser. 59. à m.

Christus venit ad mortem in Lazaro.

Vide supra v. Christus, tit. Non est ubique vt homo.

Mors Christi in potestate, & voluntate eius.

Potestatis, inquit, insigne est, cum pro multis volens quis moritur, nolens

cūm moritur est necessitatis extremæ; quia venit de contemptu mortis alterum, alterum de conditione naturæ.

Ser. 23. à p.

Vita, inquit, mori non poterat nisi voluisset. Datori animæ, animam quis tollere potuisset nolenti? Serm. 40. in m.

Descendit ad inferos. Mortem, inquit, suscepisse, & vicisse; intrasse inferos & rediisse, venisse in iura tartari, & tartari iura soluisse, non est fragilitas sed potestas. Ser. 60. à m.

Mors Christi lugenda.

Ex Deut. 34. Moyfi, ait, mortuo assistunt Angeli, agit sepulchri curam Deus ipse: Iudaica castra sistuntur, dissimulatur iter, horrida eremi statio duratur, indicitur triginta dierum planctus, & longo lamentationis obsequio servile funus honoratur, & Christus verus vnus Dominus, Creator omnium, Redemptor omnium post illam tragicam passionem, post mortem, & mortem crucis, triduanas à discipulis lachrymas non meretur? Terra tremit, turbatur tartarus, scinduntur saxa, monumenta dissiliunt, sol

fugit, dies sepelitur, fit nox totum, & soli discipuli, &c. Ser. 83. à p.

Omnes creaturas terruit.

Creatoris, ait, iniuriam tota fugerat creatura : necem Domini sui mandus euitare contendit : sciens ad totam domum vindictam pertendere, in qua fuerit suorum scelere dominator occisus. Hinc est quod suis se deserentibus fundamentis terra tremuit ; sol ne videret, aufugit ; dies ne interesset abscessit. Petræ quia non valebant discedere per naturam nouum scinduntur per vulnus, facinus tantum sono, quia voce non poterant, accusantes. Ex ser. 78. in p.

Mors Christi nox Iudæis, lux Gentibus.

Vespera quæ luceſcit. Vesper, inquit, finit non inchoat diem ; nec lucem parturit sed tenebras. Sed hic elementorum auctor, elementorum vices mutat, &c. Resurgente Christo fidelibus luceſcit vesper, dies infidelibus tenebrescit : discipulis nox mutatur in diem, Iudæis dies vertitur & muta-

M

tur in noctem, &c. Ex serm. 75.
in p.

*Mors Christi transitoria, vita
permanens.*

Dum transfiret inde vidit hominem.
Prætergrediebatur, ait, carnis patriam,
vt deitatis suæ remearet ad sedem: In
Christo fratres, transitoria est carnis
iniuria, in quo diuinitatis honor est
sempiternus. Ser. 30. in p.

Mors Christi mortem superauit.

Pastor, inquit, pro quibus morti quæ
ouibus imminabat, occurrit: vt autho-
rem mortis Diabolum nouo ordine
captus caperet, victus vinceret, puni-
ret occisus; & ouibus moriendo viam
vincendæ mortis aperiret: nam & Dia-
bolus, dum in hominem tendit, pro-
filiuit in Deum; dum in reum sæuit in-
currit in iudicem: inuenit supplicium,
dum ingerit pœnam: ipse accipit, dum
dat sententiam: & viuens mortalium
pastu mors moritur: dum deuorat de-
uorat vitam, absorbens reos mors, ab-
sorbetur, innocentia dum deglutit au-
thorem: & perit mors ipsa, quæ per-

debat omnes; dum omnium perimere vult salutem. Ser. 40. in m.

Mortuus, &c. Hoc est, inquit, diuinæ virtutis insigne, cum mors morte moritur, author mortis proprio mucrone (ligno) truncatur: præda capitur sua præda, infernus vita dirumpitur deglutita. Ser. 57. à m.

Christus, inquit, cœlestis & verus parens, soluta mortis condemnatione per mortem, propria resurrectione iustificat: ut non reus pereat sed reatus: ipsaque pœna, id est, mors, quæ reos iussa erat percellere; merito deficiat, & suæ amittat infulas potestatis. Cur innocentem, cur ipsum iudicem crudelis & impia ausa est contingere? Ser. 110. à p.

Crucifixus. Ut, inquit, quia per lignum mors venerat, rediret vita per lignum. Ser. 59. in m.

Mortem, inquit, Christus ut mors moreretur, accepit: Christus dum occiditur, illud quod omnes occidebat, occidit: sepulchrum Christus infernum patefacturus intrauit, &c. non est vngendus ut mortuus, sed adorandus ut victor. Ser. 81. in p.

M

Quis, ait, poterat subuenire occiso nisi Christus, qui vitam reparauit occisus? qui talionem morti reddidit, per mortem, mortem peremit: atque eam prodidit contumacem quæ incubare iussa poenis reorum, attentare ausa est ipsum iudicem, inuadere ipsum Innocentiae præsumpsit authorem. Ex serm. 116. in f.

Morte Christi viuimus, & absoluihur.

Adducite vitulum saginatum. Communis, ait, vitulus non sufficit, nisi fuerit pinguis, &c. vitulus pinguis testatur paternæ pinguedinem charitatis, &c. Mortuus filius vituli suscitatur ex morte, & vnus vitulus totius familiæ funditur in saginam. Ex serm. 3. in fine.

Vide supra v. Misericordia, tit. Dei in peccatores.

Mors Christi manum aridam sanat.

In hoc, inquit, homine omnium hominum imago figuratur: in hoc ge-

ritur cura cunctorum, &c. Aruerat manus hominis magis stupore fidei, quàm siccitate neruorum, &c. Antiqua nimis ista erat, & quæ in ipso mundi principio contigerat ægrotudo, nec arte hominis, aut beneficio poterat hæc curari, quæ iusta Dei fuerat indignatione contracta, tetigerat vetita, inconcessa præsumpserat, cum se ad arborem sciendi bonum, malumque porrexerat, &c. tunc ariditas nostræ manus miserando dissoluitur, cum cruore perfunditur Dominicæ passionis, cum in illo vitali ligno crucis extenditur, &c. quo numquam ad arborem concupiscentiæ, & aridæ redeat voluntatis. Ser. 32. à p.

Mors Christi signum amoris.

Crucifixus, &c. Audis, inquit, crucifixum, vt ex mortis ignominia magnitudinem sentias charitatis: mortemque quæ per lignum venit, mortificationem scias esse per lignum; & credas maiora tibi esse reddita per crucis arborem, quàm perdidisse te per paradisi arborem suspirabas. Ser. 60, à m.

*Mors Christi data impijs ut vita
iustis.*

Christus pro impijs mortuus est, &c.
Si, ait, Christus genus hominum sic
dilexit, ut daret pro impijs & pecca-
toribus mortem suam: iustis eum
quid credimus largiturum, quàm vi-
tam suam, regnum suum, gloriam
suam? Ex te suscepit mortem, quam
impijs impenderet super terram: re-
seruat tibi quod in se, & per se sem-
per possidet, & possidet in cælo. Ex
serm. 110. à m.

*Morti Christi fructum centesi-
mum debemus.*

Centum Coros tritici. Postquam, in-
quit, granum tritici quod est Chri-
stus satum est in terra nostræ carnis,
& ad vbertatem supernam, per Do-
minicam fœcundatum est sepulturam,
factum est ut homo fructum centesi-
simum suo iam debeat auctori. Serm.
126. à m.

*MORS HOMINIS.**Mors homini non est creata.*

Si mors, inquit, etiam penes homines est criminum pœna, quo ausu con-creata homini, & penè antè creditur innocenti Deo insita esse quàm vita. Ser. 112. à p.

Mors ab Adam, à Christo vita.

Si vnus delicto mors regnavit, &c. Ita & per vnus iustitiam, &c. Ecce, inquit, vnum, & vnum; Adam & Christus: per illum peccatum regnavit in mortem: per istum gratia regnavit in vitam: denique duo hæc principia vitæ & mortis; absolutionis & pœnæ; desideratæ libertatis, & damnationis extremæ, &c. Quid hic ergo addere sermo possit interpretis? quid adiunges? silentium, &c. sicut fonti fluuius, sic fructus femini: ita origini deferuit, aut addicta, aut erepta posteritas. Ser. 112. à p.

*Mortis vesp̄era confundit rerum
species.*

Cum sero esset, &c. Serò, inquit, tunc est cum tempus extremum, & hora nouissima sensibus humanis confusiones rerum nunciant, quæ procedunt. Ser. 21. à p.

*Iustè hominì inflicta, ut agnoscat
authorem vitæ.*

Mortem non videbit in æternum. Iudæe, ait, quos mors in præsentī sæculo faciebat non esse; hos resurrectio perpetuos reficit in futurum, &c. Sed dico, qui potuit auferre mortem, quare hominem voluit transire per mortem? gratior enim medicus, qui anticipat morbos; quam qui morbis inserit feram, & non sine dolore medicinam: Iudæe fecisset & hoc Christus, si medico ægrotus non fuisset ingratus. Ille & vitam dedit homini & mortem venire prædixit; sed ille qui aduersa senserat, prospera seruare nesciuit. Bona quam sint bona scire, nisi malorum cognitione non possumus. Ergo magnificabitur Christus, qui & ante inhabitam

M

vitam dedit, & perditam modo reddit:
& homo plus gnarus vitæ, erit sibi
cautior, erit plus gratus authori. Serm.
131. à m.

*Mors nostra Christi mortem com-
pensare non potest.*

Vix pro iusto quis moritur, &c.
Ego vix, inquit, quia me ad mortem
non tam voluntas quàm necessitas du-
cit Ioan. 21. ducet te quo tu non vis
In aduersis fratres, necessitas voluntati
non potest comparari: acquiescere ne-
cessitatis est: velle virtutis. Volenti
mors ipsa subiecta est, quia semper
dominata est mors nolenti, &c. ibidem
ex Psalte, quid retribuam, &c. cali-
cem, &c. hoc est, & ego moriar pro eo.
Et quid simile? Ille sponte pro impio
& peccatore, ego vix pro iusto & bo-
no. Et tamen fratres, quia diuinæ cha-
ritati nihil simile potest homo redhi-
bere: det quod potest: quia secundum
quod habet, acceptus est. Deficiat ad
gloriam, moriatur ad vitam, pereat ad
salute. Ser. 110. in f.

*Mortis timor fidem & spem
tollit.*

Resurrectionem, inquit, mente, ore, oculis, spectet, cantet, cogitet Christianus, ut totam mortis possit despiciere, & calcare formidinem. Mors est fratres, desperationis domina, incredulitatis mater, germana corruptionis, inferni parens, Diaboli coniux, &c. Deinde inducit, mortem sic per desperationem internunciam suadentem. Homo cur tua perdis tempora? Ecce domina mors venit animam tuam in nihilum redigens, &c. ut te qui non fuisse antequam nascereris, faciat non esse post mortem. Redde ergo debita ante mortem, &c. Da lusibus infantiam, &c. Deinde inducit incredulitatem. Te decipit fides, &c. quæ ut tollat præsentia, futura promittit, &c. Subdit de morte. Ducit reges, trahit populos, gentes impellit: non diuitijs redimi, non flecti precibus, non lachrymis molliri, non viribus potuit vnquam ista superari. Ser. 118. à p.

*Vana Philosophorum consolatio
de bono mortis.*

Errauere fratres, ait, qui de bono mortis scribere sunt conati, &c. Tunc se mundi sapientes æstimant & præclaros, si id quod est summum malum, hoc esse summum bonum simplicibus persuaferint, &c. [sed hæc fratres, veritas submouet, lux fugat, impugnat fides, Apostolus notat, Christus delet, qui dum bonum reddit, malum mortis prodat, damnat, excludit. Ex serm. 118. in m.]

Ne terreamini ab his, &c. Audiant, inquit, qui de bono mortis veterum vetusta volumina detriuerunt, &c. Et si totis eloquentiæ viribus ad tolerantiam mortis, armarunt animos, siccarunt lacrymas, suspiria sustulerunt, negauerunt gemitus, incluserunt dolores; nihil tamen aut de spe certa, aut de perpetua vita, aut de vera suis lectoribus salute conquiſierunt. Quis homini? quis sapienti dicat? mori naturæ est, necesse est deperire. Nobis vixerunt veteres, viuimus nos futuris, &c. Suscipe voluntarius, ad quod vrgeris inuitus;

M

mors antequam veniat non est, cum autem venerit, venisse nescitur: nec ergo amisisse te doleas, quod cum amiseris non dolebis. Ser. 101. à p.

*Mortis consolator verus Christus,
quia vitæ redditor.*

Vide supra titulum proximè præcedentem.

Mortem qui vult, ei dominatur.

Vide supra, tit. Mors nostra Christi mortem compensare non potest.

Mors somnus est iusto.

Sanctorum mors, inquit, somnus est; peccatorum verò mors est, quia in inferno poenæ viuunt, vitæ pereunt peccatores. Ser. 96. à m.

A Iusto expectatur.

Vtitur comparatione boni villici, diligentis operarij, deuoti militis. Sic, inquit, ad palmam suam cupit venire Christum, qui bella mundi indefessa virtute prosternit. Ser. 158. in m.

Pretiosa.

Vobis autem dico, &c. Quos, ait, mors absoluit ista, non finit, &c. quibus morte vita inchoatur, non finitur; quorum mors pretiosa fit non sui qualitate, sed causa. Ser. 101. à p.

Non hic persona, inquit, sed infirmitas perit, non hic Ioannes, sed mors magis tali morte succubuit. Illusa est pœna, carnifex habetur illusus: Ipsa est cognitoris miseri decepta sententia, quæ interemptum non perdidit, sed promouit. Ser. 173. à p.

Volo ut des, &c. Iam tunc, inquit, auidus draco in serui capite, Domini degustabat sitiens passionem, &c. Cur in disco? Cur pretiosè gestas, quem viliter occidis, nisi quia pretiosa est, &c. Psal. 115. hoc ipsum quod vis non agis, quomodo ipsa vis: quia agit te superna ratio aliter quàm vis. Ser. 174. à p.

Gaudendum in morte, cui succedit resurrectio.

Mortuus est, & gaudeo. Hoc, inquit, est amasse: gaudebat Christus, quia

M

mœror mortis vertendus mox erat resurrectionis in gaudium. Serm. 63. à p.

Semper, inquit, de resurrectione libet dicere, iugiter de resurrectione delectat audire, quia mori nunquam libet, vivere semper delectat. Subdit exempla agricolæ spe messis: Nautæ, portus & lucri, militis pramij se ad omnia aduersa præparantis Serm. 118. in p.

*MULIER.**Causa est mortis.*

Si fuisses hic, &c. Mulier, inquit, & Deum confiteris, & dicis, si fuisses hic Deum non absentant loca, nec tempora representant. Non moreretur Lazarus si Dominus fuisset ibi, qui erat ibi: sed si in paradiso tu mulier non fuisses, &c. tu mortem gulæ pretio comparasti, & accusas absentiam Dei: quando causam mortis fuisse tuam præsentiam non recusas? Ex ser. 63. à m.

Videte locum, &c. Venite, inquit, mulieres, venite, videte vbi Adam posuistis vos, vbi sepelistis hominem, vbi virum vestro consilio contrulistis, per

M

quod fecistis pro seruis ipsis Dominum
sic iacere. Ex serm. 80. à p.

Causa est fœtoris.

Iam fœtet. Mulier, inquit, & quod
fœtet cuius est? modo ad te pertinet,
quod à te venit ad sepulchrum, non
sentires fœtorem, si in paradiso suaso-
rem noluisse audire, &c. Sed dicendo
sic testaris mortem, quam tu mulier in-
tulisti. Ex ser. 65. à p.

*Causa est peccati, sed prima re-
surgit in fide.*

Qui, inquit, ad Lazarum venerat, quid
sic occupatur in Martha? Quid? ut an-
tè ista in fideurgeret, quàm ille resus-
citaretur in carne; sic facit qui & viuis
& mortuis consulturus aduenit Ex ser.
63. in f.

Hominem posuit in sepulchro.

Vbi posuistis eum. Cùm, inquit, di-
cit, vbi posuistis eum, mulieres incre-
pat, mulieres arguit; hoc est, quem ego
posui in paradiso, in regione vitæ; Ec-
ce vos vbi posuistis eum. Ex serm. 64.
à m.

Ab earuina hominis.

Ipsa, inquit, fit totius materia ruinæ, quæ facta fuerat ad solatium singulare, &c. hinc peccatum primum, &c. O homo antè Dominus omnium, in omnium deiectus est seruitutem; & timet omnes qui timebatur ab omnibus, & vix arte valet, qui potestate regnabat. Ex ser. 148. à m.

Titulus peccati eius est sepulchrum Christi.

Vide supra v. Maria, tit. Euæ contraria.

Lachrymis est addicta.

Mulier, inquit, mali causa, peccati author, via mortis, sepulchri titulus, inferni ianua, lamenti necessitas tota; ob hoc nascuntur lachrymis, mancipantur mœroribus, gemitibus addicuntur, & in lamentis tantum fortes sunt, quantum viribus indeniuntur infirmæ, &c. hinc est quod lachrymis arma vincunt, regna fletibus inclinant, lamentis totam fortitudinem virorum frangunt, &c. Mulier prima currit ad lachrymas, quæ prima currit ad lapsum; præcedit

M

ad sepulchrum quæ præcessit ad mortem, fit resurrectionis nuncia, quæ fuit mortis interpres. Ex ser. 79. à p.

Vis lachrymarum mulieris.

Vide supra titulum proximè præcedentem.

Pariens est misera.

Vbi de ruina peccati. Mulierem, inquit, de virginitatis gloria, gemitus confcios deiecit ad partus, &c. & soluit antè de reatu pœnam, quàm sobolis gaudeat de processu, &c. Qualis finis est, vbi est origo pœnalis? Serm. 44. in m.

In Ecclesia taceat.

Nemini quicquam dixerunt. Quia, inquit, mulieribus audire, non loqui datum est; discere datum est non docere, dicente Apostolo 1. Cor. 4. Mulieres in Ecclesia taceant. Denique eadem Maria postea & vadit & nunciat, sed iam non fœminam, sed Ecclesiam gestans; vt ibi sicut fœmina, taceat; hîc vt Ecclesia enunciet & loquatur. Ex serm. 84. à m.

Incredula

Incredula est.

Quis reuoluet? &c. Ab ostio, ait, monumenti, an cordis? à sepulchro, ab oculis? Mulieres, obseratum est pectus, oculi sunt clausi: & ideo patefacti sepulchri gloriam non videtis: oleum non corpori dominico, sed lucernæ cordis vestri, si videre desideratis infundite, vt luce fidei pateat, quod clauditur incredulitatis obscuro. Serm. 82. à p.

Ei ne citò credas.

Vbi de dubitatione Apostolorum non credentium mulieribus. Altè, inquit, dubitat, qui altius credit: decipi non potest, qui non est facilis auditui: ignauus nimis est, qui post exemplum inuenitur incautus, &c. Peritia est, non est segnities cùm sensim miles veteranus incedit. Sic Adam nouus cito cecidit, dum cito credidit. Petrus, &c. vt veteranus deliberat, ne vt puer incurrat. Ser. 79. à m.

*Vespere Christum quærit tarda
ad bonum.*

Vespere autem Sabbathi. Vespera, inquit, mater noctis parturit diem, mutat ordinem, dum agnoscit authorem, &c. anhelat creatori seruire non temporari, &c. Serò mulier currit ad veniam, quæ maturè cucurrit ad culpam; Vespere quærit Christum, quæ in matutinis Adam se nouerat perdidisse. Ex serm. 74. in p.

Nuncia est vite, & mortis.

Euntes dicite discipulis, &c. Reuertere, inquit, ad virum mulier iam sanata, & suade fidem, quæ perfidiam suastisti: refer homini Dominicæ resurrectionis indicium, cui antè temptationis & ruinæ consilium detulisti. Ex ser. 77. in f.

Mortem reparauit.

Vide supra v. Maria, tit. Mortis est reparatrix.

*MVLIER COMPTA.**Scandalum est.*

Scandalum, inquit, populo Israëlitico Balaam diuinator obiecit; quando bellatoribus, non cum ferratis viris, sed cum puellis toto lenocinio fucatis occurrit, vt arma verteret in luxum, triumphum mutaret in insaniam. Ex ser. 27. in m.

Vox eius cecat hominem.

Petrus vt audiuit. Quæ res, inquit, illam Petri sic tardauerat mentem, vt ab alio audiret Dominum, qui cæteris consueuerat nunciare? Vbi est illud ipsius singulare: Tu es Christus, &c. Vbi est? In domo aufugerat Caiphæ Principis Iudæorum, tardius suum Dominum videbat, qui vocem facile Ancillæ susurrantis audiuit. Ser. 78. à m.

Omnem ætatem perdit.

Deijcit, inquit, pueritiam, perdit iuventutem, illicit, & inquietat emortuam senectutem. Ex ser. 127. à m.

*Unica lubrica totam inficit
ciuitatem.*

In ciuitate peccatrix. Quia, inquit, fama sua, famam totius tetigerat ciuitatis; sicque iam non peccatrix solum, sed ipsius ciuitatis facta fuerat ipsa peccatum. Hæc cognouit quod nisi ab illo solo ciuitatis peccatum non posset auferri, qui solus venerat mundi abolere peccatum. Ex ser. 93. in m.

Mulieris tactus fugiendus.

Quæ & qualis mulier, quæ tangit eum. Mulieris, inquit, malæ tactus vrit malè conscium, parem polluit, suspectum notat, hominem malæ voluntatis infamat, &c. Vide supra v. Christi miracula, tit. tactus eius primæ mulieris.

MUNDVS.

Est vmbra transiens.

Vide supra v. Homo, tit. Homo transit vt arbor, non manet in mundo.

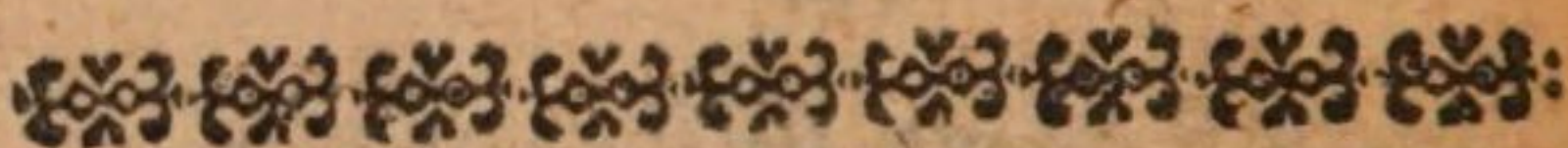
Est mare fluctuans.

Ad huius, inquit, sæculi mare, tumens pompa, elatum vertice, vndosum sectis, inscitia fluctuans, clamoribus litibus, fremens ira, sævum perfidia, peccatis naufragum, impietate demersum misit piscatores suos Christus. Ex serm. 47. à p.

Mundi rumor non curandus.

Dimittentes turbam, &c. Dimittunt, inquit, turbam, qui popularem auram & vultum deserunt incerto semper iudicio peruagantem, neque addicti rumoribus humanis, à virtutis itinere retardantur; sed de bono conscientiae stabiles & securi, laudum & derogationum mendaces fluctus, comitante Christo pertranseunt. Serm. 21. à p.

N

NOMEN.

Titulus est rei.

Sicut, inquit, Dominum prædiorum limitibus affixi tituli proloquuntur, ita nomina ipsa sæpe Sanctorum merita indicant, testantur insignia. Ita Abraham, &c. ut dilatandus genere, nomine antè dilataretur, sic Sarah ut & ipsa antè crescat nomine quàm pignore. Sic & hoc aptavit in nomine Isaac quod sensu passa est cùm rideret, &c. Sic Iacob qui in utero coepit antè luctari quàm vivere, antè viribus superare quàm membris. Sicut Petrus à Petra nomen adeptus est, quia primus meruit Ecclesiam fidei firmitate fundare. Ita Stephanus vocatus est à corona, quia primus meruit pro Christi nomine subire conflictum, &c. Stephanus purpuratum duxit exercitum, qui pro Domini sui adhuc calente sanguine, sanguinem suum avidus bellator effudit: & quia sanguine proprio

N

unctam sibi ipse purpuram conqui-
uit, merito à Rege suo consecutus est
post coronam, qui iam cùm nasceretur,
nomen sortitus est à corona. Serm. 154.
in p.

N V P T I Æ.

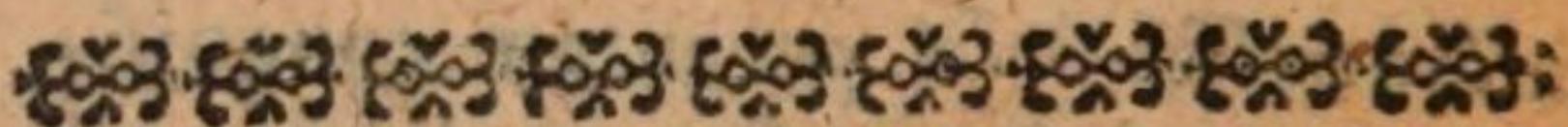
Quæ felices.

Felices, inquit, nuptiæ, felices illæ
quibus Christus est præsens : non
luxu, sed virtutibus consecrantur: quid
ibi non transibit in gratiam, vbi aqua
transiit in vinum? Ser. 157. à m.

Vide coniugium.

N iiij

O
OBEDIENTIA.

*Præstanda superiori exemplo
Christi.*

E Dicto, inquit, Cæsaris & pagani Dominus obtemperaturus occurrit; & decreto B. Petri, decreto Principis Christiani seruus adhuc aliquis irreuerenter obfistit? Ser. 175. à p.

OPVS BONVM.

Lucerna signatur.

Vide supra v. Castitas, tit. cingulo signata.

*Sine opere bono, homo succi-
dendus est.*

Comparat hominem huic arbori. Infructuosa, inquit, arbor intricat cespitem, necat spatia, exhaurit terræ vires, cultorem conficit damno, &c. ac sic excidere istam, lucrum est; sic homo

qui naturæ donum, &c. per steriles
atque inopes actus peruertit, occupat,
mergit; authori fructum, cultori gra-
tiam negat; sicut arbor è terra, sic iste
vita meretur excidi. Ser. 106. à p.

ORACVLVM.

Ridiculum ex pecoribus occisis.

Occidetur, ait, pecus, vt quod viuum
nihil sciebat, diuinaret occisum, &
loqueretur ex fibris mortuum quod
nunquam fuerat ore prolocutum. Ser. 5.
in m.

ORATIO.

Thesaurus est.

Quid est, inquit, quod homini asta-
re toto tempore libet, & Deo assistere
nec puncto libet? quid de aduersis que-
ritur, qui sibi prospera non preca-
tur? &c. Ex ser. 43. à m.

Misericordiae & ieiunio socianda.

Quod, inquit, oratio petit, impetrat
ieiuniū, misericordia accipit. Dant hæc
sibi inuicem vitam: est namque ora-

tionis anima ieiunium, ieiunij vita misericordia, &c. ista qui simul non habet, nihil habet. Ergo qui orat, ieiunet: & qui ieiunat, misereatur, audiat petentem, qui petens optat audiri, &c. Ieiunum ieiunator intelligat, &c. Improbus petitor est, qui quod alijs negat, sibi postulat: homo esto tibi misericordiae forma, &c. Vna hæc pro nobis oratio sit triformis, &c. Hæc cui in cœlestibus non assistunt, ipse non subsistit in terris. Per hæc in templum Dei humana pectora consurgunt. Hæc hominem præstant Angelum, homini Deitatis deferunt hæc honorem. Hinc est quod fit horum suffragio Moyse Deus, & ad triumphos suos militare sibi mandat elementa, &c. Per hæc Elias nescit mortem, relinquit terras, cœlos intrat, commoratur Angelis, conuiuio Deo, &c. Per ista Ioannes fit Angelus in carne, cœlestis in terra, & auditu, visu, tactu, toram solus capit, tenet, complectitur Trinitatem: Et nos, fratres, si volumus Moyse gloriæ, Eliæ vitæ, Ioannis virtutibus, omnium Sanctorum meritis applicari insistamus orationi, vacemus ieiunio, misericordiae seruiamus, &c. Ser. 43. in p.

*His adiunctis homo fit Angelus
& Deus.*

Vide supra v. Ieiunium, tit. Ieiunium dat alas ad Deum.

Deum cogit.

Vide supra v. Eleemosyna, tit. Obligat Deum reddere.

*Facienda in communium
fidelibus.*

Si duo ex vobis conuenerint, &c. Vbi sunt, inquit, qui præsumunt Ecclesiæ conuentum posse contemni, & solitarias preces venerandæ congregationi autumant anteferri? Qui nil negauit paucis, quid in concilijs & congregatione Sactorum poscentibus denegabit? Psal. 110. Confitebor tibi Domine, &c. Psal. 131. Ecce quàm bonum, &c. Quia non Deo singularitas est accepta, sed vnitas (pater non me reliquit solum, vsque modo operatur, &c. ad extrà communia) Spiritus sanctus Apostolis in vnum congregatis vbertate tota sui fontis illabitur, &c. perdit gratiæ largitatem, charitatis fraudatur bonis, vni-

tatis illum benedictio non manebit, qui de se maleficus, & ex defectu suo stultè sibi sufficiens, sic præter Ecclesiam vitam quærit, quam in ipsa tantum esse Propheta testatur, &c. quia illic mandavit Dominus benedictionem & vitam usque in sæculum. Ser. 132. à p.

Facienda cum fiducia.

Christus, inquit, breuiter orare docuit, qui citò vult postulata præstare, aut quid petentibus se non dabit, qui seipsum non petentibus dedit? aut in respondendo quam facit moram, qui in dictandis precibus vota supplicum sic præuenit? Serm. 67. in p.

Totum, inquit, voluit præstare, qui sua sibi prece voluit supplicari. Ex ser. 69. à m.

Orandi, inquit, thema, materiam petendi, supplicandi normam paucissimis in verbis, ipse tibi qui tibi est exorandus indulgit: vt ex hoc, &c. ad amoris indicium Rex ipse officio functus est aduocati, vt preces quibus responsurus erat, ipse dictaret. Ser. 70. in fine.

Breuissimo, inquit, magisterio orandi latissimam capias disciplinam, &c. Cunctatio ablata est impetrandi omnis, imò fiducia collata est tota promerendi, quando ipsum se legit in precibus qui rogatur. metus locum non habet, ubi à patre filius pietate interprete desiderat quæ sancta sunt impetrare. Ser. 70. in f.

Totam, inquit, petendi formam paucis aptauit in verbis, quia cum patrem postulat, multa prece filius non laborat: sicut enim petere cogit necessitas genitum, ita urget charitas dare genitorem? Ser. 71. in p.

Iusta oranda sunt.

Pater, inquit, qui sponte præstat, non tam ut petatur quàm quid petatur ostendit: ut filius petendo iusta placeat, qui potest iniusta postulans displicere. Ser. 71. in p.

Patenter expectanda orationis exauditio.

Quicumque, inquit, cum semel pulsauerit, indignatur mox si non fuerit auditus, iste non est petitor supplex,

sed est imperiosus exactor. Ex ser. 39.
à m.

Digna Deo petenda.

De omni re, &c. Salua tamen, ait, ea cautela & reuerētia, vt à Deo, quæ Deo digna sunt, postulentur: qui enim mala à Deo postulat, Deum mali iudicat, & sentit authorem: & qui vilia, & indigna precatur, præstantis potestatem degener petitor ignorat. Non ergo impia, sed pia, non terrena, sed cœlestia, non illecebris, sed virtuti congrua, non digna odijs, sed apta concordia, à tali semper exoranda sunt largitore. Serm. 132. à p.

Regnum cœli petendum.

Adueniat regnum tuum. Non, ait, vt Deo veniat regnum habenti semper, sed postulas vt tibi veniat non habenti, Ser. 69. in f.

Veniat regnum, &c. Ipse, inquit, dicit Luc. 17. regnum Dei intra vos est: si intra nos est, veniat vt quid oramus? Est in fide, est in spe, est in expectatione, sed vt in re veniat iam precamur, &c. veniat nobis. Venite benedicti, &c. Ser. 70. in m.

O

O R I G I N A L E
P E C C A T V M.*In Adam nos punit.*

Sit, inquit, homo peccator, ut sit Deus iustus, quia reatus redundat ad iudicem, si pœna percellit innoxium, &c. Sicut per unius hominis inobedientiam, &c. Ut scirent, inquit, se eius culpæ fuisse participes, cuius pœnæ socios se esse persentiunt. Ser. 112. in m.

Minus est actuali respectu nostri.

Vsque ad legem peccatum erat in mundo, &c. Vsque, inquit, ad finem legis, hoc est, vsque ad aduentum Domini nostri Iesu Christi accipe. Quia peccatum non imputabatur, cum lex non esset; & quando lex non fuit, quæ cum ipso homine cœpit? Si lex non fuisset, Adam præuaricator utique non fuisset. Sed regnavit mors ab Adam vsque ad Moysen, &c. quia gravius præuaricatores, quàm peccatores, & non tantum parentum vitio, sed suam iam lapsos facinore, sæva deuoravit. Ex ser. 111. à m.

Quàm luctuosum est.

Si, inquit, eximij vates singularis populi, & vnius vrbis ac solius nonnunquam hominis diu lamentauere discrimen; quæ mens non totis tenebris obscuretur, quos oculos non redigat in fontes, & fluentia lachrymarum, quando vnius lapsus extitit ruina cunctorum, &c. qui nos tantarum miserriarum reliquit hæredes; qui non solum collata bona perdidit, sed omnes posteros suos tam feris creditoribus obnoxios sic reliquit. O dura hæreditas ac crudelis! ô miseri quibus nec adipisci libuit, nec renunciare licuit, &c. Si generi debeo quod natus sum; nunquid & crimini? vt antè me reum faciat natura, quàm culpa. Vide sequentia. in p.

A Christo purgatum.

Et hinc, ait, grauius lamentanda conditio, quia eius parentis soluebat pœnam, cuius vix vitam degustarat infantulus, & luebat peccatum mundi, qui mundum cognitum non habebat, &c. Et alterius tibi pœnam ob-

O

fuisse conquereris, qui tibi conspicias alterius subuenisse iustitiam: Nunquid in femine tota arbor? vitium ergo feminis, vitium totius est arboris. Si sibi ipsa per se natura subuenire potuisset, nunquam eam ad reparandum in se author ipse suscepisset, &c. Ecce Agnus Dei: Ecce qui tollit peccatum mundi; peccatum mundi hoc est, fratres, quod per vnum hominem Apostolus intrasse testatur. Ser. iiii. in f.

Ex ligno detestandum.

Ecce terræ motus, &c. Modò, inquit, terræ motus magnus. O si tunc vel levis turbo arborem mortiferam deiecisset! ô si nebulæ fumus illius mulieris tenebrasset aspectum: ô si tetra nubes lethalis pomi speciem caligasset: ô si manus tangens inconcessa tremuisset, &c. Sed vitijs semper seruiunt blandimenta, lenocinantur dulcia delictis, virtutibus verò austeram, & fortia sunt omnia. Ser. 74. in m.

Dannosum & detestabile.

Peccatum, ait, natura, an substantia? nec natura est, nec substantia, sed acci-

dens : & aduersa est hæc potestas, quæ videtur in opere, sentitur in pœna, impugnat animam, vulnerat mentem, ipsam violat, confunditque naturam : Et qui plura ? fratres, hoc est peccatum naturæ, quod fumus oculis, quod febris corpori, quod dulcissimis fontibus amara falsedo, &c. Peccatum, ô crudelis fera, & non vno capite in hominum genus sæuire contenta, &c. trino ore fratres, peccatum capit, mors deuorat, deglutit infernus. Ser. iiii. à p.

P

PARABOLA..

Sensum internum velat.

Sicut, inquit, in lapide friget ignis, latet ignis in ferro : ipse tamen ignis ferri ac lapidis collisione flammatur : sic obscurum verbum, verbi ac sensus collatione resplendet. Ser. 96. in p.

Si, inquit, perfecta omnia, si robusta, si nullius indiga gigneret, & pro-

P

ferret natura, profectò aboleretur pietas, ingenium deficeret, ars periret, &c. In cunabulis iam natus homo in homine est, sed latet, &c. inclinatur pietas, defudat industria, ars laborat, &c. Aurum obscuraretur in terra, gemma occultaretur in lapide, vtraque tamen inuenit, purgat, distinguit, elimat opifex disciplina: & ars eadem, vsque ad murenulæ pretiosæ speciem gratiamque producit: hinc est quod sensus in littera latet, &c. Ser. 132. in p.

PASTOR.

Quis bonus.

Vbi de Pastore bono, &c. Sensit, inquit, hoc Rex beatus, & ideo pro balatu clamat. Psal. 22. Dominus pascit me, & nihil mihi deerit, &c. Ex ser. 6. à p.

PATER.

Sine Deo non generat.

Ipse fecit nos, &c. Inanis est, inquit, patris matrisque labor, nisi in germine affuerit opus & autoritas con-

ditoris. Psal. 118. Manus tuæ fecerunt me, &c. & iterum. Tu formasti me & posuisti, &c. Ser. 6. à m.

Deo postponendus.

Permitte mihi primum ire, & sepelire patrem, &c. Hoc, inquit, ei non primum esse debuit, sed secundum: terrenus Pater cœlesti postponendus patri, &c. non pietatis obsequium negat, sed diuinam præponit humanis affectibus seruitutem. Ser. 19. à m.

Imitetur Abraham filium offerentem.

Ex Gen. 22. probat Abraham arietem, & Isaac filium arietis. Aries, ait, Abraham, maturus ad innocentiam, grandæuus ad fidem, perfectus ad hostiam, paratus ad holocaustum: afferebat filium suum, filium Arietis, imò se immolabat in filio, &c. ut esset idem victima & Pontifex; Sacerdos & sacrificium: Patris erat passio ibi tota, ubi filius immolabatur, &c. non quærebatur mors filij, sed patris charitas probabatur, nec expetebatur sanguis filij

vbi tota víctima in patris dilectione constabat, &c. filium pater offerat, non retardet, vt cui præsentem vitam præstitit, conferat & futuram. Vir coniugem deducat ad fidem, ne quod vnum est in carne, spiritu sit diuisum, &c. Serm. 10. in m.

Quid aliud, inquit, Abraham, quàm corpus suum immolabat in filio? Quid aliud Deus, quàm fidem requirebat in patre? qui filium sicut offerri iussit, sic non permisit occidi. Ser. 108. à m.

Vide supra v. S. Fœlicitas, tit. Eius filij 7. dies & candelabra.

Pius in filios.

Quicquid, inquit, filijs parentes impenderint, repensabit parentibus parens omnium Deus. Ser. 33. à p.

Patris nomen venia spem dat filio.

Surgam, &c. Qua spe? inquit, qua fiducia? qua confidentia? Illa qua pater est. Ego perdididi quod erat filij; ille quod patris est, non amisit. apud patrem non intercedit extraneus, intus est in Patris pectore ipse qui interuenit, &

exorat affectus. Vrgentur patris viscera iterum filium genitura per veniam, &c. Dissimulat iudicem, qui magis implere vult genitorem, & sententiã citò vertit in veniam, qui redire cupit filium, non perire. Ser. 2. à p.

*Pater malus causa est peccati
filiorum.*

O generatio incredula, &c. In filijs, inquit, patrum perfidiam sic inurit, & in genitoribus germina sic venenosa percellit. Ser. 51. à p.

Quantum temporis est, &c. Requirit, inquit, passionis tempus auctor temporis, &c. tempus aperit, ætatem pandit, reuoluit infantiam vt tanti mali causa non tangat sobolem sed parentem; quia à Deo sibi datum pignus, ad Diaboli gratiam, Dæmonum retulit ad honorem, &c. obtulerunt filios suos Psal. 105. &c. Infantia vt in se Diabolo locum faceret, quid criminis admiscerat? quid reatus? sed replentur dæmone paruuli, quando à parentibus suis offeruntur Diabolo, Dæmonum ducuntur ad curam. Ex ser. 51. à m.

P A V L V S.

*Per zelum, & ignorantiam
excusatur.*

Paulus, inquit, de persecutore factus est Prædicator, quia per zelum legis impugnabat legem, & in Deum Dei amore peccabat. Ser. 157. in m.

Subitò conuersus.

Vbi de Paulo. Nōne, inquit, Paulus acerbo dolore viam nostræ vexauit, & viscera genitricis, &c. vt subitò & in via nasceretur, qui erat ad fidem viam gentibus præbiturus; meritò se abortiuum nuncupat, & miratur se fuisse natum qui nouit se nulla conceptus tempora pertulisse, &c. vt cœlesti turbine ac tota tempestate Ecclesiæ præueniret tempora parientis. (quasi filius tonitruui & ceruæ.) Vox Domini, &c. Ser. 56. à p.

*Doctrina eius cœlestes facit
homines.*

Vide supra v. Cratia, tit. Gratia animam cœlo maiorem facit.

*PAUPER.**Magna est dignitatis.*

Est, inquit, virtutibus cognata paupertas, &c. Petrus & Andræas, Iacobus & Ioannes germanitas combinata, imò congeminata paupertas; in Apostolorum principes eliguntur, pauperes censu, &c. Ser. 28. in p.

Vide supra v. Ieiunium, tit. Nullum est sine misericordia.

Christum representat.

Et quæ, inquit, est intelligentia; ubi est professa paupertas? &c. (subiecta oculis, exposita in publico, &c. non est intelligere sed videre. Oremus, fratres, ut ipse nobis intelligere intelligenda concedat, qui se intelligi in paupere sic demonstrat: quod ipse qui cœlum tegit, sit nudus in paupere: quod in esuriente esuriant faturitas rerum: quod sitiat in sitiente fons fontium. intelligere quomodo non magnum est? quomodo non beatum intelligere, quod ei sit ampla paupertas, cui angustum est cœlum? qui ditat mundum quod egeat

in

P

in egente? quod se Deus amore pauperis sic deponat, vt non adsit pauperi, sed sit ipse pauper, &c. Sed quomodo aut in se transfuderit pauperem, aut se in pauperem fuderit, dicat ipse iam nobis: Matt. 25. Esuriui, &c. sibi datum clamat quod pauper acceperit: se manducare dicit; quod, &c. O quid agit amor pauperis; gloriatur in cœlo Deus: vnde pauper erubescit in terra. Paruus fuisset amor pauperis, quod pauperem suscepisset, nisi & passionem pauperis suscepisset: & certe verus amor non nisi passionibus probatur, &c. nimis est quod sapit pauperis cibus, qui totius creaturæ bona non esurit: saginatum se in esca pauperis prophetizat in regno cœli coram omnibus Angelis, in conuentu resurgentium. Ser. 14. à p.

Homo, inquit, da patri, crede Deo; quia & hæredi pater, & Deus homini creditum non negabit; tenere tua non potest, qui sua dedit, &c. certè quibus regnum contulit, quid negabit? Ser. 22. à p.

Ad hoc, ait, pauperis diuersorium primus intrauit, vt antè humanitatis debitor quàm largitor existeret. Imita-

ri Deum euidenter iste gestiuit, qui antè in corpore suscepit obsequia, quàm beneficia homini diuina concederet. Ser. 136. à p.

Pauper ditat diuitem.

Non, inquit, trepidet erogando; deficere nescit cui porrigit manum parcus acceptor. Ser. 14. in m.

Portat nostra in cælum.

Date eleemosynam, &c. Ne, inquit, cui forte deesset euectio ad portanda illa quæ dimittitis, angariatus est pauper: ferunt pauperes onera nostra; & volentes ferunt, quia non tali depriuntur onere, sed leuantur. Serm. 25. à p.

Pauper Lazarus habuit faustas vices.

Vide supra v. Diues, tit. Diuitis vices diuersæ à paupere.

Ei paupertas bonorum causa fuit.

Pauperem, inquit, prouexit ad Philosophiam paupertas, ad virtutem do-

lor, contemptus ad patientiam, necessitas ad voluntatem, fames ad ieiunium, sitis ad tolerantiam, ad vitam mors, ad præmium pœna, ad cœlum terra, egestas ad regnum. Ser. 124. à p.

PAX ET PACIFICVS.

Laudes Pacis.

O quàm desiderabile, inquit, nomen pacis, quàm religionis Christianæ stabile fundamentum, & altaris Domini cœlestis ornatus: Et quid dignum possumus de pace proloqui? Pax nomen est ipsius Christi, sicut & Apostolus dicit. Ephes. 2. Quia Christus est pax nostra, qui facit vtraque vnum. Serm. 149. à p.

Pax à Christo resurgente.

Dum, inquit, rebellis Iudæa creatorem suum debellare contendit, &c. terris abstulit pacem, concordiam rerum soluit, &c. Describit chaos in passione. Hinc est, inquit, quod reuersus ab inferis Christus, vt rebus pacem reddat, exclamat, Pax vobis: benè addidit, vobis; quia iam terra steterat, dies reg-

dierat, sol recurrerat, & ordinem suum compago mundi redditum iam tenebat: Discipulis autem manebat adhuc bellum, & collidebat eos acriter fidei, perfidiæque conflictus, &c. Insistebant mentibus eorum cogitationum cateruæ, &c. inter miracula innumerosa signorum Christi, & multimoda passionis eius genera, &c. nunc spiritus eorum tollebatur ad cœlum, &c. & in intinuis eorum, tali procella sæuente portum quietis nullum, nullam stationem pacis poterant inuenire, &c. Hinc subdit à Christo ventis imperante dictum: Pax vobis; ego sum crucifixus ille, &c. per me Deus, per vos homo, &c. Ego ex mortuis sum viuus, ex inferis sum supernus, &c. Noli timere Petre, quod negaueris; quod fugeris tu Ioannes, &c. Ser. 81. in p.

Pax seruanda.

Dixit eis iterum pax vobis. Quid, inquit, repetitæ pacis largitas ista manifestat? nisi quia quietem, quam sensibus indixerat singulorum, vult etiam inter eos repetitæ pacis donatione saluari. Ser. 84. à p.

*Quanta bona sint vita communis
pacifica.*

Si duo ex vobis conuenerint, &c.
Vide supra v. Oratio, tit. Facienda in
communi cum fidelibus.

Spiritus sanctus, inquit, Apostolis in
vnum congregatis vbertate tota sui
fontis illabatur, &c. perdit gratiæ lar-
gitatem, charitatis fraudatur bonis,
vnitatis illum benedictio non manebit,
qui de se maleficus & ex defectu suo
stultè sibi sufficiens, sic præter Eccle-
siam vitam quærit, quam in ipsa tan-
tum esse Propheta testatur, &c. quia
illic mandauit, &c. vitam vsque, &c.
Isti sunt qui corpus Christi dissipant,
membra disperdunt, nec ad decorem
suum patiuntur formam dominici ha-
bitus peruenire, &c. Psal. 44. Specio-
sus forma, &c. habent quidem singula
membra propriam sui munus officij,
quod tamen tunc implere poterunt, si
connexa sibi & compaginata perfecti
corporis perueniant ad decorem, &c.
Subdit congregationem similem vnitis
membris, singularitatem diuisis. Ho-
mo, inquit, quid aliud te docuit in tuo

corpore, aut sic diuifa coniunctio, aut tam coniuncta diuifio, nifi vt ex multis vnus, & vnus in multis viueres? Est membrorum commercio falutaris: pretiofus oculus, fed fi perfeuerat in corpore: alioqui vbi corpori defuerit, fibi non aderit; euulfus à corpore nec fibi videt, &c. debent illi membra omnia fuæ lucis obfequium, fed & ipfe oculus fentit fe debere corpori quod lux eft, &c. Lex data eft non vni fed omnibus; Chriftus non pro vno nec ad vnum, fed ad omnes & pro omnibus venit, vt redintegraret omnes in vnum; folum bonum, folum iucundum, &c. Ecce quàm bonum, &c. Ex ferm. 132. in m.

Vt foli diuifo à communè.

De miffis binis. Binos, inquit, mittebat, ne deftituta fingularitas aut negaret vt Petrus, aut fugeret vt Ioannes. Citò cadit fragilitas humana, quæ de fe fuperbè confifa defpicit focios, non vult habere collegam. Ser. 170. à m.

Discordia mortis caufa.

Cain, &c. In exitium, inquit, fratrum mortis dignus extitit dedica-

P

tor, &c. sic ex discordia nata mors
semper humanam scindit & separat
charitatem. Ser. 96. in m.

Pacifici sunt filij Dei.

Non, ait, peruenitur ad vocabulum
filij Dei, nisi per nomen pacifici. Pa-
cem relinquo vobis; in pace vos dimi-
si, in pace vos inueniam; plantare pa-
cem radicitus est Dei, euellere penitus,
inimici. Ser. 53. in p.

PECCATOR.

Peccator à Deo auersus.

Stans retro, &c. Venit, inquit, mu-
lier, & venit retrò, quia reus animus
post tergum stat ad veniam; quia per
culpam nouit se vultus fiduciam per-
didisse. Ser. 93. à p.

Abit & stat simul.

Qui non abiit, &c. Quod, inquit, in
concilio abire, & in via stare dixit;
forsitan videatur absurdum; cùm in
concilio consistere, & in via abire ma-
gis hominum sit in vfu: peruersa qui-
dem sunt vniuersa peruersis, nec pos-

sunt tenere ordinem, quæ per ordinem non aguntur, &c. Abijt à se iniquus, à Deo dum recessit, nec stat in concilio impijs cogitationibus qui vagatur, &c. cum sua semper mente volutetur ut ebrius. Ser. 44. à p.

Et in via peccatorum, &c. Non, ait, dixit, non venit, nemo enim in viam non venit peccatorum; in quam nos lex ipsa naturæ perducit & mortis, sed beatus ille qui non stat in ea: stat ille qui demoratur in ea, qui leuat onera peccatorum, & onustus viator tardè pervenit, & cœlestem clausam sibi inuenit mansionem. Subdit ex Psal. 37. Sicut onus graue, &c. & quia toto vitæ tempore has ferebat, exclamat, Incurvatus sum vsque in finem. Ex serm. eodem. in m.

Peccatoris vita est mortalis.

Viuyendo luxuriosè, &c. Mortalis, inquit, est ista vita; quia moritur virtutibus qui vitijs vivit, sepelitur famæ, perit gloriæ. Ex serm. 1. à m.

Peccator Diabolum portat in capite.

Erat inclinata, &c. Sic, inquit, premebatur publicanus ille, qui oculos suos ad cœlum tollere non valebat, &c. hoc sustinens Propheta beatissimus sic canebat. Psal. 27. Sicut onus graue, &c. & vt sui operis aperiret authorem, alibi sic profatur. Psal. 63. Verticem capilli perambulantium, &c. quia qui non resistunt delictis, sed perambulant in eis, eorum Diabolus & equitat & percurrit in vertice. Ex ser. 105. à p.

Diabolum pascit.

Vide supra v. Diabolus, tit. Nostri malis pascitur.

Sibi, non Deo nocet.

In altum tendens,, inquit, cadit ab alto, cœlum pulsans intrat profundum, in se vadit qui vadit in Deum, se occidit qui vitam conatur occidere. Ex ser. 152. à p.

Tulerunt lapides, &c. Ædificantes, inquit, turrem vt altius caderent ipsi lapides prouiderunt; & isti la-

pides non vt Deum occiderent ; sed se
vnde occiderent miserabiles attulerunt.
Ex ser. 131. in f.

Peccatorem amat Christus.

Vide supra v. Conuersio, tit. Cibus
Christi est.

Ad Christi pedes sis firmus.

Stans, &c. Et benè stans, inquit, quia
iam cadere non potest ; qui ad Christi
pedes meruit peruenire, &c. vt Christi
vestigijs innixa percurreret per viam
vitæ, quæ per viam percurrerat mortis.
Ser. 93. à m.

Deo concurrat ad veniam.

Attulit alabastrum, &c. Portauit, in-
quit, oleum, quia medicinam lethali
vulneri à superno medico perquirebat.
Ser. 93. in m.

Quò maior, Deum magis eleuat.

Ecce mulier, &c. Exaggerat, inquit,
Euangelista mulieris facinus, vt accu-
mulet indulgentiam largitoris Ser. 93.
à p.

*Cum eo Christus recumbit ad
veniam.*

Vt cognouit quod accumberet, &c. Non, inquit, ad stantem, sed ad sedentem audet venire peccatrix. Deus cum stat, (in Synagoga Deorum, &c. stetit & mensus est) corripit, cum sedet, iudicat: prostratis coniacet, cum decumbit, &c. Inclinem ad miserandum supernam didicit maiestatem. Ser. 93. in m.

Cum, inquit, in Euangelio à Scribis & Doctoribus legis apud Dominum ista accusaretur adultera, auertit faciem suam Dominus, & declinauit in terram: ne crimen cerneret quod puniret: & maluit fratres, in puluere scribere veniam, quàm dare in carne sententiam. Ser. 115. à p.

Peccator in reprobo sensu.

Non, inquit, parui est cruciatus, visa non cernere, audita nescire, salutifera velut noxia declinare; virtutes quasi vitia sic cauere; dicente ipso Domino: In parabolis loquor, vt videntes non videant, &c. Ser. 132. à p.

*Peccator à Deo præfertur
Diabolo.*

Diabolum, inquit, sic reliquit, ut perderet, & gentilem sustinere passus est famem, ut rediret. Ser. 5. à m.

P E C C A T U M.

Clamat.

Diffamatus est apud illum, &c. Clamabat coelum, inquit, clamabat terra, dolebant Angeli, quando iam tota sæculi fama loquebatur. Ser. 125. à p.

*Peccatum ignorantie, & malitiæ
punitur.*

Servus qui cognovit voluntatem Domini, &c. Ille quidem, inquit, qui per conscientiam peccat, meritò gravius soluit conscientiæ pœnas; sed & iste per ignorantie culpas, plagas ignorantie non vitabit: Deum sicut condemnare non licet, sic non licet ignorare. Ser. 26. in f.

Peccati via deferenda.

Peccatorum, ait, viam viator ille

pertransit, qui mala huius vitæ videt,
sed despicit; sentit, sed calcatur; patitur,
sed vincit; dum fugit illa plus currit,
sed occurrit illi cœlestis ianitor, cœle-
stis illi mansio se non claudit. Ser. 44.
à m.

Peccatum Deus dissimulat.

Iudex, inquit, cum vult cognosce-
re, hominem respicit, non culpam:
Pater cum misereri vult filio, affectum
cogitat non delictum; sic in homine
Deus sui memor est operis, ut operis
obliuiscatur humani. Ex ser. 54. à m.

P E T R U S.

Nomen implevit.

Petrum, inquit, vocari in alijs appella-
tio nominis est, in hoc prærogatiua vir-
tutis, verè beatus Petrus immobile
fundamentum salutis. Ex ser. 107. à p.

Sedebat, inquit, super petram, ut so-
liditas sedis daret credentibus firmita-
tem. Ponebat Angelus super petram
fundamenta fidei, super quam Chri-
stus erat Ecclesiam fundaturus, qui di-
xit: Tu es Petrus. Matt. 16. Serm. 74.
à m.

Laudes eius & officia.

Ipse, inquit, est custos fidei, Petra Ecclesiae, ianitorque cœlorum: ipse est Apostolicus piscator electus, qui ad se turbas, errorum fluctibus merfas, hamo sanctitatis inuitat, & doctrinae suae reti concludit ad fidem hominum multitudinem copiosam. Est etiam ipse beatissimus & apostolicus auceps, qui animas iuuenum per aëra volantes calamo diuini sermonis attingit, &c. Quicunque inuias solitudines, &c. incolebant mirabilem Petrum magis veniunt videre quàm sæculum: Datum est illis aliquando discere, difficilius quidem sed gloriosius mundo præsente luctari: & aduersus instructas delinquentes turbas aciem quandam disponere sanctitatis. Quanta enim in mundo positis post certamen palma est? si in solitudine constitutis sine luctamine coronæ debentur. Ser. 107. in m.

Pœnitens.

Vide supra v. Lachrymæ, tit. Sunt in-
star maris.

Martyr.

Tunica, inquit, præcinxit se, qui præcingendus erat martyrij passione, dicente Domino, Ioan. 21. Alius te præcinget, &c. Ex ser. 78. in f.

P O E N I T E N T I A.

*Instituta cum potestate absol-
uendi.*

Quorum remiseritis, &c. Dedit, inquit, potestatem remittendi peccata, qui insufflatione sua infudit ipsum cordibus eorum, & largitus est remissorem. Ser. 84. in m.

Eius necessitas.

Vbi sunt, inquit, qui per homines hominibus remitti peccata non posse præscribunt, &c. Remittit peccata Petrus, & toto cum gaudio suscipit pœnitentes, atque omnibus sacerdotibus hanc à Deo concessam amplectitur potestatem: qui post negationem nisi pœnitentiam reperisset, Apostolatus gloriam, & vitam pariter perdidisset. Et si Petrus per pœnitentiam redijt, quis sine pœnitentia subsistit? Ser. 84. in m.

Signata per numerum quinquagenarium.

Scribe quinquaginta. Quinquagesimum, ait, numerum ad misericordiam pertinere David pandit, cum Psal. 50. cantat, clamans; Misere mei Deus, &c. Ser. 126. à m.

Medicina necessaria.

Si quo, inquit, forte mens nostra iaculo fuerit confixa peccati, si caro tumescat ex crimine, si vitiorum sanie fragilitas humana corrumpatur: tunc ægris illa quæ non sanis, pœnitentiæ medicina succurrat, ferrum compunctionis accedat, apponatur adustio tunc doloris, adhibeantur suspiriorum tunc fomenta, &c. Ferat, ferat amarum pœnitentiæ curam, qui servare debitam noluit sanitatem. Cui sua vita chara est, dura nulla est cura: Medicus non fit ingratus, qui per dolorem revocat ad salutem; qui innocentia creditum servat, pœnitentiæ non solvit usuram: Dominus hoc aperit dicendo. Matt. 9. Non est opus sanis medicus, &c. Sermon. 167. à m.

Eam expectat Deus.

Quod, inquit, moras facit, nos sibi redire desiderat, non perire, &c. Serm. 167. à p.

Debita soluit.

Ait intra se, &c. Pungit, inquit, cor suum, stimulat mentem suam, & omnia vexat interna, ut à se poenitentiam quam pro se dare possit, extorqueat. Serm. 125. à m.

Eripit iudicio Dei.

Ne iudicemur, inquit, Iudices nostri simus, poenitentiam debemus nobis, ut possimus nobis auferre sententiam. Ex ser. 167. in m.

Distantem à Deo, citò ipsi iungit.

Surgens venit ad patrem. Surrexit, inquit, iste mentis & corporis de ruina; surrexit de profundo inferni; cœli alta contingens apud cœlestem patrem filius surgit plus de venia, quam corruit de reatu, &c. Venit non gressu pedum, sed mentis incessu: longinquus terreni itineris non indiguit; quia compendia

viæ salutaris inuenit : Diuinum patrem
nescit viarum cursu quærere, qui fide
quærens mox sibi illum inuenit esse
præsentem. Ex ser. 3. in p.

*Facit appropinquare regnum
cæli.*

Pœnitentiam agite. Quare, inquit,
non magis gaudete? Gaudete magis
quia succedunt humanis diuina, cœle-
stia terrenis, &c. Pœniteat planè, pœ-
niteat, qui diuinis prætulit huma-
na, &c. Appropinquauit enim re-
gnum cœlorum. Regnum cœlorum,
est præmium iustorum, iudicium pec-
catorum, impijs pœna. Beatus ergo
Ioannes qui pœnitentia iudicium
voluit præueniri, peccatores non iudi-
cium voluit habere sed præmium. Ex
ser. 167. à p.

Pœnitentia sera.

Quid faciam? Semper, inquit, ho-
mo bona facere tunc cupit, quando
mors faciendi tempus ademit. Ex ser.
125. à m.

Vel sera latronis cœlum rapuit.

Currat, inquit, pœnitentia, ne sententia præcurrat, &c. ne de arcto temporis pertimescamus; quia author temporis nescit arctari: probat hoc Evangelicus latro, qui in cruce & in hora mortis rapuit veniam, inuasit vitam, effregit paradisum, penetrauit ad regnum. Ex ser. 167. à p.

Camelum per foramen inducit in regnum.

Ioannes habebat vestimentum de pilis camelorum: Accepit, inquit, tortuosissimi pilos animantis, nihil habentis recti, nihil gratiæ, nihil decoris, quem natura dedit labori duro, addixit magno ponderi, extremæ tradidit seruituti: tali pœnitentiæ magister indui debuit vestimento; vt qui à recti detorse- rant disciplina, & deformes totos formis reddiderant ipeccatorum, magnis pœnitentiæ sarcinis subderentur, &c. vt directi & attenuati in modum acus per angustum pœnitentiæ foramen ampla remissionis intrarent: & impleretur Dominicum dictum: Matt. 19. Ca-

camelum per foramen acus posse transire. Ex ser. 167. à m.

Dat locustæ alas.

Esca autem eius erant locustæ. Locusta, inquit, castigandis peccatoribus attributa meritò pœnitentiæ figuratur in pastum, vt de peccati loco exiliens, in pœnitentiæ locum ad cœlum possit pennis veniæ peruolare, &c. Subdit ex Psal. 108. Sicut vmbra, &c. & caro mea immutata est propter misericordiam (sicut ipse vertit) Audis, inquit, quemadmodum de peccato in pœnitentiam excussus est vt locusta, & curuauit genua, vt pœnitentiæ pondera baiularet; & adijcitur mellis cibus, vt amara pœnitentiæ dulcis misericordia temperaret. Ex ser. 167. in f.

P RÆ D I C A T O R.

Pes est Christi.

Tenuerunt pedes eius, &c. Tenent, inquit, pedes Christi, qui in Ecclesia typum . Euangelicæ prædicationis tenent, & merentur ex cursu : ac sic fide tangunt sui vestigia saluatoris, vt ad

totius Deitatis pertingant gloriam, perueniant ad honorem. Ser. 76. in m.

Negotiator margaritarum.

Neminem, ait, qui hoc audit, nomen negotiatoris offendat: hic negotiatorem loquitur, qui dat misericordiam, non qui dat fœnoris semper vsuram: prouidentem ornamenta virtutum, non irritamenta vitiorum, grauitatem morum, non lapidum pondera perferentem; honestatis, non luxus monilia portantem. Ser. 47. à p.

Sit humilis in exordio.

Cùm sit, ait, verbo diues, scientia copiosus, magnus ingenio, loco primus; egeni sensus, & mediocris eloquij nostri audientiam concupiuit: illius prophetae instar, qui illius viduae victum esuriuit extremum, & paruulorum eius sua fame vexauit angustias, nouum differens sua petitione ministerium, vt petendo tribueret, esuriendo saturaret, & exhauriendo deficientibus horreum diuina largitate cumularet, &c. Ex ser. 136. in m.

Sine Deo est aridus.

Diuinus, inquit, sermo in potestate dantis est, non dicentis, &c. Deus qui loqui dat, tacere facit; & imperat silentium, qui inserit verbum: dominatur diuinus sermo, non seruit; quia Deus verbum, &c. hoc doctor accipit, quod meretur auditor, &c. Hierosolymitanus fons abundat cum impellit Angelus, non cum sitit hauritor; sic Sacerdotis sermo exuberat; quando dat Deus, non cum perorat Sacerdos, &c. Quæ tacentis culpa, si imperat silentium vis iubentis? &c. Vide per totum excusationem, quod hæserit concionator. Ex ser. 86. in p.

Non querat verborum flores, sed doctrinam solidam.

Qui, ait, maturitatis fructum querit, despicit amœna camporum: violæ, rosæ, lilia, grati flores: sed gratior panis: quod est odor naribus, hoc est auribus sermonis ornatus: quod dat panis vitæ: hoc scientia dat saluti: seponenda est ergo eloquentiæ voluptas, quando scientiæ deposcitur fortitudo. Ser. 18. in m.

Aptet se auditoribus.

Nutritor pius, inquit, nisi totus fuerit redactus in paruulum: numquam paruulum, perfectum perducit in virum: denique tunc vocem tenuat, verba ponit, agit nutibus, &c. gressum tardat, gestit non ambulare, sed repere: ridere simulat, timere fingit, flere mentitur, quia est in illo mendacium pietas, desipuisse prudentia est, est infirmitas virtus: hoc reor beatum Paulum fecisse cum dicit: factus sum paruulis in medio vestri tanquam si nutrix foueat filios suos, &c. Hoc stultitiam dicere non potest, qui scit amare. Vnde vos iam Patres, iam fortes, iam prudentes deprecor ut me patiamini paruulis Domini mei, dependere debitæ nutritionis obsequia, & blandimentis hodie magis congrua, quam peritiæ verba depromere, non quadrare, sed liquare sermones, & eos adhuc teneris faucibus in modum lactis effundere: docente Apostolo. Lac porum dedi vobis, &c. Venite filij, audite me, &c. Ex ser. 62. in p.

Communia dicat.

Regni sui, inquit, similitudines iterat, variat comparationes, quas non de occulto sumit, non captat de cœlestibus, sed profert de quotidiano usu, & de communi conuersatione proponit, vt ad omne genus hominum perueniat, quod est omnibus profuturum, iuxta illud Prophetæ, Psal. 48. Audite hæc, &c. Si quid de diuinitatis occulto, si quid de secreto regali, si quid de penetralibus diuitum afferret in medium, hoc nesciret pauper, &c. Nunc verò loquitur nota diuiti, vsitata pauperi, omnibus vitæ ipsius necessitate vernacula: quia homo in Dei vocatione quæritur, non discernitur in eius vocatione persona. Ex ser. 99. in p.

Paulum imitetur patiando pro auditoribus.

Paulus, ait, vapulando docuit, non cædendo, vt eximius magister quot sunt homini mores, tot ferret & exciperet passioncs. Ser. 101. à p.

Propheta

P R O P H E T A .*Scit tantum reuelata.*

Hic si esset Propheta, &c. Pharisee, inquit, erras, nescire magis potuit si esset Propheta, quia prophetia non est humani arbitrij, muneris est diuini: vnde propheta scit non quantum vult; sed quantum dederit ille qui tribuit prophetiam, &c. Phariseus Christum prophetam crederet, si exposita oculis, nota populis si videret. Ex serm. 94. in p.

S. P R O I E C T V S .*In Deum proiectus ex utero.*

Proiectum dixi, inquit, sed non abiectum iuxta illud: In te proiectus sum Psal. 21. Et verè iste proiectus ex utero humanæ matris; matris diuinæ in utero iugiter mansit: qui domus suæ nescius, domus Dei esse perstitit habitator. Ser. 165. in m.

PROVIDENTIA DEI.

Coruis providet.

Considerate coruos. Luc. 12. Dubiū, ait, merito infidelem ad auem mittit amicam belli, furoris sociā, insatiam sanguine, & in ipsos mortuos ferro grauius sæuientem. Namque cessante gladio carnifex improbissimus exanime grassatur in corpus, laniat, dissipat, spargit, ne quid funeris inuentum quieti misericors sepultura commendet. Itaque Dominus exemplo tali exaggerat dubitantis insaniam: qui putat Deum hoc pijs filijs denegaturum, quod impijs auibus subministrat. Serm. 163. in m.

Lilia vestit.

O miserum, inquit, ô tota infœlicitate dignissimum cui cūm detur regnum, suspirat panem, cūm perpetuitate donetur, deflet potum; cūm immortalitatis gloria induatur, plangit corporis vestimentum, &c. Crede ergo tibi à Deo vestitum corporis posse præstari; à quo fides corporis incremen-

ta repromittit, &c. Quos comparatione foedissimæ auis exasperasse videbatur, ad floris odorati & speciosi nimium hos reducit exemplum, &c. Liliū Salomonis sublimat exemplo, quia inter omnes mundi reges ipso Domino testante, Salomon singulari gloria, ornatu vnico speciosus effulsit: & omnes terræ flores liliū vincit & præcellit in gratia; tantumque distat ab vniuerso germine liliū (Iustus germinabit, &c.) quantum regem specie, gloria, cunctis constat excellere. (Vide Greg. de laude Regis Gallia, &c.) Sed sicut, inquit, ariditate ista (lilia) sicut clibani deputantur incendio, ita gehennæ ignibus destinatur, qui præsentia sibi à Deo præstari dubitant, cū futura sibi iam sentiant contributa. Ser. 163. in m.

Petro necessaria prouidit.

Si te, inquit, legalis cibi (manna) singularitas & parcitas terret; inuitet & prouocet Euangelici conuiuij cœlestis effusio: quæ in vno ferculo manducature Petro totius apponit genera creaturæ. Nam quicquid Noë vector noui sæculi, sæculi seruauit ad semen, quicquid in aëre volitat, & fertur, quic-

quid gignitur & viuit in terra, quicquid in aquis est & mouetur, hoc vnam Petri cœlitus mactatur, & exhibetur ad cœnam. Ser. 163. à p.

Providentiæ Dei confidendum.

Si pater est, inquit, non potest non amare: si amat nisi quod bonum est, dare nescit: negat patrem qui de patris suspectus est largitate; ignorat se filium quem data paterna sollicitant; quomodo Pater poterit filiis dare mala pro bonis, qui mala semper pro filiis paratus est sustinere? &c. Ideo te Deus patrem fecit, &c. qui poterat de terra fecisse quamplurimos, &c. vt generando scires, quanta esset generantis affectio, & in te amorem tui probares authoris, &c. sed in feris, & in pecudibus & auibus hoc Deus voluit te videre, &c. Si ergo Deum credis & cōfessus es patrem; quicquid iusserit, quicquid in te elegerit, crede tibi satis esse salutiferum, &c. fit licet paterni mandati species tristior, res tamen ipsa salutifera & vitalis. Sic Abraham vbi Deum patrem credidit, &c. hinc Isaac, &c. hinc Iephthæ filia, &c. Quare ergo iam sciens

Deum de patris disputas datis ? Ser. 55.
in p.

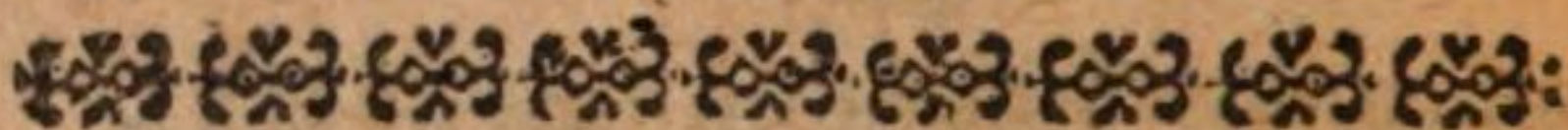
*Providentia confidendum in vita
necessarijs.*

Nolite solliciti esse, &c. Quis Rex,
inquit, deuotis militibus debitam non
procurat annonam ? Quis Dominus fi-
delibus seruis iusta cibaria non mini-
strat ? Quis pater non dat panem filiis ?
Si ergo nobis Deus, & Rex, & Domi-
nus, & Pater est, quid negabit ? Stipen-
diis suis militans derogat miles regi,
suis sumptibus viuens Dominum seruus
accusat, pro se sollicitus filius culpam
superstitem patrem. Ser. 163. à p.

PSALMV S.

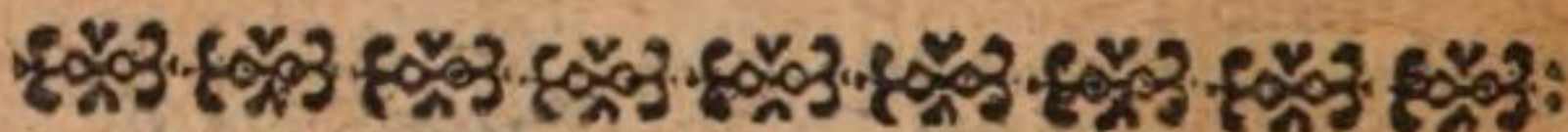
Primus aliorum est clauis.

Sicut, ait, clauis aulae regalis, vbi pri-
mam ianuam patefecit, penetrales red-
dit intimas ac multiplices mansiones.
ita Psalmus iste, &c. Ex ser. 44. à p.

Q

QVADRAGESIMA.

Vide Ieiunium.

R

REGNUM DEI.

Re minima signatum.

Q Vid est, inquit, quod potestatem tantam sic parua, sic minima, imò minimorum minima similitudo concludit? &c. Quærens in cœlo & in terra, nil inuenit, nisi granum sinapis, in quo potentiam supernæ dominationis includat? &c. Spes ista est credentium tota? &c. Ista est fœlicitas virginum longis continentiæ laboribus comparata? Ista est gloria martyrum totius effusione sanguinis conquesta? Hoc est quod nec oculus vidit, &c. Si infirmum Dei fortius est hominibus, & stultum Dei sapientius, &c. 1. Cor. 1. **Hoc** minimum Dei, tota magnitudine

R

mundi magnificentius inuenitur, &c.
Cœlestis regni maiestas omnis ad gra-
ni sinapis similitudinem venit, quid
queritur, quod Deus ad hominem,
Dominus serui descendit in formam,
&c. Ex ser. 98. in p.

Cui simile æstimabo, &c. supra ser. 98.
Et ille, inquit, solus verbum, scientiæ
fons, dicendi flumen, qui omnium
corda rigat, sensus aperit, ingenium
dilatatur, in inuenienda similitudine
nunc laborat? hic autem. Sic, inquit,
dicendo appendit animos auditorum,
&c. Quid regno Dei, quid imperio di-
uino valeat comparari? Atque illis
mente per multa, & magna peruagan-
tibus cœli Dominus in hospitio pau-
peris, in manu panicoëtriciæ mulieris
regni sui inuenit & format exemplum.
Ex ser. 99. à p.

Quantum.

Adueniat regnum, &c. Petimus, in-
quit, ut sit terra cœlum, vita Deus,
tempus æternitas, patria requies, cen-
sus innocentia, honor immortalitas,
forma castitas, Deus totum. Ex ser. 71.
in m.

Petendum in nobis.

Adueniat regnum tuum. Et quando, inquit, non regnavit Deus? petimus ergo ut qui sibi regnavit semper, modò regnet in nobis; ut & nos in illo regnare possimus. Regnavit Diabolus, regnavit peccatum, regnavit mori, &c. petimus ergo regnante Deo, pereat Diabolus, deficiat peccatum, &c. Serm. 67. in m.

Adueniat, &c. Hic petis, ait, ut tibi & in te adueniat regnaturus; in quo Diabolus arcem, mors imperium, diu infernus gessit ac tenuit potestatem. Oremus ergo charissimi, ut Christus semper suo regnet in milite, ut miles suo semper triumphet in rege. Ser. 68. à m.

Regnum Dei est in faciente voluntatem eius.

Fiat voluntas tua. Hoc est, inquit, regnum Dei, quando & in cœlo & in terra Dei voluntas est sola. Serm. 67. in m.

R

R E X.

Per Deum regnat.

Isa. 6. Deum regali habitu sedere conspexit : Vt, inquit, agnosceret nisi à Deo rege regantur reges ; ipsos cum sint homines, nihil regere posse rectores. Ser. 131. à p.

R E S V R R E C T I O
C H R I S T I.

Signata per Ionam.

Vide supra v. Mors Christi, tit. Similis Ionæ.

Signata per Lazarum.

Audeo, inquit, & dico totum rapuisse dominicæ resurrectionis sacramentum triduamtis ab inferis Lazarum si redisset. Serm. 63. in m.

Propter vos, &c. Quia, inquit, quod erat secuturum mox in Domino, iam præcedebat in seruo, &c. vt discipuli dubium non haberent, posse Dominum post triduum adhuc recentem surgere, cum seruum vidissent post quatrimum surgere iam fortentem : & crederent

P v

illum facile posse sibi vitam reddere, qui
 alium taliter reuocarat ad vitam. Ex
 Term. 63. à p.

Exordium in die resurrectionis.

Quæ caro, inquit, terra tremente,
 non tremuit? quæ mens non torpuit?
 quod ingenium non defecit, cum sol
 ante tempus occidit, lux refugit? De-
 nique fratres, & nostra tunc occubuerunt
 viscera, sensus est, commortuus, sermo
 noster suo est consepultus auctori, &c.
 & toto affectionis obsequio ad inferos
 etiam suum secutus est largitorem, ut
 eius totam nunc suscitaretur ad glo-
 riam. Ser. 77. in p.

*Resurrectio Christi ad Trinitatis
 gloriam fuit.*

Tertia die. Et si, inquit, in passione
 nostræ se carnis veram probauit habuisse
 substantiam: per trium dierum fi-
 guram, totam Trinitatis resurgit ad
 gloriam. Ser. 58. à m.

*Christus propria virtute
 resurrexit.*

Qui suscitauit Iesum, &c. Ne quis,
 ait, ab alio credat: ipse qui factor &

R

refuscitator est corporis, qui dixit: Potestatem habeo, &c. neque enim ab alio resurrectio suscitari, neque ab alio vivificari vita potuit: nec eadem negare sibi, quod erat omnibus collatura. Quia nec fons sitit, nec panis esurit, nec sol indiget luce, nec requies ipsa lassescit. Ser. 110. à p.

*Resurrectio eius mirabilior
natiuitate.*

Si, inquit, diuinum est, quod ex virgine nascitur, quantum diuinius est, Christus à mortuis quod resurgit. Ser. 74. in p.

Eo resurgente, terra tremuit.

Terræ motus, &c. Tremuit, inquit, terra, non quia Angelus descendit de cælo; sed quia ab inferis dominator ascendit, &c. Mouetur chaos, dissiliunt ima terrarum: addicitur mors, quæ in reos tendens incurrit in iudicem: dominata seruis exarsit in Dominum, sæuiens in homines profiliuit in Deum: meritò ergo perit lex tartari, remota sunt inferni iura, potestas mortis ablata est, & in pœnam temeritatis suscitauit mortuos cognitoris iniuria, &c. Ser. 74. à p.

Terram concussit.

Vide supra titulum proximè præcedentem.

Illustravit vesperam mœroris.

Cùm serò esset, &c. Serò, inquit, erat plus mœrore quàm tempore, &c. quia etià crepusculum dederat aliquod resurrectionis indicium, nec dum tamen eis Dominus refulserat plena sui luminis claritate. Ser. 84. in p.

Tenebras mortis mutavit in lucem.

Vespera Sabbathi quæ lucescit, &c. Ecce, inquit, Domino resurgente non tenebrescit vespera sed lucessit, & sic lucis exordium quod principium noctis esse consueverat, &c. Et nox illuminatio mea, &c. Sicut mortalitas in immortalitatem, corruptio in incorruptionem, caro in Deum; ita tenebræ transferuntur in lucem; ut se nox ipsa taliter non perijsse gaudeat, sed esse mutatam, quæ obscuritate magis quàm tempore sic defecit. Ser. 77. à p.

R

In ea sol surrexit citius.

Orto iam sole. Si, inquit, valde mane, quomodo orta iam sole? sic nescit Euangelista quid dicat? &c. Dixerat ab hora sexta vsque ad horam nonam tenebræ, &c. Ergo sol qui præter horam, vt Domino compateretur, abscesserat; claritate cum resurgeret Dominus ante tempus occurrit, &c. Et qui ante mortem fugerat, nunc ipse noctem præuenit fugaturus; vt reddat luci nox horas, quas terror Dominicæ passionis inuaserat. Ser. 82. à p.

Sustulit ignominiam mortis.

Non est hîc, surrexit, &c. Vtique, inquit, qui scire potuit, potuit & cauere: sed quia vincere potuit, declinare contempsit: quia resurgentis gloria sepeliuit morientis iniuriam. Ser. 75. in fine.

Resurrectio Christi suadetur.

Videte manus, &c. Quia, inquit, negare non possum discipulis ad fidem, quod inimicis in pœnam sæuientibus non negavi, &c. Quare me surrexisse

non creditis, 'qui innumeros mortuos sub vestris oculis suscitavi? nisi forte virtus, quæ alijs affuit, mihi defuit; iuxta illam vocem: Alios saluos fecit, &c. Si seruus quatrIduanus surgit, cur trIduanus Dominus non resurgit? Ser. 81. à m.

*Christus in sepulchro non
quærendus.*

Qui crucifixus est, quæritur, &c. Quid, ait, quæritis viuentem cum mortuis, vitam quid quæritis in sepulchro? Ser. 80. à p.

*Resurrectio Christi semen est
nostra.*

Sepultus. Vt, inquit, ex illius semine corporis, omnis humanorum corporum satio vitalemurgeret, & leuaretur in messem. Ser. 59. à m.

Vbi de Lazaro. Martha, inquit, ante te est resurrectio, quam tam longe mittis; vt qui resuscitat iubendo vnum: resurgendo in se resuscitet omnes; & quibus Adam puteus mortis extitit, his vitæ fons Christus existat, & impleatur illud Apostoli. 2. Cor. 15. Sicut in Adam, &c. Ex ser. 63. in f.

*Credens eam, cœlum; non credens,
sepulchrum est.*

Reuoluit lapidem, &c. Reuoluit, inquit, ad fidem, qui ad perfidiam fuerat aduolutus: vt idem esset vitæ titulus, &c. Orate fratres, vt nunc descendat Angelus, & totam duritiam nostri cordis euoluat, &c. quia sicut illud cor cœlum est, in quo viuit & regnat Christus: ita illud pectus sepulchrum, in quo Christus adhuc habetur mortuus & sepultus. Ser. 75. in m.

RESURRECTIO NOSTRA

Victoria Trinitatis est.

Tertia die resurrexit. Vt, inquit, intelligas resurrectionem Christi, totius Trinitatis fuisse victoriam Ser. 60. à m.

Vna dies æterna.

Vna Sabbathi, &c. Benè vna, inquit, quia resurrectionis dies alteram nescit, Lucis æternæ Mater noctis tempus ignorat. Ser. 79. in p.

Vestiet nos luce innocentie.

Vestimenta eius sicut nix, &c. Quid, inquit, facit vestis vbi nulla est nuditas? quid indumentum, vbi tegendi necessitas non habetur? Sed Angelus, fratres, nostrum habitum, &c. in resurrectione taliter præfiguratur; vbi homo ipsa corporis sui claritate vestitur: dicente Domino: Matt. 13. tunc Iusti fulgebunt sicut sol. Ex ser. 77. à m.

Corpus excitabit spiritale.

Existimabant se spiritum videre. Quare? inquit, quia clausis ostijs intrauerat Dominus, &c. Spiritus hominis, &c. Clauso corpore intrat corpus inclusum: sic anima quando dat vitæ finem, &c. Vnde resurrectionis assererebat fides; inde totius cunctationis scrupulus nascebatur, &c. humanum non erat, sed homo erat, vt esset verum corpus in deitatis potentia, non inanis carnis species in resurrectionis iniuriam. Ex ser. 81. in m.

In ea Spiritus carnem possidebit.

Caro & sanguis regnum Dei possidere non possunt. Ecce, inquit, quomodo?

R

do carnis resurrectio prædicatur, quia ibi caro possidebitur à spiritu; non caro spiritum possidebit, &c. Neque, inquit, Apostolus corruptio incorruptionem possidebit. Vides quia non caro deperit, sed corruptio; non homo sed culpa, non persona sed crimen. Serm. 117. in fine.

Perpetua iuuentus.

Viderunt iuuenem, &c. Vt, inquit, cernerens nostræ resurrectionis ætatem, vident iuuenem: quia nescit resurrectio senectutem, neque ætates recipit æterna perfectio. Ser. 82. in m.

Dextera est.

Sedentem à dextris. Quia, ait, resurrectio recipit nihil sinistrum. Vias, (inquit, quæ à dextris sunt, nouit Dominus: Prou. 2. iuxta 70. & Tunc statuet iustos ad dexteram suam.) Ser. 82. in m.

*Resurrectio probatur exemplis
naturæ possibilis.*

Carnis resurrectionem. Benè, inquit, credis, si te per Deum credis ex morte

resurgere posse, cui resurgunt semper elementa; sic tempus ex tempore, sic ex nocte dies; sic de sepultura tua semina: nec tu perire poteris, cum illa reuiuiscant: nec difficile est Deo facere de te sene, quod tu facies ipse de semine. Ser. 57. in f.

Carnis resurrectionem. Crede homo, ait, de morte resurgere te posse, quia antequam viueres, nil fuisti: aut quare dubitas, quod resurgas, cum tibi totum quod in rebus est, quotidie sic resurgat? Sol occidit, & resurgit; dies sepelitur & redit, menses, &c. Et ut resurrecturum te iugi & vernaculo instruaris exemplo, quoties dormis & vigilas, toties moreris & resurgis. Ser. 59. à m.

Coelum quod tu vides, inquit, homo firmatum, aëre toto portat aquas multas, nec portatur ab aliquo ipsum: quia sola illud appendit iussio; sola sustinet vis præcepti, &c. Terra quæ toto calcatur pōdere atque onere montium, hac mole solidatur, supernatat liquido fundamento, &c. Vt quod stat, mandati sit, non naturæ, &c. Mare quod tanto commotionis suæ vertice fertur, & eleuatur ad nubes, frænant tenues arenæ;

R

vt videamus potestatem non pulueri
cedere, sed præcepto, &c. omnia quæ
in eis sunt, mouentur ac viuunt solo
iussu facta, iterum sola iussione soluen-
da confirmat Propheta cùm dicit: Ini-
tio tu Domine, &c. Istis stantibus tu
nutasti: istis lucentibus cæcatus es, &c.
istos rectores mundi, istos confectus es
Deos, quos tuæ verus Deus subiecerat
seruituti. Necesse est ergo solui cuncta,
nouari omnia, vt vel tunc facta credas,
cùm videris esse reparata. Serm. 101.
in in.

Si te, inquit, vidisses factum, nun-
quam te moriturum sic defleuisses, &c.
vidisti te perfectum, vidisti te deco-
rum, &c. vnde esses, qualis esses, quia
nec nascentem, nec morientem videras,
nesciebas. Hinc est quod naturæ dedi-
sti totum, tibi te, Deo nihil. Propterea
per naturam redegit te, permisit ex ni-
hilo in puluerem reuocari, vt quid fue-
ris sic videas, & resurrecturus agas gra-
tias, qui factus, qui creatus ingratissi-
mus extitisti. Ex eodem. in f.

Non, inquit, timeamus eos, qui oc-
cidunt corpus, quia istam vitam non
perimunt, sed destruunt, dum de tem-
porali faciunt sempiternam. Quid plu-

ra ? qui viuificare sufficit, permisit occidi. Serm. 101. in f.

Et in nouissima tuba : Tuba, inquit, quæ in principio mundum vocauit ex nihilo, ipsa in nouissimo mundum reuocabit ex perditio; & quæ initio hominem suscitauit ex limo, ipsa in fine hominem resuscitabit ex puluere. Subijcit hac tuba diuinæ vocis diuisum chaos. Describit ornatum mundi. Sol & Luna, inquit, vicissim mundi circummeunt metas, &c. hinc tempora eundo veniunt; esse incipiunt dum desistunt. Hinc semina nascuntur, crescunt, adolescunt, senescunt, decidunt, moriuntur: & iterum vitalibus sepulta sulcis, resoluta putredine salutari ex morte in vitam suam redeunt; de corruptione propria suscitantur in forma. Et si hoc fratres, Dei vox, tuba Christi, per dies, per menses, &c. dat morti, vitæ reddit; quare quod in omnibus facit semper, semel facere non possit in nobis? aut in nobis solis virtus diuina laceat, propter quos solos totum quod prædictum est, Dei operata est maiestas? Homo si tibi omnia, sua ex morte reuiuiscunt; cur tu Deo tua non reuiuiscas ex morte? Ser. 103. à p.

R

Notum vobis facio, quia Christus mortuus est, & quia resurrexit, &c. in quo & statis, &c. Stat utique, inquit, qui semper viuit: quia moriturus semper, iacet, &c. Nisi, inquit, Paulus sine causa credidistis: Non solum fratres, sine causa credidit, sed & sine causa vixit, qui se ad hoc solum natum credidit, ut periret: homo quid tibi oritur, quod non occidat; quid tibi quod occiderit, non resurgit? Dies mane oritur, serò sepelitur in nocte, & iterum resurgit in mane? Sol quotidie nascitur, quotidie moritur, resurgit ipse quotidie: tempora dum transeunt, pereunt; dum redeunt, reuiuiscunt: Vnde homo si Deo non credit, si non acquiescis legi, si non consentis auditui, vel oculis tuis crede, &c. Subdit de elementis: Certè, inquit, si ista longè sunt inferiora, quæ de morte, tuo opere suscitantur, te posse Dei opere doceant suscitari. Vnde ad semen Apostolo te docente, 1. Cor. 15. Tolle triticum aridum sine sensu, sine motu, duc sulcum, fodi terram, fac sepulchrum, sepeli triticum. Inspice quemadmodum morte deperit, putredine corrumpitur, & cum peruenerit ad totum, quicquid

desperatio, &c. ingerebat: tunc subito reuiuiscit in germine, in herba pubescit, &c. & ad totam ipsam quam tu perijisse deflebas, speciem resurgit, & formam: ut te homo triticum non tam doceat manducare quàm sapere, non tam cogat laborare quàm credere, &c. Homo accipe fidem, quia gratis datur: crede resurrectionem, quia qui promittit illam, pretiū non requirit. Ser. 118. à m.

Resurget caro ut semen.

Credamus, ait, quod crux nostri corporis sit aratrum, fides semen, sulcus sepulchrum, resolutio germen; expectatio tempus: ut cum ver Dominici aduentus arriserit; corporum nostrorum matura tunc viriditas vitalem resurgat in messem, nescituram iam finem, non passuram falces, nec flagella sensuram; quia depositis in morte vetustatis paleis nouum gloriosi corporis consurgit in fructum. Ser. 103. in m.

Resurrectio fiet in propria carne.

Quare, inquit, homo se in alia putat, aut in sua non putat carne rediturum, aut carnem seruus forte dedignatur suam; cum nostram Dominus non

R

mutauit ? Acquiesce homo ipsum te futurum esse in carne tua , ne tu ipse non sis, si in carne surrexeris aliena. Ser. 76. à p.

Ros verbi mortuos suscitabit.

Dominico sputo, ait, vacuas oculorum replet lacunas , diuino ore luciferam dat saliuam ; vt sancti roris gutta baptisaret oculos peccatoris , vt aperiat venia quos clauferat culpa. nemo ergo dubitet diuino imbri tota arefacta mortalia membra posse reuiuiscere; cùm videat parua Dominici sputi gutta arentes cæcitate oculos sic subito suscitatos in lucem, Esa. 16. Exurgent mortui , & resurgent qui in monumentis sunt , &c. Quomodo ? Ros enim qui abs te est, sanitas est illis: quod est pluuia semini , hoc resurrectoris Dominicus imber. Ex ser. 176. à p.

Resurrectio nostra Christus est.

Non , inquit , de pinna templi tantum se dedit ad terram ; sed è cœlis se ad inferos vsque iactauit , vt non cadentium forma , sed resurrectio esset mortuorum. Ex ser. 13. à m.

*Tuba vox Christi suscitans
mortuos.*

Ex verbis Apostoli 1. Cor. 15. Canet tuba, & mortui, &c. Quæ est, inquit, ista tuba, quæ inferis infert bellum, sepulchri resoluit moles, intonat mortuis vitam, resurgentibus in lucem perpetem dat triumphum? Quæ est? Illa quam superius Dominus dixit Ioan. 5. Mortui audient vocem filij Dei. Tuba, non quæ, &c. sed quæ de corde patris, ore filij, vitalem simul & inferis & superis dat clamorem: (quia & de cœlo & de inferis animas educet ad corpora) Ser. 103. in p.

Flevit Christus quia nondum omnes suscitaret.

Lachrymatus est Iesus. De quo, inquit, gaudet mortuo, ipsum cum resuscitat, tunc lamentatur: qui cum amittit non flet, cum recipit, tunc deplorat, tunc fundit mortales lachrymas, vitæ spiritum cum refundit? &c. non dolore mortis, sed illius lætitiæ recordatione lachrymavit; qui voce sua, voce vna omnes est mortuos perpetuam resuscitaturus

S

turus ad vitam : fremit spiritu, & tota se viscerum commotione conturbat, quia adhuc solum Lazarum, & non iam omnes mortuos suscitabat. Serm. 64. à m.

Cur tunc Christus non omnes suscitavit.

Christus, inquit, in corpore nostro manens quod omnes non suscitavit mortuos, omnes non sanavit agrotos, credamus hoc non potestati defuisse, sed tempori, &c. sustulisset fidei tempus, & nihil secundi adventus sui reseruasset ad gloriam. Ser. 102. in p.

Ecclesia vidua ad suscitandum hominem Christum mouet.

Si, ait, ad vnius viduæ lachrymas temporales sic motus est Christus, &c. ut planctum verteret in gaudium, & exequias lugubres in festiuitatem natalitiam commutaret, &c. Quid modo quando inardescet viribus suis ad Ecclesiæ suæ lachrymas diuturnas; ad sponsæ suæ sanguineos sudores? (intelligit lachrymas confessorum) donec vnicum suum, hoc est, populum Chri-

Q

stianum, quem tota ad mortem ferunt tempora, occurrens Christus de mortali feretro, perpetuæ vitæ reddat, in supernæ matris gaudium sempiternum. Ser. 103. à m.

Resurrectio credenda.

Vide infra, titulo proximè sequenti.

Amanda non timenda.

Exterriti sunt custodes, &c. Miseri, inquit, quos tunc percutit mortis pavor, quando securitas redditur vitæ, &c. obsidebant sepulchrum, resurrectionis ianuas obstruebant; & ne qua posset intrare vita, mors perire, servabant, &c. Misera & sibi inimica mortalitas, dolet se mori, ne resurgere possit, oppugnat, &c. Grandis dementia est, hoc hominem nolle credere, quod sibi desiderat euenire. Ser. 74. à m.

Resurrectio timorem dat impijs, gaudium bonis.

Nolite timere vos. Hoc est dicere, inquit, timeat Iudæus qui tradidit, Pilatus qui addixit, qui illuc miles, quæ

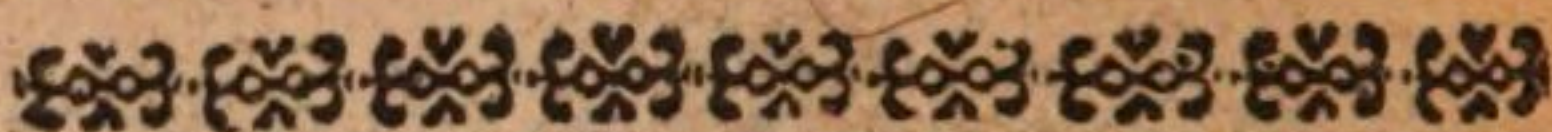
R

crucifixit impietas, & c. quæ obsedit sepulchrum sæuitia; perfidia, quæ emit, mendacium, fidem quod vendidit: Inhumanitas quæ Dominum suum resurrexisse dolet, non dolet occidisse. Ser. 80. à p.

*In resurrectione vir mulierem
præcedit.*

Vbi de mulieribus quibus prior apparuit. Putas, inquit, & c. ipsa etiam virilis portio sic notatur, vt ad resurrectionis gloriam muliebris recurrat infirmitas? & c. Mulier hic virum sequitur, non præcedit, vbi vir resurgit in Christo, & c. Iam vir erat in Christo quando Angelus ad mulieres venit: vt quantum præcellit Deus Angelum, tantum vir mulierem præcederet in honore. Ser. 80. in p.

S

S A B B A T H U M.

Abusus Indæorum.

P Utat, inquit, Sabbathum iumentis, non hominibus consecratum, qui periclitanti boui, vel asino, Sabbatho festinus occurrit; hominique morienti Sabbatho pietatis quicquam, miserationis quicquam non indulget. Et hoc facit excors, ut in pecore violet Sabbathum, & in homine ipsam violet sanctitatem, ac sic Deo Dei lege præscribit, &c. Et conuersi sunt in arcum peruersum qui in Dominum legis præcepta rectissima sic retorquent. Ser. 105. in f.

Dies boni operis.

Obseruabant, inquit, solliciti Sacerdotes Sabbathis, non si peccaret, sed si curaret, &c. quasi contra salutem, non pro salute Sabbathum sit prouisum, &c. tali legis interprete, non dico laborat nimis, sed funditus & expirat agrotus. Ser. 32. in m.

SACERDOS.

Gravius peccat.

Desperatus, inquit, incurrit, qui in **ip**sīs dominantis oculis offendit, & excusatione caret, qui facinus ipso iudice teste committit. Aut quam defensionem sperat, quem testimonium conditoris accusat? Ser. 26. à p.

Dispensator, inquit, diuini Verbi, & cœlestis doctrinæ prorogator, qui ante Dominum statiuigiter, versatur inter altaria semper, &c. ex homine totus in Angelum substitutus, non potest nisi in ipsa Dei facie inter Sanctorum Sancta peccare; vt inde sibi sumat crimen, vnde alijs veniam consueuerat reportare. Ser. 26. à p.

Simoniacus.

Cùm notasset Scribas & Sacerdotes turbatos. Sacerdotes, inquit, prophanauerant sancta, & peccata vendentes, in quæstum veniam pietatemque conuerterant. Scribæ doctrinam cœlestem, scientiam salutarem, vitale magisterium, in sensum suum, in perfidiæ lapsum, in lethale vaniloquium commu-

tarant: hinc est quod Christum nolunt
nasci, viueretiment, quia nouerant se
eijciendos templo, priuandos Sacerdo-
tio, oblationum munere vacuandos.
Ex ser. 158. à p.

SACRIFICIUM *hominis.*

Corpus & anima sacrificanda.

Vt exhibeatis corpora, &c. Et quid est,
ait, quod tacetur anima, & solum cor-
pus ad Dei hostiam sic vocatur? Fratres,
hic Apostolus honorat corpus, non mi-
norat animam, &c. Hoc Apostolus cu-
pit soluere, &c. expirare contendit, vt
corpus ad originem animæ conscendat,
non anima descendat corporis ad natu-
ram, &c. Et animam & corpus, id est,
hominem totum ad hostiam sanctam,
ad placitum Deo sacrificium vult veni-
re. Ser. 109. in p.

Quod optimum, offerendum.

Sanctam, &c. Quantum, inquit, im-
maculata hostia placat Deum, tan-
tum Deum victima si maculata fuerit,
exacerbat, &c. Abel Deum portans ad

S

Dei sacrificium, sicut agnus assumitur) Cain (supra dixerat cum sua, suo malè compartitur authori) gestans sibi stipulam, fomentum sibi per quod exureretur inuenit, &c. Ser. 109. à p.

Homo se victimet Deo.

Homo, ait, offer Deo animam tuam, vt sit pura hostia, sacrificium sanctum, viuens victima, quæ & tibi maneat, & data sit Deo. Hoc qui non dederit Deo excusatus non erit, quia daturus se non potest habere. Ser. 43. à m.

Vt exhibeatis corpora vestra, hostiam viuam, &c. Apostolus, inquit, sic rogando omnes homines ad Sacerdotale fastigium prouexit, &c. ô inauditum Christiani Pontificatus officium! quando homo sibi ipse est & hostia, & sacerdos, &c. quando hostia mactatur, & uiuit; sacerdos nescit occidere, qui litabit. Mirum sacrificium, vbi corpus sine corpore, vbi sine sanguine sanguis offertur, &c. Hostiam viuam, fratres, hoc sacrificium Christi descendit ex forma, (factus obediens, pauper Aug. Christus lancea vulneratur, ô paupertas! castus vt lilium inter spinas) qui corpus suum pro vita sæculi vitaliter immolauit: &

verè corpus suum fecit hostiam viam,
quia viuit occisus. In tali ergo victima
mors expenditur, hostia permanet, vi-
uit hostia, mors punitur. Hinc Marty-
res morte nascuntur, sine inchoant, oc-
cissione viuunt, & in cœlis lucent, qui
in terris putabantur extincti. Ser. 108.
in m.

Hostiam viam offerat.

Viuit, inquit, corpus tuum homo,
viuit quoties à te Deo virtutum vita,
vitiorum mortibus immolatur; non po-
rest mori qui vitali gladio meretur oc-
cidi. Ser. 108. in f.

Rationalem.

Rationale obsequium, &c. Quod, in-
quit, non præsumptione turbatur, non
temeritate confunditur, non violatur
illicitis, non simulatione fucatur, &c.
Obsequium ratione carens, feruor est,
furor est, quod ratione non frænatur.
Hinc Iudaicus populus Deum, dum sibi
præter rationem quærit, Deum, cui cum
ratione seruiebat, amisit: hinc filij
Aaron dum rationis sunt immemores,
dum præsumunt terrenos ignes diuinis
ignibus admouere, flammam sacrificij

S

salutaris in pœnale sibi incendium commutarunt : hinc Saül tumens regali vertice, dum putat sibi & de sacerdotio quid licere, regnum quod acceperat, altaris temerator amisit. Hinc Iudæus dum legem sine legis ratione excolit, legis interemit authorem, &c. Serm. 109. in m.

S A N C T I.

Nil illis mirabilius.

Vide supra, v. Petrus, tit. Laudes eius & officia.

Ætate non deficiunt.

Proceſſerant in diebus, &c. Non deſſerant, inquit, vixit in ſanctis ætas; non defecit, ſed præceſſit; aut quid illis deficit? quibus accedunt ſemper incrementa virtutum? Ex ſer. 89. à m.

Non ſemper exauditi ſunt.

Moyſes, inquit, qui de ſeruó in amicum, de homine promouetur in Deum, Dei faciem quærit, & non inuenit; petit, ſed non accipit; & vt poſteriora Dei tantum videat, admonetur, quatenus

Qv

homo Deum quærat sequi, non præcedere; neque ante Deum quæ sint, quærere præsumat, sed quod per Deum sint omnia, adorator agnoscat. Ex ser. 131. in p.

Lapsus eorum nos erigunt.

Erigi nos, inquit, sanctorum lapsibus, sanctorum trepidatione fundari; cunctatio nos hodie Zachariæ docuit sacerdotis. Ser. 90. in p.

S A P I E N T I A

Sobria est.

Vbi de sale, & ex Rom. 12. Non plus sapere. Amarat, inquit, nimietas, quod poterat condire mensura. Ex serm. 125. in p.

S A T I S F A C T I O.

Per eadem facienda, quibus deliquimus.

Et capillis, &c. Vt, inquit, iuxta Psalmistam 67. Verticem capilli, ex quo ambulauerat in delictis suis, in sanctitatem tali verteret seruitute. Serm. 93. à m.

*SCANDALVM**Acceptum à Christo.*

Lapidem, inquit, firmandis vestigijs
latum, in totam sulcauit & exasperauit
offensam : & totius fundamenti petram
vertit in scandalum, vt esset miseris ad
ruinam. Ecce pono, inquit, Esa 8. &
28. in Sion lapidem offensionis & pe-
tram scandali. Ser. 27. à p.

De venia data publicano.

Vrebat, inquit, videntes, quod vsura
quæ vastat terram tollebatur ad cœ-
lum, & hanc quam detestantur homines
Deitas aduocabat, &c. Ser. 28. à m.

Datum à Diabolo.

Vide supra, verbo Diabolus, tit. Ab
eo scandalum.

A sensibus nostris.

Tertium genus, ait, est scandali,
quod nostris generatur ex sensibus, &c.
Vnde Eva Gen. 3. vetiti & lethalis cibi
sic gustu sauciata, sic visu, &c. Marci 9.
Si scandalizauerit te oculus, &c. quam-

uis Dominus lapsus & vitia iusserit nos
sic secare, non membra; tamen si hoc
Eua mater humani generis sic fecisset:
melius siue oculo & manu in vitam
venisset, quàm totam posteritatem
suam lamentabilem misisset in mortem.
Ser. 27. à m.

A mulieribus ornatis.

Vide supra, v. Mulier compta, tit.
Scandalum est.

Mola asinaria pœna est eius.

Vbi de lapide molarì, &c. Quare,
inquit, non lapis, sed lapis molaris?
quia lapis molaris, dum triticum terit,
dum farinam fundit, à polline furfu-
rem dum secernit, panem piè laboran-
tibus subministrat. Benè ergo illi, qui
eligit minister scandali magis esse,
quàm pacis, ad collum lapis alligatur
molaris, vt hoc illum ad mortem tra-
har, quod illum trahere debuisset ad vi-
tam: quia sensus ad vitam datos, mor-
tis conuertit in scandalum, suadendo
aliud videre, aliud audire, aliud sentire,
aliud sapere quàm erat in Christo; hinc
angularem lapidem, hinc adiutorij lapi-
dem: hinc lapidē sine manibus excisum

(Isa. 28. 1. Reg. 7. Dan. 2. Vide Aug. in
versum, per diem sol non vret te, &c.)
quod est Christus; sic pusillorum cir-
cuit & traxit ad scandalum, vt non pa-
nem vitæ, sed panem lachrymarum
conficeret & doloris, &c. inde sumat
pœnam, vnde sumpsit & sensum: &
exæquetur iumentis insipientibus qui
noluit hominibus superna sapientibus
comparari. Ser. 27. à m.

SCRIPTURA SANCTA
obscura est.

Singula, inquit, Scripturæ verba, si
libris singulis mandarentur, nec sic my-
steria, quæ in ipsis sunt, audientibus
perlucere; & quid faciet subitus &
brevis sermo? qui in modum fulguris
priusquam illustret oculos, iam refugit;
nec dat lucem videntibus, sed pauorem.
Orate ergo vt qui in sæculi obscuritate
versamur, & in carne positi noctis tem-
pus agimus, non diei, lucernam nobis
verbi sui accendat, quæ præuia, myste-
rij cœlestis ingrediamur obscura; &
gradu lento perueniamus ad scientiæ
diuinæ quantum possumus, claritatem,
&c. Ser. 64. in p.

Se comparat, haustum aquæ viatori sitibundo porrigenti, sed sitim penitus non extinguenti, scire volenti secreta fidei. Si, inquit, ad humana perdiscenda tota hominis brevis est vita: quod tempus sufficere credimus ad intelligentiam posse diuinam? Date ergo veniam fratres, si intra punctum temporis, & vnius horæ vix momentum obscure lucidare, clausa reserare, firmare dubia, profunda contingere non possum. Ser. III. in p.

Cautè intelligenda, non occidat.

Initio vtitur similitudine eius qui nisi cautè vtatur antidoto, fit ei perniciosum, sic verbum Dei, &c. Ser. I, 6.

SENECTVS

Fœcunda, ridicula est.

Celabat se mensibus quinque. Puerpeam, inquit, senectus abscondit extrema, ne sterilitatis opprobrium risus fœcundæ senectutis augeret, &c. Subdit de Sara. Quod, inquit, risui posset esse omnibus prægnans & onerata canicies, ipsius germinis testatur ex nomine. Ex ser. 92. in m.

SEPULTURA CHRISTI

Vera est.

Sepultus, &c. Sepulturam, inquit, patitur, ne mortem non adisse ut vinceret, sed simulasse ut eluderet, ab impijs iactaretur. Ex ser. 58. à m.

Vitalis est.

Mutatur, ait, hic ordo rerum: mortem, non mortuum deuorat hoc sepulchrum; domus mortis mansio fit vitalis: vteri noua forma mortuum concipit, parit viuum. Ser 74. à m.

Schola vitæ.

Sedebat, &c. Cœlestis, ait, natura ignorat lassitudinem, nescit laborem, sed factus est lapis vas angelicæ sessionis; doctrinæ cœlestis cathedra, schola vitæ, qui à Iudæis ad mortis ianuam, ad cineris seruitium, ad triste silentium fuerat constitutus. Ser. 57. à m.

Ingrediuntur, inquit, sepulchrum ut consepultæ Domino, totam fidei resurgerent in salutem. Ser. 77. in f.

Vtero virginis nobilior.

Videre sepulchrum, &c. Venit, inquit, Maria ad sepulchrum, venit ad resurrectionis vterum, venit ad vitæ partum; ut iterum Christus ex sepulchro nasceretur fidei, qui carnis fuerat generatus ex ventre: & eū quem clausa virginitas vitam protulerat ad præsentem, clausum sepulchrum ad vitam redderet sempiternam. Diuinitatis insigne est clausum virginem reliquisse post partum: de sepulchro clauso exiisse cum corpore, est diuinitatis insigne. Ex ser. 75. à p.

*In ea Christus sepeliuit mortis
ignominiam.*

Vide supra, v. Resurrectio Christi, tit. Sustulit ignominiam mortis.

Eam Angeli custodiunt.

Sedebat super eum. Non, inquit, lassitudinem recreans, sed sacri & vitalis sepulchri se esse præsidem sic demonstrans, &c. Sedet, quia ab illo tam venerabili sepulchro numquam Angelus recedit. Ex ser. 77. à m.

Cathedra est Angelica.

Vide supra, v. eodem, tit. Schola
vitæ.

SEPULTURA LAZARI.

*Spelunca eius latrociniorum
receptaculum.*

Erat spelunca. Quid est, inquit, quod
tantopere speluncam Euangelista com-
memorat? Spelunca planè vbi homi-
nem Diaboli latrocinium collocavit;
spelunca vbi virum fraus condidit mu-
lieris; spelunca, vbi Dei plasma mor-
tis rapacitas includebat. Ser. 65. à p.

SERVVS ET DOMINVS

Inuicem sibi debitores.

Vbi de Dominis, &c. Seruis, inquit,
victum & vestitum debitum reddas,
remittas culpas, minas temperes, impe-
res disciplinam & habeas eos fratres
progenie cœlesti, quos subditos munda-
na possides seruitute, &c. Deinde de
seruis erga Dominos, &c. Deo antè qui
corda videt, quàm homini tenetur ob-
noxius: qui te parem fecit per gratiam,

quem conditio fecerat disparem vilitate seruili. Ex serm. 26. à m.

Homo, ait, quod à seruo exigis; impende ei, qui te Dominum fecit: tu qui semper dormis, & à seruo exigis vigilias indefestas, aliquando vigila Domino tuo sine cessatione pro te vigilantibus: assiste tuo Domino, vel momento vno, ieiunanti; cui manducanti tuus seruus semper assistit: remitte seruo innocenti, cui peccanti blanditur Dominus tuus. Ex ser. 161. in m.

Seruus quàm miser.

Vbi inter multa de seruorum miseria. Appenit, inquit, Domino suo cibos multiplices arte rota totius saporis conditos: ipse autem semicoctam, nec fuditam forsitan cœnulam gustaturus: ad longissimi conuiuij fabulas longiores stat fixus, &c. seruus colligit, componit, reponit, &c. vt nihil sibi aut parum notis ad escam reseruet & soporem, &c. post hæc omnia, nisi vigilet in crastinum, &c. manicabit ad verbera, &c. vocem non habet conditio seruitutis. Ex ser. 161. à p.

*SERVITVS DEI.**Iugum suaue.*

Ex Matt. II. Iugum suaue. Nescit, ait, lassescere baiulus misericordiæ, pietatis euector. Ser 170. in m.

Quàm diuersa à seruitute peccati.

Liberati à peccato, serui facti estis iustitiæ, &c. Peccatum, inquit, te antè mentiebatur liberum, quem tenebat miserandè captiuum: nunc gratia te vocat seruum, quem vt verè faceret esse liberum, Dei ipsius adoptauit in filium. Impleta est ergo Christi sententia, quæ dicit: qui vult esse Dominus, sit seruus. Beata est hæc seruitus, quæ dominationem generat sempiternam, &c. Quem enim fructum, &c. nam finis illorum mors est. Ecce, inquit, qualiter manumittit: Ecce quali præmio honorat illam Diaboli seruitutem; vt mors simul, & vitam finiat, & inchoet pœnam: Et qui Christo seruiunt fratres illusa morte cùm stipendijs sanctitatis perpetuam transferuntur ad vitam: finis enim

Christi non suscipit finem, quia non interficit hominem finis iste sed perficit. (neminem posse duobus Dominis servire. Paulus ostendit, cū, inquit, serui essetis peccati, liberi fuistis iustitiæ: nunc autem liberati à peccato, serui facti estis iustitiæ; antè, inquit, serui peccati, nunc iustitiæ. Per Apostolum, ecce succedit seruitus seruituti. Serm. 114. in fine.

Seruitus nostra Deo inutilis.

Serui inutiles sumus, &c. Si quicumque, inquit, boni feceris, crede te dominanti soluisse debitum, non beneficium præstitisse, &c. quando per se homo utilis ad diuina, qui sic sibi est inutilis ad humana? Serm. 161. à m.

Serui Dei stant.

Iacet in domo, &c. Serui tui, inquit, etsi patiuntur mala, non patiuntur ad poenam, sed subeunt ad coronas. Adversa illis non sunt necessitatum causæ, sed causa victoriæ. Ex ser. 15. à p.

Seruiendum Deo in spe & timore.

Renunciemus malis, inquit, vt respondeant bona, seruiamus Deo bono, vt non malis gentibus & potestatibus iniquis seruiamus. Ser. 20. in f.

Deus imitandus est à seruis suis.

Nec, inquit, de dignetur seruus hoc accipere à conseruis, quod Dominus à seruis, & pro seruis dignanter accepit, palmis faciem non negauit, &c. Ergo, fratres, si dignum Dominus pati duxit; pati seruum quomodo videtur indignum? Erramus, erramus, fratres; qui non facit quod iussit Dominus; gratis sperat, Dominus quod promisit. Ser. 38. in fine.

Deo aliquid dandum seruitij.

Dedimus, inquit, corpori annum, demus animæ dies; impendimus nobis tempora, tempus deputemus auctori; viuamus Deo paululum qui sæculo viuimus totum. Ser. 12. in p.

Demus, inquit, Deo aliquid temporis vitæ nostræ, ne totam diem infœlix ista

vanitas & sollicitudo miseranda consumat: ne noctem totam perniciosus somnus, & inanis sopor expendat, sed itidem pars diei & noctis, ipsi temporum deputetur auctori. Vigila homo, vigila, habes exemplum, ut quod tibi Gallus impendit hospiti, tu tuo exhibeas creatori, &c. audi prophetam dicentem Isa. 26. iuxta 70. De nocte spiritus meus vigilat ad te Deus: & Psal. 76. Deum exquisivi nocte manibus, &c. & Ps. 54. Diei verò tria tempora idem Psal. Deo admonet deputanda. Vespere & mane, &c. & Dan. 6. &c. Ex serm. 21. à m.

Tantum Deo serviendum, quantum mundo.

Humanum dico propter infirmitatem carnis vestræ: sicut exhibuistis membra vestra, &c. Magnitudinem, inquit, pietatem ostendit, cum Evangelicam doctrinam ad tam humilia, & penè verecunda deponit exempla, &c. Absurda, fratres, atque indecens comparatio videtur, quæ tantum gloriæ, quantum turpitudini hominem cupit esse subiectum; sed utinam vel tantum.

Et quando tantum Deo, quantum mundo? quando tantum cœlo, quantum terræ, quando tantum virtuti, quantum vitiis fragilitas humana famulatur? &c. Adimit excusationem, qui possibilia sibi & vſitata præcipit repensari debere pro maximis. Da ergo homo Deo tantum, quantum carni, vitijsque tribuisti. Ser. 114. à m.

Deo simul & Diabolo servire non possumus.

Renunciate mihi. Conuenienter dixit, ait, renunciate mihi, quia semper Diabolo renunciat, qui peruenire festinat ad Christum. Christianus futurus à Sacerdote cùm audit: Renuncias Diabolo? respondet, renuncio: propriè ergo Herodes à Magis sibi renunciari debere dicit, qui se Diaboli sciebat tenere locum, Satanæ non erat implere figuram. Ex ser. à m.

Putatis quia pacem, &c. Non, dico vobis, sed separationem. Quare, inquit? Quia coniunctio cœlestis est, in ista separatione terrena. Nemo potest connecti terræ, & iungi cœlo. Grata ergo & chara sit ista terrena separatio, quæ

nos à terrenis sic separat, inserat nos diuinis. Ex ser. 164. à m.

Servos suos Deus regni sui participes facit.

O bonitas effusa ! inquit, ô Inaudita pietas ! ô ineffabilis affectio ! in societate census pastor oves assumit : atque ad consortium dominationis servos Dominus asciscit : sic sic dat, cui deficere census, cui regnum minui, vacuari potestas non potest largiendo. Ex ser. 23. à p.

Nolite timere pusillus grex, &c. Provisionem regni, inquit, sine timore servilis status audire non sufficit, quia qui libertate vix dignus est, capere non valet infulas principatus : regnum velle servum crimen est : adire periculum, temeritas non timere. Sed hoc ad Christum quantum est ? aut quàm mirum, quod dat servis regnum, quod sibi servos facit in dominatione consortes, qui servorum pedes lauat, ut extrema servis serviatur servitute ? &c. Ex ser. 23. in m.

Servis

Seruis suis seruit in cælo Deus.

Præcinget se, &c. En, ait, mutatio inaudita rerum: En terribilis correptio dominationis, en pauenda conuersio seruitutis: quia parumper seruus assistit in Domini sui expectatione succinctus, & sustinendi fidem breui fatigatione portauit, cui vt talionem redderet, dissimulat se in ipsa diuinitate diuinitas. Epulanti seruo seruit Dominus, &c. & facit in patris iam gloria constitutus. Ser. 24. à m.

SERVITVS PECCATI.

*Multi seruiunt vitijs, qui domi-
nantur hostibus.*

Audiuius, inquit, eos dedisse vitijs pectora, qui dorsa hostibus non dederunt: proh dolor! victores gentium, vitiorum fuisse captiuos, &c. stetisse inter saeuientes gladios, & inter eneruata lenocinia corruisse, regnis fuisse terrori, ludibrio fuisse peccatis, &c. iacuisse effuso vino, qui iacere effuso sanguine nescierunt. Ser. 41. in p.

Servitus peccati quàm misera.

Erat homo, inquit, peccati servus, erat captivus mortis, erat mancipium Dæmonum, &c. Quando homo non sub peccato tristis? quando non sub morte lugens? quando non sub Dæmonibus pallens? Ser. 6. à p.

Vide supra v. Lex vetus, titulo Abrogata.

Qui servivit peccato, ei dominetur.

Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, &c. Non dixit, ait, non prouocet, non titillet, sed non regnet, non dominetur, configat ad vincentis gloriam, &c. Et tandem se doleat impia peccati dominatio à servis quondam suis tota securitate calcari: & crudelis tyrannus in gemiscat, subiectum se suorum pedibus captiuorum: & ad eorum de quibus diu triumphauerat se veteranus hostis peruenisse deplorat. Ser. 113. in f.

Qui seruiuit Diabolo, de eo triumphet.

Hoc est, inquit, diuinæ virtutis insigne, hoc trophæum singularis triumpho, ut prædæ suæ prædo ipse, ipsis captiuis suis ipse captiuus; vinctis quondam suis vinctus ipse Diabolus nunc tradatur. Serm. 170. à m.

SILENTIVM.

Vocis pater est.

Pater, inquit, tacet ex pœna, ex verecundia mater celat: O quanta silentio vox nascitur! ô quanta taciturnitate tuba sæculis inclamatura generatur! O quod secretum diuini iudicis dat præconem. Ser. 92. à m.

Non citò respondendum.

Vide supra v. Maria, titulo Magnam pensionem pro vteri domo accepit.

S P E S,

Virtus perfecta est.

Vide supra v. Christianus, tit. Eius
ætates.

Spes messis in semine.

Laborans messor, inquit, quod in se-
mine non videt, videbit in messe, &
quod in sulco deflet, gaudebit in fructu.
Ser. 40. in f.

Spes veniæ.

Remissionem peccatorum. Ipse, in-
quit, sibi donat veniam, qui sibi peccata
per Christum remitti posse confidit.
Ser. 57. in f.

Acquire, ait, tibi tua fide veniam,
quia satis sibi inimicus est, qui hoc si-
bi dari non credit, quod tota benigni-
tate largissimus promittit indultor. Ser.
58. in fine.

Spes in extremis habenda.

Vbi de Lazaro resuscitando. Dile-
cto, inquit, non langoris medicinam,
sed resurrectionis gloriam mox para-

uit, &c. Dat locum morti, licentiam
dat sepulchro, &c. nil negat putredini,
nil foetori, &c. atque agit vt humana
spes pereat tota, &c. quatenus quod fa-
cturus est, diuinum sit, non humanum.

Ser 63. à p.

Cùm quæfisset, cursu Herode impio
natus Christus. Merito, inquit, genti
sanctæ, quia humana desunt, diuina
succurrunt, & adest Deus ipse, cui ho-
mo non erat, qui adesset. Ex serm. 156.
in m.

Spes vitia superat.

Beatus vir, &c. Sicut, inquit, dimi-
caturus cum bestiis, pronunciantur antè
brauia, &c. Propheta beatitudinem sic
præmisit, vt prouocaret hominem, to-
tam quam post enumerat, criminum
vincere feritatem. Ser. 44. à p.

Spes vilia temnit.

Vide supra v. Christianus, tit. Patrem
Deum habens, nil in terra quærat.

Quis, inquit, de victu, quis de vesti-
tu? quis de plebeio censu, & vernalis
cespiris vilitate suspirat, de regno cer-
tus, de dominatione securus? Satis sibi
inuidet, qui eleuatus ad summa, ipse

se ad humilia deiicit, ad egena deponit,
&c. Quid ergo cum terra, illi qui possi-
det cœlum ! quid illi cum humanis qui
adeptus est iam diuina ? nisi forte pla-
cent gemitus, eliguntur labores, aman-
tur pericula, pessima mors delectat, &
illata mala bonis sunt gratiora collatis.
Ser. 25. in p.

Spes cœli, pericula transgreditur.

Pericula, inquit, despicit, qui tendit
ad regnum, victoriæ cupidus nescit ti-
mere. Ser. 22. in p.

Spei motina.

Crede, inquit, creditori tuo, qui tibi
credidit debitori; expecta parumper vt
veniat, qui te diu expectauit vt venires:
Da illi inducias de promisso, qui tibi
quicquid erat debiti iam donauit. Aut
quare fatigaris spe Dei, cùm omne ge-
nus hominum subsistat spe, fide viuatur?
Subdit exempla agricolæ, viatoris, nau-
tæ, militis, filij expectantis hæredita-
tem. Ser. 71. à m.

*SPIRITVS SANCTVS.**In igne & aqua.*

Et vbi est illud, inquit, Ecce Agnus Dei ? vbi illud sicut ouis, &c. sed & illud, Ecce Rex tuus, &c. Quid sic arietat in verbo qui in passione tanta patientia tacet, in morte tota humilitate succumbit ? &c. Ignem veni, &c. Quid est ? Ager quoties longa incuria syluescit, & toto luxuriæ agrestis sordescit horrore, peritissimi cultoris vtique semper aperitur & purgatur incendio, ac studio benigno cultor ignis apponitur, vt exustis sentibus fiat facilis via vomeri, &c. Applicat, deserta Iudææ terra spinas producente, conuersum Christum ad gentes, &c. Sed hic ipse cultus non est nouus agricolæ veteri & cœlesti, nam legem pangere, gratiam serere, ignis semper opere consuevit. Daturus legem ignem præmisit in rubo : sed diuinum rubus portauit, non concepit incendium : iam tunc aculeis malitiæ plenum & ingratum culturæ legis populum præfigurans, & nunc in arua gentium cum destinaret Apostolos, sic eos igneo imbri perfudit, vt possent hu-

meſta ſiccare, ſicca infundere, deco-
quere cruda, frigida calefacere, ac-
cendere extincta, comburere noxia, &c.

Ser. 164. in p.

Baptiſmo habeo baptizari, &c. Vrget,
inquit, aqua ignem: cogitanda eſt talis,
tam diuiſa coniunctio. Vrget vnda
flammam, multiplicat flamma vndam
(per rarefactionem.) Quæ eſt talis,
tam concors iſta diſcordia? Geritur
hic ſicut diximus, agricolæ diuini ſpe-
cies: plena namque omnia calore ger-
minant, humore nutriuntur. Vnde re-
rum parens Deus ignis & aquæ com-
mercio nos generat, nos enutrit; quo-
rum tanto ardet, calet, exæſtuat, anhe-
lat affectu. Ex ſerm. 164. in m.

STEPHANVS.

Dux Martyrum eſt.

Vide ſupra v. Nomen, tit. Titulus
eſt, rei.

STERILITAS.

Gravis eſt.

Satis, inquit, graue eſt, & ſatis tri-
ſte, & virginitatis carere præmio, &

S

filiorum solatia non habere: sustinere onera matrimonij, & ad fructum matrimonij non venire, &c.

Apud homines miserum computatur (hinc dixit Elisabeth respexit auferre opprobrium meum inter homines) apud Deum verò reatus nullus est, vbi parentis culpa nulla est, sed iudicium dene-gantis. Serm. 92. à m.

S Y D E R A.

Non Christo imperant, sed parent.

Cultores, inquit, syderum, noctis incolæ; authorem lucis, densis inveniunt in tenebris, &c. vidimus stellam eius. Et quid non eius? Stella eius est, non ille stellæ, quæ accepit esse, sed non dedit, &c. non à Genesi, sed à genitore, mandato non fato, non à computatore, sed ab authore, non quæ daret ortum; sed quæ i sustineret occasum. Stellam non legiferam, sed signiferam, &c. Stella hæc ministra est viæ non vitæ, comes magorum, non cognata; Christi, non dominantis domina, sed ancillula servorum, &c. Ser. 157. à p.

Sydera colens peccat in cœlum.

Gentili applicat peccaui, &c. Peccauit, inquit, in cœlum, dum in cœlo solem, lunam, sydera Deos esse blasphematur, & hæc eadem profana adorando. Serm. 5. à m.

Syderum cultor magno miraculo conuertitur.

Ecce Magi ab Oriente. Ab Oriente, inquit, ad Orientem veniunt Magi, &c. quando vnum Deum, sine Deo Chaldaeus adoraret in terra, qui in cœlo dijs totidem, quot syderibus seruiebat? Plus cœleste de Magis quàm de stella signum est, quod legis authorem Magus scit, &c. Ser. 156. in m.

Vidimus stellam eius, &c. Verè, inquit, sicut dixit Apostolus: Cùm esset Diues, pauper factus est, &c. & habere coepit stellam vnâ, totam qui fecit, habet & continet creaturam, &c. qui habet stellam, non habetur à stella; nec ipse agitur cursu stellæ, sed ipse stellæ agit cursum, &c. Apparuit stella non volens sed iussa; non Astrologi scientia, sed præscientia conditoris, non Arithmetica ratione, sed sanctione di-

uina, non arte magica, sed Iudaica prophetia, &c. Ex ser. 156. à m.

SYNAGOGA.

Meretrix.

Meritò, inquit, lex carnali coniugio comparatur, quæ non obtinuit cum Synagoga spirituale consortium, &c. Occurrit enim tanto viro, id est, legi, non compta moribus, non monilibus ornata virtutum, non incessu grauis, non verè illo flammeo virginalis verecundiæ operta velamento, sed lasciuia oculis, soluta gressibus, &c. & tota dolis & simulationibus perfucata, &c. tota præceps ad idolorum lupanaria conuolauit, &c. Vide supra v. Peccator, tit. cum eo recumbit ad veniam. Ser. 115. à p.

Ciuitas peccatrix.

Vide supra v. Ecclesia, tit. Ecclesia prælata Synagogæ.

Ficus sterilis.

Comparat hominem arbori. Infructuosa, inquit, arbor intricat cespitem, necat spatia, exhaurit terræ vires, cultorem conficit damno, &c. ac sic exci-

dere istam lucrum 'est : Sic homo qui naturæ donum , &c. per steriles atque inopes actus peruertit, occupat, mergit; authori fructum, cultori gratiam negat; sicut arbor è terra, sic iste è vita meretur excidi. à p.

Dicit hanc ficum signare Synagogam, quæ floruit in figura, legali tempore. Patriarcharum, inquit, radice solidata Sacerdotali exaltata culmine, prophetici dilatata ramis, Iudaicæ obseruationis repleta grossis, florebat tunc spe sola fructuum, &c. Hinc est quod Dominus aduentus sui tempora scire cupientes mittit ad ficum Luc. 21. Videte ficulneam, &c. Venit Christus & in Synagoga fructum fidei reperit nullum, quia tota dolis inumbrata perfidiæ. Subdit cultorem Angelus esse, Synagogæ, tres annos; legem, prophetas, aduentum Christi; stercora; gentium miseratio. Ex ser. 106. à p.

Vipera.

Progenies viperarum. Quia, inquit, quos Deus creauerat homines, fecerat filios Abrahamæ, malitia peperit & conuertit in viperas, &c. & fecit infando crudelitatis auspicio de morte patris

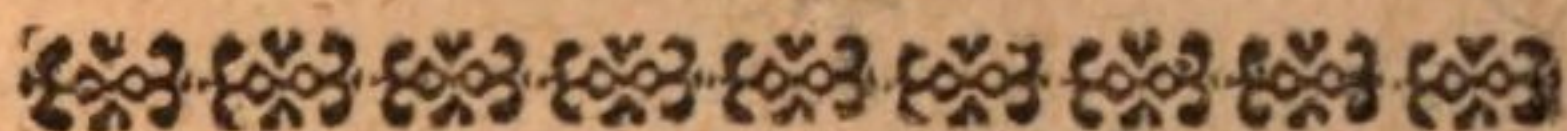
concipi, matris de morte generari. Soboles ingrata naturæ, cuius ortus est genitoris exitium, cuius vita est mors parentis. Vipera conceptus sui tempore, intra os suum receptum caput coniugis refertur abscindere, ut per cruenta oscula, non foetum concipiat illa; sed crimen: ac sic carnifices, sceleris sui pariat filios, vindictæ ordine, non naturæ. Nam genimina patris concepta de cæde, sanguinis antequam lactis exigunt nutrimentum, & ultionem petunt: Matris namque uterum viperæ dicuntur excindere & scelestum conceptus sui domicilium adhuc immaturis visceribus, maturo furore confringere: ut hoc sit illis vivere, matrem suam, matrem quæ illos tales genuit, non videre, &c. Deinde applicat Synagogæ. Ad quam, inquit, Christus affectu coniugis cum venisset, dicente Ioan. c. 3. qui sponsam habet, sponsus est; inter amplexus & oscula cruenta Iudæ Christi caput est expetitur, & ore petitum, cum dicitur, Crucifige, crucifige. Vnde pignora sanguine concepta tantò mox ad matris armanantur interitum (ut Paulus abortivus) ut disrupto Synagogæ utero ad vocem Ioannis concurrerent & regenera-

rentur ad Dei progeniem. Ex ser. 137.
in m.

In una dragma omnium rea.

Decem drachmas, inquit, decem legis diximus verba, ex quibus verbum perdiderat & Synagoga vnum. Quod vnum? Illud quod in Ecclesia primus, quia lucerna ardens erat Ioannes inuenit: In principio, &c. Deinde probat violatum ab ea decalogum, Decem vnum. Hoc, inquit, Synagoga dum non videt in filio, amittit in patre, &c. Non occides. Dum, inquit, Iudæus ipsam mandatorum seriem capite detrun- cat, antè Christi quàm legis extitit ho- micida, &c. Non mœchaberis: Dam- nata est, ait, Synagoga, quæ iuncta dijs gentium, repulit Christum, qui sepo- sita potestate dominantis, coniugis ad eam descendit affectu. Non furtum fa- cies: furata est dominicam resurrectio- nem quæ pretium militibus dedit, vt re- surrectionis infoderet, & occulceret ve- ritatem, &c. hæc est quæ conquirit falsos testes, &c. Ser 169. à m.

T

T E M P L V M.

Peccato violare quantum scelus.

Vide supra v. Sacerdos, tit. Grauius peccat.

*Templum nostrum Christus
ascendit.*

Ascendit in templum. In cuius templum, ait, hic non ascenderit Christus, cœlum non ascendit ille cum Christo, &c. Quod templum? Nescitis quia templum estis, & spiritus Dei habitat in vobis. Ser. 8j. in m.

S. T H O M A S.

Prophetavit, non dubitavit.

Nisi videro, &c. Cur, inquit, tam piè patientem, tam durè discutit resurgentem? Cur ea vulnera, quæ manus infixit impia, deuota dextera sic resulcat? &c. Cur tormentis Dominum, cur pœnis Deum, cur cœlestem medicum

T

probaturus de vulnere [discipulus sic requirit? &c. Quæsiuit, fratres pietas ista, exegit ista deuotio, vt resurrexisse Dominum nec ipsa in posterum dubitaret impietas. Sed Thomas non solum cordis sui, sed omnium hominum curabat incertum, &c. Certè prophetia magis, quàm cunctatio fuit. Nam cur talia peteret nisi à Domino ad indicium resurrectionis suæ seruata sola vulnera prophetali spiritu cognouisset? Denique sponte præstitit cæteris, quod iste tardius implorat. Ser. 84. à m.

T I M O R

Morte peior, amorem fugat.

Amare non potest, inquit, qui satis timet. Hinc est quod mundus perire maluit quàm timere, pauore mors ipsa leuior: denique Cain vbi parricidali coëpit terrore vexari, mortem petit, requiem credidit, si periret: Et quid dicam Cain? Elias ille vbi sensit toto se timore aspergi, repetebat quam fugerat mortem, melius existimans morti succumbere quàm timori. Ser. 147. à p.

*Timor Sanctus meretur
revelationes.*

Quod, inquit, per Angelum Deus mandat, ille meretur scire, qui timet scire, audi Dominum dicentem Isa. 60. super quem respiciam nisi super humilem, &c. Ser. 143. à p.

Timor S. sanctificat hominem.

Ex Psal. 18. Timor Domini sanctus, &c. Ergo, inquit, in sanctitate manet, qui Dei permanet in timore. Ex ser. 80. in m.

**TRIBVLATIO ET
TENTATIO.**

Vita hominis tota est.

Et ne nos, &c. Quia, inquit, in saeculo est ipsa vita tentatio. Iob. 7. &c. rogemus ergo vt nos arbitrio nostro non relinquat. Ser. 67. à m.

Diaboli est ministra.

Et ne nos, &c. Tentatio, inquit, Diaboli prauia, & amara est ministra. Ser. 72. in f.

Ferenda à bonis inter malos.

Segregabunt malos, &c. Portate, inquit, iusti, portate; imò inducias iustitate, brevis ista mixtura, longa separatione pensabitur. Ex ser. 47. in f.

Iniuria supportanda.

Si quis te percusserit, &c. Putasne, inquit, potest vulneribus inuenire victoriam, qui nec ictu palmæ acquirere vult coronam? &c. homo nonne talibus præceptis infantia tuæ rudimenta componuntur? Palmæ paruulorum sunt verbera, non virorum. Hinc est quod leuibus mandatis pueritia Christi animatur, ut ²⁴grauia toto iam robore Evangelica iuuentus accedat, ut hoc laboribus, pœnis, morte se gaudeat obtinere, quod per infantiam paruis iniurijs acquirere non valebat. Ser. 38. in p.

Tribulatio famis reuocat ad dominum Patris.

Fames, inquit, reuocat, quem saturitas exularat, famis illi patrem dedit sapere, cui copia tulerat sentire genitorem. Ser. 11. à p.

*Dei spectaculum est homo in
tribulatione.*

Vide supra v. Fides, tit. Fides forma-
ta brauium accipit sub finem.

Tribulatio Deum inuitat.

Videtur, inquit, quæ res ad domum
Petri inuitauerit Christum, vtique non
discumbendi voluptas, sed iacentis in-
firmitas, &c. In domo Petri non vina,
sed lachrymæ fundebantur, turbabat
ibi familiam non cura conuiuij, sed cu-
ra languentis; febris ibi, non edacitas
æstuabat. Ser. 18. in p.

Dat intellectum.

In arduis, ait, languoribus dat cre-
bro consilium vis doloris, in despera-
tis causis est sæpe magistra necessitas,
inuenit ipsa sibi passio medicinam.
Ser. 35. in p.

Mittitur ad maius bonum.

Inimicus homo, &c. Et tu, inquit,
quare hoc cum videres Domine per-
misisti? Quare? quia timere fraudes
non potest, cui nihil potest deperire:

& quia plus est mystica discernere, quàm prohibere mysterium: Maius est reparare perdita, quàm illæsa reseruare: simul quia oportet zizania esse vt qui probati sunt, manifesti fiant. I. Cor. I. Ser. 97. à m.

*Quomodo Deus inducat in
tentationem.*

Et ne nos inducas, &c. Deus, ait, sicut scriptum est Iacobi I. neminem tentat, sed tentare dicitur, cùm contumaciter euntes ad tentationū laqueos, derelinquit. Ser. 70. à m.

Petimus, inquit, ne peccatis impellentibus in tentationum foueas incidamus; inducere autem Deus dicitur, currentes ad crimina cùm relinquit. Ser. 71. à m.

In ea Deus consolator.

Fuit in diebus Herodis Sacerdos, &c. Dum dicitur, inquit, sub quo rege quis Sacerdos sit, temperantur mala: adest semper in mærore solatium, nec consolator deest cui imminet persecutor. Ser. 86. in m.

Tribulatio delicta compensat.

Meritò, inquit, paralitico dicitur; confide fili, remittuntur tibi peccata tua, quia compensat delicta doloribus. Ser. 30. à p.

Probat virtutem.

Gubernatoris, ait, peritiam non probat temperies serena, sed procellosa tempestas; blandiente aura nauim regit vltimus nauta; in confusione ventorum primi quæritur ars magistri. Ser. 20. à p.

Matth. 7. Ex fructibus eorum, &c. Flores, inquit, multi multitudinem fructuum pollicentur, sed examinati ventorum flabris ad fructum paucissimi perseuerant. Ser. 97. à p.

Ex ea virtus nostra.

Si quis te angariauerit mille passus, &c. Vt, inquit, vincat necessitatem voluntas, impietatem pietas, & hoc sit patientis virtus, quod imperat vis cogentis. Ex serm. 38. in m.

Superatur Dei gratia.

Sicut, inquit, per falcem spinæ magis dum succiduntur accrescunt; ita dum resecantur per legem, pullulant passionēs, quia intrinsecus velut in radice carnis fixæ solidantur: Sauciati ergo taliter Spiritum sanctum percipimus intrinsecus debellantem, victoremque vitiorum, vt passionēs forinsecus exclusæ pulsant, tentent, prouocent; sed concidant ad nostrorū gloriam triumphorum. Nobis, nobis cupit vincere, qui cūm dominaretur nobis dignatus est militare. Ser. iij. à m.

Dat salutem æternam.

Fides tua te saluam fecit, &c. Vt, inquit, sciret sibi præsentis vulneris causam, fuisse perpetuæ rem salutis. Serm. 34. à m.

Dat coronam.

Vide supra v. Seruitus Dei, tit. Serui Dei stant.

T R I N I T A S.

Distincta est in personis.

Credo in Deum. Personis, inquit, trinitas distincta est, non est diuisa substantijs; Deus vnus est, Deus solus est, sed non solitarius: Diuinitas nec Trinitate diuiditur nec confunditur vnitate. Ser. 60. à p.

Signata per sata tria.

Vbi de Sara, tres panes, Gen. 18. apponente. Vt, inquit, sterilitas mundi tota senectute conclusa in mensuris tribus, hoc est, in æqualitate Patris & Filij, &c. Fermentum fidei collocaret. Ser. 99. à m.

Vnitas Trinitatis.

Ex Baruch 3. Hic est Deus noster, & non est alius absque eo. Si, inquit, non est alius, &c. hæretice, cum hunc non habueris quem habebis? &c. vbi est pater? Propheta dicit, non est alius absque eo. Et vbi est? In filio vtique; quia præter filium non est pater. Et si in ipso est,

quomodo est alius hæretice? sic est alius persona, vt sit ipse substantia, &c. vt insit in Patre & Filio & Spiritu sancto personalitas definita, non separata diuinitas. Ex ser. 88. à m.

Pater æternus est.

Patrem omnipotentem. Semper ergo, inquit, filium fuisse credas, ne patrem semper non fuisse blasphemēs. Sed dicis: si genuit, quomodo semper habuit? quomodo genuit? Qui interrogas, fidem denegas, quā fateris: Credo dixisti: si credis vnde venit quomodo? Quomodo sermo dubitantis est, non credentis, &c. si est quod non potest, omnipotens non est; sed tu illum ex aliquo genuisse filium putas, quem totum fecisse confiteris ex nihilo: ex aliquo vtique si ex tempore: quod si pater tempus non capit, filius initium nescit: Sed quàm miserum! vt tu illum facias temporalem, qui te præstitit sempiternum. Ex ser. 62. in m.

Patris

T

Patris & Filij coeternitas.

Credo in Deum Patrem. Qui, inquit, confessus est patrem, confitetur & filium, quia sine filio pater dici non potest; & quia Deo augeri, Deo addi nihil potest, semper fuit filius, quia fuit semper & Pater; nescit inchoari filius, quia deficere pater nescit: nec crescit genitus, ubi genitor non senescit. Ex ser. 58. in m.

Patris vox super Filium.

Hodie, inquit, vox Domini super aquas. Quæ vox? Hic est filius meus dilectus, &c. quia alterum qui testimonium diceret, non habebat, &c. nemo nouit filium, &c. Ex serm. 160. in m.

Filius à Patre accipit.

Dabit illi Dominus, &c. Quid dat, inquit, aut cui dat? Vtique Deus homini dat diuinitas carni, &c. ex Ioan. 16. omnia quæ habet, &c. Et quæ necessitas accipiendi, ubi est habendi po-

testas? &c. Quis accipit quæ sua sunt?
&c. Putas quod honorem à Deo dedi-
gnatur accipere, qui ab hominibus
tantas accepit iniurias. Ex serm. 144.
in m.

Filius ineffabilis est.

Age homo, inquit, si tamen homo
progredere corde tuo, consurge, &c.
solus aperi quid est quod spiritus gene-
rat, Virgo concipit? fit Verbum caro,
Deus homo, homo transfertur in
Deum, &c. Cunabula capiunt quem
non capit cœlum; portatur humeris,
orbem qui sustinet totum, &c. Esto
maior Isaïa dicente: generationem eius
quis, &c. Ex ser. 62. à m.

Filij processio.

Patrem, &c. Qui, inquit vocari
pater, pater dici voluit, habere se filium
clementer ostendit, &c. de Patre filius
processit, non recessit nec successurus
patri prodiuit ex patre, sed prodiuit
mansurus semper in patre, &c. primus
& nouissimus: qui primus est, non est
iste post alterum: qui nouissimus, post
se alterum non reliquit: sed ista cum
dicit, non excludit patrem, sed in se

T

& patre vniuersa concludit. Ex ser. 57.

P.

*Filius naturalis vnus est patri,
adoptiuus plures.*

Vnicum, &c. Quia, inquit, etsi sunt multi filij per gratiam: iste vnus & singularis est per naturam. Ex ser. 57. in m.

Trinitas nos fecit, & refecit.

Spiritus sanctus, inquit, tunc toto se fudit illapsu, quando Pater de cœlestibus clamat; hic est filius, &c. & quibus in creandis nobis operatio fuerat vna, cum filio, vna fieret de nostra reparatione dignatio; sicque Christus diuerso tempore, vno eodemque die, magorum munere, atque mutatione, atque patris voce, Deus trino testimonio nosceretur, fieretque de trina ostensione Christi, Epiphaniæ vna & sacrata solemnitas. Ser. 157. in f.

A Trinitate resurrectio.

Tertia die resurrexit. Vt esset, inquit, nostri corporis resurrectio, virtus, gratia, beneficium Trinitatis. Serm. 62. in fine.

Tertia die, &c. Mori nolle, inquit, est timoris humani, diuinæ virtutis est surrexisse de morte: hic ergo non offendat mortis auditus, vbi resurrectionis gloria abscondit mortis iniuriam: quia hominis est quod moritur, Trinitatis est quod resurgit. Ex ser. 61. à m.

Trinitatis fides hominem eleuat.

Quid valeat, inquit, fides, credulitas quid possit, quanti sit confessio hodie monstratur in vobis, &c. Ecce fides, quæ Deum locuta est patrem; patrem vobis Deum hodie conquisiuit: Ecce vox quæ confessa est filium, vos Dei adoptat in filios: Ecce credulitas quæ Deum spiritum proclamauit, de carnis substantia mortali, in vitalem spiritus substantiam vos mutauit, &c. Ex ser. 71. in p.

Ad Trinitatem videndam purganda peccata.

Plane beatus, inquit, qui ista tria (scilicet, abire in consilium impiorum, in via peccatorum stare, & in Cathedra pestilentiae sedere) declinando ad Trinitatis beatitudinem meruit peruenire. Ex ser. 44. in f.

V

VANITAS.

Vanus iactans eleemosynam, pauperem inhonorat.

A Vditis, inquit, quemadmodum notat eleemosynam in conuentu, in plateis, in triuijs, non impensam ad leuamen pauperum, sed hominum propositam ad fauorem: vt probetur misericordiam vendere, non donare, &c. fugienda est hypocrisis, quæ captiua gloriæ verecundiam pauperum non releuat, sed fatigat; quæ de gemitu inopis pompam suæ gloriationis inquirat, quæ suam laudem dilatat pauperis ex dolore, &c. Ser. 9. in m.

Si, inquit, in paupere Deo fœneras, testes homines non requiras, fides arbitros non requirit; de accipientis fide disputat, qui sine mediatoribus nil dat: qui credita diffamat, vrit verecundia debitorem. Ergo homo daturus Deo, da secreto: vt quod dederis non sit oneris, sed honoris. Ex ser. 9. à m.

*Vanitas Scribæ Christum sequi
quocumque volentis.*

Sequar te quocumque ieris. Ad omnia posse, ait, quis promittit? Dixisset cautius, sequar te quocumque iusseris, humanius certè quocumque volueris. sic dicit qui inter se & Dominum quid intersit, ignorat. Petrus per mare sequitur, & mergitur; ad passionem sequitur sed negat; & si Petrus sic deficit, succumbit ad pauca; iste quid est, qui se ad omnia sequi Dominum sic promittit? Subdit præsumere crucem ascendere, saxa scindere, aperire sepulchra, &c. Adhuc, inquit, adiiciat iste ire quocumque vadit Christus; superse- deat humeris Angelorum, conscendat cœlos, confideat Patri, apicem teneat omnium cœlestium dignitatum. Serm. 19. à p.

*Vanitas laudis humanæ contra
Deum pugnat.*

Noli tuba canere, &c. Benè tuba, inquit, quia talis eleemosyna hostilis est, non civilis; non misericordiæ de-

dita sed clamori ; seditionis ver-
mula , non alumna pietatis ; offen-
tationis nundinatio , non commercium
charitatis. Ser. 9. à p.

VERBUM DEI.

*Vt fermentum ex modico
dilatur.*

Dicit Ecclesiam esse mulierem, fer-
mentum verbum Dei , fata tria, legem,
Prophetas , Euangelium; absconditum
vt lateat infidelem : Aspergit , inquit,
sensus, leuat corda, incrementat inge-
nia, &c. Ser. 99. in f.

VIGILIAE ET vigilandum.

*Tres vigiliae Christi , natiuitatis,
resurrectionis & iudicij.*

Si in 2. vigilia venerit , &c. Vigiliis,
ait, mundus plures, tres tantum vigiliis
nouit expectatio Trinitatis : quare ta-
men à secunda coepit , & tacuit pri-
mam ? Quia prima iam vigilia, in ortu

dominicæ natiuitatis exceſſerat, &c.
 Secunda eſt vigilia, qua noſtra redit &
 ſuſcitatur in carne. Tertia vigilia eſt
 illa, qua expectatio tota nouiſſimo ve-
 nientis finitur aduentu: vt ſicut ille
 reſurrexit nobis, ita nos illi iam per-
 petuam reſurgamus ad vitam. Amen.
 Ser. 24. in f.

Non vigilantes ſunt mortui.

Quid faciunt, inquit, qui ſe non in
 cubili, ſed ipſo collocant in ſepulchro?
 qui ſe non ſomno ſed morti tradunt?
 quos Gallus non commonet, lucifer
 non ſuſcitatur, ſed ipſe non reuocat &
 producit ad lucem? Iſti & tempus ſup-
 plicandi, & hoſpitis mercedem, ipſi diei
 opera perdiderunt. Ser. 39. à m.

*Vigilans viuit, dormiens quaſi
 mortuus eſt.*

Semper, inquit, ad omnia vigilias
 eſſe ſalutares nullus ignorat, quia reue-
 ra plus vigilare, plus viuere eſt; nam
 quid tam morti ſimile, quàm dormien-
 tis aſpectus? Quid tam vita plenum
 quàm forma vigilantis? &c. Probat
 deinde vtilitatem vigiliarum exemplo

regis, militis, pastoris, viatoris, &c.
Ex ser. 24. in p.

VIRGINITAS ET VIRGO.

Angelis similis est.

Missus est Angelus ad Virginem.
Quia, inquit, semper est Angelis cognata virginitas, &c. Angelicam gloriam acquirere maius est, quam habere: esse, Angelum felicitatis est; virginem esse virtutis: Virginitas enim hoc obtinet viribus; quod habet Angelus ex natura: Angelus ergo & Virgo divinum agunt officium, non humanum.
Ser. 143. à p.

Vita est cœlestis.

In carne, inquit, præter carnem vivere, non terrena vita est, sed cœlestis.
Ex ser. 143. à p.

Christum sponsum habet.

Deus, inquit, & integritas est cœleste consortium, virginitas iuncta Christo, est copula perfecta virtutis.
Ser. 146. à p.

Virgo & Martyr. S. Euphemia.

Euphemia sancta, inquit, plus soluit in fructu, quàm promisit in flore; quæ manente virginitatis flore copiosum martyrij peruenit ad fructum. Ex ser. 97. à p.

VIRTUTES.

Inuicem sunt complexæ.

Penes Deum, inquit, neque pietas sine iustitia est, neque sine pietate iustitia, &c. Virtutes! si separatæ fuerint dilabuntur; æquitas sine bonitate sæuitia est, & iustitia sine pietate crudelitas, &c. Ser. 145. à p.

Suadenda sunt amore non rigore.

Mira pietas, inquit, quæ vt precetur, vt largiatur exorat, &c. Subdit exemplum medici ad remedia austeram ægrum; & Patris ad disciplinæ rigorem blandè compellentis. Et si, inquit, corporalis infirmitas ad curam precibus sic mouetur, sic puerilis animus vix ad prudentiam ducitur blandimentis; Quid mi-

rum si Apostolus, qui semper est medicus & Pater, humanas mentes morbis carnalibus sauciatis, ut ad remedia diuina subrigat, sic precetur? Ser. 108. in p.

VITA COMMVNIS.

Solitariae preferenda.

Vide supra, v. Petrus, tit. Laudes eius & officia.

VITIUM.

Deformat animam, & sepelit.

Cum descripsisset vitia à Paulo enumerata. Audistis, inquit, sæculi formam, didicistis speciem, vidistis figuram: si tamen formam & non informe monstrum? vbi confusione criminum tota rerum facies est deleta; vbi peccatorum connubio tota mundi figura est dissoluta; vbi delictorum morbis, imago ipsa ablata est conditoris, &c. vbi homo hominis est sepulchrum, &c. Apostolus ergo huic formæ nos prohibet esse conformes, &c. Ser. 120. à p.

Vide v. Peccatoris vita mortalis : &
v. Anima sine Deo mortua.

Nudat hominem.

Tunica se præcinxit, &c. Mirum
fratres, inquit, cùm comprehenderetur
Dominus, Ioannes abiecit Syndonem:
Et petrus inuentus est nudus, quia
Ioannem texit fuga, Petrum negatio sic
nudauit. Mirum, fratres, & verè mi-
rum, quia qui in naui nudatus est, in
mare se demergit indutus, quia inno-
centia nunquam nuda est; reatus sem-
per refugit ad velamen. Denique sicut
Adam, ita & nunc Petrus suam gestit
regere nuditatem, qui fuerant ambo
vtrique ante culpam nuditate vestiti. Ex
ser. 78. à m.

Græue est onus.

Vide supra, v. Peccator, tit. Peccator
Diabolum portat in capite,

Fœlix est qui vitium ignorat.

Peccatum non cognoui nisi per le-
gem, &c. Vitia, inquit, non nosse, fœ-
licitatis est; nosse periculi, vicisse vir-
utis est, &c. Quod ignis arida segeti

Hoc vitia corpori sunt humano, quæ
sola securius separatione vincuntur,
necantur ignorantia, & nescita foelici-
ter euanescent. Ser. 116. à p.

*Quot vitia vincimus, tot coronas
accipimus.*

Vide supra v. Fides, tit. Fides for-
mata brauium accipit.

VOLUNTAS PROPRIA.

Vbiq̃ue nocet.

Nec ouis, inquit, ad caulas peruenit,
si pro suo libito peruagetur, nec scien-
tiam discipulus poterit obtinere, si do-
ceri pro sua voluntate contenderit;
ægroto quoque nunquam poterit reci-
pere sanitatem, si pro suo fuerit cura-
tus arbitrio. Ex ser. 173. à p.

VOTVM RELIGIOSVM.

Sacrificium est.

Non amittas, inquit, quod tibi diuina
dedit & concessit autoritas; induc-

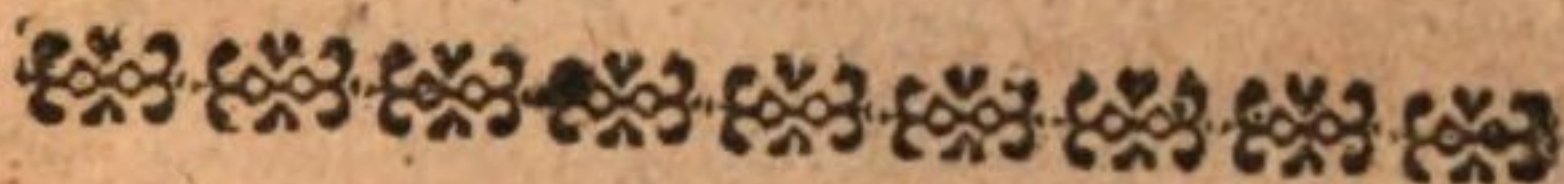
re sanctitatis stolam, præcingere bal-
 theum castitatis; sit in velamento ca-
 pitis tui Christus; Crux in frontis tuæ
 munimine perseueret; pectori tuo ap-
 pone diuinæ scientiæ sacramentum; in
 odorem thymiana semper orationis
 accende; arripe gladium spiritus; altare
 cor tuum pone, Et sic corpus tuum ad-
 moue Dei securus ad victimam; Deus
 fidem non mortem quærit, votum non
 sanguinem sitit, placatur voluntate, non
 nece. Serm. 108. à m.

VULNERA CHRISTI.

Sunt schola fidei.

Vide manus meas, &c. Vt, inquit,
 effundant toto orbe iterum te aperiente
 hæc vulnera fidem: quæ aquam in la-
 uachrum, sanguinem in omnium pre-
 tium iam fuderunt. Ex ser. 84. in f.

Z

ZACHARIAS PATER
Ioannis.

*Quanta excellentiae vir, pater
vocis obmutuit.*

A Vdistis, inquit, quemadmodum Zacharias, ille summi Sacerdotij splendor, &c. Sacerdotij spectaculum, sanctitatis exemplum. Euangelistarum Princeps, clausula Prophetarum dum exorat obmutuit, tacuit Pater vocis, genitor clamoris obmutuit, & egressus silentium retulit, qui responsa relaturus intrauerat. Subdit excusationem suae taciturnitatis. Videtis ergo, inquit, quia silentium meum quod antea contristauit vos, venit de antiquo Pontificali usu, non de nouitatis incurso, &c. sed hoc ad tempus, quia Sacerdotis differtur sermo, non aufertur, &c. Denique Zacharias ipse, quod tacet non est poena, sed signum; non est terrena de-

bilitas , sed cœleste secretum , &c.
 Ingrati Deo non sumus, si nos semel ta-
 cere voluit , quibus semper inoffensum
 largitus est verbum : ille non dedigna-
 tur à filio verbum recipere qui dede-
 rat lucem : & vos filij orate nobis vo-
 cem , vt possitis audire sermonem.
 Ser. 86. in p.

Pater vocis mutus.

Ybi de Zacharia. Vocem, inquit, cū
 vocem percipit, tunc amittit. Serm.
 88. à p.

Templum fuit Dei.

Ingressus in templum Zacharias.
 Non, inquit, ingressus templum, quia
 ipse erat Dei familiaris templum, por-
 tans in sui pectoris puritate tota legis
 arcana, &c. Gratius namque Deus in
 suo quàm in hominis opere requies-
 cit, & non tam libenter odoratur
 Arabicæ arboris guttam, quàm sin-
 ceri cordis & pectoris sanctitatem.
 Sc. 87. in m.

Z E L V S.

Trahit proximos ad Deum.

Vir, inquit, coniugem deducat ad fidem, ne quod vnum est in carne, spiritu sit diuisum: amicus amicum attrahat ad salutem, vt de gratia diuina humanam comprobet charitatem: peregrinum ciuis, possessor hospitem Dei ducat ad mensam, vt sine suo sumptu de diuinis copijs sit humanus, &c. Adducite volentes, attrahite nolentes, facite vobis de aliena necessitate mercedem, &c. Abraham vt offerret filium colligauit; & Loth Angeli vt subtraherent flammis; extractum manibus sustulerunt: & Petrum Dominus vt iret ad martyrium quò nolebat, auxilij sui virtute præcinxit dicens: Duce te quo tu non vis: & Pater cœlestis non solum volentes suscipit: sed attrahit & nolentes, dicente filio: nemo potest venire ad me, &c. Serm. 10. a m.

Si qua sunt, inquit, viscera pietatis in nobis, abstrahamus eos qui sic ad perditionem currunt, &c. Beatus

Z

qui suæ vitæ custos est, & prouisor est
salutis alienæ. Ser. 155. in f.

Zelus indiscretus.

Vide supra v. Conuersio, tit. Ex-
pectandum, vt zizania conuertantur in
triticum.

OMISSOS PRÆTEREA
eximios locos, suis literis
restitues sic.

Æ

*Æterna & perfecta libertas à
servitute peccati, debito mor-
tis, &c. Per numerum 77. si-
gnata.*

SI septimus numerus septuplicatus
per dies, per menses, per annos,
totum contulit remissionis & veniæ,
septuplicatus septuagies septies: se-
ptimus numerus quid afferre possit,
Christianus æstimet, & aduertat au-
ditor. Tunc verè cessabit crediti con-
tractus, & debiti; tunc verè abolebi-
tur tota conditio servitutis; tunc illa,
illa veniet sine fine libertas; tunc æter-
nus ager victurus semper remeabit.
Veniet, veniet remissio tunc vera,
quando abolebitur etiam necessitas ipsa
peccandi: quando pereunte immundi-

tia verè mundus iam vocabitur mundus : quando redeunte vita mors non erit ; quando regnante Christo Diabolus iam peribit. Ex serm. 139. in f.

C

Charitas fraterna corrigit & excusat fratrum delicta.

Si peccauerit in te frater tuus , &c. Increpa , inquit , vt Iudex : vt frater remitte : quia iuncta libertati Charitas , Charitati mixta libertas , & terrorem comprimit , & suscitatur fratrem : fratrem , frater est , in febre cum lædit ; est in fide proximo cum delinquit : Est sui nescius , est humanitatis extraneus : huic qui per compassionem non subuenit , hunc qui per patientiam non curat , non per veniam sanat , sanus non est , ægrotat , infirmatur , viscera non habet , & ab humano sensu monstratur alienus. Furit frater , ascribe ægritudini , tu illum iuua vt frater : ascribe tu quod sic geritur feбри , & fratri non poteris imputare commissum : Dabisque tu prudenter infirmitati culpam , fratri veniam , vt illius sanitas ad

tuam gloriam recurrat, illius venia
tuum redundet ad præmium. Ex serm.
139. in m.

D

*Detractio aliena, non sua errata
considerat.*

¶ Attendite vobis, &c. Ille, inquit, attendit sibi qui non alienis actibus importunus, impudens, curiosus intendit, &c. vagus oculus, lascivus intuitus, improbus aspectus, suas non respicit ad ruinas, alienos currit & decurrit ad lapsus: sua cæcus ad crimina, ad aliena errata perlucet: malorum suorum nescius, alienorum est accusator & testis: suum tepidus ad reatum, ad alterius & innocentis flammatur, & excandescit examen. Et ne multis, sicut dixit Dominus: oculus in se trabem non videns, videt in alio festucam. Ex ser. 139. in p.

I

*Iniuriam remittat qui sibi
vult remitti.*

Si pœnitentiam egerit, dimitte illi. Nemo, inquit, ista audiens censuram sibi remittentis assumat, & imponat fratri delinquenti, vana præsumptione personam: ac si durum putet remittere delicta, se peccatorem, peccaturum se homo cogitet: Et tunc incipit amare veniam, non amare vindictam. Audis tu quia remittere debeas, & quia tibi remitti debeat, non audis. Peccabis & tu illi cras, qui tibi hodie peccauit: Et erit tibi Iudex, qui tibi erat reus antè, & reddet tibi veniam, si dedisti; si non dedisti, aut negabit veniam, aut si dederit, imputabit amplius, quàm donabit. Remitte peccanti, remitte pœnitenti, vt cum tu peccaueris, repensetur in venia, non donetur. Bona semper venia, sed tunc dulcissima cum debetur. Vicit pœnam, iudicem præuenit, euasit iudicium, qui remittendo, ante sibi veniam quam delinqueretiam prouidit. Ex serm. 139. in m.

I

*Iniuriam remittens Dei potentiam
repræsentat.*

Dimitte illi, &c. Age, inquit, homo mandante Deo, dimitte, dimitte peccata: Esto misericors ad delicta: in te commissorum tu remissor esto peccatorum: tu modo ne perdas in te diuinæ infulas potestatis: quidquid in alio tu non remiseris, tibi in alio tu negabis. Ex ser. 139. à p.

O

*Oculus præuaricationis author,
& peccati ianua.*

Nonne, inquit, oculus præuaricationis est author? Et vidit, inquit, mulier quod bonum esset lignum ad manducandum, & quod gratum oculis ad videndum. Mortis ianua, inuidiæ fax, liuoris caminus, toto cupiditatis incendio velocius per aliena percurrit, quam currit ignis arida & terrena per gramina. Dei est, quod oculus in orbem sic apertus arctatur angustissimus in

pupillam, quatenus moderatè visum, videat, non inuideat: præuideat, non proripiat: prospiciat, non despiciat: oculus sit animæ fenestra, speculum sit mentis, sit lumen corporis, membrorum dux sit, non introitus vitiorum. Ex ser. 139. à p.

R

Remissio iniuriarum numero septenario designatur.

Si septies in die peccauerit in te, &c. Quare, inquit, veniam lege, constringit? Angustiat numero, sine concludit, quam sic pullat per misericordiam, per gratiam sic relaxat? Si septies, si oeties, vincit numerus gratiam? bonitati calculus obstitit? Et addit vna culpa pœnæ, quem commissæ septem, veniæ iam dederunt? Absit. Nam sicut fœlix ille qui septies remisit, fœlicior iste septuagies septies qui remisit, &c. Non solum septies, sed septuagies septies. Præscriptus ergo numerus non angustat veniam, sed dilatat, & quod præcepto finit, sine fine relinquit arbitrio, &c. Verum septimus numerus, qui numerus videtur parvus, inuenitur amplissimus sacra-

R

mento: nam septimus numerus per dies
gradiens Sabbathum facit, quod bene-
dixit Dominus, & deputavit ad re-
quiem tam sui operis quam laboris hu-
mani. Septimus numerus per ogdoadas
currens, sic septem septuplicat septi-
manas, vt Pentecostem nobis imple-
tam mysterij solemnitate concludat,
totumque sancti Spiritus imbrem in
Ecclesiasticam segetem cœlesti sonitu
tunc effundat. Septimus numerus cum
per menses properat, septimi mensis
festa consecrat tota nobis ieiunij sancti-
tate. Septimus numerus cum vadit per
annos septimanas facit: facit annum
qui requiem dat terræ, nexus omnes
fraternæ obligationis absoluit. Septi-
mus numerus annorum cum circuit se-
ptimanas, annum quinquagesimum
qui iubilæus vocatur, ad plenitudinem
totam veniæ, & remissionis adducit: vt
tollatur seruitus, redeat libertas: vt
cautionum documenta & monumenta
rumpantur, resurgat debitor, debitum
sit sepultum; redeat vt ager pauperis,
vt pereat diuitis totus de cupiditate
contractus. Ex ser. 139. à m.

Z

*Zelus salutis proximi attendit, &
reciprocum meretur.*

Attendite vobis, &c. Vobis, inquit, non dixit tibi: quia quidquid alij attenderit homo, attendit sibi: Et quantum videbit ipse alteri, videbitur alter ipsi. Ex ser. 139. à p.

INDEX

I N D E X

OMNIVM SERMONVM

D. C H R Y S O L O G I,
iuxta argumenta, quæ tractauit
De Persona, Verbis, Historijs,
Parabolis, & Miraculis Chri-
sti, necnon de verbis Psaltis, &
Pauli, itemque de Sanctorum
festis.

Ac primò quidem de Perso-
na Christi.

DE Incarnatione Christi, est sermo
141.

De generatione Christi, 145.

De eadem, 146, 147, 148.

De partu Virginis, 145.

De Natiuitate Christi, 149.

De Epiphania, 156, 157, 158, 159, 160.

De fuga in Ægyptum, 150, 151.

De Christo veniente in patriam suam.

Sermone, 48, 49.

De Ascendente Christo in nauiculam, 50.

Index omnium Sermorum

De Ieiunio & Tentationibus Christi, II,
12, 13.

De Bono Pastore, 40.

In die Pasche, 37.

De Christi Resurrectione, 74, 75, 77, 79.

**De eadem, & secunda Christi manifesta-
tione facta mulieribus,** 76.

**De 7. Christi manifestatione ad mare
Tyberiadis,** 78.

**De Christi Resurrect. & secunda mani-
festatione,** 80.

De 5. manifestatione, absente Thoma, 81.

**De Christi Resurrect. & 4. manifestatio-
ne facta Discipulis Emmaus,** 82.

**De manifestatione facta recumbentibus
undecim,** 83.

**De 5. & 6. Christi manifestatione, ab-
sente & presente Thoma,** 84.

De scientia Christi, 85.

De Verbis Christi.

De signo Iona, 37.

De pusillo grege, 22, 23, 25.

De pace, 53.

De unitate fidelium, 132.

De tollendo scandalo, 27.

De iniuria aequo animo ferenda, 38.

De cura terrenorum despicienda, 163.

De igne, quem venit mittere in terram,

164.

D. Chryfologi.

*De Oratione Dominica, 67, 68, 69, 70,
71, 72.*

De perſeuerantia orationis, 39, 55.

De ieiunio, eleemoſyna, & oratione, 43.

De ieiunio & eleemoſyna, 8, 41, 42.

*De ieiunio Phariſaeorum & Diſcipulorum
Ioannis, 31.*

De ieiunio Quadrageſime, 166.

De hypocrifi, 7.

De inuidia & hypocrifi, 172.

*De Iuſtitia non facienda coram homini-
bus, 9.*

De non timendis corpus occidentibus, 101.

*De Verbo: Si quis ſermonem meum ſer-
uauerit, 131.*

*De Diſcipulis miſſis ad curandos morbos,
170.*

De illotis eorum manibus excuſatis, 171.

*De historijs à Chriſto relatis,]
vel actis.*

*De Historia diuitis & Lazari, 66, 121,
122, 123, 124.*

*Historia volentis diuidere hereditatem,
162.*

De Scriba volente ſequi. 19.

De Zachaeo, 54.

De Parabolis.

De ſeruo vigili, 24.

Index omnium Sermorum

<i>De fidei dispensatore,</i>	26.
<i>De Margarita, & Sagena,</i>	47.
<i>De Drachmis,</i>	169.
<i>De zizanijs,</i>	96, 97.
<i>De grano sinapis,</i>	98.
<i>De fermento,</i>	99.
<i>De ficulnea tribus annis sterili,</i>	106.
<i>De centum ouibus,</i>	168.
<i>De villico iniquitatis,</i>	125.
<i>De diuite cuius ager ferax,</i>	104.
<i>De prodigo,</i>	1, 2, 3, 4, 5.
<i>De seruo ab agro veniente,</i>	161.

De Miraculis Christi.

<i>De sedata tempestate,</i>	20, 21.
<i>De socio Petri,</i>	18.
<i>De Muliere inclinata,</i>	105.
<i>De hamorrhoida,</i>	35.
<i>De eadem & filia Archisynagogi,</i>	36.
<i>De eisdem,</i>	33, 34.
<i>De manu arida,</i>	32.
<i>De Centurione,</i>	15, 102.
<i>De Caco nato,</i>	176.
<i>De Vidua Naïm,</i>	103.
<i>De Lazaro resuscitato,</i>	63, 64, 65.
<i>De filia Cananae,</i>	100.
<i>De Daemoniaco surdo & muto,</i>	51.
<i>De duobus demoniacis,</i>	16, 17.

D. Chrysologi.
De verbis Psaltis.

In Psalmum primum,	44.
In Psalmum 6,	45.
In Psalmum 28,	10.
In Psalmum 40,	14.
In Psalmum 94,	46.
In Psalmum 99,	6.

De Symbolo Apostolorum.

Sermone, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62,

In verba Pauli.

In verba Rom. 4. Non propter Abraham tantum,	110.
In verba Rom. 5. sicut per unum homi- nem, &c.	111.
In verba Rom. 5. Si unus delicto,	112.
Ad Rom. 6. Peccavimus quia non sumus sub lege, &c.	114.
In verba Rom. 6. Quid ergo dicemus?	113.
In verba Rom. 7. Lex dominabitur ho- mini,	115.
In verba Rom. 7. Peccatum non cogno- vi, &c.	116.
In verba Rom. 12. Obsecro vos per mise- ricordiam Dei, &c.	108, 109.
In verba Rom. 12. Nolite configura- ri, &c.	120.

Index omn. ferm. D. Chrysol.

*In verba 1. Cor. 9. Nescitis quod ij qui
in stadio, &c.* 119.

In verba 1. Cor. 15. Primus Adam, &c.
117.

Ex verbis 1. Cor. 15. Notum vobis facio,
118.

Sermones de Sanctis.

*De Annunciatione Virginis, 140, 142,
143, 144.*

*De conceptione S. Ioannis Bapt. 86, 87,
88, 89, 90, 91, 92.*

De predicatione eiusdem, 137, 167.

De decollatione eiusdem, 127, 173, 174.

De SS. Innocentibus, 152, 153.

De S. Andrea, 133.

De S. Matthæo, 28, 29, 30.

De S. Stephano, 154.

De B. Magdalena, 93, 94, 95.

De S. Cypriano, 129.

De S. Apollinari, 128.

De S. Adelpho, 136.

De S. Petro Episcopo, 107.

De consecratione S. Proiecti, 165.

De consecratione Episcopi. 130.

De S. Fœlicitate, 134.

De Calendis Ianuarij sacrilegis, 155.

**Omnes Sermones Dni Chrysologi,
numero sunt 176.**

Petrus

Opera

Paris 1642

P.lat. 470

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10742976-5